

بانک ملی ایران
اداره تحقیقات و برنامه ریزی

طرح تفصیلی

سیستم کشف پولشویی

Money Laundering Detection System
(MLD)

سیستم مکمل بانکداری راستین

دکتر بیژن بیدآباد

ویرایش دوم

۱۳۹۲

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

پیشگفتار

بانک ملی ایران به عنوان بزرگترین بانک کشور در ایفای نقش اساسی خود در تجهیز و تخصیص منابع در جهت سلامت و رشد اقتصادی کشور، اقدام به طرح ابداعات مالی جدیدی در زمینه بانکداری راستین نمود که از آن جمله می‌توان به طرح حاضر یعنی سیستم کشف پولشویی (MLD) اشاره کرد. کاستی‌های موجود در زمینه کشف و ممانعت از پولشویی یکی از معضلات مهمی است که صدمات بسیاری به فعالان اقتصادی و حقوق دولت و اقتصاد کشور می‌رساند. بزه‌های مالی، فرار مالیاتی، قاچاق، تبانی، اختلاس و جرم‌ها و تخلفات متنوع دیگر همگی در ذیل واژه پولشویی می‌گنجد که کشف و برخورد با آنها می‌تواند منجر به تحولات اصلاحی بزرگی در اقتصاد کشور شود. سیستم کشف پولشویی (MLD) در این راستا زمینه را برای کشف تخلفات صورت گرفته و در نتیجه حمایت از کسانی که فعالیت اقتصادی قانونی دارند فراهم می‌آورد.

بانک ملی ایران با تدوین شیوه‌های صحیح و اجرایی بانکداری اسلامی تلاش نموده تا قدمی در جهت اصلاح و توسعه نظام بانکداری اسلامی بردارد که به نوبه خود در سطح جهان بدیع می‌باشد. سیستم کشف پولشویی (MLD) به عنوان یکی از سیستم‌های مکمل بانکداری راستین می‌باشد که می‌تواند بصورت مستقل نیز اجرا شود.

جناب آقای دکتر بیژن بیدآباد مشاور بانک ملی ایران که بانکداری راستین را طراحی، تدوین و راهبری کردند، سیستم کشف پولشویی (MLD) را نیز طراحی و به این سیستم الحاق نمودند. بدینوسیله بانک ملی ایران از زحمات بی‌شائبه ایشان که طی چند سال بانک ملی را مرهون تلاش و دانش و تجربه

خود ساختند قدردانی و سپاسگزاری می نماید.

امید است بانکداری راستین با گسترش در بانک های داخلی و همچنین بانک های خارجی موجبات توسعه و اثربخشی بیشتری را در زمینه بانکداری واقعی اسلامی و رشد و توسعه اقتصادی را در سراسر گیتی فراهم آورد.

مسعود صفرزاده نساجی

رئیس اداره تحقیقات، برنامه ریزی و مدیریت ریسک

بانک ملی ایران

خلاصه

در ادامه تلاش‌های مداوم در جهت تدوین بانکداری اسلامی در بانک ملی ایران که منجر به برداشتن گام‌های اصولی و قابل توجهی در طراحی و اجراء بانکداری راستین شد، طرح حاضر یعنی سیستم کشف پولشویی (MLD) از سیستم‌های مکمل در بانکداری راستین ارائه می‌گردد.

همواره با توسعه جوامع شیوه‌های قانون‌گزیزی نیز توسعه می‌یابد و لذا باید برای الزام همگان به رعایت قانون شیوه‌هائی مدرن و منطبق با شرایط اجتماعی جامعه و مبتنی بر دانش و فناوری روز بکار گرفت تا نظارت قانون بر همه ابعاد معین فعالیت‌های اشخاص سایه اندازد. فعالیت فعالان اقتصادی از لحاظ عملکرد، در مجموعه‌ای از فعالیت‌های رسمی و غیررسمی و آشکار و پنهان طبقه‌بندی می‌شوند. فعالیت‌های متعارف اقتصادی علی‌القاعده فعالیت‌هایی هستند که از لحاظ قانونی و عرف در زمره فعالیت‌های مشروع جامعه تلقی می‌شوند. در حاشیه فعالیت‌های متعارف اقتصادی، فعالیت‌های زیادی نیز هست که دور از چشم آمارگیران و تحلیلگران اقتصادی قرار دارد. به طور کلی، تمامی فعالیت‌های اقتصادی که به علل مختلف در حسابداری ملی به شمار می‌آیند، بخش آشکار و فعالیت‌هایی که در حسابداری ملی درج و محاسبه نمی‌شوند، بخش پنهان اقتصاد را تشکیل می‌دهند. فعالیت‌هایی نظیر بخش خانوار، بخش غیررسمی، بخش غیرعادی و بخش غیرقانونی در زمره بخش پنهان اقتصاد قرار می‌گیرند. بخش‌های اقتصاد رسمی و خانوار و غیررسمی بخش‌هایی هستند که به طور قانونی اقدام به تولید می‌نمایند. در بخش رسمی، تولید و مبادله به صورت قانونی انجام می‌شود و در بخش خانوار، مبادله به صورت اقتصادی آن صورت نمی‌پذیرد. در بخش غیررسمی تولید و مبادله صورت می‌پذیرد و کالاها و

خدمات ارائه شده، دارای قیمت نیز می‌باشند ولی در حسابداری ملی ثبت نمی‌شوند لذا از دو بخش اخیر به نام بخش‌هایی که پنهان هستند، نام می‌بریم. در بخش دیگر که از آن تحت عناوین بخش‌های غیرعادی و غیرقانونی نام برده شد؛ به نحوی در فعالیت فعالان اقتصادی عملی غیرقانونی به وقوع می‌پیوندد. در بخش غیرعادی، تولید کالا یا خدمت قانونی است ولی همراه با اعمال خلاف قانون است. در بخش غیرقانونی، تولید کالا یا خدمت از اصل عمل غیرقانونی می‌باشد، تا چه رسد به توزیع و مبادله آن. این دو بخش را می‌توان بخش‌های زیرزمینی نامید.

اقتصاد پنهان از لحاظ عدالت اجتماعی در هر جامعه‌ای مورد اعتراض شهروندان آن جامعه نیست؛ زیرا رویه متعارفی است که در خانوارها و گروه‌های تولیدی کوچک در سطح جامعه رواج دارد و کلیه اعمال این گروه‌ها از لحاظ قانونی به طریقی تأیید و حمایت هم می‌شود و یا حداقل مخالفتی با غالب این فعالیت‌ها وجود ندارد. برخلاف اقتصاد پنهان، اقتصاد زیرزمینی گونه‌هایی از بی‌عدالتی و ظلم اجتماعی و تضییع حقوق دیگران را با خود به همراه دارد و به جز دست اندرکاران این گونه فعالیت‌ها، باقی افراد جامعه از آن متضرر یا حداقل بی‌بهره هستند. اقتصاد پنهان به اقتصاد کشورها آسیب نمی‌رساند؛ ولی بخش اقتصاد زیرزمینی به شدت سبب عدم کارآیی بخش‌های مختلف رسمی اقتصاد می‌گردد، بالاخص هنگامی که مستخدمین دولتی در انجام اعمال خلاف قانون متبحر شوند و به آن عادت کنند، رفته رفته این عادت سبب می‌شود تا از انجام امور محوله خودداری نمایند، مگر عواید غیرقانونی دریافت دارند. این نوع رفتار موجب بسته شدن شریان‌های اجرایی کشور و ترویج بی‌قانونی می‌شود.

اصلاح اقتصاد و ایجاد انضباط مالی به لحاظ از بین بردن این گونه فعالیت‌ها از پیش شرط‌های اصلاحات و توسعه اقتصادی و اجتماعی کشور می‌باشد. درآمدهای نامشروع در اقتصاد زیرزمینی معروف به پولهای کثیف به سه دسته خاکستری، سیاه و خونین تقسیم می‌شوند. پول خاکستری از مجاری

زیرزمینی و پنهان و به دور از چشم حکومت و قانون حاصل می‌شود. پول سیاه ناشی از درآمدهایی است که از قاچاق کالا و ثروت‌های نامشروع دیگر به دست می‌آید. پول خونین منتج از اقدامات ضد بشری و خیانت کارانه و مواد مخدر است. درآمدهای حاصل از فروش کالا و یا انجام دادن کارهای تولیدی و پنهان از نظارت قانونی دولت پول خاکستری است و شامل فرار از مالیات می‌شود.آمدهای حاصل از قاچاق کالا و شرکت در معاملات دولتی خارج از عرف طبیعی مشمول پول سیاه می‌شود.

مسلماً فعالیت‌های مجرمانه موجب انواع فسادهای مالی و بزهکاری‌های اجتماعی شده و با تخریب بازارهای مالی منجر به ورشکستگی فعالان قانونی بخش خصوصی و کاهش بهره‌وری در اقتصاد و افزایش ریسک و بی‌ثباتی و توزیع نابرابر درآمد و ثروت در اقتصاد شده که همگی رشد و توسعه اقتصادی را تحت تأثیر قرار می‌دهند و از سوی دیگر صحت عمل و اعتماد افراد در فعالیت‌های مالی را مخدوش نموده و تقلب و ناراستی را در جامعه افزایش می‌دهد. پولشویی تنها شامل نقل و انتقال و مبادله یا خرید و فروش نیست بلکه وسیع تر از این مفاهیم است و شیوه‌های تطهیر پول بسیار پیچیده و متنوع است. در همه حالات ابتدا با ایجاد درآمد غیرقانونی مثلاً از طریق بنگاهها یا اشخاص به صورت غیرقانونی آغاز می‌شود. این اشخاص و بنگاهها از طریق روشهای غیرمجاز و دور زدن قانون اقدام به تولید پول کثیف می‌نمایند. سپس پول کثیف با استفاده از شبکه بانکی یا موسسات مالی یا صندوق‌های قرض الحسنه وارد شبکه بانکی می‌شود. مبادلات پولی از طریق نهادهای واسطه یا کارگزار عملاً سر نخ مبادلات را کور می‌نماید و عمل پولشویی به مقصود خود می‌رسد.

یکی از سیستم‌های مهم که می‌تواند در کشف پولشویی موثر باشد سیستم مالیات بر ارزش افزوده می‌باشد. این سیستم اگر کامل اجرا شود می‌تواند تقریباً کلیه معاملات عمده مالی در اقتصاد را تحت پوشش و نظارت قرار دهد و از فرار مالیاتی جلوگیری کند. سیستم مالیات بر ارزش افزوده یک سیستم

خود اجرا است و همه مودیان مالیاتی عملاً مامور مالیات هستند. با توجه به این که مودیان برای استفاده از اعتبار مالیاتی ملزم به ارائه فاکتور هستند زمینه شناسایی خود به خود میزان معاملات سایر مودیان را نیز فراهم می‌نمایند. چنانچه اجرای مالیات بر ارزش افزوده صحیح باشد، یک سیستم اطلاعاتی کامل از معاملات و مبادلات تجاری بوجود می‌آید که به شفافیت مبادلات و فعالیتهای اقتصادی می‌انجامد.

امکان جلوگیری از جریان پولشویی با گسترش فناوری الکترونیک، بسیار بیش از قبل امکانپذیر می‌باشد. یعنی با تطابق اطلاعات مالیاتی و بانکی می‌توان طرفهای اصلی و صاحبان واقعی منابع مالی را شناسایی کرد.

کلیه عملیات تجاری یا مالی به قصد انتفاع یا به صورت غیرانتفاعی از لحاظ مالی تبادلهای اقتصادی هستند که مشمول نظام اطلاعاتی سیستم مالیات بر ارزش افزوده می‌باشند. به عبارت دیگر عملیات فوق نیازمند طی فرایند پرداخت و دریافت می‌باشند لذا مطابق با هر معامله و انتقال کالا یا خدمت باید یک پرداخت و دریافت پولی اعم از نقدی یا وعده‌دار وجود داشته باشد. اگر عملیات پولی پرداخت و دریافت از طریق نهادهای پولی صورت گیرد دو اطلاع از معامله یعنی اطلاعات کالایی و اطلاعات پولی قابل تطبیق هستند. اگر این دو اطلاع منطبق بر هم نباشند باید خلل و ظنی از نوع پولشویی در معامله وجود داشته باشد. لذا بطور کلی یک طرف عملیات پولشویی در سیستم بانکی شامل بانک‌ها، موسسات مالی و اعتباری و صندوق‌های قرض الحسنه است که با تطهیر پول‌های نامشروع آن‌ها را به چرخه اقتصاد وارد می‌کنند. از طرف دیگر نهاد مالیاتی کشور که قانوناً باید برگردش معاملات و درآمدهای کلیه اشخاص نظارت داشته باشند از نقاط مهم برای ردگیری پولشویی محسوب می‌شود.

سیستم کشف پولشویی (MLD) شرایط ساختاری و الکترونیکی لازم برای تطبیق اطلاعات مالیاتی با اطلاعات بانکی را فراهم می‌آورد. چنانچه شرایط به گونه‌ای اطراف معاملات اقتصاد زیرزمینی را ملزم

به استفاده از شبکه بانکی نماید یا سازمان مالیاتی کشور نظارت خاص بر معاملات عمده و حمل و نقل کالاها داشته باشد عملیات اقتصاد زیرزمینی از طریق تطبیق اطلاعات معاملات و اطلاعات پولی در سیستم کشف پولشویی (MLD) قابل کشف و رهگیری است.

مسلماً عملیات مالی و تجاری خرده در اقتصاد اجتناب‌ناپذیر است. لذا برای اینکه سیستم کشف پولشویی بتواند صحیح و کارا عمل کند باید بسیاری از خرده معاملات را از جریان بررسی خود حذف نماید. با توجه به این موضوع سطح‌بندی معاملات ضروری و بسیار مهم است. در این ارتباط باید ابزار و اسباب معاملات نظیر کارت‌های الکترونیکی، اسکناس و مسکوک و چک‌های رقم‌دار متناسب با سطح‌بندی معاملات تعریف شوند.

برای انجام عملیات کشف پولشویی سازمان و تشکیلات خاصی باید در وزارت امور اقتصادی و دارائی تشکیل شود تا اطلاعات بانکی و مالیاتی را دریافت و پردازش نماید. وظایف سازمان کشف پولشویی اخذ اطلاعات مالیاتی مودیان، اطلاعات معاملات، اطلاعات بانکی اشخاص، تدوین مقررات مربوط به سیستم کشف پولشویی، مقایسه و تطبیق اطلاعات اشخاص و معاملات آنها، تنظیم اسناد لازم برای پیگیری قضائی و ارجاع پرونده‌های متخلفین به مراجع قضائی، تدوین و توسعه و بهبود سیستم‌های مبتنی بر فناوری اطلاعات و ارتباطات لازم در سیستم کشف پولشویی و هماهنگی با سایر نهادهای نظارتی و اجرایی است.

عملکرد سیستم کشف پولشویی می‌تواند به کارائی و شفافیت مالی در اقتصاد منجر شده و عملاً بنیان‌های ثبات و رشد و توسعه اقتصاد و اخلاق و اعتماد افراد را فراهم آورده که به نوبه خود غنا سرمایه اجتماعی را به دنبال خواهد داشت.

عملیات سیستم کشف پولشویی (MLD) بر اساس ضوابط کلی دستورالعمل‌های تدوین شده در

بانکداری راستین انجام خواهد شد.

امید است این تلاش بتواند منشاء خدمات مفیدی برای عموم افراد در ایران و دیگر کشورها در جهت استقرار اقتصاد اسلامی و ترویج تبعیت از قانون و اعتلای اخلاق و موجب کارائی مالی و رفاه افراد جوامع شود.

بیژن بیدآباد

بهمن ۱۳۹۱

فهرست مطالب

خلاصه.....	۵
بانکداری راستین.....	۱۴
اصول بانکداری راستین.....	۱۴
سرفصل‌های لایحه قانونی و آئین‌نامه اجرائی پیشنهادی.....	۲۰
سرفصل‌های پیش‌نویس آیین‌نامه اجرایی بانکداری راستین.....	۲۱
سیستم‌های مکمل در بانکداری راستین.....	۲۴
سامانه بازار گواهی راستین (RCM).....	۲۴
سامانه بازرسی و پایش عملیات (OCM).....	۲۴
سامانه ثبت وثیقه (CRS).....	۲۵
تبدیل دارائی به گواهی ضمانت (MSS).....	۲۶
پروتکل برداشت بین بانکی (IWP).....	۲۶
سامانه تسویه اوراق بدون کاغذ غیرربوی (NSSSS).....	۲۸
شفافیت، افشا و حکمرانی در بانک.....	۲۸
اجرای مفاد اسناد لازم الاجرا.....	۲۹
گونه‌های رفتار اقتصادی – مالی.....	۳۰
بخش خانوار.....	۳۰
بخش غیررسمی.....	۳۱
بخش غیرعادی.....	۳۲
بخش غیرقانونی.....	۳۳
اقتصاد پنهان و زیرزمینی.....	۳۴
پولشوئی.....	۳۷
مالیات بر ارزش افزوده.....	۴۰
مفهوم مالیات بر ارزش افزوده.....	۴۱
روش‌های اعمال مالیات بر ارزش افزوده.....	۴۳
روش مستقیم در مقابل روش غیر مستقیم.....	۴۷
سیستم کشف پولشوئی (MLD).....	۵۰

۵۱	معاملات داخلی و پول داخلی
۵۳	تجارت خارجی و معاملات ارزی
۵۴	تطبیق اطلاعات معاملات و اطلاعات پولی
۵۵	سطح‌بندی معاملات
۵۵	سازمان کشف پولشویی
۵۷	محسّنات سیستم کشف پولشویی
۵۸	الزامات سیستم کشف پولشویی (MLD)
۵۹	قوانین مرتبط
۵۹	قانون مبارزه با پولشویی
۶۳	آیین نامه اجرایی قانون مبارزه با پولشویی
۸۵	وظایف قانونی نظارت بانک مرکزی
۸۸	لایحه مبارزه با قاچاق کالا و ارز
۱۲۳	قانون مالیات بر ارزش افزوده
۱۵۲	دستورالعمل‌های مرتبط
	دستورالعمل فرآیند کشف فعالیت‌های مشکوک و نحوه ثبت و ارسال اطلاعات آن (در
۱۵۲	خصوص مبارزه با پول‌شویی در بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران)
۱۵۲	دستورالعمل شناسایی مشتریان در بازار سرمایه
۱۵۲	دستورالعمل گزارش عملیات و معاملات مشکوک در بازار سرمایه
۱۵۳	دستورالعمل نحوه مراقبت از اشخاص مظنون در بازار سرمایه
۱۵۳	ضوابط اعطای مجوز معامله اوراق بهادار به سرمایه گذار خارجی و ناشر ایرانی
۱۵۳	دستورالعمل نحوه ارسال اسناد و مدارک مربوط به بازار سرمایه به نشانی پستی مشتریان
۱۵۴	دستورالعمل نگهداری و امحاء اسناد در بازار سرمایه در حوزه مبارزه با پولشویی
۱۵۴	دستورالعمل رعایت مقررات مبارزه با پولشویی در خدمات الکترونیک بازار سرمایه
	دستورالعمل رعایت مقررات مبارزه با پولشویی در حوزه نظام‌های پرداخت و بانکداری
۱۵۴	الکترونیکی
۱۵۵	دستورالعمل ساختار و وظایف واحد مبارزه با پول‌شویی در صنعت بیمه
۱۵۵	دستورالعمل شناسایی معاملات مشکوک و شیوه گزارش‌دهی

دستورالعمل لزوم رعایت مقررات مبارزه با پولشویی در روابط کارگزاری و شناسایی	
بانک‌های پسته‌ای.....	۱۵۶
دستورالعمل مبارزه با پولشویی در حوزه ارائه خدمات بیمه الکترونیکی.....	۱۵۶
دستورالعمل مبارزه با پولشویی در عملیات بیمه‌ای اتکایی خارجی و معاملات برون مرزی	۱۵۶
دستورالعمل مجموعه اقدامات و تدابیر لازم برای حصول اطمینان از رعایت مقررات مبارزه با پولشویی در واحد های برون مرزی موسسات اعتباری.....	۱۵۷
دستورالعمل نحوه ارسال اسناد و مدارک مشتریان موسسات اعتباری به نشانی پستی آن‌ها.....	۱۵۷
دستورالعمل نحوه اعمال دقت و نظارت ویژه هنگام ارائه خدمات پایه به اشخاص سیاسی خارجی در موسسات اعتباری.....	۱۵۸
دستورالعمل نحوه شناسایی عملیات بیمه ای مشکوک و مراقبت از اشخاص مظنون در	
مؤسسات بیمه.....	۱۵۸
دستورالعمل نحوه مراقبت از اشخاص مظنون در موسسات اعتباری.....	۱۵۹
دستورالعمل چگونگی شناسایی مشتریان ایرانی موسسات اعتباری.....	۱۵۹
دستورالعمل چگونگی شناسایی مشتریان خارجی موسسات اعتباری.....	۱۶۰
دستورالعمل اجرایی نحوه گزارش واریز نقدی وجوه بیش از سقف مقرر.....	۱۶۰
دستورالعمل اجرایی مبارزه با پولشویی در صرافی ها.....	۱۶۱
دستورالعمل نحوه تعیین سطح فعالیت مورد انتظار مشتری در موسسات اعتباری.....	۱۶۱
آیین‌نامه مدت و طرز نگاهداری اوراق بازرگانی، اسناد و دفاتر بانکها.....	۱۶۲
منابع.....	۱۶۳
منابع بانکداری راستین.....	۱۶۴

بانکداری راستین

اقتصاددانان بسیاری در سراسر جهان هم خود را مصروف حذف ربا از عملیات بانکی نموده‌اند ولی در عمل موفقیت زیادی نصیب نگردیده است. در این راستا بانکداری راستین منطبق بر احکام شرع مطهر تدوین گردید تا نه تنها منجر به حذف ربا گردد بلکه وجوه مختلف آموزه‌های عدالت و اخلاق اسلامی را نیز در وجوه مختلف عملیات بانکی نهادینه سازد. محاسن بانکداری راستین در همه زمینه‌های عملیات بانکی، مالی، اقتصادی، اخلاقی، اجتماعی و بین‌المللی آنقدر گسترده است که می‌تواند به عنوان مولفه اساسی در اصلاح ساختار بانکی و بسیاری از ساختارهای مالی کشور قرار گیرد لذا برای حفظ دستاوردهای حاصل پیشنویس‌هایی برای لایحه قانونی^۱ و آیین‌نامه اجرایی^۲ بانکداری راستین تدوین گردید. در اینجا به رئوس کلی عملیات بانکی ذیل بانکداری راستین می‌پردازیم و علاقمندان به جزئیات بیشتر می‌توانند به متون تفصیلی این شیوه بانکداری مراجعه نمایند.^۳

اصول بانکداری راستین

به منظور انطباق بیشتر عملیات و نظام بانکی با اصول و موازین دین مبین اسلام و تأمین نظر شارع مقدس، دستیابی هرچه بیشتر به یک نظام بانکی مبتنی بر صدق و راستی و عملیات مالی سالم و همچنین

^۱ بیژن بیدآباد، آذرننگ امیراستوار، سعید عبداللہی، محمود الہیاری فرد، اسکندر پردل، مریم حیدری، علیرضا شفیعی، محمدعلی پوربهرز، پیشنویس لایحه قانونی بانکداری راستین، بانک ملی ایران، ۱۳۹۱.

^۲ بیژن بیدآباد، آذرننگ امیراستوار، سعید عبداللہی، محمود الہیاری فرد، اسکندر پردل، مریم حیدری، علیرضا شفیعی، محمدعلی پوربهرز، پیشنویس آئین‌نامه اجرائی بانکداری راستین، بانک ملی ایران، ۱۳۹۱.

^۳ - مستندات بانکداری راستین در بخش بانکداری راستین وبسایت <http://www.bidabad.ir> قابل دسترس است.

کمک به شکوفایی اقتصاد، توزیع عادلانه امکانات و فرصت‌ها و ایجاد اشتغال و تولید و افزایش رفاه جامعه، سیستم بانکداری راستین تدوین شد و کلیه بانک‌ها می‌توانند بر اساس آن به انجام عملیات بانکی مبادرت نمایند. بانکداری راستین بر مبنای اصول عملیاتی، مالی، اقتصادی، اخلاقی، اجتماعی، حقوقی، بین‌المللی و سازمانی خاصی است که همگی منتج از آموزه‌های عقلی، انسانی، اسلامی و اخلاقی و مبتنی بر آخرین دستاوردهای علمی بشر در زمینه‌های علوم و فناوری و با هدف توسعه و رشد اقتصاد و بانکداری کشور طراحی شده است.

مجموعه عملیات «بانکداری راستین» در پیشنویس لایحه قانونی و آیین‌نامه اجرایی بانکداری راستین مندرج است و هرگونه توسعه، اصلاح و طراحی زیرسیستم‌ها و فرآیندهای جدید یا اصلاح یا تطبیق زیرسیستم‌ها و فرآیندهای موجود در اجرای بانکداری راستین منوط به رعایت مفاد آنها است. همچنین سایر موارد الحاقی آتی از قبیل بخشنامه‌های مرتبط نباید به گونه‌ای تفسیر یا تدوین شود که بهره ثابت (ربا) اعم از مبلغ یا نرخ و اشتراط آن در قراردادهای مبتنی بر بانکداری راستین اعمال یا شرط شود یا با صوری‌سازی عقود و حیل اشتراط نرخ بهره بطور ضمنی در آن وجود داشته باشد.

در بخش بانکداری مشارکت در سود و زیان راستین بانک به نمایندگی از طرف سپرده‌گذار برای تأمین تمام یا قسمتی از منابع مالی مورد نیاز طرح سرمایه‌گذاری مجری، منابع سپرده‌گذار را طبق ضوابط مدون در اختیار مجری قرار می‌دهد تا مجری با استفاده از این منابع نسبت به اجرای طرح‌نامه خود اقدام نموده و سود یا زیان ناشی از اجرای طرح به نسبت سرمایه و مدت مشارکت بین طرفین تقسیم شود. عواقب ناشی از تخطی مجری از ضوابط بانکداری راستین و قراردادهای منعقد به عهده مجری است. بانک در طول مدت قرارداد بر عملکرد مجری نظارت و کنترل کامل خواهد داشت. تمامی قراردادهای تنظیمی در چارچوب مقررات بانکداری مشارکت در سود و زیان راستین در حکم اسناد رسمی است و از

مزایای اسناد تجاری از جمله عدم نیاز به تودیع خسارت احتمالی بابت اخذ قرار تأمین خواسته برخوردار است. بانک در فروش اموال طرح و تملیکی ناشی از قراردادهای بانکداری مشارکت در سود و زیان راستین همانند فرآیند فروش اموال دولتی اقدام می‌نماید. بانک، سپرده‌گذار و مجری به منظور حل و فصل اختلافات فی‌مابین از طریق داوری و حکمیت اقدام می‌کنند. بانک می‌تواند جهت تأمین پوشش‌های بیمه‌ای مورد نیاز در بانکداری مشارکت در سود و زیان راستین نسبت به تاسیس شرکت بیمه و یا صندوق حمایت از بانکداری مشارکت در سود و زیان راستین اقدام نماید.

خلاصه اصول و ویژگی‌ها و دستورالعمل‌های بانکداری راستین بر مبنای اصول زیر استوار است:

۱- اصول عملیاتی: در بانکداری راستین با حذف ربا از عملیات بانکی، منع صوری‌سازی و

بکارگیری عقود به شکل واقعی آنها، بانک واسطه وجوه میان سپرده‌گذاران و دریافت‌کنندگان منابع مالی است، و از ارائه خدمت مدیریت سرمایه کسب درآمد می‌کند و نه از تفاوت (اسپرید) نرخ‌های بهره. با تعلق نماء به اصل منفعت یا زیان هر دارایی به صاحب همان دارایی بازمی‌گردد. کلیه عملیات قانونمدار و مبتنی بر مقررات مدون، روشن و شفاف تعریف و اجرا و به صورت مکانیزه و از طریق شبکه اینترنت انجام می‌شود. بانک ضمن حفظ منافع سپرده‌گذار امین طرف‌های خود است و مجری اطمینان دارد که در صورت زیان ورشکسته نمی‌شود و پوشش‌های بیمه‌ای از ورود زیان به منابع سپرده‌گذار پیشگیری می‌کند. ارزیابی و نظارت و اجرای طرح‌ها مبتنی بر تخصص، مسئولیت و استقلال رأی ارزیاب و امین در مقام اظهار نظر است. توانایی مجری باید احراز و اعتبار مالی وی با مالیاتی که قبلاً پرداخته سنجیده می‌شود. مجری در قبال صحت اطلاعات ارائه شده در طرح‌نامه پیشنهادی خود مسئول است.

۲- اصول مالی: دارایی‌های سمی نظیر مطالبات معوق در بانک ایجاد نمی‌شود و بانک در بحران‌های

مالی ورشکسته نمی‌گردد. با کاهش ریسک بانک نرخ کفایت سرمایه کاهش یافته و منابع آزاد بانک افزایش می‌یابد و با توجه به امانی بودن وجوه حفظ ذخایر قانونی و احتیاطی نزد بانک مرکزی تقلیل می‌یابد. سپرده‌گذار و مجری و بانک سهم عادلانه خود را از بازدهی مشارکت دریافت می‌کنند. تنوع ابزارها و فرآیندهای بانکی نیازهای مختلف جامعه را پاسخ می‌دهد و با اتصال قیمت گواهی راستین به بازده بخش حقیقی، قیمت آن را تثبیت نموده و نه تنها حبابی نمی‌شود بلکه افراد با سلايق مختلف ريسک را جذب و موجب تعامل مثبت بازده و ريسک می‌شود. هر فرد بدون نیاز به کارگزار می‌تواند در بازار گواهی راستین معامله کند. شفافیت اطلاعات موجب شفافیت و اصلاح سیستم‌های مرتبط نظیر مالیات و بیمه تأمین اجتماعی در ارتباط با مجریان می‌شود. سازوکار ارزیابی قابل اعتماد تعریف شده و زمینه نظارت قابل وثوق فراهم است. مجری موظف به افشای اطلاعات مرتبط با طرح است و با نظارت بر عملیات مجری حاکمیت شرکتی درباره شرکت مجری اعمال می‌شود که به شفافیت کلیه اطلاعات و عملیات مرتبط با طرح می‌انجامد و از اطلاعات نامتقارن و رانت‌های اطلاعاتی جلوگیری و نظارت بانک و بکارگیری بیمه ریسک‌های مختلف را به حداقل می‌رساند. ضمن تسهیل و تسریع عملیات مانع پولشویی و تقویت حسابرسی و کنترل داخلی موسسه مجری شده و با بازرسی آنلاین از تخلف پرسنل بانک جلوگیری و با تفکیک حسابها، حساب هر طرح و سپرده‌گذار به تفکیک ثبت و نگهداری می‌شود و اعتبار بانک و عملیات بانکی افزایش می‌یابد.

۳- اصول اقتصادی: کاستی‌های بازار سرمایه و تقابل بازارهای سرمایه و پول را تصحیح و موجب

گسترش و تقویت بخش بیمه در اقتصاد می‌شود. اعتماد ناشی از نظارت بانک بر مجری و دسترسی اینترنتی به بازار گواهی راستین امکان جلب و جذب سرمایه و فضای رقابت سالم بین مجریان،

سپرده‌گذاران، معامله‌گران و بانک‌ها را با رقبا فراهم می‌آورد. ابزارهای مالی جدید موجب تنوع دارایی‌های مالی و با اختصاص گواهی‌ها به طرح، کالا یا دارایی‌های معین بازار کاغذی ایجاد نمی‌شود. درگیر شدن سرمایه در طرح مانع جابجایی سریع دارایی‌ها و ایجاد بحران‌های مالی ناشی سیال بودن سرمایه شده و با حذف بازار کاغذی مانع بروز اهرم و بحران بدهی می‌شود. هر فرد که توانایی انجام فعالیت اقتصادی دارد می‌تواند منابع مالی دریافت کند یا از فرصت اشتغال ایجاد شده توسط مجریان بهره‌مند شود و علاوه بر آن بکارگیری تخصص‌های متنوع مالی باعث توسعه مشاغل مالی مرتبط می‌شود که زمینه بهبود سرمایه‌گذاری، اشتغال، تولید و رفاه جامعه را فراهم و نوسانات اقتصادی و مالی اقتصاد را محدود می‌کند.

۴- **اصول اخلاقی:** الزام بر ارائه اطلاعات و اسناد صحیح و واقعی موجب ترغیب صداقت و آرامش فردی و تطابق حرف و عمل و اعمال نظارت صحیح و کاهش نااطمینانی و تنش‌های روحی و روانی فردی و اجتماعی می‌شود. منع حيله، کاهش فساد مالی به دلیل نحوه طراحی سیستم‌های ارزیابی، نظارت و پایش، بستن مفرهای کژمنشی، موجب قراردادن هر چیز در جای خود شده و از ظلم پرهیز می‌نماید. اُکل باطل؛ اضرار به غیر، غرر، قمار و قرعه، غبن، غصب، اسراف و تبذیر در بانکداری راستین منع می‌شود و با اختلاس و تبانی، رشوه و ارتشاء مبارزه می‌شود. رعایت حقوق ضعیف، تحقق عدالت مالی، اکرام و احترام به حقوق افراد موجب افزایش تراضی و احسان و مانع تجاهر به فسق‌های ربا و اسراف می‌شود.

۵- **اصول اجتماعی:** انجام عملیات طبق مقررات مدون زمینه تنظیم روابط مالی سالم افراد جامعه و نظم فردی را فراهم می‌کند. هیچ تبعیض، تفاوت یا اولویتی بین طرف‌های مشابه که خصوصیات یکسان دارند پذیرفته نیست. به افراد می‌آموزد تا فعالیت‌های مالی خود را برنامه‌ریزی، پیش‌بینی و

مدون کنند.

۶- **اصول حقوقی:** احترام به مالکیت و حقوق افراد در بانکداری راستین پررنگ بوده و با معین بودن

وجوه مختلف وظایف اطراف قراردادها زمینه طرح دعوی قضایی تقلیل می‌یابد و شیوه حل و فصل

اختلافات را از طریق حکمیت سهل می‌کند. از طرفی با استفاده از پایگاه‌های داده قابل استعمال زمینه

بسیاری از سواستفاده‌ها محدود می‌شود.

۷- **اصول بین‌المللی:** امکان دسترسی اینترنتی در همه ساعات شبانه‌روز و تمامی ایام هفته از همه نقاط

جهان به خدمات بانک وجود دارد و نتیجتاً با جلب سرمایه بیگانگان زمینه اشتراک منافع بین‌المللی و

ثبات سیاسی فراهم می‌شود. محسنات سیستم، آن را به الگویی عملیاتی و بدیع در سطح بین‌المللی

تبدیل خواهد کرد و با توسعه بازار گواهی راستین در سطح بین‌المللی، لنگر قیمتی باثباتی برای

دارایی‌ها ایجاد می‌شود.

۸- **اصول سازمانی:** تناسب سازمان با نیازها و با شایستگی انتصاب و ارتقاء و بطور کلی شایسته

سالاری اعم از شایسته‌گزینی، ارتباطات سازمانی و مسئولیت و وظایف افراد و نظام تنبیه و پاداش

موثر تعریف شده‌اند. تحول سازمان و ثبات سازمانی همراه با استانداردسازی و مستندسازی همراه

است. پاسخگویی کلیه اشخاص در قبال اختیاری که به آنها داده شده است مانع از بروز اثرات مضر

سازمان‌های غیررسمی و فشار سیاسی می‌شود.

بانکداری راستین دارای تشکیلات و سازمان خاصی خواهد بود، تا بانک بتواند بنحو احسن به

وظایف خود عمل نماید و در این رابطه ساختارهای سازمانی و گردش کار براساس دستورالعملهای

تدوین شده مشخص گردیده‌اند.

سرفصل‌های لایحه قانونی و آئین‌نامه اجرائی پیشنهادی

سرفصل‌های پیش‌نویس لایحه قانون بانکداری راستین در حال حاضر شامل موارد زیر می‌باشد:

فصل ۱: اصول و تعاریف

فصل ۲: کلیات

فصل ۳: عقود

فصل ۴: مجری

فصل ۵: سپرده‌گذار

فصل ۶: ارزیابی و نظارت

فصل ۷: گواهی راستین

فصل ۸: اوراق مبادله راستین (RSB)

فصل ۹: سامانه بازار گواهی راستین (RCM)

فصل ۱۰: سامانه بازرسی و پایش عملیات (OCM)

فصل ۱۱: سامانه ثبت وثیقه (CRS)

فصل ۱۲: تبدیل دارائی به گواهی ضمانت (MSS)

فصل ۱۳: پروتکل برداشت بین بانکی (IWP)

فصل ۱۴: سامانه تسویه اوراق بدون کاغذ غیررئوی (NSSSS)

فصل ۱۵: تأمین شخصی راستین (RPS)

فصل ۱۶: تکافل اجتماعی راستین (RTS)

فصل ۱۷: اصلاح الگوی مصرف

فصل ۱۸: اراضی موات

فصل ۱۹: شفافیت، افشا و حکمرانی

فصل ۲۰: اجرای مفاد اسناد

فصل ۲۱: صیانت

سرفصل‌های پیش‌نویس آیین‌نامه اجرایی بانکداری راستین

سرفصل‌های پیش‌نویس آیین‌نامه اجرایی بانکداری راستین در حال حاضر شامل موارد زیر

می‌باشد:

بخش اول سیستم پایه مشارکت در سود و زیان راستین (PLS)

فصل ۱: تعاریف و کلیات

فصل ۲: سازمان و تشکیلات

فصل ۳: رفتار حرفه‌ای ارزیاب و امین

فصل ۴: طرح‌نامه

فصل ۵: ارزیابی

فصل ۶: تضمینات، وثایق و آورده‌ها

فصل ۷: بیمه

فصل ۸: تنظیم قرارداد

فصل ۹: نظارت

فصل ۱۰: مجری

فصل ۱۱: شفافیت مالی مجری

فصل ۱۲: افشای اطلاعات مجری

فصل ۱۳: حکمرانی مجری

فصل ۱۴: حسابرسی

فصل ۱۵: حسابداری مشارکت راستین

فصل ۱۶: تغییر در زمانبندی

فصل ۱۷: تسویه حساب

فصل ۱۸: دریافتی‌های بانک

فصل ۱۹: تبدیل گواهی پذیره به سهام

فصل ۲۰: بازرسی و استاندارد کالا

فصل ۲۱: تحویل کالا

فصل ۲۲: ابزار مالی کمکی

فصل ۲۳: حوادث غیرمترقبه

فصل ۲۴: داوری

بخش دوم زیرسیستم‌های مالی مشارکت در سود و زیان راستین

فصل ۲۵: تأمین مالی جعاله (JFS)

فصل ۲۶: تأمین مالی مضاربه (MFS)

فصل ۲۷: تأمین مالی مقاسطه (IFS)

فصل ۲۸: تأمین مالی اجاره (RFS)

فصل ۲۹: تأمین مالی امانی (TFS)

فصل ۳۰: تأمین شخصی راستین (RPS)

فصل ۳۱: تکافل اجتماعی راستین (RST)

فصل ۳۲: اوراق مبادله راستین (RSB)

بخش سوم سیستم‌های مکمل در بانکداری راستین

فصل ۳۳: بازار گواهی راستین (RCM)

فصل ۳۴: بازرسی و پایش عملیات (OCM)

فصل ۳۵: تبدیل دارائی به اوراق بهادار (MSS)

فصل ۳۶: سامانه ثبت وثیقه (CRS)

فصل ۳۷: پروتکل برداشت بین بانکی (IWP)

فصل ۳۸: تسویه اوراق بدون کاغذ غیرربوی (NSSSS)

فصل ۳۹: اجرای مفاد اسناد لازم الاجرای بانکها

فصل ۴۰: شفافیت مالی، حکمرانی و افشای اطلاعات بانک

سیستم‌های مکمل در بانکداری راستین

سامانه بازار گواهی راستین (RCM)^۴

بانک نسبت به ایجاد سامانه بازار گواهی راستین (RCM) با مشخصات و قابلیت‌های متنوع طبق ضوابط مشخص در بانکداری راستین اقدام می‌کند. انواع گواهی‌های راستین و همچنین اوراق مبادله راستین در این سامانه قابل خرید و فروش و انتقال هستند. بانک تحت سامانه «بازار گواهی راستین (RCM)» پورتال اطلاعات طرح‌ها و مجریان بانکداری مشارکت در سود و زیان راستین را فعال می‌کند و اطلاعات طرح‌های تأمین مالی شده در بانکداری مشارکت در سود و زیان راستین و مجریان آنها را به رایگان از طریق همان پورتال در دسترس عموم قرار می‌دهد. سیستم مزبور باید توانایی بهنگام شدن اطلاعات گواهی‌ها را بصورت آنلاین در معامله، تسویه، افزایش سرمایه یا هرگونه عملیات انتقال و خرید و فروش گواهی‌های راستین و اوراق مبادله راستین در پایگاه داده‌های خود داشته باشد.

سامانه بازرسی و پایش عملیات (OCM)^۵

سامانه بازرسی و پایش عملیات (OCM) سیستم کامپیوتری مبتنی بر وب است که امکان بازرسی و کنترل فعالیت‌های مختلف پرسنل بانک را بصورت آنلاین فراهم می‌کند. بانک نسبت به ایجاد این سامانه با مشخصات و قابلیت‌های آنلاین جهت بازرسی تمامی عملیات براساس دستورالعمل‌های اجرایی بانکداری راستین اقدام می‌کند. پایش تمامی عملیات واحدها، مشتریان و کارکنان واحدهای مختلف ادارات و شعب بانک بصورت آنلاین و نامحسوس به منظور کشف عملیات نامأنوس، عدم تطابق

^۴ Rastin Certificate Market (RCM)

^۵ Operation Control and Monitor (OCM)

حساب‌ها، عدم تطابق اسناد با حساب‌ها، اختلاس، تبانی و تقلب و غیره^۶ و با سطوح مختلف دسترسی و روتین‌های گزارشگیری و تحلیل داده‌ها و داده‌کاوی^۷ و سیستم‌های شناسایی و پیگیری حملات سایبری به سیستم و برقراری سیستم کنترل داخلی خواهد بود.

سامانه ثبت وثیقه (CRS)^۸

اداره ثبت اسناد و املاک کشور نسبت به ایجاد «سامانه ثبت وثیقه (CRS)» برای وثایق منقول و غیرمنقول بصورت یکپارچه اقدام و مراتب را جهت اجرا به دفاتر اسناد رسمی ابلاغ می‌کند. بانک‌ها، دفاتر اسناد رسمی و سایر مراجع ذیصلاح به تشخیص سازمان ثبت اسناد و املاک کشور هنگام ترهین و مراجع قضائی هنگام بازداشت اموال اعم از منقول یا غیرمنقول اطلاعات مرهونه یا مال بازداشتی را در «سامانه ثبت وثیقه (CRS)» ثبت می‌نمایند. «سامانه ثبت وثیقه» بصورت یکپارچه بوده و با تطبیق اطلاعات ارائه شده مال ترهینی در پایگاه داده‌های سامانه فقط مرهونه را براساس یک شناسه منحصر بفرد ثبت می‌کند بدین منظور که مال مورد نظر قبلاً به رهن کسی نرفته یا توسط اشخاص یا مراجع صالحه بازداشت نشده باشد. اداره ثبت اسناد و املاک کشور این امکان را فراهم می‌آورد تا بانک‌ها و سایر نهادها و سازمان‌ها و اشخاص حقیقی و حقوقی بتوانند از وضعیت ترهین دارایی‌های منقول و غیرمنقول و گواهی‌های ضمانت ثبت شده در «سامانه ثبت وثیقه (CRS)» بصورت آنلاین استعلام کنند. از طرفی در راستای ایجاد فضای سالم برای انجام مزایده‌های وثائق موضوع اجرای مفاد اسناد لازم الاجرا سازمان ثبت اسناد و املاک کشور اقدام به تأسیس وبسایت تخصصی مزایده اموال بصورت یکپارچه و با قابلیت

^۶ Fraud Detection

^۷ Data Mining

^۸ Collateral Registration System (CRS)

پایگاه‌های داده رابطه‌ای^۹ و با امکانات انجام مزایده می‌نماید. این پایگاه داده بطور پویا متصل به سامانه ثبت وثائق (CRS) است.

تبدیل دارائی به گواهی ضمانت (MSS)^{۱۰}

بانک‌ها می‌توانند با تقویم ارزش دارایی اشخاص اقدام به صدور گواهی ضمانت در قطعات مختلف برای مدت مشخص به نام مالک دارایی نمایند. مالک گواهی ضمانت می‌تواند گواهی خود را به بانک‌ها و یا سایر نهادها یا اشخاص حقیقی یا حقوقی (پذیرنده گواهی ضمانت) اصالتاً یا نیابتاً به عنوان وثیقه یا ضمانت ارائه کند. اخذ گواهی ضمانت به عنوان تضمین تعهدات مالک آن می‌تواند طبق قراردادهای عادی یا رسمی انجام پذیرد.

بانک صادرکننده پس از ضبط گواهی ضمانت می‌تواند با استفاده از پروتکل برداشت بین بانکی (IWP) یا از محل وثیقه مطالبات خود را از حساب‌های مالک گواهی ضمانت در سیستم بانکی برداشت نماید. چنانچه بانک صادرکننده گواهی ضمانت ورشکست شود ذینفع گواهی ضمانت داخل در غرما نخواهد بود و مدیر تصفیه از محل وثیقه ترهینی بانک مبلغ اسمی گواهی ضمانت را به ذینفع پرداخت خواهد کرد.

پروتکل برداشت بین بانکی (IWP)^{۱۱}

پروتکل برداشت بین بانکی (IWP) توافقنامه‌ای بین بانکی و زیر نظر بانک مرکزی است که به بانک اجازه می‌دهد تا مطالبات خود بابت قراردادهای لازم الاجرا یا اسناد تجاری و مطالبات مشتریان

^۹ Relational Database Management System

^{۱۰} Mortgage Securitization System (MMS)

^{۱۱} Interbank Withdrawal Protocol (IWP)

بابت اسناد تجاری (چک، سفته و برات) را پس از تهی سازی حساب محال علیه و دیگر حسابهای مدیون و پس از آن حسابهای ضامنین وی نزد بانک محال علیه از سایر حسابهای وی و پس از آن حسابهای ضامنین وی نزد بانکهای دیگر بصورت آنلاین برداشت کند. وزارتخانه ها و دستگاههای دولتی که درآمد و مخارج آنها در بودجه عمومی دولت منظور می گردد و دارای ردیف بودجه ای هستند مشمول برداشت از حساب مدیون توسط بانکها از طریق پروتکل برداشت بین بانکی نیستند. شرکتهای دولتی و سایر سازمانها و موسسات وابسته به دولت و نهادهای عمومی غیردولتی که از بودجه عمومی استفاده نمی کنند از جمله شهرداریها، سازمانهای بیمه و خدمات درمانی و صندوقهای بازنشستگی و تأمین اجتماعی و بنیادها و ارگانهای انقلابی و مزارات و بقاع متبرکه مشمول این پروتکل می شوند.

بانک مرکزی به منظور اجرای این پروتکل در سطح تمامی بانکها و موسسات مالی و اعتباری کشور زمینه و تمهیدات الزام آور و بسترهای قانونی و الکترونیکی لازم را فراهم می آورد. نرم افزار «پروتکل برداشت بین بانکی» در صورت درخواست ذینفع به صورت خودکار به محض واریز وجهی به حسابهای مدیون در همان لحظه آن را به حساب طلبکار واریز و اطلاعات آن را در پایگاه داده نزد بانک مرکزی بهنگام می نماید. لذا لازم است به هریک از مشتریان بانکها شناسه بانکی منحصر بفرد نزد سیستم بانکی تخصیص داده شود و از طرفی اسناد تجاری اعم از چک، سفته و برات باید دارای شماره سریال منحصر بفرد و اختصاصی باشند.

بانکها بر اساس این پروتکل شرایط لازم برای وصول مطالبات سررسید شده، معوق، مشکوک الوصول و سوخت شده خود و مطالبات مشتریان خود که از تسهیلات، چک، سفته یا برات ایجاد شده و اسناد آنها به طریق قبل از اجرا شدن این سیستم بصورت غیریکپارچه نگهداری می شود را با استفاده از این پروتکل فراهم می کنند.

سامانه تسویه اوراق بدون کاغذ غیرربوی (NSSSS)^{۱۲}

بانک مرکزی نسبت به ایجاد سامانه یکپارچه تسویه اوراق بدون کاغذ غیرربوی (NSSSS) با مشخصات و قابلیت‌های متنوع اقدام و پورتال ثبت اطلاعات طرح‌ها و مجریان بانکداری مشارکت در سود و زیان راستین را طراحی و فعال می‌کند. عدم مغایرت با شرع شرط لازم برای ورود اوراق بهادار و ابزار تأمین مالی به این سامانه است.

سامانه بازار گواهی راستین (RCM) بانک‌ها منطبق با استانداردهای بانک مرکزی طراحی می‌شود بطوریکه به صورت آنلاین اطلاعات طرح‌های تأمین مالی شده از طریق بانکداری مشارکت در سود و زیان راستین و مجریان و گواهی‌های راستین آنها در پایگاه داده‌های «سامانه یکپارچه تسویه اوراق بدون کاغذ غیرربوی (NSSSS)» بروزرسانی شود. سیستم مزبور باید توانایی بهنگام کردن اطلاعات گواهی‌ها و اوراق معامله شده در سامانه بانک‌ها را بصورت آنلاین برای هر معامله، تسویه، افزایش سرمایه یا هرگونه عملیات انتقال و خرید و فروش گواهی‌ها و اوراق مبادله راستین داشته باشد و در پایگاه داده‌های خود ثبت و بهنگام کند.

شفافیت، افشا و حکمرانی در بانک

بانک و اطراف قراردادهای منعقد شده با بانک در اجرای بانکداری راستین باید مقررات نظارتی بانک مرکزی و سازمان بورس اوراق بهادار در ارتباط با شفافیت مالی، افشای اطلاعات و حکمرانی^{۱۳} را رعایت نمایند.

^{۱۲} Non-Usury Scripless Security Settlement System (NSSSS)

^{۱۳} منظور از حکمرانی همان حاکمیت شرکتی است که ترجمه عبارت Corporate Governance می‌باشد.

اجرای مفاد اسناد لازم الاجرا

تمامی قراردادهایی که در بانک‌ها و در اجرای بانکداری راستین بین طرفین منعقد و مبادله می‌گردد در حکم اسناد رسمی و لازم الاجرا است و از طریق واحد جدیدی به نام اجرای اسناد بانک و توسط مأمورین اجرای مربوط به اجرا گذارده می‌شود. چنانچه بدهکار نسبت به پرداخت بدهی خود اقدام ننماید اجرای اسناد بانک پس از ارزیابی مورد معامله و قطعیت آن، با برگزاری مزایده نسبت به وصول مطالبات خود به میزان طلب قانونی اقدام و مازاد را به راهن مسترد می‌نماید. چارچوب تشکیلات اداری و نظارتی و نحوه انجام عملیات اجرایی مطابق آیین‌نامه اجرای مفاد اسناد لازم الاجرای بانکها و طرز رسیدگی به شکایت از عملیات اجرائی در بانکداری راستین خواهد بود.

گونه‌های رفتار اقتصادی – مالی

فعالیت فعالان اقتصادی را می‌توان از لحاظ عملکرد، در مجموعه‌ای از فعالیت‌های رسمی و غیررسمی و آشکار و پنهان طبقه‌بندی نمود.^{۱۴} فعالیت‌های متعارف اقتصادی علی‌القاعده فعالیت‌هایی هستند که از لحاظ قانونی و عرف بررسی در زمره فعالیت‌های مشروع جامعه تلقی شوند. در حاشیه فعالیت‌های متعارف اقتصادی، فعالیت‌های زیادی نیز هستند که دور از چشم آمارگیران و تحلیلگران اقتصادی قرار دارند. به طور کلی، تمامی فعالیت‌های اقتصادی که به علل مختلف در حسابداری ملی به شمار می‌آیند، بخش آشکار و فعالیت‌هایی که در حسابداری ملی درج و محاسبه نمی‌شوند، بخش پنهان اقتصاد را تشکیل می‌دهند. با توجه به حجم بسیار زیاد بخش پنهان در اقتصاد کشورها عدم توجه به بزرگی این بخش، عملاً قابلیت مقایسه ارقام حساب‌های ملی را به شدت کاهش می‌دهد. فعالیت‌های این بخش را می‌توان به موارد: بخش خانوار، بخش غیررسمی، بخش غیرعادی و بخش غیرقانونی تقسیم بندی نمود:

بخش خانوار

خانوارها کالاها و خدمات زیادی را تولید می‌کنند که در خانواده مصرف می‌شود و تولیدات آنها

^{۱۴} نگاه کنید به:

بیژن بیدآباد، گونه‌شناسی نهادهای مالی و مراکز تصمیم‌گیری اقتصادی در ساختار اقتصاد ایران، مجموعه مقالات سیزدهمین کنفرانس سالانه سیاستهای پولی و ارزی، نقش نهادهای مالی در توسعه اقتصادی: عملکرد و چشم‌انداز- تجربه ایران، پژوهشکده پولی و بانکی، بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، ۳۱-۳۰ اردیبهشت ۱۳۸۲، صفحات ۴۴۶-۳۹۱، تهران.

<http://www.bidabad.ir/doc/naahadhayeh-mali.pdf>

کمتر به بازار عرضه می‌گردد. برای مثال: فعالیت خانم‌های خانه‌دار در منزل به صورت فعالیت‌های بدون مزدی می‌باشد که چنانچه ارزش افزوده این فعالیت‌ها در حساب‌های ملی وارد شود، می‌تواند در مجموع، تولید ناخالص داخلی را در اقتصاد در حدود نیم برابر افزایش دهد. فعالیت‌های مرد در خانه از قبیل تعمیرات در اوقات فراغت وی نیز در زمره این گونه فعالیت‌ها قرار می‌گیرد. این امور در جوامع روستایی نمود بیشتری دارد، بالاخص در کشورهای در حال توسعه به دلیل درآمد کم و در نتیجه، خودکفایی خانوارها غالباً کالاها و خدمات بسیاری در خانه‌ها تولید و مصرف می‌شود که فقدان قیمت برای کالاها و خدمات تولیدی در این بخش عملاً محاسبه میزان و سهم این بخش را در محاسبات ملی غیرممکن می‌سازد. علاوه بر این، بسیاری از مبادلات در این جوامع عمدتاً به صورت پایاپای صورت می‌پذیرد که بر مشکلات محاسباتی نیز می‌افزاید.

بخش غیررسمی

بخش غیررسمی شامل تولیدکنندگان جزء و کارکنان آنها و کسبه و پیشه‌وران بدون کارگر و کارکنان خدمات تجاری، حمل و نقل و دیگر خدمات رسمی است. در کشورهای در حال توسعه از بارزترین نوع این فعالیت‌ها: کسبه دوره‌گرد، دست فروش‌ها و کارگاه‌های کوچک بدون کارگر - که اغلب در خانه‌ها قرار دارند - می‌باشند که از نظر تعداد نیز قابل توجه هستند. تفاوت عمده این بخش با بخش خانوارها در این است که تولیدات بخش غیررسمی برخلاف تولید خدمات خانگی به صورت کالاها یا خدمات واسطه‌ای به سایر تولیدکنندگان یا به صورت کالاها و خدمات نهایی به مصرف کنندگان عرضه می‌شود و این به معنای وقوع مبادلات بازاری است. وجود مبادلات بازاری باعث به وجود آمدن قیمت می‌شود و قاعدتاً باید در حسابداری ملی منظور شود، ولی به دلیل دشوار بودن و پرهزینه بودن جمع‌آوری اطلاعات و آمار در این بخش، عملاً از بررسی آن صرف نظر می‌شود. باید

توجه نمود که تولید و مصرف کالاها و خدمات تولید شده در بخش غیررسمی منع قانونی ندارد و این گونه فعالیت‌ها در اقتصاد کشور کاملاً مجاز می‌باشند.

بخش غیرعادی

فعالیت‌هایی که در این بخش قرار می‌گیرند، شامل: مجموعه فعالیت‌های اقتصادی می‌باشد که تولید آنها قانونی است؛ ولی به هر حال انجام آنها به نحوی همراه با مسائل خلاف قوانین موضوعه مملکتی می‌باشد. این دسته از فعالیت‌ها در متون اقتصادی با نام‌های متعددی نظیر اقتصاد: سیاه، زیرزمینی، پنهان، مخفی، غیررسمی، نامرئی، غیرقانونی، موازی، دوم، سایه، غیرقابل مشاهده، گزارش نشده و یا کلماتی از این قبیل خوانده می‌شود که مفهوم هر کدام به دلیل نظر محققین مختلف و تمرکز تحقیقات آنها بر ویژگی خاصی از اقتصاد غیرعادی بوده است.^{۱۵} ویژگی عمده فعالیت‌های این بخش، قانونی و مجاز بودن اصل تولید کالا و خدمت است؛ ولی در نحوه تولید یا توزیع آن کاری خلاف و غیرقانونی صورت گرفته است. مثال‌های زیادی در این بخش وجود دارد که برای مثال می‌توان به: فرار از مالیات به طرق مختلف، فرار از مقررات نظیر عدم رعایت قوانین مشرف بر تدابیر ایمنی کارگاه‌ها، عدم معرفی کارگران به بیمه‌های اجتماعی، حساب سازی دفاتر قانونی، فاکتور ندادن، فرار از قوانین حداقل دستمزد کارگران، ثبت نکردن، مجوز نگرفتن، سوء استفاده از بیمه‌های مختلف، تبانی با ممیزین مالیاتی، استفاده از نیروی کار مهاجرینی که به کارگیری آنها غیرقانونی است، نقل و انتقال و قاچاق ارز و موارد مشابه از این نوع اشاره نمود.

^{۱۵} - اقتصاد غیررسمی، (۱۳۷۴). ترجمه و نگارش منوچهر نوربخش، کامران سپهری، مؤسسه تحقیقات پولی و بانکی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران.

تجلی این گونه فعالیت‌ها در بخش دولتی، نمود خاصی دارد. برای مثال: استفاده از قدرت دولت‌سالاری در تمامی ردیف‌های مختلف سمت‌های دولتی، عملاً در این بخش قرار می‌گیرند. برای مثال: اختلاس، تبانی، دخالت‌های مختلف در امر مخدوش ساختن مناقصه‌ها، مزایده‌ها، معاملات دولتی، ارزیابی خلاف واقع، نادیده گرفتن قوانین و مقررات، عدم رعایت بی‌طرفی در توزیع سهمیه‌ها، گرفتن رشوه جهت انجام سریع امور مراجعین، جلو انداختن نوبت مراجعین، استفاده ناصحیح از سرمایه بخش دولتی، بالاخص آن بخش از سرمایه دولتی که در اختیار دولتمردان چه در بخش کشوری و چه لشگری قرار می‌گیرد. گرچه از لحاظ قانونی برای در اختیار قرار دادن اموال دولتی تحت اختیار مدیران در اکثر کشورها، قوانین و مقرراتی وجود دارد؛ ولی تخطی از حدود قانونی آن سبب می‌شود که استفاده از این گونه سرمایه‌ها و اختیارات در زمره فعالیت‌های بخش غیرعادی قرار گیرد.

حجم این بخش در اکثر کشورها زیاد است و برخی از بررسی‌ها مبین این موضوع است که عدم گزارش میزان فعالیت این بخش در محاسبات مربوط به حساب‌های ملی باعث می‌شود که نتایج به دست آمده در حساب‌های ملی از قابلیت تحلیل چندانی برخوردار نباشد. این موضوع در کشورهای مختلف متفاوت است؛ ولی اساساً در کشورهایی که روابط قانونی و تشکیلاتی منسجم در بین نهادهای جامعه وجود ندارد، این بخش گسترده‌تر می‌باشد.

بخش غیرقانونی

اصل تولید کالا و خدمت در بخش غیرقانونی، غیرمجاز می‌باشد. به عبارت دیگر، کلیه فعالیت‌هایی که در این بخش قرار می‌گیرند، همگی غیرقانونی هستند. در حساب‌های ملی، کلیه فعالیت‌هایی که از لحاظ قوانین موضوعه مملکتی غیرقانونی شناخته می‌شوند در محاسبات حذف می‌گردند. دامنه فعالیت‌های غیرقانونی در اکثر کشورها متفاوت است و برحسب کشورهای مختلف، نوع

فعالیت غیرقانونی در آن متغیر می‌باشد. از طرفی، مقایسه این بخش در کشورهای مختلف به دلیل تنوع و یا تضاد قوانین کشورها مبنی بر خلاف بودن یا نبودن یک فعالیت بسیار صعب می‌نماید. برای مثال: کشت خشخاش در یک کشور، قانونی تلقی می‌شود و در کشور دیگر، غیرقانونی به حساب می‌آید. روسپیگری و قمار و خرید و فروش مواد مخدر و مشروبات الکلی نیز از این گونه موارد هستند. ولی می‌توان به بسیاری از فعالیت‌های اقتصادی اشاره نمود که در اکثریت قریب به اتفاق کشورها غیرقانونی تلقی می‌شوند. همانند فعالیت‌هایی نظیر: جعل اسناد، چاپ غیرقانونی اسناد اعتباری و پول، اخاذی، جیب‌بری، کلاه برداری، تولید و توزیع کالاها و خدمات غیرقانونی، قاچاق، دستبرد کارکنان در محل کار خود، ارتشاء، سرقت از فروشگاه‌ها و مؤسسات و به طور کلی اعمال سارقانه، غصب، جنایات سازمان یافته و غیره.

اقتصاد پنهان و زیرزمینی

با توجه به مباحث فوق، سه بخش اقتصاد متعارف و خانوار و غیررسمی بخش‌هایی هستند که به طور قانونی اقدام به تولید می‌نمایند که در بخش اول، تولید و مبادله به سهولت صورت می‌گیرد و در بخش دوم، مبادله به صورت اقتصادی آن صورت نمی‌پذیرد؛ ولی در بخش غیررسمی مبادله هم صورت می‌پذیرد و کالاها و خدمات ارائه شده، دارای قیمت می‌باشند. دو بخش اخیر را شاید بتوان به نام بخش‌هایی که پنهان هستند، نام برد.

در بخش دیگر که از آن تحت عناوین بخش‌های غیرعادی و غیرقانونی نام برده شد؛ به نحوی در فعالیت خود اقدام به عمل غیرقانونی می‌نمایند. در بخش غیرعادی، تولید کالا یا خدمت قانونی است ولی همراه با اعمال خلاف قانون است. در بخش غیرقانونی، تولید کالا یا خدمت از اصل عمل غیرقانونی می‌باشد، تا چه رسد به توزیع آن. این دو بخش را می‌توان بخش‌های زیرزمینی نامید. با طبقه‌بندی بخش‌ها

به صورت دو طبقه: پنهان و زیرزمینی، دو ویژگی: قانونی و غیرقانونی آنها همواره تداعی می‌شود.

گونه‌های رفتاری: تولید - مبادله - قیمت - ثبت

بخش	تولید کالا	مبادله	قیمت	حساب ملی
متعارف	قانونی	دارد	دارد	ثبت
خانوار	قانونی	ندارد	ندارد	عدم ثبت
غیررسمی	قانونی	دارد	دارد	عدم ثبت
غیرعادی	قانونی (تخلف)	دارد (تخلف)	فازی	ثبت
غیرقانونی	غیرقانونی	غیرقانونی	فازی	عدم ثبت

اقتصاد پنهان از لحاظ عدالت اجتماعی در هر جامعه‌ای مورد اعتراض شهروندان آن جامعه نیست؛ زیرا رویه متعارفی است که در خانوارها و گروه‌های تولید کوچک در سطح جامعه رواج دارد و کلیه اعمال این گروه‌ها از لحاظ قانونی به طریقی تأیید و حمایت هم می‌شود و یا حداقل مخالفتی با غالب این فعالیت‌ها وجود ندارد. برخلاف اقتصاد پنهان، اقتصاد زیرزمینی گونه‌هایی از بی‌عدالتی و ظلم اجتماعی را با خود به همراه دارد و به جز دست اندرکاران این گونه فعالیت‌ها، باقی افراد جامعه از آن متضرر یا حداقل بی‌بهره هستند. در مورد حجم و وسعت فعالیت اقتصاد پنهان، شاید بتوان تا حدودی به برآوردهایی رسید؛ ولی وسعت فعالیت‌های بخش اقتصاد زیرزمینی به دلیل طبیعت عمل خلاف قانون در این بخش، به سختی قابل حصول است. اقتصاد پنهان به اقتصاد کشورها آسیب نمی‌رساند؛ ولی بخش اقتصاد زیرزمینی

به شدت سبب عدم کارآیی بخش‌های مختلف رسمی اقتصاد می‌گردد، بالاخص هنگامی که مستخدمین دولتی در انجام اعمال خلاف قانون که نمونه‌هایی از آنها ذکر شد - متبحر شده و عادت کنند. رفته رفته این عادت سبب می‌شود تا از انجام امور محوله خودداری نمایند، مگر عواید غیرقانونی دریافت دارند. به عبارت دیگر، کارکنان دولتی فقط با دریافت عواید غیرقانونی، اقدام به انجام وظیفه قانونی خود می‌نمایند. این رفتار موجب بسته شدن شریان‌های اجرایی کشور می‌شود.

وجود بخش غیررسمی اقتصاد پنهان می‌تواند به دلیل پایین بودن سطح زندگی باشد. پایین آمدن سطح زندگی به دلیل افزایش فقر، خود علتی برای افزایش فعالیت بخش‌های زیرزمینی است. این پدیده در شرایطی که فقر و کاهش درآمدهای حقیقی رو به ازدیاد باشد تصاعدی افزایش می‌یابد. بررسی کشورهای مختلف نشان می‌دهد که فعالیت‌های بخش زیرزمینی در کشورهای فقیر هم در سطوح افراد با درآمد پایین وجود دارد و هم در سطح افراد با درآمد بالا. ولی در کشورهای غنی، فعالیت‌های بخش زیرزمینی بیشتر در سطوح افراد با درآمد بالا وجود دارد و گروه‌های پایین‌تر درآمدی کمتر به این معضل دچار هستند. هرچه مستخدمین دولت بیشتر به فعالیت‌های زیرزمینی اقتصاد بپردازند، اصلاح اقتصاد و ایجاد انضباط مالی به لحاظ از بین بردن این گونه فعالیت‌ها صعب‌تر و مشکل‌تر می‌شود. بالاخص هنگامی که این فعالیت‌ها فراگیر شوند و قوای انتظامی و قضائی نیز آلوده گردند، اصلاح جامعه بسیار مشکل خواهد بود و به عبارت دیگر، این آلودگی نهادینه شده است^{۱۶}.

۱۶- براساس گزارش فرمانده نیروی انتظامی ۷۰٪ متهمان پرونده‌های قاچاق کالا و ارز در سراسر کشور و ۹۰٪ متهمان پرونده‌های قاچاق کالا در بعضی استان‌ها توسط قوه قضائیه تبرئه می‌شوند. نگاه کنید به:

<http://www.kayhannews.com/811022/other4.htm#other401>

مدیرکل مرکز مبارزه با قاچاق کالا بر این عقیده است که: "جریان‌های بازدارنده‌ای در کشور وجود دارد که به نحوی پیچیده و هماهنگ در مبارزه با قاچاق کالا مانع ایجاد کرده و سنگ اندازی می‌کنند". نگاه کنید به:

پولشویی

واژه پولشویی اولین بار پس از رسوایی «واترگیت» بکار برده شد. بسیاری از اشخاص، اعم از حقیقی و حقوقی دولتی و غیردولتی و وابسته به دولت و سیاسیون در اهداف سودجویانه خود با دورزدن قانون درآمدهای نامشروع و غیرقانونی کسب و از طرق مختلف پولشویی تطهیر می کنند. به عبارت دیگر پولشویی فعالیت غیرقانونی است که در طی انجام آن، درآمدهای ناشی از اعمال خلاف قانون، مشروعیت می یابد. به عبارت دیگر پولشویی به مجموعه عملیاتی اطلاق می شود که شخص برای مشروع نمودن درآمدهای نامشروع انجام می دهد.

در دستورالعمل جامعه اروپا مصوب مارس ۱۹۹۰ پولشویی به تبدیل یا انتقال یک دارایی، با علم به اینکه از فعالیت های مجرمانه به دست آمده باشد، و به منظور پنهان داشتن یا گم کردن رد منشا غیرقانونی آن دارایی، یا کمک به شخصی که مرتکب چنین جرمی شده است برای گریز از پیامدهای قانونی جرم مزبور تعریف شده است. در این دستورالعمل فرایند پولشویی از قرار ذیل است:

- تبدیل یا انتقال مال با علم به اینکه چنین مالی از یک جرم کیفری حاصل شده است به منظور مخفی کردن یا تغییر ظاهر منشا غیرقانونی مال موردنظر یا کمک به شخصی که مرتکب چنین جرمی شده است برای فرار از پیامدهای قانونی عمل خود.

- پنهان کردن یا تغییر ماهیت واقعی، منشا، محل، جابجایی یا مالکیت مال با علم به اینکه چنین مالی از

http://www.hamshahri.org/HAMNEWS/1382/820225/ECONOM/_EVENT.HTM

وزیر بازرگانی به نقل از رئیس کل گمرکات کشور اعلام می دارد که از ۱۸،۰۰۰ پرونده قاچاق ارسالی به قوه قضائیه ۱۷،۰۰۰ پرونده (۹۵٪) تبرئه شدند. نگاه کنید به: <http://www.refahweekly.com/eco/pz09hfbbp.htm>

فعالیت مجرمانه حاصل شده است.

- تملک، تصرف یا استفاده از مال با علم به اینکه چنین مالی حاصل فعالیت‌های مجرمانه است.

طبق تعریف قانون مبارزه با پولشویی در ایران، جرم پولشویی عبارت است از:

۱. تحصیل، تملک، نگهداری یا استفاده از عواید حاصل از فعالیت‌های غیرقانونی با علم به این که به طور مستقیم یا غیر مستقیم در نتیجه ارتکاب جرم به دست آمده باشد؛

۲. تبدیل، مبادله، یا انتقال عوایدی به منظور پنهان کردن منشاء غیرقانونی آن با علم به این که به طور مستقیم یا غیر مستقیم ناشی از ارتکاب جرم بوده یا کمک به مرتکب به نحوی که وی مشمول آثار و تبعات قانونی ارتکاب آن جرم نگردد؛

۳. اخفاء یا پنهان یا کتمان کردن ماهیت واقعی، منشاء، منبع، محل، نقل و انتقال، جابه‌جایی، یا مالکیت عوایدی که به طور مستقیم یا غیر مستقیم در نتیجه جرم تحصیل شده باشد.

در عملیات پولشویی درآمدهای زائیده فعالیت‌های غیرقانونی به گونه ای با درآمدهای حاصل از فعالیت‌های قانونی آمیخته می‌شوند بطوری که امکان شناسایی و تفکیک آنها از یکدیگر امکان‌پذیر نباشد. وقتی مجاری فعالیت مجرمانه و غیرقانونی در اقتصاد باز و بخش غیررسمی اقتصاد فعال باشد یا بخش رسمی از کارایی لازم برخوردار نباشد یا قوانین ضد پولشویی موثر نباشند و ریسک عملیات غیرقانونی و قانون‌گریزی قابل توجه نباشد وقوع پولشویی کاملاً محتمل است.

درآمدهای نامشروع معروف به پولهای کثیف به سه دسته خاکستری، سیاه و خونین تقسیم می‌شوند. پول خاکستری از مجاری زیرزمینی و پنهان به دور از چشم قانون و حکومت حاصل می‌شود. پول سیاه ناشی از درآمدهایی است که از قاچاق کالا و ثروت‌های نامشروع دیگر به دست می‌آید. پول خونین منتج از اقدامات ضد بشری و خیانت کارانه و مواد مخدر است. درآمدهای حاصل از فروش کالا

و یا انجام دادن کارهای تولیدی و پنهان از نظارت قانونی دولت پول خاکستری است و شامل فرار از مالیات می‌شود.آمدهای حاصل از قاچاق کالا و شرکت در معاملات دولتی خارج از عرف طبیعی مشمول پول سیاه می‌شود.

اندازه‌گیری آثار منفی پولشویی به آسانی میسر نیست. مسلماً فعالیت‌های مجرمانه موجب انواع فسادهای مالی و بزهکاری‌های اجتماعی شده و با تخریب بازارهای مالی منجر به ورشکستگی فعالان قانونی بخش خصوصی و کاهش بهره‌وری در اقتصاد و افزایش ریسک و بی‌ثباتی و توزیع نابرابر درآمد و ثروت در اقتصاد شده که همگی رشد و توسعه اقتصادی را تحت تأثیر قرار می‌دهند و از سوی دیگر صحت عمل و اعتماد افراد در فعالیت‌های مالی را مخدوش نموده و تقلب و ناراستی را در جامعه افزایش می‌دهد. برآورد تقریبی پولشویی صندوق بین‌المللی پول (IMF) حاکی از آن است که حجم پولشویی در جهان حدود ۲ تا ۵ درصد تولید ناخالص داخلی کشورهاست. این حجم عظیم پولشویی مبین تأثیرات منفی بسیار زیادی بر اقتصاد کشورها است.

پولشویی تنها شامل نقل و انتقال و مبادله یا خرید و فروش نیست بلکه وسیع‌تر از این مفاهیم است و شیوه‌های تطهیر پول بسیار پیچیده و متنوع است. پولشویی می‌تواند از طریق شسته شدن آنها در همان کشوری که حاصل شده‌اند یا در کشور دیگر باشد. در همه این حالات ابتدا با ایجاد درآمد غیرقانونی مثلاً از طریق بنگاه‌ها یا اشخاص به صورت غیرقانونی آغاز می‌شود. این اشخاص و بنگاه‌ها از طریق روش‌های غیرمجاز و دور زدن قانون اقدام به تولید پول کثیف می‌نمایند. سپس پول کثیف با استفاده از شبکه بانکی یا موسسات مالی یا صندوق‌های قرض‌الحسنه وارد شبکه بانکی می‌شود. مبادلات پولی از طریق نهادهای واسطه یا کارگزار عملاً سر نخ مبادلات را کور می‌نماید و عمل پولشویی به مقصود خود می‌رسد.

مالیات بر ارزش افزوده

یکی از سیستم‌های مهم مالیاتی که می‌تواند در کشف پولشویی موثر باشد سیستم مالیات بر ارزش افزوده می‌باشد. این سیستم بطوری که کامل اجرا شود می‌تواند تقریباً کلیه معاملات مالی در اقتصاد را تحت پوشش و نظارت قرار دهد و از فرار مالیاتی جلوگیری کند.

اجرای مالیات بر ارزش افزوده در غالب کشورهای جهان حاکی از کارایی این نظام مالیاتی است. متناسب با مفاد ماده ۵۹ قانون برنامه سوم توسعه، سازمان امور مالیاتی کشور زیر نظر وزارت امور اقتصادی و دارایی تاسیس شد. از جمله وظایف این سازمان اصلاح و تحول نظام مالیاتی و مکانیزه نمودن سیستم مالیاتی کشور و اجرای مالیات بر ارزش افزوده می‌باشد.

سیستم مالیات بر ارزش افزوده یک سیستم خود اجرا است و همه مودیان مالیاتی عملاً مأمور مالیات هستند. با توجه به این که مودیان برای استفاده از اعتبار مالیاتی ملزم به ارائه فاکتور هستند زمینه شناسایی خود به خود میزان معاملات سایر مودیان را نیز فراهم می‌نماید. چنانچه اجرای مالیات بر ارزش افزوده صحیح باشد، یک سیستم اطلاعاتی کامل از معاملات و مبادلات تجاری بوجود می‌آید که به شفافیت مبادلات و فعالیتهای اقتصادی می‌انجامد.

از لحاظ اقتصادی، ارزش افزوده به مفهوم مابه التفاوت ارزش ستانده و ارزش داده در هر معامله کالا یا خدمت است. در سیستم مالیات بر ارزش افزوده، هر فروشنده در هنگام فروش کالا یا خدمت، مالیات متعلقه را بر صورتحساب افزوده و آن را همراه با قیمت کالا یا خدمت از مشتری دریافت می‌نماید. اولین فروشنده، مالیات را یکجا به دولت پرداخت کرده و در مراحل بعدی، هر فروشنده تنها مابه التفاوت مالیات (مالیات دریافتی پس از کسر مالیاتی که خود قبلاً پرداخت نموده) را به حساب سازمان امور

مالیاتی واریز می‌کند. نظر به اینکه مالیات بر ارزش افزوده کلیه فعالیت‌ها و کالاها و خدمات را در اقتصاد در برمی‌گیرد، از گستردگی خاصی برخوردار است.^{۱۷}

مفهوم مالیات بر ارزش افزوده

پس از جنگ جهانی دوم بسیاری از کشورها در صدد اصلاح ساختار مالیاتی خود برآمدند. که در این میان مالیات بر ارزش افزوده به عنوان یک روش جدید مطرح شد و به لحاظ ویژگی‌های انعطاف پذیرش مورد توجه واقع شد. انتخاب مالیات بر ارزش افزوده در موارد زیر قابل دسته‌بندی است:

۱. رفع نارسایی‌های سیستم‌های مالیات سنتی.
۲. ایجاد منبع درآمد برای پاسخگویی به هزینه‌های روز افزون دولت.
۳. ایجاد سیستم مالیاتی متناسب با پیمان‌ها و قراردادهای منطقه‌ای.
۴. ایجاد تحول در ساختار مالیاتی به دلیل هماهنگ نبودن آن با روند توسعه اقتصادی.
۵. تحقق عدالت و اصابت مالیاتی.
۶. شناسائی و پیگیری تراکنش‌های مالی.

مالیات بر ارزش افزوده نوعی مالیات بر فروش چند مرحله‌ای است که خرید کالاها و خدمات واسطه‌ای را از پرداخت مالیات معاف می‌سازد. به عبارت دیگر، مالیات بر ارزش افزوده نوعی مالیات بر قیمت فروش است که در اصل بار مالیاتی آن بر دوش مصرف‌کنندگان نهایی بوده و این مالیات بر اساس

^{۱۷} اکبر کمبجانی، بیژن بیدآباد، زهرا عابدی، فریا فهم یحیایی، محمد عیسی زاده، فریا شیرخانی، تحلیلی بر مالیات بر ارزش افزوده و بررسی مقدماتی امکان اجرای آن در اقتصاد ایران، گزارش مرحله اول، معاونت امور اقتصادی، وزارت امور اقتصادی و دارائی، ۱۳۷۱. چاپ مجدد توسط معاونت امور اقتصادی وزارت امور اقتصادی و دارائی، ۱۳۷۴.

<http://www.bidabad.ir/doc/malyat-vat.pdf>

درصدی از ارزش افزوده در هر مرحله‌ای از تولید اخذ می‌شود.

ارزش افزوده در یک بنگاه برابر تفاوت بین فروش بنگاه و هزینه‌های خرید کالاها و خدمات خریداری شده از بنگاه‌های دیگر است. به عبارت دیگر، ارزش افزوده ارزشی است که تولیدکننده به مواد خام و عوامل تولید دیگری که خریده است (غیر از نیروی کار) اضافه می‌کند؛ قبل از این که کالای جدید تولید شده و یا خدمات جدید ایجاد شده را به فروش برساند. از دیدگاهی دیگر حاصل جمع ارزش افزوده تمام بنگاه‌های اقتصادی در واقع همان تولید ملی است. زیرا کل معاملات منهای معاملات واسطه‌ای (خرید بنگاه‌ها از بنگاه‌های دیگر) برابر با مجموع دستمزد، نرخ بهره، اجاره و سایر پرداخت‌ها به عوامل تولید در سطح ملی بوده و مساوی تولید ملی است. به عبارت دیگر، ارزش افزوده برابر است با:

$$\text{ارزش معاملات واسطه‌ای} - \text{ارزش کل معاملات} = \text{ارزش افزوده}$$

تولید ناخالص ملی = فروش نهایی =

استهلاک + اجاره + سود + نرخ بهره + دستمزد =

به منظور اجتناب از مسئله احتساب مضاعف و یا چندجانبه، در محاسبه تولید ناخالص ملی نباید فروش کالاها و خدمات واسطه‌ای در نظر گرفته شود. بنابراین، پس از حذف معاملات واسطه از کل معاملات، آنچه که باقی می‌ماند برابر ارزش فروش نهایی است. به همین دلیل، فروش نهایی برابر ارزش کل دستمزد، نرخ بهره، اجاره، استهلاک و سود است. این تعریف در مورد تولید ناخالص ملی نیز صدق می‌کند. براین اساس می‌توان عنوان کرد که مجموع ارزش افزوده تمام بنگاه‌های بازرگانی در هر مرحله از تولید نوع دیگر تعریف تولید ناخالص ملی است.

لذا، مالیات بر ارزش افزوده برابر مالیات بر تولید ملی است.

بر اساس موارد ذکر شده، پایه مالیاتی برای مالیات بر ارزش افزوده برابر کل درآمد حاصل از

فروش منهای هزینه خرید عوامل تولید (ورودی‌ها) از سایر بنگاه‌هاست که با خارج کردن خرید از سایر بنگاه‌های مالیات دهنده از مالیات‌بندی چندگانه اجتناب می‌شود. به عبارت دیگر، مالیات به کل فروش بنگاه اعمال می‌شود و با اعمال آن اعتبار مالیاتی برای خرید از سایر بنگاه‌ها به بنگاه جدید اعطا می‌شود. بنابراین، اعمال مالیات بر ارزش افزوده نیازمند فهرست کردن کل صورت حساب‌ها در بنگاه است. زیرا هر بنگاه برای دریافت اعتبار مالیاتی باید قادر باشد که شرح مالیات پرداخت شده توسط فروشنده قبلی را ارائه دهد. این نیاز خریدار را تشویق می‌کند که به فروشنده قبلی برای پرداخت مالیات فشار آورد.

روش‌های اعمال مالیات بر ارزش افزوده

ارزش افزوده برابر ارزش ایجاد شده در هر مرحله از تولید است. به بیان ساده‌تر، ارزش افزوده برابر با ارزش کالای تولید شده یا خدمات (خروجی‌ها) منهای حاصل جمع ارزش عوامل تولید (یا ورودی‌ها مثل مواد خام، انرژی، وسائط نقلیه و...) بکار برده شده در هر مرحله از تولید است. بنابراین، ارزش افزوده می‌تواند از دو دیدگاه تجمعی^{۱۸} (یعنی حاصل جمع دستمزد، بهره، اجاره و سود) و تفریقی^{۱۹} (خروجی^{۲۰} منهای ورودی^{۲۱}) حاصل گردد. به این ترتیب که:

ورودی - خروجی = سود + اجاره + بهره + دستمزد = ارزش افزوده

بر اساس دیدگاه‌های تجمعی و تفریقی چهار روش مختلف برای محاسبه مالیات بر ارزش افزوده موجود است. نحوه محاسبه در روش‌های مختلف به شرح زیر می‌باشد^{۲۲} که در آنها t نرخ مالیات است:

¹⁸ Additive

¹⁹ Subtractive

²⁰ Output

²¹ Input

²². برای اطلاع بیشتر در مورد جزئیات رجوع شود به:

A.A Tait, Value Added Tax, International Practice, And. Problems, IMF, Washington Dc, 1988;P. 219.

۱. روش تجمعی مستقیم یا روش حسابی: (سود + اجاره + بهره + دستمزد) t

۲. روش تجمعی غیر مستقیم: (سود) t + (اجاره + بهره + دستمزد) t

علت نامگذاری غیرمستقیم در این است که در این روش نرخ مالیات بر اجزای ارزش افزوده یعنی ورودی و خروجی اعمال می‌شود. در حالیکه در روشهای مستقیم پایه مالیاتی از طریق محاسبه مستقیم ارزش افزوده (یعنی حاصل جمع اجزای ارزش افزوده) مشخص می‌شود و سپس به آن یک نرخ مالیاتی اعمال می‌شود.

۳. روش تفریقی مستقیم یا روش حسابی:^{۲۳} (ورودی - خروجی) t

این روش برخی اوقات تحت عنوان مالیات انتقالی تجاری (Business Transfer Tax) نیز نامیده می‌شود.

۴. روش تفریقی غیر مستقیم: (ورودی) t - (خروجی) t

این روش، مدل اولیه بکار برده شده در جامعه اروپا (EC) است و تحت عناوین مختلف روش اعتبار مالیاتی، روش فاکتور نویسی، روش بستانکاری و روش صورت حساب نیز از آن یاد می‌شود. در این روش به این دلیل که بنگاه‌ها در جریان پرداخت مالیات باید فاکتورنویسی بفرروش و خرید هر پرداخت مالیاتی را در هر دوره حسابداری به منظور کسب اعتبار مالیاتی اعمال کند به روش فاکتورنویسی شهرت یافته است.

چنان که ملاحظه شد در خصوص مشخص نمودن پایه ی مالیاتی و جمع کردن مالیات موجود دو روش اصلی وجود دارد. یکی از این روشها، روش حسابداری (account method) نامیده می‌شود. در

این روش از هر پرداخت کننده مالیات درخواست می‌شود که با پرداخت مالیات خود پایه مالیاتی را مشخص سازد. در روش فاکتورنویسی به پرداخت کننده مالیات گفته می‌شود که مالیات ناخالص را به وسیله اعمال نرخ مالیات به فروش و بعد بستانکار کردن آن در مقابل مالیات پرداخت شده به وسیله بنگاهی که او کالاهای واسطه‌ای را خریده است، محاسبه کند. برای اجتناب از مسئله محاسبه مضاعف، پایه برای مالیات ناخالص باید به صورت فروش منهای اعتبار مالیاتی تعریف شود.

روش فاکتورنویسی ابتدا در کشور فرانسه به کار گرفته شد. در حال حاضر کشورهای بازار مشترک و نیز اکثر کشورهای اعمال کننده مالیات بر ارزش افزوده از این روش استفاده می‌کنند. در روش فاکتورنویسی تمام معاملات به یک نسبت ثابت بدون توجه به این که معاملات نهایی یا واسطه باشند، مالیات بندی می‌شوند. برای مشخص ساختن بدهی مالیات به پرداخت کننده مالیات اجازه داده می‌شود که با کسب اعتبار مالیاتی، مقدار مالیاتی را که برای خرید کالاهای واسطه‌ای پرداخته است از مالیات بر فروش کسر کند. به این ترتیب، بدهی مالیاتی با اعمال یک نرخ ثابت مالیات به کل فروش فاکتورهای نوشته شده، و سپس کسر مقدار مالیات بر ارزش افزوده پرداخت شده، به خرید کالاهای واسطه‌ای قبلی مشخص می‌شود. بنابراین، چنان که ملاحظه می‌شود، برای محاسبه مالیات بر ارزش افزوده نیاز به محاسبه ارزش افزوده نیست. برای درک بیشتر، چگونگی محاسبه بدهی مالیاتی در سطور زیر مشخص شده است:

مالیات پرداختی به خرید کالاهای واسطه‌ای - مالیات قابل پرداخت به فروش = بدهی مالیاتی

$$= t(\text{خرید}) - t(\text{فروش})$$

$$= (\text{کل خرید کالاهای واسطه‌ای} - \text{کل فروش}) t$$

$$= t(\text{ارزش افزوده})$$

در واقع، مالیات بر خرید در هر مرحله از تولید اعمال می‌شود. در مرحله نهایی که مصرف کننده

کالاها را می‌خرد، در واقع مالیات بر ارزش افزوده در قیمت کالاها منظور شده است؛ و چون مصرف کننده معاملات واسطه‌ای ندارد که از بدهی مالیاتی او کم شود، لذا مصرف کنندگان مالیات را بدون هیچ کاهش مالیاتی پرداخت می‌کنند.

از طرفی بنگاه‌هایی که خریدار کالاهای سرمایه‌ای هستند، در ارتباط با اعتبار مالیاتی برای مالیات‌های پرداخت شده در مورد کالاهای سرمایه‌ای آزاد هستند. لذا بدهی مالیاتی یک بنگاه خریدار کالاهای سرمایه‌ای در هر دوره مالیاتی برابر است با:

$$\begin{aligned} & (\text{خرید کالاهای سرمایه‌ای}) - t - (\text{کل خرید کالاهای واسطه‌ای} - \text{کل فروش}) = t \text{ بدهی مالیاتی} \\ & = (\text{خرید کالاهای سرمایه‌ای} - \text{کل خرید} - \text{کل فروش}) = t \\ & = (\text{سرمایه گذاری} - \text{ارزش افزوده}) = t \end{aligned}$$

در روش فاکتورنویسی، کلیه معاملات با نرخ (یا نرخ‌های) تناسبی تعیین می‌شود و بدون توجه به آنکه کالا نوعاً واسطه‌ای یا نهایی است، مشمول محاسبه مالیات قرار می‌گیرد و به فروشنده کالا یا خدمت تکلیف می‌شود که در موقع فروش، مالیات را برابر نرخ، محاسبه و مالیات یا مالیات‌هایی را که روی خرید کالا یا خدمات واسطه‌ای پرداخت کرده است از مالیات متعلق به فروش کسر و مازاد را ضمن درج در فاکتور فروش به حساب دولت واریز کند.

به این ترتیب، به ارزشهای افزوده در هر مرحله از زنجیره تولید و توزیع کالا یا خدمت مالیات تعلق می‌گیرد و از آنجا که مصرف کننده نهایی، معاملات واسطه‌ای ندارد و در نتیجه نمی‌تواند بدهی مالیاتی خود را تهاتر کند، بنابراین پرداخت کننده نهایی مالیات بر ارزش افزوده کالا خواهد بود.

روش تفریقی غیر مستقیم یا روش فاکتورنویسی یا روش اعتبار مالیاتی معمول‌ترین روش محاسبه مالیات بر ارزش افزوده است و تاکنون به وسیله بسیاری از کشورها به کار گرفته شده است. دلائل عمده

عمومیت یافتن بکارگیری این روش در قیاس با سایر روش‌ها در مقایسه روش مستقیم در مقابل روش غیرمستقیم مشخص تر می‌شود.

روش مستقیم در مقابل روش غیر مستقیم

به رغم سادگی و زودتر به نتیجه رسیدن روش‌های مستقیم وصول مالیات بر ارزش افزوده، عمومیت کاربرد روش تفریقی غیرمستقیم یا روش اعتبار مالیاتی در کشورهای مختلف در قیاس با روش‌های دیگر بیشتر است. دلایل مختلفی برای کاربرد بیشتر روش اعتبار مالیاتی ارائه شده که مهمترین آنها به شرح ذیل می‌باشند:

۱. مهمترین دلیل این است که در روش فاکتورگیری بدهی مالیاتی به معاملات (تراکنش‌ها) تعلق می‌گیرد و همین مسئله این روش را از دیدگاه قانونی و تکنیکی و نیز از لحاظ سادگی انجام عمل محاسبه نسبت به سایر مالیات‌ها برتر می‌سازد. به عبارت دیگر، دلیل این برتری منعکس شدن میزان مالیات در صورت حساب‌های فروش و محاسبه و اعمال آن در هر بار معامله است. این مزیت در روش‌های دیگر وصول مالیات بر ارزش افزوده موجود نیست.
۲. چون در روش فاکتورنویسی بنگاه برای کسب اعتبار مالیاتی نیازمند نگهداری کلیه صورت حساب‌ها و مدارک معاملات است، لذا یک سیستم اطلاعاتی جامع برای حسابرسی ایجاد می‌شود.
۳. نگهداری کلیه صورت حساب‌ها و مدارک معاملات توسط اشخاص و موسسات، انجام عمل کنترل و حسابرسی را برای دستگاه مالیاتی به سهولت میسر می‌سازد.

۴. در روش فاکتورنویسی نوعی مکانیزم ضد فرار مالیاتی وجود دارد.^{۲۴} بدین معنی که اگر بنگاهی در یک مرحله از زنجیره تولید مالیات را نپردازد، بدهی مالیاتی این بنگاه در مرحله بعدی تولید باید پرداخت شود. لذا این بدهی به فروشنده مرحله بعد تعلق می گیرد. بنابراین، هر خریدار مایل خواهد بود که کالایی را که می خرد مالیاتش قبلاً پرداخت شده باشد تا بتواند اعتباری از بابت کاهش مالیات کسب کند. البته باید توجه داشت که این گفته به مفهوم امکان ناپذیر بودن فرار مالیاتی به هنگام اعمال مالیات بر ارزش افزوده نیست. برخی اوقات در بسیاری از کشورها مواردی از قبیل فرار مالیاتی در موسسات کوچک و خدمات حرفه ای (پزشکان، وکلا، بیمه گران و ...) مشاهده می شود و نیز تبانی بین بنگاه ها و مصرف کنندگان برای انجام معامله بدون در نظر گرفتن مراحل فاکتورنویسی و ثبت معاملات امکان فرار مالیاتی را ایجاد می کند.

۵. هنگام اعمال نرخ های چندگانه مالیاتی، روش فاکتورنویسی نسبت به روشهای وصول ۱ و ۲ ارجح است.

۶. هر چند که ساده ترین روش محاسبه مالیات بر ارزش افزوده، روش تفریقی مستقیم یا روش حسابداری (روش ۳) است، اما به دلیل این که در این روش بطور معمول محاسبه مالیات بر ارزش افزوده منوط به مشخص شدن حساب سود و زیان سالانه است، لذا هنگام بروز نوسان شدید در ارزش خرید، فروش و موجودی انبار، که بنگاه تمایل به محاسبه ارزش افزوده در دوره های کوتاه تر دارد، انجام این کار برای وی مشکل خواهد بود.^{۲۵} در حالی که روش اعتبار مالیاتی را

^{۲۴}. برای اطلاع بیشتر رجوع شود به:

Richard W. Lindholm, "The Value Added Tax, A Short Review of the Literature, *Journal of Economic Literature*, December 1970

^{۲۵}. مهم ترین مزیت مالیات بر ارزش افزوده حسابداری این است که چون نظام مالیاتی می تواند مالیات را بر اساس حساب های

می توان به راحتی برای دوره های مختلف (یک ماهه، دو ماهه و یا چهار ماهه) به کار برد.

بر اساس موارد ذکر شده، روش اعتبار مالیاتی عملی ترین راه محاسبه و وصول مالیات بر ارزش افزوده است. زیرا اولاً در این روش، بدهی مالیاتی بر اساس دوره های مختلف زمانی از هفتگی تا سالانه محاسبه می شود؛ ثانیاً در این روش می توان از نرخ های مالیاتی چندگانه استفاده کرد؛ ثالثاً این روش بهترین ارزیابی بهنگام را فراهم می کند.

جاری شرکت اعمال کند (هر چند که در مورد هزینه های خرید کالاهای سرمایه ای بایستی تطبیق صورت گیرد)، لذا هزینه های اجرای آن کمتر است. از سوی دیگر، مسائل مرتبط به این نوع مالیات بر ارزش افزوده به قرار زیر است:

الف) مالیات بر ارزش افزوده به راحتی توسط بازرگانان و کارگران قابل درک است و آن ها به عنوان مالیات اضافی بر سود شرکت ها و یا مالیات اضافی بر حقوق به آن می نگرند.

ب) چون حساب ها در دوره های یک ساله بسته می شوند، بنابراین اعمال مالیات بر ارزش افزوده در دوره های کوتاه تر میسر نیست.

ج) آزمون و کنترل متقابل روش اعتبار مالیاتی در این روش وجود ندارد.

د) در این روش تنها می توان از یک نرخ مالیات استفاده کرد.

ه) موافقت نامه عمومی تعرفه و تجارت (GATT) برای تخفیف صادرات تنها مالیات بر ارزش افزوده از نوع فروش را مورد توجه قرار داده است.

و) در این روش حسابرسی تعقیبی فاکتورنویسی از بین می رود.

سیستم کشف پولشوئی (MLD)

امکان جلوگیری از جریان پولشوئی با گسترش فناوری الکترونیک، بسیار بیش از قبل امکانپذیر می‌باشد. یعنی با تطابق اطلاعات مالیاتی و بانکی می‌توان طرفهای اصلی و صاحبان واقعی منابع مالی را شناسایی کرد.

بدیهی است استفاده از هر فناوری جدید، در مراحل اولیه با مشکلاتی مواجه خواهد بود، لیکن به تدریج که جوامع استفاده از فناوری اطلاعات و ارتباطات را تجربه می‌کنند، از نقاط مبهم و تاریک موجود در فرآیندهای پولشوئی کاسته خواهد شد و می‌توان امیدوار بود تا بتدریج با قبول و ایجاد زمینه‌های لازم برای توافقات و مقررات بین‌المللی در زمینه مالیات و بانکداری الکترونیک، کارایی کشف پولشوئی افزایش یابد.

کلیه عملیات تجاری یا مالی به قصد انتفاع یا به صورت غیرانتفاعی شامل موارد زیر می‌شوند:

۱- معاوضه پول با کالا یا خدمت (معامله)

۲- معاوضه کالا یا خدمت با کالا یا خدمت دیگر (تهاتر)

۳- معاوضه پول با پول (قرض)

۴- پرداخت انتقالی پولی

۵- پرداخت انتقالی کالایی یا خدمت

۶- جابجائی پول

۷- جابجائی کالا

بسیاری از موارد فوق از لحاظ مالی تبادل‌های سودآور و اقتصادی هستند که مشمول پرداخت‌های

مالیاتی می‌باشند. از طرف دیگر عملیات فوق نیازمند طی فرایند پرداخت و دریافت می‌باشند لذا مطابق با هر معامله و انتقال کالا یا خدمت باید یک پرداخت و دریافت پولی اعم از نقدی یا وعده‌دار وجود داشته باشد. اگر عملیات پولی پرداخت و دریافت از طریق نهادهای پولی صورت گیرد دو اطلاع از معامله یعنی اطلاعات کالایی و اطلاعات پولی قابل تطبیق هستند. اگر این دو اطلاع منطبق بر هم نباشند باید خلل و ظنی از نوع پولشویی در معامله وجود داشته باشد.

در این حالت بطور کلی یک طرف عملیات پولشویی در سیستم بانکی شامل بانک‌ها، موسسات مالی و اعتباری و صندوق‌های قرض الحسنه است که با تطهیر پول‌های نامشروع آن‌ها را به چرخه اقتصاد وارد می‌کنند. از طرف دیگر نهاد مالیاتی کشور که باید برگردش معاملات و درآمدهای کلیه اشخاص نظارت داشته باشد از نقاط مهم برای ردگیری پولشویی محسوب می‌شود.

سیستم کشف پولشویی (MLD) شرایط ساختاری و الکترونیکی تطبیق اطلاعات مالیاتی با اطلاعات بانکی را فراهم می‌آورد.

معاملات داخلی و پول داخلی

در انجام هر معامله‌ای در اقتصاد دو عمل تحویل کالا یا خدمت و پرداخت وجه صورت می‌گیرد. این قاعده کلی در همه معاملات اعم از خرید و فروش کالا یا خدمت بطور اعم صورت می‌پذیرد. برای مثال پرداخت حقوق و دستمزد نیز نوعی خرید خدمت محسوب و در ازای فروش خدمت نیروی انسانی، پرداخت وجه برای آن صورت می‌پذیرد. این امر سبب می‌شود تا بتوان همواره جریان پرداخت وجه چه نقدی یا مدت‌دار را در مقابل جریان معاملات کالاها و خدمات قرار داد.

نظریه مقداری پول فیشر مهمترین تئوری در ارتباط با تعادل همزمان بازارهای پول و کالا است. وی

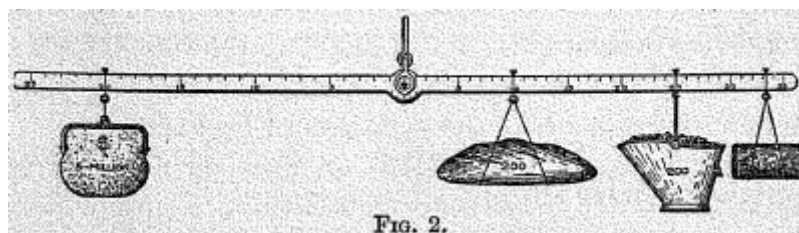
با بیان و مثال‌های ساده نشان می‌دهد^{۲۶} که همواره رابطه خطی زیر بین پول و قیمت وجود دارد:

قیمت کالا $\times$ مقدار کالای معامله شده = حجم پول $\times$ سرعت گردش پول

وی برای تشریح این نظریه از قیاس و ترازو استفاده می‌کند و با توجه به روابط مکانیکی موجود

بین اقلام متغیرهای معادله فوق باید گفت در حالی که همه چیز ثابت باشد (Ceteris Paribus) ارتباط

ریاضی فوق همواره برقرار است و رابطه فوق همانند قانون ترازو در فیزیک یک قانون در اقتصاد است.^{۲۷}

تصویر از کتاب قدرت خرید پول نوشته ابروینگ فیشر

آنچه که می‌تواند به نوعی در چرخه مزبور مد نظر قرار نگیرد مبادلات تهاتری است که دارائی،

کالا یا خدمت به نحوی با دارائی، کالا یا خدمتی دیگر معاوضه شود. عملیات قرض نیز در این ارتباط

²⁶ Fisher, Irving, (1911) The Purchasing Power of Money: Its Determination and Relation to Credit, Interest, and Crises. Reprints of Economic Classics, New York.

²⁷ نگاه کنید به:

مهناز ربیعی، رابطه نرخ بهره و نرخ ارز در ایران، رساله دکتری اقتصاد، به راهنمایی بیژن بیدآباد، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد علوم و تحقیقات، تهران، ۱۳۸۵.

بیدآباد، بیژن و مهناز ربیعی، رابطه نرخ ارز و نرخ بهره در اقتصاد ایران (ارزیابی مجدد و توسعه نظریه مقداری پول). پژوهشنامه اقتصادی، بهار ۱۳۸۸، ۹ (۱) پیاپی ۳۲، صفحات ۶۷-۹۶.

<http://www.bidabad.ir/doc/nerkhe-arz-bahreh-1.pdf>

قرار می گیرد. در قرض پرداخت منابع مالی در حال با دریافت منابع مالی در آتیه معامله می شود.

تجارت خارجی و معاملات ارزی

واردات و صادرات کالا یا خدمت نیز همانند معاملات ریالی دو وجه مبادله و پرداخت دارند. این اقلام در حساب جاری ترازپرداخت ها درج می شوند. عملیات پرداخت های انتقالی و جابجائی سرمایه از داخل به خارج از کشور و بالعکس که در حساب سرمایه تراز پرداخت های خارجی منعکس می شوند اگر از طریق سیستم بانکی انجام شوند در حساب بانک ها قابل رهگیری هستند.

قواعد بازرگانی و مستندات هر عمل تجارت خارجی نظیر پیش فاکتورهای خرید و فروش (Invoice) گشایش اعتبار اسنادی، گواهی مبداء، بارنامه، مستندات بازرسی کالا، نظارت گمرک و اسناد ترخیص می توانند به جریان رهگیری معاملات خارجی کمک نمایند.

آنچه که در سیستم بانکی می تواند مبهم تلقی شود. خرید و فروش ارز بین اشخاص داخل و خارج کشور از طریق عملیات معاوضه پول است. بدین ترتیب که فردی (نفر اول) به طرف خود در داخل کشور (نفر دوم) وجهی به پول داخلی می دهد و در عوض فرد سوم در خارج از کشور که طرف نفر دوم است وجهی به ارز به فرد چهارم که طرف حساب فرد اول است پرداخت می نماید. هرچند این عمل معاوضه تلقی می شود ولی اگر پرداخت فرد اول به فرد دوم از طریق سیستم بانکی صورت پذیرد هنوز قابل رهگیری است.

قاچاق کالاها از طیف وسیعی برخوردار است و عمده قاچاق و مبادله هر کالائی در شبکه خاص خود اتفاق می افتد. چنانچه شرایط به گونه ای اطراف معامله قاچاق را ملزم به استفاده از شبکه بانکی نماید و سازمان مالیاتی کشور نظارت خاصی بر معاملات عمده و حمل و نقل کالاها داشته باشد قاچاق از طریق سیستم کشف پولشویی (MLD) قابل کشف و رهگیری است.

تطبیق اطلاعات معاملات و اطلاعات پولی

برای کشف پولشویی هر قرارداد باید از یک شماره سریال واحد برخوردار باشد. در این حالت پردازش و تطبیق اطلاعات بانکی و مالیاتی بسیار تسهیل خواهد شد. این شماره سریال واحد معاملات از طریق یک صفحه وب می‌تواند در اختیار هر فرد قرار گیرد.

دو ماتریس مربع T و P زیر را با ابعاد $n \times n$ در نظر بگیرید که n تعداد اشخاص معامله‌گر در اقتصاد می‌باشد.

$$T = \begin{bmatrix} t_{11} & \cdots & t_{1n} \\ \vdots & \ddots & \vdots \\ t_{n1} & \cdots & t_{nn} \end{bmatrix}$$

$$P = \begin{bmatrix} p_{11} & \cdots & p_{1n} \\ \vdots & \ddots & \vdots \\ p_{n1} & \cdots & p_{nn} \end{bmatrix}$$

هر عنصر t_{ij} مبین میزان کالا یا خدمت فروخته شده توسط فرد i به فرد j است. همچنین هر عنصر p_{ij} مبین میزان دریافت وجه معامله فرد i از فرد j است. در حالت نظری باید معادل هر معامله پرداختی صورت گیرد لذا:

$$p_{ij} = t_{ij}$$

اگر دو طرف رابطه فوق را برای i و j جمع کنیم خواهیم داشت:

$$\sum_{i=1}^n \sum_{j=1}^n t_{ij} = \sum_{i=1}^n \sum_{j=1}^n p_{ji} = T = P$$

که T و P به ترتیب برابر است با کل معاملات در اقتصاد و کل پرداخت‌ها در اقتصاد که از لحاظ نظری باید برابر باشند.

سطح‌بندی معاملات

مسلماً عملیات مالی و تجاری خرده در اقتصاد اجتناب‌ناپذیر است. لذا برای اینکه سیستم کشف پولشوئی بتواند صحیح و کارا عمل کند باید بسیاری از خرده معاملات را از جریان بررسی خود حذف نماید. با توجه به این موضوع سطح‌بندی معاملات ضروری و بسیار مهم است. سطح‌بندی معاملات و چگونگی بررسی و برخورد یا معافیت آنان باید با توجه به عرف رفتاری در اقتصاد همه ساله تغییر داده شود.

در این ارتباط باید ابزار و اسباب معاملات نظیر کارت‌های الکترونیکی، اسکناس و مسکوک و چک‌های رقم‌دار متناسب با سطح‌بندی معاملات تعریف شوند.

سازمان کشف پولشوئی

برای انجام عملیات کشف پولشوئی سازمان و تشکیلات خاصی باید در وزارت امورات اقتصادی و دارائی تشکیل شود تا اطلاعات بانکی و مالیاتی را دریافت و پردازش نماید. وظایف سازمان کشف پولشوئی از قرار ذیل است:

۱- اخذ اطلاعات مالیاتی مودیان. با مکانیزه کردن سیستم اطلاعات مالیاتی، کلیه اطلاعات مالیاتی

اشخاص در بانک‌های اطلاعاتی در وزارت امور اقتصادی و دارائی جمع‌آوری و بصورت

یکپارچه ذخیره می‌شود.

۲- اخذ اطلاعات معاملات. کلیه اشخاص مکلف می‌شوند تا قراردادها، معاملات و اطلاعات

مربوط به آنها را از طریق پورتالی که وزارت امور اقتصادی و دارائی از طریق اینترنت در

اختیار عموم قرار می‌دهد در پایگاه داده‌هایی که به این منظور ایجاد می‌شود ثبت نمایند.

۳- اخذ اطلاعات بانکی اشخاص. کلیه بانک‌ها، موسسات مالی- اعتباری و صندوق‌های

قرض الحسنه مکلف می‌شوند تا کلیه اطلاعات دریافت و پرداخت و نقل و انتقال وجوه تمامی حساب‌های مشتریان خود و طرف حساب آنها را بطور مکانیزه در اختیار سازمان کشف پولشوئی قرار دهند. بانک مرکزی مکلف است بر حسن اجرای این موضوع نظارت کامل داشته باشد.

۴- تدوین مقررات مربوط به سیستم کشف پولشوئی. وزارت امور اقتصادی و دارائی همراه با بانک مرکزی مکلف به تدوین مقررات سیستم کشف پولشوئی و تصویب آن در مراجع ذیصلاح است. مقررات لازم برای ایجاد هماهنگی لازم برای اجرای سیستم کشف پولشوئی باید در این راستا ملحوظ شود.

۵- مقایسه و تطبیق اطلاعات اشخاص و معاملات آنها. سازمان کشف پولشوئی مکلف است تا نرم‌افزارها و سخت‌افزارهای لازم برای مقایسه و تطبیق اطلاعات اشخاص و معاملات آنها بصورت مکانیزه را فراهم نماید.

۶- تنظیم اسناد لازم برای پیگیری قضائی و ارجاع پرونده‌های متخلفین به مراجع قضائی. سازمان کشف پولشوئی باید رویه‌های لازم برای پیگیری قضائی متخلفین را فراهم نماید. در این راستا قوه قضائیه مکلف می‌شود تا نهاد و پرسنل لازم برای رسیدگی به اینگونه تخلفات را سازماندهی نماید.

۷- تدوین و توسعه و بهبود سیستم‌های مبتنی بر فناوری اطلاعات و ارتباطات لازم در سیستم کشف پولشوئی. سازمان کشف پولشوئی باید مدیریت‌های لازم برای تدوین و توسعه و بهبود سیستم‌های مبتنی بر فناوری اطلاعات و ارتباطات سیستم کشف پولشوئی را ایجاد نماید. توسعه و بهبود سیستم کشف پولشوئی از وظایف این مدیریت می‌باشد.

۸- هماهنگی با سایر نهادهای نظارتی و اجرائی. سازمان کشف پولشوئی مکلف به برقراری ارتباط و ایجاد هماهنگی با سایر نهادهای نظارتی و اجرائی است و کلیه نهادهای مزبور مکلف به همکاری با این سازمان می‌باشند.

محسنات سیستم کشف پولشوئی

وقتی سیستمی منجر به کارائی و شفافیت مالی در اقتصاد گردد، عملاً بنیان‌های ثبات و رشد و توسعه اقتصاد و اخلاق و اعتماد افراد را فراهم آورده که به نوبه خود غنا سرمایه اجتماعی را به دنبال خواهد داشت.

از لحاظ کلی می‌توان موارد زیر را از جمله محسنات سیستم کشف پولشوئی پیشنهادی دانست:

۱. کاهش قاچاق
۲. کاهش بزه‌های مالی و کمک به کشف سایر بزهکاری‌ها
۳. کاهش پولشوئی
۴. کاهش فرار از مالیات
۵. جلوگیری از تبانی ممیز و مودی و کاهش فساد دستگاه مالیاتی کشور
۶. وسیع کردن پایه مالیاتی
۷. کاهش نرخ مالیات
۸. کاهش به‌هم فزاینده پولی
۹. تثبیت اقتصادی
۱۰. افزایش اعتماد جامعه
۱۱. توسعه اقتصادی و رشد تولید و اشتغال

الزامات سیستم کشف پولشوئی (MLD)

۱. نظارت الزامی بانک مرکزی بر کلیه موسسات مالی و اعتباری و صندوق‌های قرض‌الحسنه
۲. کاهش نرخ مالیاتی به ۱۰٪ برای کلیه معاملات
۳. اجرای صحیح، فراگیر و مکانیزه مالیات بر ارزش افزوده
۴. ترویج معاملات الکترونیکی
۵. ایجاد ماژول‌ها و سیستم‌های گزارش‌دهی معاملات الکترونیکی به سازمان پولشوئی
۶. تقلیل اسکناس و جایگزینی آن با پول الکترونیکی
۷. هر شخص در معاملات خود باید از شناسه منحصر به فرد خود (شماره ملی برای اشخاص حقیقی و شناسه ملی برای اشخاص حقوقی) استفاده نماید.
۸. هر شخص در سیستم بانکی باید فقط دارای یک شناسه مشتری باشد.
۹. هر شخص در معاملات خود باید از شناسه بانکی منحصر به فرد خود استفاده نماید.
۱۰. کلیه اسناد معاملاتی، چک‌ها، برات‌ها، سفته‌ها و قراردادها باید شماره سریال منحصر به فرد داشته باشند.
۱۱. کلیه قراردادها باید شماره سریال واحد داشته باشند.

قوانین مرتبط

معاهده‌های سازمان ملل متحد، جامعه اروپا، سازمان همکاری اقتصادی و توسعه، سازمان کشورهای آمریکایی و اقدامات بانک جهانی و صندوق بین‌المللی پول از موارد قابل ذکر در زمینه مبارزه با پولشویی است. الزام به قانونگذاری در خصوص پولشویی و تنظیم مقررات آن در سطح بین‌المللی به کنوانسیون ۱۹۸۸ وین باز می‌گردد. در ابتدا این کنوانسیون صرفاً به مبارزه با قاچاق مواد مخدر و داروهای روان‌گردان برمی‌گشت ولی در سال ۲۰۰۰ در پالمو ایتالیا، کنوانسیون مکمل کنوانسیون ۱۹۸۸ به تصویب رسید که پولشویی علاوه بر درآمدهای حاصل از قاچاق مواد مخدر به سایر جرایم از قبیل قاچاق کالا، فحشا، ارتشا، فساد اقتصادی و فرار مالیاتی تسری پیدا کرد. هم‌اکنون کشورهای عضو سازمان تجارت جهانی (WTO) قانون مبارزه با پولشویی را به تصویب رسانده‌اند.

قانون مبارزه با پولشویی^{۲۸}

ماده ۱- اصل بر صحت و اصالت معاملات تجاری موضوع ماده (۲) قانون تجارت است، مگر آن که براساس مفاد این قانون خلاف آن به اثبات برسد. استیلای اشخاص بر اموال و دارایی اگر توأم با ادعای مالکیت شود، دال بر ملکیت است.

ماده ۲- جرم پولشویی عبارت است از:

الف - تحصیل، تملک، نگهداری یا استفاده از عواید حاصل از فعالیت‌های غیرقانونی با علم به این که به

^{۲۸} قانون مبارزه با پولشویی که در جلسه علنی روز سه‌شنبه مورخ دوم بهمن ماه یکهزار و سیصد و هشتاد و شش مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۱۳۸۶/۱۱/۱۷ به تأیید شورای نگهبان رسیده است.

طور مستقیم یا غیرمستقیم در نتیجه ارتکاب جرم به دست آمده باشد.

ب - تبدیل، مبادله یا انتقال عوایدی به منظور پنهان کردن منشأ غیرقانونی آن با علم به این که به طور مستقیم یا غیرمستقیم ناشی از ارتکاب جرم بوده یا کمک به مرتکب به نحوی که وی مشمول آثار و تبعات قانونی ارتکاب آن جرم نگردد.

ج - اخفاء یا پنهان کردن ماهیت واقعی، منشأ، منبع، محل، نقل و انتقال، جابه‌جایی یا مالکیت عوایدی که به طور مستقیم یا غیرمستقیم در نتیجه جرم تحصیل شده باشد.

ماده ۳- عواید حاصل از جرم به معنای هر نوع مالی است که به طور مستقیم یا غیرمستقیم از فعالیتهای مجرمانه به دست آمده باشد.

ماده ۴- به منظور هماهنگ کردن دستگاههای ذی‌ربط در امر جمع‌آوری، پردازش و تحلیل اخبار، اسناد و مدارک، اطلاعات و گزارشهای واصله، تهیه سیستمهای اطلاعاتی هوشمند، شناسایی معاملات مشکوک و به منظور مقابله با جرم پولشویی شورای عالی مبارزه با پولشویی به ریاست و مسؤولیت وزیر امور اقتصادی و دارایی و با عضویت وزراء بازرگانی، اطلاعات، کشور و رئیس بانک مرکزی با وظایف ذیل تشکیل می‌گردد:

۱- جمع‌آوری و کسب اخبار و اطلاعات مرتبط و تجزیه و تحلیل و طبقه‌بندی فنی و تخصصی آنها در مواردی که قرینه‌ای بر تخلف وجود دارد طبق مقررات.

۲- تهیه و پیشنهاد آئین‌نامه‌های لازم درخصوص اجراء قانون به هیأت وزیران.

۳- هماهنگ کردن دستگاههای ذی‌ربط و پیگیری اجراء کامل قانون در کشور.

۴- ارزیابی گزارشهای دریافتی و ارسال به قوه قضائیه در مواردی که به احتمال قوی صحت دارد و یا محتمل آن از اهمیت برخوردار است.

۵- تبادل تجارب و اطلاعات با سازمانهای مشابه در سایر کشورها در چهارچوب مفاد ماده (۱۱).

تبصره ۱- دبیرخانه شورای عالی در وزارت امور اقتصادی و دارایی خواهد بود.

تبصره ۲- ساختار و تشکیلات اجرائی شورا متناسب با وظایف قانونی آن با پیشنهاد شورا به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

تبصره ۳- کلیه آئین نامه های اجرائی شورای فوق الذکر پس از تصویب هیأت وزیران برای تمامی اشخاص حقیقی و حقوقی ذی ربط لازم الاجراء خواهد بود. متخلف از این امر به تشخیص مراجع اداری و قضائی حسب مورد به دو تا پنج سال انفصال از خدمت مربوط محکوم خواهد شد.

ماده ۵- کلیه اشخاص حقوقی از جمله بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، بانکها، مؤسسات مالی و اعتباری، بیمه ها، بیمه مرکزی، صندوقهای قرض الحسنه، بنیادها و مؤسسات خیریه و شهرداریها مکلفند آئین نامه های مصوب هیأت وزیران در اجراء این قانون را به مورد اجراء گذارند.

ماده ۶- دفاتر اسناد رسمی، وکلای دادگستری، حسابرسان، حسابداران، کارشناسان رسمی دادگستری و بازرسان قانونی مکلفند اطلاعات مورد نیاز در اجراء این قانون را که هیأت وزیران مصوب می کند، حسب درخواست شورای عالی مبارزه با پولشویی، ارائه نمایند.

ماده ۷- اشخاص، نهادها و دستگاههای مشمول این قانون (موضوع مواد ۵ و ۶) بر حسب نوع فعالیت و ساختار سازمانی خود مکلف به رعایت موارد زیر هستند:

الف- احراز هویت ارباب رجوع و در صورت اقدام توسط نماینده یا وکیل، احراز سمت و هویت نماینده و وکیل و اصیل در مواردی که قرینه ای بر تخلف وجود دارد.

تبصره - تصویب این قانون ناقض مواردی که در سایر قوانین و مقررات احراز هویت الزامی شده است، نمی باشد.

ب - ارائه اطلاعات، گزارشها، اسناد و مدارک مربوط به موضوع این قانون به شورای عالی مبارزه با پولشویی در چهارچوب آئین نامه مصوب هیأت وزیران.

ج - گزارش معاملات و عملیات مشکوک به مرجع ذی صلاحی که شورای عالی مبارزه با پولشویی تعیین می کند.

د - نگهداری سوابق مربوط به شناسایی ارباب رجوع، سوابق حسابها، عملیات و معاملات به مدتی که در آئین نامه اجرائی تعیین می شود.

ه - تدوین معیارهای کنترل داخلی و آموزش مدیران و کارکنان به منظور رعایت مفاد این قانون و آئین نامه های اجرائی آن.

ماده ۸ - اطلاعات و اسناد گردآوری شده در اجراء این قانون، صرفاً در جهت اهداف تعیین شده در قانون مبارزه با پولشویی و جرائم منشأ آن مورد استفاده قرار خواهد گرفت، افشاء اطلاعات یا استفاده از آن به نفع خود یا دیگری به طور مستقیم یا غیرمستقیم توسط مأموران دولتی یا سایر اشخاص مقرر در این قانون ممنوع بوده و متخلف به مجازات مندرج در قانون مجازات انتشار و افشاء اسناد محرمانه و سری دولتی مصوب ۱۳۵۳/۱۱/۲۹، محکوم خواهد شد.

ماده ۹ - مرتکبین جرم پولشویی علاوه بر استرداد درآمد و عواید حاصل از ارتکاب جرم مشتمل بر اصل و منافع حاصل (و اگر موجود نباشد، مثل یا قیمت آن) به جزای نقدی به میزان یک چهارم عواید حاصل از جرم محکوم می شوند که باید به حساب درآمد عمومی نزد بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران واریز گردد.

تبصره ۱ - چنانچه عواید حاصل به اموال دیگری تبدیل یا تغییر یافته باشد، همان اموال ضبط خواهد شد.

تبصره ۲ - صدور و اجراء حکم ضبط دارایی و منافع حاصل از آن در صورتی است که متهم به لحاظ جرم

منشأ، مشمول این حکم قرار نگرفته باشد.

تبصره ۳- مرتکبین جرم منشأ، در صورت ارتکاب جرم پولشویی، علاوه بر مجازاتهای مقرر مربوط به جرم ارتكابی، به مجازاتهای پیش‌بینی شده در این قانون نیز محکوم خواهند شد.

ماده ۱۰- کلیه اموری که در اجراء این قانون نیاز به اقدام یا مجوز قضائی دارد باید طبق مقررات انجام پذیرد. قوه قضائیه موظف است طبق مقررات همکاری نماید.

ماده ۱۱- شعبی از دادگاههای عمومی در تهران و در صورت نیاز در مراکز استانها به‌امر رسیدگی به جرم پولشویی و جرائم مرتبط اختصاص می‌یابد. اختصاصی بودن شعبه مانع رسیدگی به سایر جرائم نمی‌باشد.

ماده ۱۲- در مواردی که بین دولت جمهوری اسلامی ایران و سایر کشورها قانون معاضدت قضایی و اطلاعاتی در امر مبارزه با پولشویی تصویب شده باشد، همکاری طبق شرایط مندرج در توافقنامه صورت خواهد گرفت.

قانون فوق مشتمل بر دوازده ماده و هفت تبصره در جلسه علنی روز سه‌شنبه مورخ دوم بهمن ماه یک‌هزار و سیصد و هشتاد و شش مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۱۳۸۶/۱۱/۱۷ به تأیید شورای نگهبان رسید.

آیین نامه اجرایی قانون مبارزه با پولشویی^{۲۹}

فصل اول - تعاریف

ماده ۱- در این آیین‌نامه اصطلاحات و عبارات به کار رفته به شرح زیر تعریف می‌گردند:

الف - قانون: قانون مبارزه با پولشویی مصوب ۱۳۸۶

^{۲۹} آیین نامه اجرایی قانون مبارزه با پولشویی، مصوب ۱۸ آذر ۱۳۸۸.

ب - ارباب رجوع: مشتری و یا هر شخص اعم از اصیل، وکیل یا نماینده قانونی که برای برخورداری از خدمات، انجام معامله، نقل و انتقال وجوه و اموال گران قیمت (نظیر طلا، جواهرات، عتیقه و آثار هنری گرانها و غیره) به اشخاص حقیقی و حقوقی ... مشمول قانون مراجعه می نماید.

ج - شناسایی اولیه: تطبیق و ثبت مشخصات اظهارشده توسط ارباب رجوع با مدارک شناسایی و در صورت اقدام توسط نماینده یا وکیل علاوه بر ثبت مشخصات وکیل یا نماینده، ثبت مشخصات اصیل.

د - شناسایی کامل: شناسایی دقیق ارباب رجوع به هنگام ارائه خدمات پایه به شرح مذکور در بندهای (د) و (ه) ماده (۳) این آیین نامه.

ه - مؤسسات اعتباری: بانکها (اعم از بانکهای ایرانی و شعب و نمایندگی بانکهای خارجی مستقر در جمهوری اسلامی ایران)، مؤسسات اعتباری غیربانکی، تعاونیهای اعتبار، صندوقهای قرض الحسنه، شرکت لیزینگ، شرکتهای سرمایه پذیر، صرافی ها و سایر اشخاص حقیقی و حقوقی که به امر واسطه گری وجوه اقدام می نمایند.

و - معاملات و عملیات مشکوک: معاملات و عملیاتی که اشخاص با در دست داشتن اطلاعات و یا قراین و شواهد منطقی ظن پیدا کنند که این عملیات و معاملات به منظور پولشویی انجام می شود.

تبصره - قراین و شواهد منطقی عبارت است از شرایط و مقتضیاتی که یک انسان متعارف را وادار به تحقیق درخصوص منشأ مال و سپرده گذاری یا سایر عملیات مربوط می نماید. برخی از این عملیات و معاملات مشکوک عبارتند از:

- ۱- معاملات و عملیات مالی مربوط به ارباب رجوع که بیش از سطح فعالیت موردانتظار وی باشد.
- ۲- کشف جعل، اظهار کذب و یا گزارش خلاف واقع از سوی ارباب رجوع قبل یا بعد از آنکه معامله ای صورت گیرد و نیز در زمان اخذ خدمات پایه.

۳- معاملاتی که به هر ترتیب مشخص شود ذینفع واقعی حداقل یکی از متعاملین ظاهری آن شخص یا اشخاص دیگری بوده‌اند.

۴- معاملات تجاری بیش از سقف مقرر که با موضوع فعالیت ارباب رجوع و اهداف تجاری شناخته شده از وی مغایر باشد.

۵- معاملاتی که اقامتگاه قانونی طرف معامله در مناطق پرخطر (از نظر پولشویی) واقع شده باشد.

۶- معاملات بیش از سقف مقرر که ارباب رجوع، قبل یا حین معامله از انجام آن انصراف داده و یا بعد از انجام معامله بدون دلیل منطقی نسبت به فسخ قرارداد اقدام نماید.

۷- معاملاتی که طبق عرف کاری اشخاص مشمول، پیچیده، غیرمعمول و بدون اهداف اقتصادی واضح می‌باشد.

ز - سقف مقرر: مبلغ یکصد و پنجاه میلیون (۱۵۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال وجه نقد یا معادل آن به سایر ارزها و کالای گرانبها هیئت وزیران در صورت نیاز، سقف مذکور را با توجه به شرایط اقتصادی کشور تعدیل خواهند نمود.

ح - وجه نقد: هرگونه مسکوک و اسکناس و انواع چکهایی که نقل و انتقال آنها مستند نشده و غیرقابل ردیابی باشد، از قبیل چکه‌های عادی در وجه حامل و سایر چکهایی که دارنده آن غیرذینفع اولیه باشد (از قبیل چکه‌های پشت‌نویس شده توسط اشخاص ثالث، انواع چک پول و چک مسافرتی و ایران چک و موارد مشابه).

ط - اشخاص مشمول: تمامی اشخاص حقیقی و حقوقی موضوع مواد (۵) و (۶) قانون از جمله بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، بانکها، مؤسسات مالی و اعتباری، بورس اوراق بهادار، بیمه‌ها، بیمه مرکزی، صندوقهای قرض‌الحسنه، بنیادها و مؤسسات خیریه و شهرداریها و همچنین دفاتر اسناد رسمی،

وکلای دادگستری، حساب‌رسان، حسابداران، کارشناسان رسمی دادگستری و بازرسان قانونی.

ی - مشاغل غیرمالی: اشخاصی که معاملات زیادی را به صورت نقدی انجام داده و از نظر پولشویی در معرض خطر قرار دارند از قبیل پیش‌فروشندگان مسکن یا خودرو، طلافروشان، فروشندگان خودرو و فرشهای گران‌قیمت و فروشندگان عتیقه و محصولات فرهنگی گران‌قیمت.

ک - خدمات پایه: خدماتی که طبق مقررات، پیش‌نیاز و لازمه ارائه سایر خدمات توسط اشخاص مشمول می‌باشد و پس از آن ارباب رجوع به منظور اخذ خدمات مکرر و متمادی به اشخاص مشمول مراجعه می‌کنند، نظیر افتتاح هر نوع حساب در بانکها، اخذ کد معاملاتی در بورس اوراق بهادار، اخذ کد اقتصادی، اخذ کارت بازرگانی و جواز کسب.

ل - شناسه ملی اشخاص حقوقی: شماره منحصر به فردی که براساس تصویب‌نامه شماره ۱۶۱۶۹/ت/۳۹۲۷۱ هـ مورخ ۱۳۸۸/۱/۲۹ به تمامی اشخاص حقوقی اختصاص می‌یابد.

م - شماره فراگیر اشخاص خارجی: شماره منحصر به فردی که مطابق تصویب‌نامه شماره ۱۶۱۷۳/ت/۴۰۲۶۶ هـ مورخ ۱۳۸۸/۱/۲۹ به تمامی اتباع خارجی مرتبط با جمهوری اسلامی ایران توسط پایگاه ملی اطلاعات اتباع خارجی اختصاص می‌یابد.

ن - شورا: شورای عالی مبارزه با پولشویی.

س - دبیرخانه: دبیرخانه شورای عالی مبارزه با پولشویی به شرح مذکور در ماده (۳۷).

ع - واحد اطلاعات مالی: واحدی متمرکز و مستقل که مسئولیت دریافت، تجزیه و تحلیل و ارجاع گزارشهای معاملات مشکوک به مراجع ذی‌ربط را به عهده دارد به شرح مذکور در ماده (۳۸).

فصل دوم - شناسایی ارباب رجوع

ماده ۲- مؤسسات اعتباری، بیمه‌ها و شرکت بورس موظفند هنگام ارائه تمامی خدمات و انجام عملیات

پولی و مالی حتی کمتر از سقف مقرر از جمله انجام هرگونه دریافت و پرداخت، حواله وجه، صدور و پرداخت چک، ارائه تسهیلات، صدور انواع کارت دریافت و پرداخت، صدور ضمانت‌نامه، خرید و فروش ارز و اوراق گواهی سپرده و اوراق مشارکت، قبول ضمانت و تعهد ضامنان به هر شکل از قبیل امضای سفته، بروات و اعتبارات اسنادی، خرید و فروش سهام نسبت به شناسایی اولیه ارباب رجوع (به شرح بندهای «الف» و «ب» ماده (۳)) اقدام نموده و اطلاعات آن را در سیستمهای اطلاعاتی خود ثبت نمایند.

تبصره - پرداخت قبوض دولتی و خدمات شهری کمتر از سقف مقرر نیازی به شناسایی ندارد.

ماده ۳- تمامی اشخاص مشمول مکلف به شناسایی اولیه ارباب رجوع هنگام انجام هرگونه معامله، عملیات و ارائه خدمات بیش از سقف مقرر و یا هنگام وجود ظن به انجام پولشویی، به شرح زیر می‌باشند:

الف - شناسایی اولیه شخص حقیقی

۱- شناسایی اولیه شخص حقیقی براساس شماره ملی و کدپستی محل سکونت و تطابق آن با اصل کارت ملی در حد متعارف صورت می‌پذیرد.

تبصره - در صورت ارتباط بر خط اشخاص مشمول با سازمان ثبت احوال کشور و تطبیق از آن طریق، اخذ شناسنامه عکسدار یا گواهینامه رانندگی یا گذرنامه معتبر بلامانع می‌باشد.

۲- درخصوص اتباع خارجی، گذرنامه معتبر کشور متبوع که دارای مجوز ورود و اقامت باشد یا کارت هویت و یا برگ آمایش اتباع خارجی معتبر، مدارک شناسایی محسوب می‌گردد.

تبصره - اجرای تمامی تکالیف مذکور در آیین‌نامه اجرایی قانون الزام اختصاص شماره ملی و کدپستی برای کلیه اتباع ایرانی همچنان الزامی است.

ب - شناسایی اولیه شخص حقوقی

۱- شناسایی اولیه شخص حقوقی براساس شناسه ملی و کدپستی اقامتگاه قانونی شخص حقوقی و تطبیق آن با اصل یا تصویر مصدق کارت شناسه (مذکور در آیین نامه الزام استفاده از شناسه ملی اشخاص حقوقی) صورت می گیرد.

۲- درخصوص شخص حقوقی خارجی، شناسایی با اخذ مدارک مجوز فعالیت معتبر در ایران و شماره اختصاصی اتباع خارجی مأخوذه از پایگاه ملی اطلاعات اتباع خارجی صورت خواهد گرفت.

۳- شناسایی اولیه شخص حقیقی معرفی شده از سوی شخص حقوقی برابر ضوابط مقرر در مورد اشخاص حقیقی صورت خواهد پذیرفت.

۴- متصدیان شناسایی اولیه ارباب رجوع موظفند در مواردی که نسبت به اصالت مدارک شناسایی ارائه شده توسط ارباب رجوع ابهام داشته باشند، از طریق تحقیق از سایر نظامها و پایگاههای اطلاعاتی و یا استعلام از مراجع ذی ربط قانونی مطلع نسبت به رفع ابهام و شناسایی اقدام نمایند. به هر حال، ارائه خدمت تا رفع ابهام متوقف می گردد.

ج - شناسایی اولیه در موارد غیربانکی

۱- تمامی اشخاصی که عهده دار ارائه خدمات مربوط به صندوق امانات و صندوق پستی در کشور هستند، به هنگام ارائه خدمت موظف به شناسایی ارباب رجوع می باشند.

۲- تمامی اشخاصی که در زمینه قبول یا جابجایی امانات و ارائه خدمات پستی به ارباب رجوع فعالیت دارند، موظفند در مواردی که ارزش امانات و محموله های پستی از سوی ارباب رجوع بیش از سقف مقرر اعلام می گردد، نسبت به شناسایی ارباب رجوع اقدام نمایند.

۳- تمامی اصنافی که به تشخیص شورا در معرض استفاده پولشویان قرار دارند، موظفند در تمامی

معاملات بیش از سقف مقرر نسبت به شناسایی اولیه مشتریان اقدام و آن را ثبت نمایند. این عده همچنین موظف به درج شماره منحصر به فرد اشخاص در فاکتور فروش هستند.

د- شناسایی کامل اشخاص حقیقی

اشخاص مشمول موظفند به هنگام ارائه خدمات پایه (به ویژه در زمان افتتاح حساب بانکی) علاوه بر شناسایی اولیه (مذکور در بند الف این ماده) نسبت به شناسایی کامل ارباب رجوع و تخمین سطح فعالیت مورد انتظار وی به شرح زیر اقدام نمایند:

۱- اخذ معرفی نامه معتبر با امضای حداقل یک نفر از مشتریان شناخته شده یا اشخاص مورد اعتماد یا معرفی نامه از یکی از مؤسسات اعتباری دارای مجوز از بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، سازمانهای دولتی و یا نهادها و کانونهای حرفه ای رسمی.

۲- اخذ اطلاعات از ارباب رجوع در مورد سوابق ارتباط با اشخاص مشمول و استعلام از اشخاص مذکور به منظور تعیین صحت اطلاعات ارائه شده از سوی ارباب رجوع.

۳- اخذ جواز کسب معتبر به ویژه در مورد مشاغل غیرمالی که بیشتر در معرض پولشویی قرار دارند از قبیل طلافروشان، فروشندگان اشیای گرانقیمت، بنگاههای معاملات املاک و خودرو.

۴- اخذ گواهی اشتغال به کار از اشخاص حقیقی دارای جواز کسب و یا از اشخاص حقوقی دارای شناسه ملی.

۵- اخذ اطلاعات در مورد نوع و میزان فعالیت ارباب رجوع جهت تعیین سطح گردش موردانتظار ارباب رجوع در حوزه فعالیت خود.

ه- شناسایی کامل اشخاص حقوقی.

۱- اخذ اطلاعات راجع به نوع، ماهیت و میزان فعالیت ارباب رجوع به منظور تخمین سطح فعالیت

مورد انتظار.

۲- اخذ اطلاعات درخصوص اساسنامه، شرکت نامه، سهامداران عمده، نوع فعالیت، تأمین کنندگان منابع

مالی شخص حقوقی، مؤسسان، مدیران، بازرسان، حسابرسان و نشانی اقامتگاه آنان.

۳- اخذ اطلاعات مربوط به رتبه‌بندی شرکت از مراجع ذی‌ربط (از قبیل شرکتهای سنجش اعتبار،

رتبه‌بندی معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رییس‌جمهور و یا سایر مراجع حرفه‌ای).

تبصره - در صورت عدم رتبه‌بندی شرکت، شخص مشمول باید رأساً از طریق بررسی صورتهای مالی

تأیید شده توسط یکی از اعضای جامعه حسابداران رسمی نسبت به تعیین سطح فعالیت مورد انتظار ارباب

رجوع اقدام نماید و در صورت عدم الزام شخص حقوقی به انتخاب یکی از اعضای جامعه حسابداران

رسمی آخرین صورتهای مالی معتبر شرکت مستقیماً مورد بررسی قرار می‌گیرد.

۴- اخذ تعهد از مدیران و صاحبان امضاء مبنی بر اینکه آخرین مدارک و اطلاعات مربوط به شخص

حقوقی را ارائه داده‌اند و متعهد گردند هر نوع تغییر در موارد مذکور را بلافاصله اطلاع دهند.

تبصره - نحوه تعیین سطح فعالیت مورد انتظار ارباب رجوع در اشخاص مشمول مطابق دستورالعملی است

که به پیشنهاد شخص مشمول به تصویب شورا خواهد رسید.

ماده ۴ - مدارک یادشده در بندهای (د) و (هـ) ماده (۳) باید حسب مورد از پایگاههای اطلاعاتی ذی‌ربط

استعلام و نسبت به صحت اسناد و اطلاعات ارائه شده (از جمله شماره ملی، شناسه ملی و غیره) اطمینان

حاصل گردد. استعلام کننده باید زمان اخذ تأییدیه از پایگاههای مذکور را به همراه مشخصات خود در

اسناد یادشده گواهی نماید.

ماده ۵ - چنانچه ارباب رجوع مدارک شناسایی مذکور در مواد فوق را ارائه ننماید و یا ظن به انجام

فعالتهای پولشویی یا سایر جرایم مرتبط وجود داشته باشد، اشخاص مشمول باید از ارائه خدمت به وی

خودداری و مراتب را به واحد اطلاعات مالی گزارش نمایند.

تبصره - اشخاص مشمول می‌توانند در دستورالعملهای داخلی خود مدارک دیگری را که اطلاعات مذکور (به ویژه اطلاعات مورد نیاز در تعیین سطح مورد انتظار فعالیت ارباب رجوع) را به صورت مطمئن تأمین نماید مورد قبول قرار دهند. اشخاص مشمول می‌توانند در دستورالعملهای داخلی، میزان شناسایی را با رعایت اطمینان به تأمین اطلاعات مورد نیاز، با توجه به نوع و ماهیت و سطح فعالیت مورد انتظار ارباب رجوع تنظیم نمایند.

ماده ۶ - ارائه خدمات پایه به صورت الکترونیکی و بدون شناسایی کامل ارباب رجوع و انجام هرگونه تراکنش مالی الکترونیکی غیرقابل ردیابی یا بی‌نام و ارائه تسهیلات مربوط ممنوع است.

ماده ۷ - اشخاص مشمول، به هنگام ارائه خدمات پایه به مشاغل غیرمالی باید ضمن دریافت مدارک مذکور در بندهای (د) و (ه)، تعهدات لازم درخصوص اجرای قانون و مقررات مبارزه با پولشویی را از آنان اخذ نمایند. در صورت خودداری مشاغل غیرمالی از ارائه این تعهد و یا خودداری از عمل به تعهدات، اشخاص مشمول باید از ارائه خدمات به وی خودداری نمایند.

ماده ۸ - اشخاص مشمول موظف به انجام شناسایی کامل مجدد مشتریان مؤسسات مالی، در مورد مؤسساتی که به تشخیص دبیرخانه در آنها مقررات مبارزه با پولشویی رعایت می‌شود، نمی‌باشند.

ماده ۹ - اشخاص مشمول موظفند هنگام افتتاح و انسداد حساب افراد سیاسی خارجی دقت و نظارت ویژه به عمل آورند.

ماده ۱۰ - اشخاص مشمول موظفند در هنگام ارائه خدمات نسبت به مراقبت مداوم و نظارت بیشتر بر اشخاصی که از طریق واحد اطلاعات مالی به آنها اعلام می‌گردد، اقدام نمایند.

ماده ۱۱ - اشخاص مشمول به هنگام ارائه خدمات پایه به ارباب رجوع آنان را متعهد نمایند که:

الف - اطلاعات مورد درخواست اشخاص مشمول را که در این آیین نامه مشخص گردیده است، ارائه و مقررات مربوط به مبارزه با پولشویی را رعایت نمایند.

ب - اجازه استفاده اشخاص دیگر از خدمات پایه دریافتی را ندهند و در صورت اقدام بلافاصله موضوع را به شخص مشمول اطلاع دهند. موارد قانونی (از قبیل وکالت یا نمایندگی) به شرط درج مشخصات نماینده یا وکیل و شناسایی اولیه و ثبت مشخصات وی شامل این بند نمی باشد.

تبصره - تعهدات فوق باید صریح و دقیق به ارباب رجوع توضیح داده شود. در صورت عدم قبول ارباب رجوع و یا عدم توجه ارباب رجوع به تعهدات خود، ارائه خدمات به وی متوقف گردد.

ماده ۱۲- اشخاص مشمول موظفند در تمامی فرم های مورد استفاده، محل مناسب برای درج یکی از شماره های شناسایی معتبر (حسب مورد شماره ملی، شناسه ملی و شماره فراگیر اتباع بیگانه) و کدپستی را پیش بینی نمایند و این مشخصات به طور کامل و دقیق دریافت و تطبیق داده شود.

ماده ۱۳- اشخاص مشمول موظفند در تمامی نرم افزارها، بانکها و سیستم های اطلاعاتی که عملیات پولی و مالی در آنها ثبت می شود، محل لازم برای درج یکی از شماره های معتبر (حسب مورد شماره ملی، شناسه ملی و شماره فراگیر اتباع بیگانه) و کدپستی را پیش بینی نموده و امکان جستجو براساس شماره های مذکور در نرم افزارها را فراهم نمایند.

ماده ۱۴- اشخاص مشمول موظفند مشخصات درج شده اشخاص و اماکن ثبت شده در سیستم های اطلاعاتی خود را هر شش ماه یک بار به مراجع ذی ربط ارسال و صحت آن را کنترل و آخرین تغییرات را دریافت نمایند. در صورت کشف هرگونه مغایرت قطعی و غیرقابل رفع موارد باید به واحد اطلاعات مالی گزارش گردد.

ماده ۱۵- اشخاص مشمول موظفند ظرف شش ماه پس از ابلاغ این آیین نامه در مورد مشتریان قبلی که از

قبل خدمات پایه را دریافت نموده و بر مبنای آن هنوز به فعالیت خود ادامه می‌دهند، تکالیف فوق را عملی سازند.

تبصره ۱- آن دسته از مشتریان قبلی که در مرحله تطبیق، مشخصات آنها دارای مغایرت بوده است، موظفند ظرف سه ماه نسبت به رفع مغایرت اقدام نمایند. چنانچه مغایرت مذکور رفع نگردد، واحدهای مبارزه با پولشویی در هر دستگاه موظفند موارد را به واحد اطلاعات مالی ارسال نمایند.

تبصره ۲- آن دسته از مشتریان قبلی که متوسط فعالیت آنها در سال مطابق دستورالعمل مربوط که به تصویب شورا خواهد رسید، کم اهمیت باشد، از شمول این ماده مستثنی هستند.

ماده ۱۶- از زمان ابلاغ این آیین‌نامه، اشخاص مشمول موظفند آن دسته از اسناد و مدارکی را که شورا مشخص می‌سازد، به صورت پستی به آدرس ارباب رجوع ارسال نمایند. از تاریخ مذکور، اشخاص مشمول باید در مورد محل سکونت اشخاص حقیقی، کدپستی درج شده در کارت ملی و در مورد اشخاص حقوقی کدپستی اقامتگاه قانونی درج شده در کارت شناسه ملی را برای ارسال مدارک، مبنای عمل قرار دهند.

ماده ۱۷- اشخاص مشمول ارائه دهنده خدمات پایه موظفند به طور مداوم و مخصوصاً در موارد زیر اطلاعات مربوط به شناسایی کامل مشتری را به روز نمایند:

الف - در زمانی که براساس شواهد و قراین احتمال آن وجود داشته باشد که وضعیت ارباب رجوع تغییرات عمده‌ای پیدا نموده است.

ب - در صورتی که شخص مشمول براساس شواهد و قراین احتمال دهد ارباب رجوع در جریان عملیات پولشویی و یا تأمین مالی تروریسم قرار گرفته است.

فصل سوم - ساختار مورد نیاز و نحوه گزارش دهی

ماده ۱۸ - اشخاص مشمول قانون و نیز هیئت مدیره اتحادیه‌های صنفی مشاغل غیرمالی، مکلفند واحدی را با توجه به وسعت و گستردگی سازمانی خود به عنوان مسئول مبارزه با پولشویی به دبیرخانه معرفی نمایند. مسئول واحد باید از مدیران اشخاص مشمول انتخاب شود. دبیرخانه می‌تواند در صورت لزوم، براساس اهمیت واحد، صلاحیت اعضای واحد مذکور را بررسی نماید.

تبصره ۱- تمامی اشخاص مشمول مکلفند متناسب با گستره تشکیلات خود، ترتیبات لازم را به گونه‌ای اتخاذ نمایند که اطمینان لازم برای اجرای قوانین و مقررات مربوط به مبارزه با پولشویی حاصل گردد. تبصره ۲- دبیرخانه در زمان تأیید صلاحیت افراد باید علاوه بر صلاحیت تخصصی با استعلام از مراجع ذی‌ربط نسبت به تعیین صلاحیت امنیتی و عمومی آنان نیز اقدام نماید.

ماده ۱۹- وظایف افراد یا واحدهای مسئول موضوع ماده (۱۸) به شرح زیر می‌باشد:

الف - بررسی، تحقیق، اولویت‌بندی و اعلام نظر در مورد گزارشهای ارسالی کارکنان دستگاه ذی‌ربط. ب - ارسال فوری گزارشهای مذکور در قالب فرمهای مشخص شده به واحد اطلاعات مالی بدون اطلاع ارباب رجوع.

تبصره - ظرف زمانی مربوط به فوریت مذکور در این ماده با توجه به وضعیت اشخاص مشمول طی دستورالعملهای جداگانه از سوی شورا ابلاغ می‌گردد. در هر صورت این زمان از چهار روز کاری بیشتر نخواهد بود.

ج - نظارت بر فعالیت مشتریانی که از خدمات پایه استفاده می‌کنند به منظور شناسایی معاملات مشکوک. د - تهیه نرم‌افزارهای لازم به منظور تسهیل در دسترسی سریع به اطلاعات مورد نیاز در اجرای قانون و مقررات و نیز شناسایی سیستمی معاملات مشکوک.

هـ - طراحی ساز و کار لازم جهت نظارت و کنترل فرآیندهای مبارزه با پولشویی (فرآیندهای جمع‌آوری

و تحلیل اطلاعات، استخدام نیروها، آموزش و غیره) و ارزیابی و ممیزی میزان اجرای آن در دستگاه مربوط.

و - تأمین اطلاعات تکمیلی مورد نیاز واحد اطلاعات مالی و سایر مراجع که در امر مبارزه با تروریسم ذیصلاح می‌باشند.

ز - صدور بخشنامه‌های لازم درخصوص اجرای قانون و مقررات مربوط به مبارزه با پولشویی پس از موافقت دبیرخانه.

ح - بازرسی و نظارت از واحدهای تحت امر به منظور اطمینان از اجرای کامل قوانین و مقررات.

ط - تهیه آمارهای مربوط به اقدامات دستگاه مربوط در مبارزه با پولشویی و نتایج آن.

ی - ارسال پرونده اشخاص مذکور در تبصره (۳) ماده (۴) قانون به مراجع ذی‌ربط با هماهنگی واحد اطلاعات مالی.

ک - نگهداری سوابق و گزارشهای مکاتبات مربوط به دستگاه متبوع درخصوص موارد مربوط به پولشویی و تأمین مالی تروریسم.

ل - تهیه برنامه سالانه اجرای قانون در شخص مشمول و کنترل ماهانه میزان اجرای آن.

ماده ۲۰- دستگاههای مسئول نظارت بر اشخاص مشمول (از قبیل بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، بیمه مرکزی جمهوری اسلامی ایران، سازمان بورس و اوراق بهادار، سازمان بازرسی کل کشور، سازمان ثبت اسناد و املاک کشور، اتحادیه‌های صنفی و سازمان اوقاف و امور خیریه) موظفند در بازرسیهای معمول خود رعایت مقررات مبارزه با پولشویی و تأمین مالی تروریسم را مدنظر قرار داده و نسبت به رعایت و یا عدم رعایت آن اعلام نظر نمایند.

ماده ۲۱- دبیرخانه موظف است هر شش ماه یک بار عملکرد دستگاههای مذکور در ماده (۲۰) را بررسی

و به شورا گزارش نماید.

ماده ۲۲- اشخاص مشمول موظفند فهرست خلاصه اطلاعات دریافت کنندگان خدمات پایه را در رابطه با موضوع مبارزه با پولشویی در صورت اعلام واحد اطلاعات مالی در پایان هر ماه به نحوی که واحد مذکور مشخص می‌سازد در اختیار آن واحد قرار دهند.

تبصره - خلاصه اطلاعات یادشده باید شامل نام و نام خانوادگی، شماره ملی و تاریخ ارائه خدمات پایه در مورد اشخاص حقیقی و در مورد اشخاص حقوقی نام و شناسه ملی یا کد اقتصادی و در مورد اتباع بیگانه، شماره فراگیر اتباع خارجی باشد. سایر موارد مورد نیاز پس از تصویب شورا به اشخاص مشمول اعلام خواهد شد.

ماده ۲۳- به منظور تسریع در رسیدگی به گزارشها، فرد یا کارگروه‌های مسئول مبارزه با پولشویی باید اختیارات و دسترسیهای لازم و کافی را در محدوده هر یک از اشخاص مشمول، برای انجام وظایف خود داشته باشند و انجام تحقیقات و گزارش به مراجع ذی‌ربط توسط آنان نباید منوط به تأیید و تصویب مراجع دیگری باشد.

ماده ۲۴- به منظور تسریع در دسترسی به اطلاعات لازم، در صورت درخواست واحد اطلاعات مالی از اشخاص مشمول، یکی از اعضای کارگروه مبارزه با پولشویی شخص مشمول، با اختیار دسترسی به تمام اطلاعات شخص مشمول، در واحد اطلاعات مالی مستقر خواهد شد تا نیازهای اولیه واحد اطلاعات مالی را تأمین نماید. فرد یادشده به هیچ عنوان به اطلاعات واحد اطلاعات مالی دسترسی نخواهد داشت.

فصل چهارم - گزارشهای الزامی

ماده ۲۵- تمامی کارکنان تحت امر اشخاص مشمول موظفند در صورت مشاهده معاملات و عملیات مشکوک (موضوع بند « و » ماده (۱)) مراتب را بدون اطلاع ارباب رجوع، به واحدهای مسئول مبارزه با

پولشویی در هر دستگاه اطلاع دهند. در صورت عدم وجود این واحد، بالاترین مقام شخص مشمول، مسئول دریافت گزارشها و انجام اقدامات مقتضی خواهد بود. در صورت اطلاع ارباب رجوع، با متخلف مطابق مقررات رفتار خواهد شد.

ماده ۲۶- کارکنان تحت امر اشخاص مشمول موظفند تمامی معاملات بیش از سقف مقرر را که ارباب رجوع وجه آن را به صورت نقدی پرداخت می نماید، ثبت و همراه با توضیحات ارباب رجوع به واحدهای مسئول مبارزه با پولشویی در هر دستگاه و در صورت عدم وجود این واحد، به بالاترین مقام شخص مشمول اطلاع دهند. واحدهای مسئول مبارزه با پولشویی در هر دستگاه و یا بالاترین مقام شخص مشمول (در صورت عدم وجود واحد) موظفند خلاصه فرمهای مذکور را در پایان هر هفته به نحوی که واحد اطلاعات مالی مشخص می سازد ارسال و اصل آن را به نحو کاملاً حفاظت شده، نگهداری نمایند.

تبصره ۱- ارائه دهندگان وجه نقد بیش از سقف مقرر موظفند توضیحات مورد نیاز مذکور در فرم ابلاغ شده را به اشخاص مشمول ارائه نمایند.

تبصره ۲- در صورت نقل و انتقال وجه نقد بیش از سقف مقرر با استفاده از روشهای غیربانکی مانند پست. کارکنان اشخاص مشمول موظف به ارائه گزارش به واحدهای مسئول مبارزه با پولشویی در هر شخص مشمول هستند. در صورت عدم وجود این واحد، گزارشها باید به بالاترین مقام شخص مشمول جهت انجام اقدامات مقتضی ارسال گردد.

تبصره ۳- فرمها، میزان و نحوه اخذ اطلاعات از ارباب رجوع، نحوه و میزان اطلاعات اولیه ارسالی به واحد اطلاعات مالی و نحوه نگهداری و دسترسی به اطلاعات در هر شخص مشمول مطابق آیین نامه ای خواهد بود که به تصویب شورا خواهد رسید.

ماده ۲۷- گزارش معاملات مشکوک و نیز سایر گزارشهایی که اشخاص مشمول موظف به ارسال آن

هستند، بیانگر هیچ گونه اتهامی به افراد نبوده و اعلام آن به واحد اطلاعات مالی افشای اسرار شخصی محسوب نمی گردد و در نتیجه هیچ اتهامی از این بابت متوجه گزارش دهندگان مجری این آیین نامه نخواهد بود.

فصل پنجم - امور مربوط به مبادلات ارزی

ماده ۲۸- خرید و فروش ارز به هر صورت از جمله پرداخت ریال در داخل و دریافت ارز در خارج کشور و بالعکس، تنها در سیستم بانکی و صرافی های مجاز با رعایت قوانین و مقررات مجاز است و در غیر این صورت خرید و فروش ارز غیرمجاز محسوب و مشمول قانون نحوه اعمال تعزیرات حکومتی راجع به قاچاق کالا و ارز - مصوب ۱۳۷۴- مجمع تشخیص مصلحت نظام است.

ماده ۲۹- بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران موظف است اطلاعات تفصیلی مربوط به خرید و فروش و نقل و انتقال ارز در سیستم بانکی و صرافی های مجاز را در پایان هر روز بانک اطلاعاتی که به همین منظور تهیه خواهد شد، ثبت نموده و امکان دسترسی و جستجوی واحدهای اطلاعات مالی را در آن فراهم نماید.

ماده ۳۰- تمامی اشخاص مشمول به ویژه بانکها و صرافیها موظف به ارسال اطلاعات ماده (۲۸) به بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران می باشند. عدم ارسال اطلاعات، ارسال ناقص و نادرست اطلاعات، خرد کردن معاملات به مبالغ کمتر از سقف مقرر ممنوع بوده و با متخلف یا متخلفان مطابق مقررات رفتار خواهد شد.

ماده ۳۱- تمامی اشخاص مشمول موظفند با اتخاذ تدابیر و اقدامات لازم از رعایت مقررات مبارزه با پولشویی در شعب و نمایندگیهای خارج از کشور خود اطمینان حاصل نمایند.

ماده ۳۲- اشخاص مشمول موظفند در معاملات خود با کشورها و مناطقی که از سوی شورا اعلام

می‌گردد، مراقبت لازم را به عمل آورند.

فصل ششم - نگهداری سوابق و اطلاعات

ماده ۳۳- تمامی اشخاص مشمول مکلفند مدارک مربوط به سوابق معاملات و عملیات مالی (اعم از فعال و غیرفعال) و نیز مدارک مربوط به سوابق شناسایی ارباب رجوع هنگام ارائه خدمات پایه را به صورت فیزیکی و یا سایر روشهای قانونی، حداقل به مدت پنج سال بعد از پایان عملیات نگهداری کنند. هیئت تسویه اشخاص حقوقی مشمول، در صورت انحلال نیز موظف به نگهداری اسناد تا پنج سال پس از رویداد مالی هستند.

تبصره ۱- سوابق و مدارک موضوع این ماده باید به گونه‌ای ضبط و نگهداری شود که در صورت درخواست واحد اطلاعات مالی و سایر مراجع ذی‌ربط، اطلاعات آن اسناد در ظرف زمانی مذکور در ماده (۱۹) قابل دسترسی باشد. ارائه اصل اسناد و مدارک، در صورت درخواست واحد اطلاعات مالی و سایر مراجع ذی‌ربط، باید حداکثر ظرف یک ماه صورت پذیرد. مسئولیت جستجو و ارائه اسناد با شخص مشمول است.

تبصره ۲- اسناد مذکور باید قابلیت بازسازی معاملات را در صورت نیاز ایجاد نماید.

تبصره ۳- این ماده ناقض سایر مقرراتی که نگهداری اسناد را بیش از مدت یادشده الزامی ساخته است، نیست.

ماده ۳۴- اشخاص مشمول موظفند سیستمهای اداری و مالی خود را به گونه‌ای سامان دهند که تمامی حساب‌ها و پرونده‌های یک شخص، مرتبط و قابل شناسایی و بررسی باشد.

فصل هفتم - آموزش

ماده ۳۵- تمامی اشخاص مشمول موظفند با همکاری دبیرخانه ترتیبات لازم جهت برقراری دوره‌های

آموزشی بدو خدمت و ضمن خدمت کارکنان زیرمجموعه خود را فراهم نمایند. این دوره‌ها باید در جهت آشنایی با قانون، آیین‌نامه و دستورالعملهای مربوط، نحوه عملکرد پولشویان و به ویژه آخرین شگردهای پولشویان در استفاده از خدمات اشخاص مشمول و چگونگی محو منشأ مجرمانه وجوه باشد. طی نمودن دوره‌های یادشده برای ادامه خدمات کارکنان اشخاص مشمول در مشاغل ذی‌ربط الزامی است و سوابق دوره‌های مذکور باید در پرونده پرسنلی درج گردد.

ماده ۳۶- کارگروه‌های مسئول مبارزه با پولشویی در اشخاص مشمول موظفند با هماهنگی دبیرخانه نسبت به توجیه و آموزش عمومی و اطلاع‌رسانی به ارباب رجوع در مورد مزایای اجرای قانون برای مردم و تکالیف عمومی ارباب رجوع در این باره به نحو مناسب اقدام و گزارش آن را به دبیرخانه ارسال نمایند.

فصل هشتم - سایر موارد

ماده ۳۷- دبیرخانه در وزارت امور اقتصادی و دارایی تشکیل می‌شود و عهده‌دار وظایف زیر خواهد بود:

- ۱- انجام امور اداری مربوط به تشکیل جلسات شورا، ابلاغ و پیگیری مصوبات
- ۲- حضور فعال در مجامع بین‌المللی و تشریح اقدامات کشور در مبارزه با پولشویی
- ۳- پیگیری اجرا و اخذ گزارش عملکرد اشخاص مشمول، نظارت و بازرسی (دوره‌ای، اتفاقی و موردی) از اشخاص مشمول به‌منظور اطمینان از اجرای آیین‌نامه‌ها و دستورالعملهای مصوب در حوزه مسئولیت اشخاص مشمول و مشاغل غیرمالی مشمول و تهیه گزارش اجرای قانون و مقررات مربوط هر شش ماه یک بار و ارسال به شورا.
- ۴- رتبه‌بندی سالانه اشخاص مشمول در مورد میزان رعایت مقررات مربوط به پولشویی و در صورت تصویب شورا، اعلام عمومی آن.
- ۵ - پاسخگویی به مراجع ذیصلاح، اعلام مواضع، تبلیغات، پشتیبانی از دیدارگاه الکترونیک دبیرخانه و

توجیه عمومی مردم با هماهنگی مراجع مسئول.

۶- هماهنگی در تشکیل دوره‌های آموزشی در داخل و خارج کشور و تدوین و انتشار جزوات آموزشی.

۷- برنامه‌ریزی سالانه اجرای قانون و آیین‌نامه‌های ذی‌ربط توسط مجریان و اشخاص مشمول.

۸- حمایت مادی و معنوی از اشخاص مشمول و کارکنان ذی‌ربط که در راستای انجام وظایف خود در

اجرای مقررات مبارزه با پولشویی مورد شکایت و تعرض ارباب رجوع قرار گیرند.

۹- به روزرسانی آیین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های ذی‌ربط از طریق مراجع قانونی.

۱۰- تهیه پیش‌نویس آیین‌نامه‌های لازم و اعلام‌نظر در مورد دستورالعمل‌های پیشنهادی اشخاص مشمول.

۱۱- اعلام راه‌ها و فرآیندهای جدید پولشویی و تأمین مالی تروریسم در کشور و پیشنهاد اصلاح

آیین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌ها در صورت نیاز.

ماده ۳۸- واحد اطلاعات مالی به منظور انجام اقدامات زیر در وزارت امور اقتصادی و دارایی تشکیل

می‌گردد:

۱- جمع‌آوری و اخذ اطلاعات معاملات مشکوک

۲- ارزیابی، بررسی و تحلیل اطلاعات گزارشها و معاملات مشکوک

۳- درج و طبقه‌بندی اطلاعات در سیستم‌های مکانیزه

۴- اعلام مشخصات اشخاص دارای سابقه پولشویی و یا تأمین مالی تروریسم به اشخاص مشمول

جهت مراقبت بیشتر و یا قطع همکاری، در صورت درخواست مراجع ذی‌ربط.

۵- تأمین اطلاعات تحلیل شده مورد نیاز مراجع قضایی، ضابطان و دستگاه‌های مسئول مبارزه با تروریسم

در کشور در صورت درخواست مراجع ذی‌ربط.

۶- تهیه آمارهای لازم از اقدامات صورت گرفته در جریان مبارزه با پولشویی.

- ۷- تهیه نرم افزارها و سیستمهای اطلاعاتی مورد نیاز.
- ۸- تأمین امنیت اطلاعات جمع آوری شده.
- ۹- تبادل اطلاعات با سازمانها و نهادهای بین المللی طبق مقررات.
- ۱۰- جمع آوری و اخذ تجارب بین المللی.
- ۱۱- ارسال گزارشهایی که به احتمال قوی صحت دارد یا محتمل آن از اهمیت برخوردار است به دستگاه قضایی.
- ۱۲- پیگیری گزارشهای ارسالی در مراجع قضایی.
- ۱۳- تهیه پیش نویس برنامه سالانه واحد اطلاعات مالی جهت تصویب شورا.
- ۱۴- پاسخ به استعلام اشخاص مشمول در اسرع وقت.
- ۱۵- اعلام نظر در مورد صلاحیت تخصصی مسئولان واحدهای مبارزه با پولشویی پیشنهادی از سوی مدیران اشخاص مشمول.
- ماده ۳۹- نصب و عزل دبیر با پیشنهاد وزیر امور اقتصادی و دارایی، تصویب شورا و حکم وزیر امور اقتصادی و دارایی صورت خواهد گرفت. واحد اطلاعات مالی زیر نظر دبیر به انجام وظایف محول شده خواهد پرداخت. تمامی پستهای دبیرخانه، واحد اطلاعات مالی و واحدهای زیرمجموعه، مشاغل حساس محسوب شده و تابع مقررات مربوط خواهند بود.
- ماده ۴۰- معاونت توسعه مدیریت و سرمایه انسانی رییس جمهور موظف است به پیشنهاد شورا ظرف سه ماه ساختار سازمانی و شرح وظایف دبیرخانه و سایر واحدهای مورد نیاز را با ملاحظه تأمین نیروی انسانی مجرب جهت اجرای کامل قانون و افزایش حداقل در تشکیلات اداری ابلاغ نماید. تمامی دستگاههای اجرایی موظفند نسبت به تأمین نیروهای متخصص و مجرب با وزارت امور اقتصادی و دارایی همکاری

داشته باشند.

ماده ۴۱- شورا می‌تواند کارگروه خاصی را تعیین نماید تا بر حسن اجرای وظایف و تکالیف محول شده به دبیرخانه و واحد اطلاعات مالی نظارتی داشته و گزارش بازرسیهای خود را به شورا ارائه نمایند.

ماده ۴۲- وزارت امور اقتصادی و دارایی مسئول تأمین امکانات لازم و پشتیبانی مورد نیاز واحد اطلاعات مالی و دبیرخانه خواهد بود.

ماده ۴۳- تمامی اشخاص مشمول موظفند ظرف سه ماه پس از ابلاغ این آیین‌نامه نسبت به تهیه پیش‌نویس دستورالعملهای لازم برای اجرای قانون و این آیین‌نامه و به ویژه دستورالعمل تشخیص عملیات و معاملات مشکوک اقدام و به دبیرخانه ارسال نمایند. دستورالعملهای مذکور و تغییرات احتمالی آنها در آینده، پس از تصویب در شورا باید ظرف سه ماه به تمامی کارکنان تحت امر اشخاص مشمول ابلاغ و آموزشهای لازم به آنها داده شود.

تبصره - در مورد مشاغل غیرمالی، وزارت بازرگانی با همکاری اتاقهای بازرگانی و تعاون و اتحادیه‌های صنفی به درخواست شورا اقدام خواهند نمود.

ماده ۴۴- یک ماه پس از ابلاغ این آیین‌نامه، پرداخت وجه نقد بیش از سقف مقرر در هر روز، توسط اشخاص مشمول (به ویژه مؤسسات اعتباری)، به ارباب رجوع ممنوع است. بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران موظف است تدابیر و ساز و کار لازم را جهت تسهیل امور فراهم سازد.

ماده ۴۵- تمامی اشخاص مشمول مکلفند هنگام صدور مجوز یا تمدید مجوزهای قبلی برای مشاغل غیرمالی در بخشهای مختلف، از متقاضیان تعهدات لازم را برای اجرای قانون و آیین‌نامه‌های مبارزه با پولشویی و تأمین مالی تروریسم اخذ و در پرونده آنها بایگانی نمایند. درج این تعهد در مواردی که شورا اعلام می‌کند، می‌تواند در اساسنامه اشخاص حقوقی نیز الزامی شود.

ماده ۴۶- در صورت ضرورت، شورا ضوابط و دستورالعملهای لازم برای حسن اجرای این آیین نامه را تصویب و از طریق دبیرخانه به مبادی، مراجع و اشخاص و صنوف ذی ربط ابلاغ خواهد نمود.

ماده ۴۷- تمامی اشخاص مشمول موظفند اطلاعات مورد درخواست واحد اطلاعات مالی در موضوع مبارزه با پولشویی را به نحوی که آن واحد تعیین کند جهت انجام وظایف محول شده تأمین نمایند.

ماده ۴۸- به منظور سهولت دسترسی به اطلاعات مشتریان و احراز صحت اسناد و اطلاعات ارائه شده از سوی افراد، بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران موظف است نسبت به راه اندازی سامانه اطلاعات مشتریان مشتمل بر اطلاعات زیر اقدام نماید:

الف - اطلاعات ثبتی و صورتهای مالی مشتریان (حقوقی و حقیقی).

ب - اطلاعات شماره حسابها و تسهیلات ارائه شده به آنان و موارد سررسید و معوق شده (موضوع دستورالعمل تنظیم فرمهای اعطای تسهیلات و تعهدات بانکی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران).

ج - اطلاعات چکهای برگشتی.

د- اطلاعات مربوط به اظهارنامه مالیاتی مشتریان.

ه- اطلاعات محکومیتها و سفتههای و اخواستی اشخاص حقیقی و حقوقی که اسامی آنها در سیستم ثبت شده است.

و- اطلاعات سجلی ارائه شده توسط مشتریان.

ماده ۴۹- معاونت برنامه ریزی و نظارت راهبردی رئیس جمهور موظف است بودجه مورد نیاز اجرای این آیین نامه را در سال اول تا سقف ده میلیارد (۱۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال از محل اعتبارات مقرر در قانون بودجه تأمین و در سالهای بعد به میزان مورد نیاز در لایحه بودجه کل کشور منظور نماید.

این تصویب نامه در تاریخ ۱۳۸۸/۹/۱۱ به تأیید مقام محترم ریاست جمهوری رسیده است.

وظایف قانونی نظارت بانک مرکزی

تعداد صندوق‌های قرض‌الحسنه در گزارشات مختلف تا ۸۰۰۰ صندوق گزارش شده. براساس گزارش مرکز آمار در سال ۱۳۸۱ تعداد صندوق‌ها ۴۵۰۰ صندوق بوده و در سال‌های اخیر به تعداد آنها افزوده شده است. معضل اساسی صندوق‌های قرض‌الحسنه در ارتباط با سیاست‌های پولی حجم نقدینگی پنهانی است که این صندوق‌ها در اقتصاد ایجاد می‌نمایند. چون این صندوق‌ها تحت نظارت بانک مرکزی نیستند و از الزامات ذخیره‌های قانونی و احتیاطی تبعیت نمی‌کنند نتیجتاً ضریب فزاینده‌گی نقدینگی بالایی در مکانیزم بسط پولی دارند. همین موضوع در ارتباط با اشخاص حقیقی در بازار غیرمتشکل پولی صادق است. برای نظارت بر عملیات این اشخاص اعم از حقیقی و صندوق‌ها و موسسات، قانون تنظیم بازار غیرمتشکل پولی در ۱۳۸۳/۱۰/۲۳ تصویب شد.^{۳۰}

براساس قانون پولی و بانکی کشور مصوب ۱۳۵۱^{۳۱} نظارت بر بانکها و مؤسسات اعتباری طبق مقررات این قانون بر عهده بانک مرکزی است. براساس بند ب ماده ۴۲ تأسیس بانک و اشتغال به بانکداری بدون رعایت مقررات این قانون و همچنین استفاده از نام بانک در عنوان مؤسسات اعتباری ممنوع است. مرتکب به حبس تأدیبی تا شش ماه محکوم خواهد شد و در صورت اقتضاء دادستان می‌تواند به درخواست بانک مرکزی موقتاً دستور تعطیل مؤسسه را تا تعیین تکلیف نهایی آن از طرف دادگاه بدهد و تعقیب کیفری در این موارد منوط به شکایت بانک مرکزی است. طبق مفاد ماده ۴۴ تخلف از سایر مقررات این قانون و آیین‌نامه‌های آن و دستورات بانک مرکزی ایران که به موجب این قانون یا آیین‌نامه‌های آن صادر می‌شود موجب مجازاتهای انتظامی است و از آنجمله ممنوع ساختن بانک

^{۳۰} قانون تنظیم بازار غیرمتشکل پولی در ۱۳۸۳/۱۰/۲۳.

^{۳۱} قانون پولی و بانکی کشور مصوب ۱۳۵۱.

یا مؤسسه اعتباری غیربانکی از انجام بعضی امور بانکی به طور موقت یا دائم می‌باشد.

نظارت بانک مرکزی بر عملیات بانکی برای حصول اطمینان از صحت عملکرد نظام اقتصادی کشور امری لازم الرعایه است. حفظ ثبات نظام مالی و افزایش اعتماد از طریق کاهش ریسک برای اطراف قراردادهای بانکی از اهداف اصلی نظارت بر بانک‌ها است. بانک مرکزی به موجب بند ب ماده ۱۱ قانون پولی و بانکی کشور مصوب ۱۳۵۱، وظیفه نظارت بر بانک‌ها و موسسات اعتباری را برعهده دارد. علیرغم اینکه از اواخر دهه ۱۳۷۰ بانک مرکزی رویکرد نظارت مبتنی بر ریسک را به عنوان رویکرد اصلی در نظارت بر بانک‌ها و موسسات اعتباری کشور برگزید و در این راستا با تجدید ساختار سازمانی حوزه نظارت بر بانک‌ها و تدوین مقررات احتیاطی اقدامات جدیدی را در حوزه نظارت برقرار کرد ولی وجود مشکلاتی که به آن اشاره شد عملاً منجر به نظارت کارای بانک مرکزی نشد.

همنطور که در قانون پولی و بانکی کشور تصریح شده است بانک مرکزی موظف بر نظارت بر موسسات اعتباری غیربانکی است. بر این اساس کلیه صندوق‌های قرض‌الحسنه و موسسات مالی - اعتباری الزاماً باید تحت نظارت بانک مرکزی عمل نمایند. طبق بند ۱۵ ماده ۱۴ قانون پولی و بانکی کشور اعمال مفاد بندهای ۱-۱۴ ماده ۱۴ بر موسسات اعتباری غیربانکی از وظایف بانک مرکزی است و بانک مرکزی باید برای حصول حسن اجرای نظام پولی کشور در امور پولی و بانکی صندوق‌های قرض‌الحسنه و موسسات مالی - اعتباری دخالت و نظارت کند. طبق ماده ۱۴ بانک مرکزی در حسن اجرای نظام پولی کشور می‌تواند به شرح زیر در امور پولی و بانکی دخالت و نظارت کند:

۱ - تعیین نرخ رسمی تنزیل مجدد و بهره وام‌ها که ممکن است بر حسب نوع وام و اوراق و اسناد نرخهای مختلف تعیین شود.

۲ - تعیین نسبت دارایی‌های آنی بانک‌ها به کلیه دارایی‌ها یا به انواع بدهی‌های آنها بر حسب نوع فعالیت

بانک‌ها یا سایر ضوابط به تشخیص بانک مرکزی ایران.

۳ - تعیین نسبت و نرخ بهره سپرده قانونی بانکها نزد بانک مرکزی ایران که ممکن است بر حسب ترکیب

و نوع فعالیت بانکها نسبت‌های متفاوتی برای آن تعیین گردد ولی در هر حال این نسبت از ۱۰ درصد

کمتر و از ۳۰ درصد بیشتر نخواهد بود.

۴ - تعیین میزان حداقل و حداکثر بهره و کارمزد دریافتی و پرداختی بانک‌ها.

۵ - تعیین نسبت مجموع سرمایه پرداخت شده و اندوخته بانکها به انواع داراییها.

۶ - تعیین حداکثر نسبی تعهدات ناشی از افتتاح اعتبار اسنادی - ظهرنویسی یا ضمانت‌نامه‌های صادر از

طرف بانک‌ها و نوع و میزان وثیقه این قبیل تعهدات.

۷ - تعیین شرایط معاملات اقساطی که اعتبار آن از طرف بانک‌ها تأمین می‌شود.

۸ - تعیین مقررات افتتاح حساب جاری و پس‌انداز و سایر حسابها.

۹ - تعیین نوع و میزان جوایز و هرگونه امتیاز دیگری که برای جلب سپرده‌های جاری یا پس‌انداز از

طرف بانک‌ها عرضه می‌گردد و تعیین ضوابط برای تبلیغات بانکها در این مورد.

۱۰ - رسیدگی به عملیات و حساب‌ها و اسناد و مدارک بانک‌ها و اخذ هرگونه اطلاعات و آمار از بانکها

با توجه به لزوم حفظ اسرار حرفه‌ای.

۱۱ - محدود کردن بانک‌ها به انجام یک یا چند نوع از فعالیت‌های مربوط به طور موقت یا دائم.

۱۲ - تعیین نحوه مصرف وجوه سپرده‌های پس‌انداز و سپرده‌های مشابه نزد بانک‌ها.

۱۳ - تعیین حداکثر مجموع وام‌ها و اعتبارات بانکها به طور کلی یا در هر یک از رشته‌های مختلف.

۱۴ - تعیین شرایط کلی اخذ وام بانک‌ها از اشخاص و صدور گواهی سپرده.

۱۵ - تعیین مقررات مشروح در بندهای ۱ تا ۱۴ بالا برای مؤسسات اعتباری غیر بانکی.

تبصره - استفاده از اختیارات موضوع این ماده باید قبلاً به تصویب شورای پول و اعتبار برسد.

براساس ماده ۱ قانون تنظیم بازار غیرمتشکل پولی، مصوب ۱۳۸۳/۱۰/۲۳، اشتغال به عملیات بانکی توسط اشخاص حقیقی و یا حقوقی تحت هر عنوان و تأسیس و ثبت هرگونه تشکل برای انجام عملیات بانکی، بدون دریافت مجوز از بانک مرکزی ممنوع است. عملیات بانکی در این قانون به امر واسطه‌گری بین عرضه‌کنندگان و متقاضیان وجوه و اعتبار به صورت دریافت انواع وجوه، سپرده، ودیعه و موارد مشابه تحت هر عنوان و اعطاء وام، اعتبار و سایر تسهیلات و صدور کارت‌های الکترونیکی پرداخت و کارت‌های اعتباری اطلاق می‌شود.

لایحه مبارزه با قاچاق کالا و ارز

فصل اول - تعاریف، مصادیق و تشکیلات

ماده ۱- اصطلاحات زیر در معانی مشروح مربوط به کار می‌روند:

الف - قاچاق کالا و ارز: هر فعل یا ترک فعلی است که موجب نقض تشریفات قانونی مربوط به ورود و خروج کالا و ارز گردد و بر اساس این قانون یا سایر قوانین، قاچاق محسوب و برای آن مجازات تعیین شده باشد، در مبادی ورودی یا هر نقطه از کشور حتی محل عرضه آن در بازار داخلی کشف شود.

ب- کالا: هر شیء که در عرف، ارزش اقتصادی دارد.

پ- ارز: پول رایج کشورهای خارجی، اعم از اسکناس، مسکوکات، حوالجات ارزی و سایر اسناد مکتوب یا الکترونیکی است که در مبادلات مالی کاربرد دارد.

ت- تشریفات قانونی: اقداماتی از قبیل تشریفات گمرکی و بانکی، اخذ مجوزهای لازم و ارائه به مراجع ذی‌ربط است که اشخاص موظفند طبق قوانین و مقررات به منظور وارد یا خارج کردن کالا یا ارز؛ انجام دهند.

ث- کالای ممنوع: کالایی که صدور یا ورود آن به موجب قانون ممنوع است.

ج- کالای مجاز مشروط: کالایی که صدور یا ورود آن علاوه بر انجام تشریفات گمرکی حسب قانون نیازمند به کسب مجوز قبلی از یک یا چند مرجع ذی ربط قانونی است.

چ- کالای مجاز: کالایی است که صدور یا ورود آن با رعایت تشریفات گمرکی و بانکی، نیاز به کسب مجوز ندارد.

ح- ارزش کالای قاچاق ورودی: عبارت است از قیمت خرید کالا در مبدأ به اضافه هزینه بیمه، حمل و نقل (CIF)، حقوق ورودی زمان کشف و سایر هزینه‌هایی که به آن کالا تا محل کشف تعلق می‌گیرد که بر اساس نرخ ارز در بازار آزاد اعلام شده توسط بانک مرکزی در زمان کشف محاسبه می‌شود.

خ- ارزش کالای قاچاق خروجی: عبارت است از قیمت آزاد کالا در نزدیکترین بازار داخلی عمده فروشی محل کشف به اضافه هزینه حمل و نقل و هزینه‌هایی مانند عوارض ویژه صادراتی و کلیه یارانه‌های مستقیم که به آن کالا تعلق می‌گیرد.

د- بهای ارز: نرخ بازار آزاد ارز اعلامی توسط بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران در زمان کشف است.

ذ- شناسه کالا: شناسه‌ای چند رقمی است که به صورت منحصر به فرد به هر کالای موجود در زنجیره تأمین به منظور شناسایی آن اختصاص می‌یابد و به صورت رمزینه (بارکد) و یا نظایر آن بر روی هر قلم کالا قابل نصب است.

ر- شناسه رهگیری: شناسه چند رقمی دو یا چنددی بعدی است که به شناسه کالا اضافه می‌گردد و به منظور فراهم نمودن امکان کنترل آن در سطح عرضه به صورت رمزینه و یا نظایر آن بر روی هر قلم کالا نصب می‌شود.

ز- اسناد خلاف واقع: اسنادی است که در آن خصوصیات کالای ذکر شده از حیث نوع، جنس، تعداد و وزن با کالاهای اظهار یا کشف شده تطبیق ننماید و یا جعلی باشد.

ژ- اسناد مثبت گمرکی: عبارت است از اصل سند پروانه ورود گمرکی، پته گمرکی، قبض سپرده موجب ترخیص کالا، حواله فروش و یا قبض خرید کالای متروکه، ضبطی و بلاصاحب، پروانه عبور (ترانزیت)، پروانه مرجوعی، پروانه ورود موقت، پروانه ورود موقت برای پردازش، پته عبور، پروانه کرانبری (کابوتاژ)، پروانه صادراتی، پروانه صدور موقت و کار مسافری صادره توسط مناطق آزاد تجاری و صنعتی و کارت هوشمند که توسط گمرک تکمیل و تأیید می شود مشروط براینکه مشخصات مذکور در این اسناد با مشخصات کالا از هر حیث تطبیق نماید و فاصله بین تاریخ صدور سند و تاریخ کشف کالا با توجه به نوع کالا و نحوه مصرف آن متناسب باشد.

اسناد گمرکات کشورهای خارجی و یا اسنادی که دلالتی بر ورود و یا صدور قانونی کالا از کشور ندارند، اسناد مثبت گمرکی تلقی نمی شوند.

س- قاچاق سازمان یافته: جرمی است که با برنامه ریزی و هدایت گروهی و تقسیم کار توسط یک گروه نسبتاً منسجم متشکل از سه نفر یا بیشتر که برای ارتکاب جرم قاچاق، تشکیل یا پس از تشکیل، هدف آن برای ارتکاب جرم قاچاق منحرف شده است صورت می گیرد.

ش- قاچاقچی حرفه ای: شخصی است که بیش از سه بار مرتکب تکرار و یا تعدد جرم قاچاق شود.

ص- سازمان کاشف: سازمانی است که به موجب این قانون و سایر قوانین و مقررات وظیفه مبارزه و کشف کالا و ارز قاچاق را برعهده دارد.

ض- سازمان مأمور وصول درآمدهای دولت: هر اداره یا سازمان یا شرکت دولتی که به موجب قوانین یا شرح وظایف مصوب سازمانی موظف به وصول درآمدهای دولت است.

ط- ستاد: ستاد مرکزی مبارزه با قاچاق کالا و ارز موضوع این قانون است.

ماده ۲- علاوه بر مصادیقی که در قانون امور گمرکی مصوب ۱۳۹۰، ۸، ۲۲ ذکر شده است، موارد زیر نیز قاچاق محسوب می‌شود:

الف- برنگرداندن کالای اظهار شده به عنوان خروج موقت یا کران بری به کشور در مهلت مقرر در

صورت ممنوع یا مشروط بودن صادرات قطعی آن کالا

ب- اضافه کردن کالا به محموله عبوری (ترانزیتی) خارجی

پ- اظهار کالا به گمرک با ارائه اسناد و یا مجوزهای جعلی

ت- تعویض کالای صادراتی دارای پروانه، مشروط بر شمول حقوق و عوارض ویژه صادراتی برای

کالای جایگزین شده

ث- ورود کالای موضوع بند (ر) ماده (۱۲۲) قانون امور گمرکی مصوب ۱۳۹۰، ۸، ۲۲

ج- اظهار کالای وارداتی با نام یا علامت تجاری ایرانی بدون اخذ مجوز قانونی از مراجع ذی‌ربط با قصد

متقلبانه

چ- واردات کالا به صورت تجاری با استفاده از تسهیلات در نظر گرفته شده در قوانین و مقررات مربوط

برای کالاهای مورد مصرف شخصی مانند تسهیلات همراه مسافر، تعاونی‌های مرزنشینی و ملوانی در

صورت عدم اظهار کالا به عنوان تجاری به تشخیص گمرک

ح- خروج کالاهای وارداتی جمع شده مسافری و کالاهای مشمول تسهیلات مرزنشینی و ملوانی از

استانهای مرزی، بدون رعایت تشریفات قانونی

خ- ورود، خروجی، خرید، فروش و حواله ارز بدون رعایت ضوابط تعیینی توسط دولت و بدون

مجوزهای لازم از بانک مرکزی

د- عرضه کالا به استناد حواله‌های فروش سازمان جمع‌آوری و فروش اموال تملیکی و یا سایر دستگاهها

مشروط بر عدم مطابقت با مشخصات حواله

ذ- عرضه کالاهای وارداتی فاقد شناسه کالا و شناسه رهگیری در سطح خرده‌فروشی با رعایت ماده (۱۰)

این قانون

ر- هر گونه اقدام به خارج کردن کالا از کشور، با قصد عدم رعایت تشریفات قانونی به شرط احراز در

مراجع ذی‌صلاح با استناد به قرائن و امارات موجود

ز- سایر مصادیق قاچاق به موجب قوانین دیگر

ماده ۳- به منظور سیاستگذاری، برنامه‌ریزی، هماهنگی و نظارت در حوزه امور اجرایی، پیشگیری و

مبارزه با قاچاق کالا و ارز، ستادی متشکل از وزیران دادگستری، اطلاعات، امور اقتصادی و دارایی،

کشور، امور خارجه، صنعت، معدن و تجارت، راه و شهرسازی، جهاد کشاورزی، نفت، بهداشت، درمان

و آموزش پزشکی یا معاونان ذی‌ربط آنان و دو نفر از نمایندگان عضو کمیسیونهای اقتصادی و حقوقی و

قضایی مجلس شورای اسلامی به انتخاب مجلس و رؤسای سازمانهای تعزیرات حکومتی، جمع‌آوری و

فروش اموال تملیکی، صدا و سیما، جمهوری اسلامی ایران، بازرسی کل کشور، رئیس ستاد کل

نیروهای مسلح، فرماندهی نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران، رؤسای کل بانک مرکزی و گمرک

جمهوری اسلامی ایران، رئیس مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی، رئیس اتاق بازرگانی و صنایع و

معادن ایران و نماینده تام‌الاختیار رئیس قوه قضاییه به نام ستاد مرکزی مبارزه با قاچاق کالا و ارز با

ریاست رئیس‌جمهور یا نماینده ویژه وی تشکیل می‌گردد.

تصمیمات این ستاد پس از امضای رئیس‌جمهور و یا نماینده ویژه وی در موضوعات مرتبط با قاچاق کالا

و ارز برای تمام دستگاه‌های اجرایی لازم‌الاجرا است.

همه دستگاه های مرتبط با امر مبارزه با قاچاق کالا و ارز از جمله دستگاه قضایی، نیروهای نظامی و انتظامی و سایر دستگاههای عضو ستاد وظیفه دارند در حدود اختیارات این ستاد، همکاری کامل را با آن داشته باشند.

تبصره - کمیسیون مبارزه با قاچاق کالا و ارز در استانها زیر نظر ستاد و حسب مورد با اعضای متناظر ستاد و ریاست استاندار تشکیل می شود.

فصل دوم - پیشگیری از قاچاق

ماده ۴- به منظور کاهش زمینه های بروز قاچاق کالا و ارز:

الف- وزارت صنعت، معدن و تجارت موظف است با همکاری ستاد و وزارت امور اقتصادی و دارایی (گمرک جمهوری اسلامی ایران) و سایر دستگاههای ذی ربط به تهیه، اجرا و بهره برداری از سامانه نرم افزار جامع یکپارچه سازی و نظارت بر فرآیند تجارت اقدام کند.

تبصره - همه دستگاههای مرتبط با تجارت خارجی کشور، موظفند با اجرا و بهره برداری از این سامانه به ارائه و تبادل اطلاعات از طریق آن اقدام نمایند.

ب- وزارتخانه های امور اقتصادی و دارایی و راه و شهرسازی با هدف کاهش توقفها و افزایش دقت در کنترل و بازرسی کالا موظفند به تجهیز مبادی ورودی و خروجی و مسیرهای حمل و نقل به امکانات فنی مناسب و الکترونیکی نمودن کلیه اسناد ورود، صدور، عبور، حمل و نقل و نظایر آن اقدام نمایند.

پ- وزارت کشور با همکاری ستاد، لایحه توسعه و امنیت پایدار مناطق مرزی را با هدف تقویت معیشت مرزنشینان و توسعه فعالیتهای اقتصادی مناطق مرزی، تهیه می کند و به هیئت وزیران ارائه می دهد.

ت- وزارت صنعت، معدن و تجارت موظف است با همکاری ستاد و اتاق بازرگانی و صنایع و معادن ایران و اتاق تعاون مرکزی جمهوری اسلامی ایران صدور و تمدید کارت بازرگانی را از طریق

اعتبارسنجی با هدف جلوگیری از بروز تخلفات و قاچاق کالا و ارز ساماندهی کند.

ث- وزارت صنعت، معدن و تجارت موظف است با همکاری دستگاههای اجرایی ذی ربط با استفاده از سامانه نرم - افزاری به شناسه دار کردن کلیه انبارها و مراکز نگهداری کالا و ثبت نوع و میزان کالاهای ورودی و خروجی از این اماکن با هدف شناسایی کالاهای قاچاق اقدام کند.

ج- وزارت راه و شهرسازی موظف است با همکاری ستاد و دستگاههای اجرایی عضو آن، به ساماندهی و تجهیز و تکمیل اسکله ها و خورها و انضباط بخشی به تردد و توقف شناورها اقدام نماید.

چ- وزارت راه و شهرسازی موظف است با همکاری ستاد، وزارت نفت و ستاد مدیریت حمل و نقل سوخت به تجهیز شناورها و وسائل حمل و نقل جاده ای کالا به سامانه فنی ردیاب و کنترل مصرف سوخت بر مبنای مسافت طی شده اقدام کند.

ح- وزارت امور اقتصادی و دارایی موظف است در راستای اجرای برنامه آمایش گمرکات، اولویتهای پیشنهادی ستاد را با هدف پیشگیری از قاچاق کالا، مدنظر قرار دهد.

خ- گمرک جمهوری اسلامی ایران مکلف است برای جلوگیری از استفاده مکرر از اسناد گمرکی اقدام لازم را معمول دارد.

د- در صورت عدم تصویب پیشنهاد ستاد مبنی بر منطقی نمودن سود بازرگانی کالاهای پیشنهادی در کار گروه ماده (۱) آئین نامه اجرایی قانون مقررات صادرات و واردات، دولت می تواند حسب درخواست ستاد، با هدف کاهش انگیزه های اقتصادی ارتکاب قاچاق، پیشنهاد ستاد را در دستور کار هیئت وزیران قرار دهد.

تبصره - آیین نامه اجرایی این ماده توسط ستاد با همکاری دستگاههای مربوط تهیه می شود و به تصویب هیئت وزیران می رسد.

ماده ۵- بانک مرکزی موظف است در جهت پیشگیری و کنترل بازار مبادلات غیر مجاز ارز اقدامات زیر را به عمل آورد:

الف- تعیین و اعلام میزان ارز قابل نگهداری و مبادله در داخل کشور، همراه مسافر، همراه رانندگان عبوری و مواردی از این قبیل

ب- ایجاد سامانه اطلاعات مالی صرافی‌ها و رصد و ارزیابی فعالیت آنها

تبصره ۱- دولت مکلف است ارز مورد نیاز اشخاص را تأمین و در صورت عدم کفایت آن، بازارهای مبادله آزاد ارز را به گونه‌ای ایجاد نماید که تقاضای اشخاص از قبیل ارز مسافری و عبوری از طرق قانونی تأمین گردد.

تبصره ۲- عرضه و فروش ارز، خارج از واحدهای مجاز تعیین شده توسط دولت به وسیله اشخاص و واحدهای صنفی، ممنوع است و با مرتکبین مطابق قانون رفتار می‌شود.

تبصره ۳- دولت حدود و مقررات استفاده از ارز تعیین می‌کند.

ماده ۶- دولت موظف است به منظور حمایت از مأمورانی که به موجب قانون، متکفل امر مبارزه با قاچاق کالا و ارز می‌باشند و به تشخیص مراجع قضایی در هنگام انجام وظیفه ضمن رعایت ضوابط اداری و قانونی مربوط به زیان جانی و مالی نسبت به خود و یا دیگران مواجه می‌شوند، ردیفی در قوانین بودجه هر سال برای ستاد پیش‌بینی نماید. اعتبار موضوع این ردیف از شمول قوانین محاسبات عمومی مستثنی است. اعتبارات این ردیف توسط سازمانهای کاشف به استناد گزارش بدوی و پس از تأیید ستاد هزینه می‌شود.

ماده ۷- به منظور صیانت از سرمایه‌های انسانی کلیه دستگاههایی که به موجب این قانون متکفل مبارزه با قاچاق کالا و ارز می‌باشند، متناسب با حجم فعالیتها براساس دستورالعملی که به تصویب ستاد می‌رسد، اقدامات ذیل انجام می‌یابد:

الف- آموزشهای ضمن خدمت به منظور ارتقای دانش کارکنان و صیانت از آنان

ب- به کارگیری افراد با تجربه و دارای تخصص لازم برای همکاری با دستگاههای مسئول در امر مبارزه

با قاچاق کالا و ارز به صورت موقت

پ- اجرای برنامه‌های رفاهی- فرهنگی به منظور ارتقای سلامت روحی و روانی کارکنان

ماده ۸- دستگاههای عضو ستاد علاوه بر وظایف ذاتی محوله، موظفند حسب مورد با هماهنگی ستاد در

امر مبارزه با قاچاق کالا و ارز، اقدامات زیر را به عمل آورند:

الف - ایجاد ساختار سازمانی مناسب و تخصصی با بودجه و امکانات موجود برای هماهنگی و پیگیری

تمام امور مربوط به مبارزه با قاچاق کالا و ارز

ب- برگزاری رزمایشهای سراسری و منطقه‌ای و کارگاههای آموزشی با محوریت سازمانهای کاشف

پ- شناسایی و کاهش نقاط آسیب‌پذیر و نظارت‌های لازم بر مسیرهای ورود و حمل و نقل و مراکز

نگهداری کالای قاچاق به شرط عدم ممانعت از روند تجارت قانونی

ت- نظارت بر مدیریت یکپارچه واحدهای صنفی و نظام توزیع کالا به منظور حسن اجرای مقررات

صنفی در مبارزه با قاچاق

ث- ایجاد واحد جمع‌آوری گزارشهای مردمی در سازمانهای کاشف

ج- نظارت و بازرسی برای آسیب‌شناسی فعالیت دستگاههای عضو ستاد و اقدام در جهت بهبود

فرایندهای مبارز

ماده ۹- قوه قضاییه و سازمان تعزیرات حکومتی حسب مورد، موظفند به منظور پیشگیری از ارتکاب جرم

قاچاق کالا و ارز اقدامات زیر را به عمل آورند:

الف- تشکیل شعب تخصصی رسیدگی به جرایم قاچاق کالا و ارز توسط قوه قضاییه با پیشنهاد ستاد

ب - تشکیل شعب بدوی و تجدیدنظر ویژه مبارزه با قاچاق کالا و ارز از افراد حائز شرایط استخدام

قضات مطابق آئین‌نامه مصوب هیئت وزیران توسط سازمان تعزیرات حکومتی

پ- ارائه گزارشهای سه ماهه توسط مراجع قضایی رسیدگی کننده درباره اقدامات قضایی به عمل آمده،

نحوه رسیدگی پرونده‌ها، آرای صادره و احکام اجرا نشده و علل آن، درباره پرونده‌های قاچاق کالا و ارز

از طریق «مرکز ملی داده‌های قضایی» به نماینده قوه قضاییه در ستاد

تبصره - سازمان تعزیرات حکومتی مکلف به ارائه گزارش موارد فوق به ستاد است.

ت- تدوین و اجرای برنامه آموزش همگانی با اولویت آموزش اشخاص در معرض خطر جرایم قاچاق

کالا و ارز

ث- آسیب‌شناسی قضایی علل گسترش جرم قاچاق کالا و ارز و راهکارهای کاهش زمان دادرسی با

انجام پژوهشهای علمی

ج- تشکیل کارگروه تخصصی به منظور تسریع اجرای احکام پرونده‌های قاچاق کالا و ارز

چ- انعقاد موافقتنامه همکاریهای حقوقی و قضایی در مورد جرم قاچاق کالا و ارز با اولویت کشورهای

مورد پیشنهاد ستاد با رعایت اصل یکصد و بیست و پنجم (۱۲۵) قانون اساسی

ماده ۱۰- به منظور شناسایی و رهگیری کالاهای خارجی که با انجام تشریفات قانونی وارد کشور می‌شود

و تشخیص آنها از کالاهای قاچاق، یا فاقد مجوزهای لازم از قبیل کالای جعلی، تقلبی، غیر بهداشتی و

غیر استاندارد، ترخیص کالای تجاری منوط به ارائه گواهیهای دریافت شناسه کالا، شناسه رهگیری، ثبت

گواهیها و شماره شناسه‌های فوق توسط گمرک است. در هر حال توزیع و فروش کالاهای وارداتی در

سطح بازار خرده فروشی منوط به نصب این دو شناسه است و در غیر این صورت کالاهای مذکور قاچاق

محسوب می‌شوند.

تبصره ۱- وزارت صنعت، معدن و تجارت مکلف است با همکاری دستگاههای تخصصی مرتبط، برای شناسایی و رهگیری کالا از بدو ورود تا سطح عرضه سامانه‌ای با بهره‌گیری از فناوریهای نوین از جمله رمزینه دو یا چند بعدی، ایجاد و امکان بهره‌گیری دستگاههای مرتبط را از سامانه مزبور فراهم نماید.

تبصره ۲- توزیع و فروش کالاهایی که با استفاده از هر گونه معافیت قانونی از قبیل ملوانی و تعاونی مرزنشینی به کشور وارد شده است در هر نقطه از کشور منوط به نصب شناسه کالا و شناسه رهگیری می‌باشد. تشریفات قانونی این کالاها با رعایت ماده (۹) قانون ساماندهی مبادلات مرزی مصوب ۱۳۸۴،۷،۶ و ماده (۱۲۰) قانون امور گمرکی مصوب ۱۳۹۰،۸،۲۲ انجام می‌شود.

تبصره ۳- آیین‌نامه اجرایی این ماده توسط وزارت صنعت، معدن و تجارت با همکاری ستاد و دستگاههای اجرایی عضو آن با لحاظ زمانبندی، اولویت کالایی و روش نصب شناسه کالا و شناسه رهگیری بر روی کالا و نحوه تخصیص نیازهای فنی هر دستگاه، ظرف سه ماه تهیه می‌شود و به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.

ماده ۱۱- دستگاههای تبلیغی، فرهنگی، پژوهشی و آموزشی از جمله سازمان صداوسیما جمهوری اسلامی ایران، سازمان تبلیغات اسلامی و وزارتخانه‌های فرهنگی و ارشاد اسلامی، آموزش و پرورش، علوم، تحقیقات و فناوری موظفند برنامه‌های فرهنگی، آموزشی، تحقیقاتی و ترویجی را براساس سیاست‌های ابلاغی شورای عالی انقلاب فرهنگی و اولویتهای ستاد با هدف افزایش کیفیت تولیدات داخلی، ارتقای فرهنگ عمومی برای گرایش به استفاده از کالای تولید داخلی و جلوگیری از مصرف کالای قاچاق، اجرا نمایند.

ماده ۱۲- دستگاههای مرتبط در عرصه تجارت بین‌الملل موظفند به منظور مبارزه با قاچاق کالا و ارز در فرآیند مذاکرات مقدماتی موافقتنامه‌های تجاری، حمل و نقل و گمرکی، سیاستها و برنامه‌های مصوب

ستاد را رعایت نمایند.

ماده ۱۳- ستاد، مرجع تخصصی تهیه و ارائه برآوردها و اطلاعات و آمار در امر قاچاق کالا و ارز است.

این امر مانع از انجام تکالیف سایر دستگاههای مربوط نمی شود.

تبصره ۱- دستورالعمل نحوه گردآوری و جمع بندی آمار و اطلاعات دستگاههای مختلف به تصویب

ستاد می رسد.

تبصره ۲- ستاد موظف است گزارش مربوط به کلیه آمار و اطلاعات قاچاق کالا و ارز از جمله میزان

کشفیات و برآورد حجم و تحلیل آن را هر سه ماه یکبار به کمیسیون اقتصادی مجلس شورای اسلامی

ارائه نماید.

ماده ۱۴- وزارت امور خارجه موظف است با بهره گیری از تمام ظرفیتهای دیپلماسی خود، مصوبات ستاد

در زمینه پیشگیری از قاچاق کالا و ارز را در حل مشکلات پیشروی مبارزه با قاچاق رعایت کند و در

فرآیند مذاکرات مقدماتی موافقتنامه های همکاری دو یا چند جانبه به آنها توجه نماید.

فصل سوم- قاچاق کالاهای مجاز، مجاز مشروط، یارانه ای و ارز

ماده - ۱۵ هر شخص که مرتکب قاچاق کالا و ارز و حمل و یا نگهداری آن شود، علاوه بر ضبط کالا یا

ارز، به جریمه های نقدی زیر محکوم می شود:

الف- کالای مجاز: جریمه نقدی یک تا دو برابر ارزش کالا

ب- کالای مجاز مشروط: جریمه نقدی معادل یک تا سه برابر ارزش کالا

پ- کالای یارانه ای: جریمه نقدی معادل دو تا چهار برابر ارزش کالا

ت- ارز: جریمه نقدی ارز ورودی، یک تا دو برابر بهای ریالی آن و جریمه نقدی ارز خروجی، دو تا

چهار برابر بهای ریالی آن

تبصره ۱- عرضه و فروش کالای قاچاق موضوع این ماده جرم محسوب و مرتکب به حداقل مجازاتهای مقرر در این ماده محکوم می‌شود.

تبصره ۲- فهرست کالاهای یارانه‌ای با پیشنهاد وزارتخانه‌های امور اقتصادی و دارایی و صنعت، معدن و تجارت تهیه می‌شود و به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.

تبصره ۳- وزارت صنعت، معدن و تجارت مکلف است فهرست کالاهای مجاز مشروط را اعلام نماید.

ماده ۱۶- در صورتی که کالای قاچاق موضوع ماده (۱۵) این قانون با کالای دیگر مخلوط شود و امکان تفکیک وجود نداشته باشد تمام کالا ضبط و پس از کسر جریمه‌های ماده مذکور و سایر هزینه‌های قانونی به نسبت کالای غیر قاچاق از حاصل فروش به مالک مسترد می‌شود.

ماده ۱۷- وسایل نقلیه مورد استفاده در حمل قاچاق کالای موضوع ماده (۱۵) این قانون، اعم از زمینی، دریایی و هوایی به شرح زیر ضبط می‌گردد:

الف- وسایل نقلیه سبک در صورتی که ارزش کالای قاچاق مکشوفه یکصد میلیون (۱۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال یا بیشتر باشد.

ب- وسایل نقلیه نیمه سنگین زمینی در صورتی که ارزش کالای قاچاق مکشوفه سیصد میلیون (۳۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال یا بیشتر باشد.

پ- وسایل نقلیه نیمه سنگین هوایی و دریایی در صورتی که ارزش کالای قاچاق مکشوفه نهصد میلیون (۹۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال یا بیشتر باشد.

ت- وسایل نقلیه سنگینی در صورتی که ارزش کالای قاچاق مکشوفه یک میلیارد (۱,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال یا بیشتر باشد.

ث- وسایل نقلیه سنگین هوایی و دریایی در صورتی که ارزش کالاهای قاچاق مکشوفه سه میلیارد

(۳,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال یا بیشتر باشد.

تبصره ۱- در غیر از موارد فوق وسیله نقلیه توقیف می‌شود و در صورتی که محکوم علیه ظرف دو ماه از تاریخ ابلاغ حکمی قطعی، جریمه نقدی مورد حکم را نپردازد از محل فروش وسیله نقلیه برداشت و مابقی به مالک مسترد می‌گردد.

تبصره ۲- در صورتی که ارتکاب جرم قاچاق با هر یک از انواع وسایل نقلیه مذکور حداقل سه بار تکرار شود و ارزش کالا در مجموع معادل یا بیشتر از مبالغ این ماده باشد وسیله نقلیه ضبط می‌شود.

تبصره ۳- مصادیق وسایل نقلیه در این ماده به پیشنهاد وزارت راه و شهرسازی تهیه می‌شود و به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.

تبصره ۴- در صورتی که وسیله نقلیه متعلق به شخصی غیر از مرتکب قاچاق باشد و از قرائنی از قبیل سابقه مرتکب ثابت شود با علم و اطلاع مالک برای ارتکاب قاچاق در اختیار وی قرار گرفته است، وسیله نقلیه ضبط می‌شود و در غیر این صورت وسیله نقلیه به مالک مسترد و معادل ارزش آن به جریمه نقدی مرتکب اضافه می‌گردد.

تبصره ۵- در صورتی که وسیله نقلیه بلاصاحب، صاحب متواری و یا مجهول‌المالک باشد، وجه حاصل از فروش آن به حساب نهاد مأذون از سوی ولی فقیه واریز می‌شود.

ماده ۱۸- در صورتی که ارزش کالای قاچاق و یا ارز مکشوفه موضوع ماده (۱۵) این قانون، برابر تشخیص اولیه سازمان کشف معادل ده میلیون (۱۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال یا کمتر باشد با قید در صورتجلسه کشف به امضای متهم می‌رسد و در صورت استنکاف، مراتب در صورتجلسه کشف قید و حسب مورد، کالا ضبط و به همراه صورتجلسه به سازمان جمع‌آوری و فروش اموال تملیکی تحویل می‌شود و ارز مکشوفه به حساب مشخص شده توسط بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران واریز و رونوشتی از اوراق

به متهم ابلاغ می گردد.

تبصره ۱- صاحب کالا و یا ارز می تواند ظرف ده روز از تاریخ ابلاغ در اداره تعزیرات حکومتی شهرستان محل کشف به این تصمیم اعتراض نماید. تا تعیین تکلیف قطعی قاچاق از سوی سازمان تعزیرات حکومتی، باید عین کالا نگهداری شود.

تبصره ۲- مرتکب قاچاق موضوع این ماده در صورت تکراری برای مرتبه سوم و بالاتر علاوه بر ضبط کالا و یا ارز به جریمه نقدی موضوع ماده (۱۵) این قانون محکوم می گردد.

تبصره ۳- به کشفیات موضوع این ماده وجهی تحت عنوان حق الکشف یا پاداش تعلق نمی گیرد.

فصل چهارم - قاچاق کالاهای ممنوع

ماده ۱۹- هر کس مرتکب قاچاق کالای ممنوع گردد یا کالای ممنوع قاچاق را نگهداری یا حمل نماید یا بفروشد، علاوه بر ضبط کالا به شش ماه تا دو سال حبس، جزای نقدی معادل ده برابر ارزش کالا و تا هفتاد و چهار ضربه شلاق محکوم می شود. در صورتی که ارزش کالای ممنوع قاچاق بیش از یکصد میلیون (۱۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال باشد وسایل نقلیه مورد استفاده ضبط می گردد.

تبصره ۱- حکم ماده (۷۰۲) قانون مجازات اسلامی فقط شامل مشروبات الکلی تولید شده در داخل کشور است.

تبصره ۲- هرگاه مشروبات الکلی قاچاق مکشوفه بیش از بیست لیتر باشد، چنانچه با استناد به قرائنی از قبیل سابقه مرتکب ثابت شود که وسیله نقلیه با علام و اطلاع مالک برای ارتکاب قاچاق در اختیار وی قرار گرفته است این وسیله ضبط می شود و در غیر این صورت، وسیله نقلیه به مالک مسترد و معادل ارزش آن به جریمه نقدی مرتکب اضافه می گردد.

تبصره ۲- هرگاه مشروبات الکلی قاچاق مکشوفه بیش از بیست لیتر باشد، چنانچه با استناد به قرائنی از

قبیل سابقه مرتکب ثابت شود که وسیله نقلیه با علم و اطلاع مالک برای ارتکاب قاچاق در اختیار وی قرار گرفته است این وسیله ضبط می‌شود و در غیر این صورت، وسیله نقلیه به مالک مسترد و معادل ارزش آن به جریمه نقدی مرتکب اضافه می‌گردد.

تبصره ۳- در صورتی که وسیله نقلیه به کار گرفته شده در قاچاق و حمل کالای قاچاق ممنوع موضوع این ماده، متعلق به شخصی غیر از مرتکب جرایم فوق باشد و با استناد به قرائنی از قبیل سابقه مرتکب ثابت شود با علم و اطلاع مالک برای ارتکاب قاچاق در اختیار وی قرار گرفته است وسیله نقلیه ضبط می‌شود و در غیر این صورت، وسیله نقلیه به مالک مسترد و معادل ارزش آن به جریمه نقدی مرتکب اضافه می‌گردد.

تبصره ۴- آلات و ادواتی که جهت ساخت یا تسهیل ارتکاب قاچاق کالای ممنوع مورد استفاده قرار می‌گیرد و وجوه حاصله از معاملات مربوط نیز ضبط می‌شود.

تبصره ۵- مشروبات الکلی، اموال تاریخی - فرهنگی، تجهیزات دریافت از ماهواره به طور غیر مجاز، آلات و وسایل قمار و آثار سمعی و بصری مبتذل و مستهجن از مصادیق کالای ممنوع است.

تبصره ۶- محل نگهداری کالاهای قاچاق ممنوع در صورتی که ارزش کالا بیش از یک میلیارد (۱,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال باشد و توسط مالک یا با علم و اطلاع او مورد استفاده قرار گیرد مصادره می‌گردد و چنانچه ارزش کالا کمتر از مبلغ مذکور باشد و حداقل دو بار به این منظور استفاده شود و محکومیت قطعی یابد در مرتبه سوم، مصادره می‌گردد. در صورتی که مرتکب بدون اطلاع مالک از آن استفاده کند، معادل ارزش آن به جزای نقدی اضافه می‌شود.

تبصره ۷- محل نگهداری کالاهای قاچاق ممنوع که در مالکیت مرتکب باشد، در صورتی که مشمول حکم مندرج در تبصره (۶) این ماده نشود، توقیف و پلمب می‌شود و در صورتی که محکوم علیه ظرف

دو ماه از تاریخ صدور حکم قطعی، جریمه نقدی را نپردازد، حسب مورد از محل فروش آن برداشت و مابقی به مالک مسترد می گردد.

ماده ۲۰- هر کس بدون اخذ مجوز قانونی از سازمان حفاظت محیط زیست و عدم رعایت سایر ترتیبات پیش‌بینی شده در قوانین و مقررات به صدور حیوانات وحشی عادی، در معرض نابودی و کمیاب، انواع موجودات آبی، پرندگان شکاری و غیرشکاری اعم از بومی یا مهاجر وحشی به طور زنده یا غیر زنده و نیز اجزای این حیوانات مبادرت کند، یا در حین صدور و خارج نمودن دستگیر شود، هر چند عمل او منجر به خروج موارد مذکور از کشور نشود، به مجازات قاچاق کالای ممنوع محکوم می گردد. تعیین مصادیق این حیوانات برعهده سازمان حفاظت محیط زیست است.

ماده ۲۱- صید، عمل آوری، تهیه، عرضه، فروش، حمل، نگهداری و صدور خاویار و ماهیان خاویاری که میزان و مصادیق آن توسط سازمان شیلات تعیین می شود، بدون مجوز این سازمان مشمول مجازات قاچاق کالای ممنوع است.

ماده ۲۲- هر شخص حقیقی یا حقوقی که اقدام به واردات، صادرات، نگهداری، حمل و نقل، توزیع، عرضه و فروش دارو یا وسایل پزشکی، مواد خوراکی، آشامیدنی، آرایشی و بهداشتی بدون اخذ مجوز از وزارت بهداشت، درمان و آموزشی پزشکی نماید و یا اقدام به واردات و صادرات داورها، مواد خوراکی، آشامیدنی، آرایشی، بهداشتی و تجهیزات و ملزومات پزشکی قلبی یا فاقد تاریخ مصرف و مضر به سلامت مردم کند، به مجازات قاچاق کالای ممنوع محکوم می شود. این مجازات مانع از پرداخت دیه و خسارتهای وارده نیست.

تبصره ۱- حمل، نگهداری، عرضه و فروش محصولات فوق نیز مشمول مجازاتهای این ماه است.

تبصره ۲- آیین نامه اجرایی این ماده با پیشنهاد وزارتخانه های بهداشت، درمان و آموزشی پزشکی، صنعت،

معدن و تجارت و ستاد تهیه می شود و به تصویب هیئت وزیران می رسد.

فصل پنجم - قاچاق سازمان یافته و حرفه ای

ماده ۲۳- در صورتی که قاچاق کالاهای ممنوع به نحو سازمان یافته ارتکاب یابد، مرتکب علاوه بر مجازاتهای مقرر به مجازاتهای زیر نیز محکوم می شود:

الف- دو تا پنج سال حبس برای کالای با ارزش تا پنج میلیارد (۵,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال

ب- پنج تا ده سال حبس برای کالای با ارزش بیش از پنج میلیارد (۵,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال

تبصره - کسانی که در ارتکاب جرائم این ماده نقش سازماندهی، هدایت و یا سردستگی گروه سازمان یافته را برعهده دارند، حسب مورد به حداکثر مجازاتهای مقرر در بندهای (الف) و (ب) محکوم می شوند.

ماده ۲۴- در صورتی که کالاهای غیر ممنوع و یا ارز به نحو سازمان یافته قاچاق شود، علاوه بر ضبط کالا و یا ارز و اعمال مجازاتهای موضوع ماده (۱۵) این قانون، حسب مورد مرتکب به مجازاتهای زیر محکوم می شود:

الف- شش ماه تا دو سال حبس برای کالا و ارز با ارزش تا یک میلیارد (۱,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال

ب- دو تا پنج سال حبس و تا هفتاد و چهار ضربه شلاق تعزیری برای کالا و ارز با ارزش تا ده میلیارد (۱۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال

پ- پنج تا ده سال حبس و تا هفتاد و چهار ضربه شلاق تعزیری برای کالا و ارز با ارزش تا دده میلیارد (۱۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال

تبصره - کسانی که در جرایم فوق نقش سازماندهی، هدایت و یا سردستگی گروه سازمان یافته را برعهده دارند، حسب مورد به حداکثر مجازاتهای مقرر در بندهای (الف)، (ب) و (پ) محکوم می شوند.

ماده ۲۵- در صورتی که ارتکاب قاچاق سازمان یافته کالا و ارز به قصد مقابله با نظام جمهوری اسلامی

ایران و یا با علم به مؤثر بودن آن صورت گیرد و منجر به اخلاف گسترده در نظام تولید داخلی، ارزی، بازرگانی و تجارت قانونی شود، مرتكب مفسد فی الارض شناخته می شود و علاوه بر مصادره اموال به مجازات آن مطابق قانون مجازات اسلامی محكوم می گردد.

ماده ۲۶- در صورتی که احراز شود مرتكب جرایم قاچاق کالا و ارز با علم و عمد، عواید و سود حاصل از این جرایم را به نحو مستقیم یا غیر مستقیم برای تأمین مالی تروریسم و اقدام علیه امنیت ملی و تقویت گروههای معاند با نظام اختصاص داده یا هزینه نموده است، علاوه بر مجازاتهای مقرر در این قانون حسب مورد به مجازات محارب یا مفسد فی الارض محكوم می گردد.

ماده ۲۷- کسانی که مطابق این قانون قاچاقچی حرفه ای محسوب می شوند، علاوه بر ضبط کالا و یا ارز قاچاق، به حداکثری جزای نقدی و تا هفتاد و چهار ضربه شلاق تعزیری و مجازاتهای حبس به شرح زیر محكوم می شوند:

الف - شش ماه تا دو سال حبس برای کالا و ارز با ارزش تا یک میلیارد (۱,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال

ب- دو سال تا پنج سال برای کالا و ارز با ارزش بیش از یک میلیارد (۱,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال

تبصره - مرتکبین قاچاق حرفه ای کالاهای ممنوع علاوه بر مجازاتهای مندرج در ماده (۱۹) این قانون به نصف حداکثر حبس محكوم می شوند.

فصل ششم - جرائم مرتبط

ماده ۲۸- هر کس در اسناد مثبت گمرکی اعم از کتبی یا رقومی (دیجیتالی)، مهر و موم یا پلمب گمرکی و سایر اسناد از قبیل اسناد سازمان جمع آوری و فروش اموال تملیکی، سازمان استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران، وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، ثبت سفارش و سایر مجوزهای مورد نیاز صادرات و واردات، شناسه کالا و رهگیری، مرتكب جعل گردد و یا با علم به جعلی بودن، آنها را مورد

استفاده قرار دهد، علاوه بر جزای نقدی از دویست میلیون (۲۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال تا یک میلیارد (۱,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال به مجازات حبس به ترتیب زیر محکوم می‌شود:

الف- دو تا پنج سال حبس برای اسناد مجعول با ارزش تا پانصد میلیون (۵۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال

ب - پنج تا ده سال حبس برای اسناد مجعول با ارزش بیش از پانصد میلیون (۵۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال

تبصره- خرید و فروش اسناد اصیل گمرکی که قبلاً در ترخیص کالا استفاده شده است و همچنین استفاده مکرر از آن اسناد، جرم محسوب و مرتکب به مجازات فوق محکوم می‌شود.

ماده ۲۹- در صورتی که شخص حامل یا مالک کالا و یا ارز قاچاق، در مواجهه با مأمورین کاشف به هر نحوی مقابله یا مقابله نماید، اگر عمل مذکور از مصادیق دست بردن به سلاح و سلب امنیت مردم نباشد علاوه بر مجازات‌های مقرر برای ارتکاب قاچاق، به شش ماه تا دو سال حبس و تا هفتاد و چهار ضربه شلاق محکوم می‌شود.

ماده ۳۰- در صورتی که مأمورین سازمانهای کاشف یا وصول درآمدهای دولت، خود مرتکب قاچاق شوند و یا شرکت یا معاونت در ارتکاب نمایند، علاوه بر مجازات قاچاق مقرر در این قانون به مجازات مختلس نیز محکوم می‌شوند.

تبصره ۱- مأموریتی که با علم به ارتکاب قاچاق از تعقیب مرتکبین خودداری یا برخلاف شرایط مقرر در قانون قصور نمایند درد حکم مختلس محسوب و به مجازات مقرر برای مختلسین اموال دولتی محکوم می‌گردند مگر آن که عمل مرتکب به موجب قانون دیگری مستلزم مجازات شدیدتری باشد که در این صورت به مجازات شدیدتر محکوم می‌شوند.

تبصره ۲- کارکنان تمامی دستگاه‌ها و سازمانهای مؤثر در امر مبارزه با قاچاق کالا و ارز از جمله ستاد و سازمان جمع‌آوری و فروش اموال تملیکی نیز مشمول حکم این ماده و تبصره (۱) آن می‌شوند.

فصل هفتم - مقررات مربوط به سازمان کاشف و کشف کالا

ماده ۳۱- دستگاه‌های زیر در حدود وظایف محوله قانونی، سازمان کاشف در جرم قاچاق محسوب می‌شوند:

الف- وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

ب- وزارت جهاد کشاورزی

پ- گمرک جمهوری اسلامی ایران در محدوده اماکن گمرکی

ت- سازمان حمایت مصرف‌کنندگان و تولیدکنندگان

ث- سازمان حفاظت محیط زیست

ج- سازمان میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی

چ- بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

ح- شرکت ملی پخش فرآورده‌های نفتی ایران

خ- شرکت سهامی شیلات ایران

د- شرکت دخانیات ایران

تبصره - ضابطین نیز در حدود وظایف محوله قانونی خود کاشف محسوب می‌شوند.

ماده ۳۲- به موجب این قانون، حفاظت گمرک‌های کشور زیر نظر رئیس کل گمرک جمهوری اسلامی

ایران برای حفاظت اماکن گمرکی و کالاهای موجود در آنها و امور اجرایی مبارزه با قاچاق در محدوده

آن اماکن، تشکیل و مأموران آن در حدود وظایف، ضابط خاص قضایی محسوب می‌شوند.

تبصره ۱- رئیس حفاظت گمرک‌های کشور به حکم رئیس کل گمرک جمهوری اسلامی ایران پس از

تأیید فرمانده نیروی انتظامی منصوب می‌شود.

تبصره ۲- نحوه تسلیح نیروهای حفاظت گمرکهای کشور، حمل و به کارگیری سلاح به موجب دستورالعملی است که توسط نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران تهیه می‌شود و به تصویب ستاد کل نیروهای مسلح می‌رسد.

ماده ۳۳- هرگاه در زمان کشف جرم قاچاق سازمان کاشف یا سازمان مأمور وصول درآمدهای دولت بر مبنای قرائن و امارات موجود از جمله وسایل و تجهیزات مورد استفاده در ارتکاب جرم، حجم و ارزش کالای مکشوفه احراز نمایند یا احتمال قوی دهند که جرم در یکی از وضعیتهای زیر واقع گردیده است مکلفند این موضوع را با ذکر قرائن و امارات مزبور برای انجام اقدامات قانونی به مقام قضایی اعلام نمایند:

الف- وقوع جرم به صورت سازمان یافته

ب- تعلق کالای قاچاق یا عواید و سود حاصل از آن به شخص یا اشخاصی غیر از متهم

پ- سابقه ارتکاب جرم قاچاق توسط متهم

ماده ۳۴- وزارت اطلاعات و نیروی انتظامی موظفند با هماهنگی مرجع ذیصلاح قضایی، خود یا بنابر اعلام سازمان کاشف به شناسایی شبکه‌های اصلی و گروههای سازمان یافته قاچاق کالا و ارز و داراییهای آنها و تشکیل پرونده و تکمیل تحقیقات اقدام نمایند.

ماده ۳۵- ضابطین مکلفند در مبارزه با جرائم قاچاق طبق قانون آیین دادرسی کیفری رفتار نمایند.

ماده ۳۶- به استثناء موارد منطبق با ماده (۱۸) این قانون، هنگام کشف قاچاق، ضابطین مکلفند اموال مکشوفه و وسایل حمل کالا و یا ارز قاچاق یا محل نگهداری و اختفاء آن را مطابق این قانون حسب مورد توقیف و پلمب کنند و صورتجلسه کشف را با ذکر دقیق مشخصات کالا و یا ارز قاچاق، مالک و حاملین آنها تنظیم نمایند و به امضاء متهم یا متهمین برسانند و در صورت استنکاف، مراتب را در صورتجلسه

کشف قید کنند. ضابطین مکلفند بلافاصله و در صورت عدم دسترسی ظرف بیست و چهار ساعت از زمان دستگیری، ضمن تحت نظر قرار دادن متهم، پرونده تنظیمی را نیز مرجع صالح ارسال نمایند.

تبصره ۱- در مواردی که سازمانهای کاشف فاقد اختیارات ضابطین دادگستری باشند، موظفند پس از کشف بلافاصله با تنظیم صورتجلسه کشف موضوع را جهت اقدام قانونی به ضابطین یا مراجع قضایی اطلاع دهند.

تبصره ۲- صدور قرار بازداشت در موارد زیر الزامی است:

الف- اتهام، مشمول عنوان مفسد فی الارض و یا مجازات آن اعدام باشد.

ب- اتهام، مشمول جرائم سازمان یافته و حرفه‌ای و کالاهای ممنوع باشد.

تبصره ۳- در مورد سایر جرائم مقرر به استثناء ماده (۱۸) این قانون، در صورتی که بیم اختفاء ادله، فرار متهم یا تبانی باشد و همچنین در پرونده‌هایی با ارزش کالای قاچاق مکشوفه بالای یکصد میلیون (۱۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال، صدور قرار وثیقه متناسب با مجازات مقرر الزامی است.

ماده ۳۷- در صورت دلالت قراین و امارات قوی بر وجود کالا و یا ارز قاچاق، ضابطین می‌توانند پس از کسب مجوز بازرسی از مرجع قضایی به انبارها و اماکن و مستغلات محل اختفاء یا نگهداری کالا و یا ارز قاچاق وارد شوند و حتی‌المقدور با حضور صاحب محل نسبت به بازرسی محل و کشف قاچاق اقدام نمایند و حسب مورد جهت رسیدگی به مرجع صالح ارجاع دهند.

تبصره ۱- تنظیم صورتجلسه بازرسی محل با ذکر جرئیات امر مانند ساعت بازرسی، افراد حاضر و مشخصات کالا و یا ارز قاچاق مکشوفه الزامی است.

تبصره ۲- بازرسی از اماکن عمومی، نیازی به مجوز موضوع این ماده ندارد.

ماده ۳۸- در پرونده‌هایی که صاحب کالا و ارز قاچاق شناسایی نشده و یا متواری است، ضابطین موظفند

با أخذ دستور از مرجع ذی صلاح و با همکاری تمامی نهادهای ذی ربط، بلافاصله به شناسایی مالک اقدام کنند و در صورت عدم حصول نتیجه ظرف یک ماه از تاریخ وصول پرونده به مراجع ذی صلاح، مرجع رسیدگی صالح باید به صورت غیابی رسیدگی و مطابق مقررات این قانون رأی مقتضی را صادر نماید.

تبصره ۱- در رسیدگی غیابی به پرونده‌های قاچاق مکشوفه بلاصاحب، صاحب متواری و یا مجهول‌المالک، ضبط کالای قاچاق مکشوفه مانع رسیدگی به جرائم مالک کالا نیست.

تبصره ۲- در صورتی که کالای قاچاق مکشوفه بلاصاحب، صاحب متواری و یا مجهول‌المالک باشد، وجه حاصل از فروش آن به حساب نهاد مأذون از سوی ولی فقیه واریز می‌شود.

فصل هشتم - مراجع صالح رسیدگی به جرم قاچاق

ماده ۳۹- رسیدگی به جرایم قاچاق کالا و ارز سازمان یافته و حرفه‌ای، قاچاق کالاهای ممنوع و قاچاق کالا و ارز مستلزم حبس و یا انفصال از خدمات دولتی در صلاحیت دادسرا و دادگاه انقلاب است. رسیدگی به سایر پرونده‌های قاچاق کالا و ارز، در صلاحیت سازمان تعزیرات حکومتی است. چنانچه پرونده‌ای، متهمین متعدد داشته و رسیدگی به اتهام یکی از آنان در صلاحیت مرجع قضایی باشد، به اتهامات سایر اشخاص نیز در این مراجع رسیدگی می‌شود.

تبصره- در صورتی که پس از ارجاع پرونده به سازمان تعزیرات حکومتی و انجام تحقیقات محرز شود رسیدگی به جرم ارتكابی در صلاحیت مرجع قضایی است، شعبه مرجوع‌الیه مکلف است بلافاصله قرار عدم صلاحیت خود را صادر نماید و پرونده را به مرجع قضایی ذی صلاح ارجاع دهد. این قرار پس از تأیید مقام مافوق شعبه در سازمان تعزیرات حکومتی و یا در صورت عدم اعلام نظر آن مقام ظرف مدت یک هفته، قطعی است. مقررات این تبصره از شمول ماده (۲۸) قانون آیین دادرسی دادگاه‌های عمومی و انقلاب (در امور مدنی) مستثنی است.

ماده ۴۰- هر کدام از شعب دادسرا و دادگاه انقلاب اسلامی، تعزیرات حکومتی و شعب تجدیدنظر آنها ظرف یک ماه از زمان تحویل پرونده باید رسیدگی و رای نهایی را صادر کنند، مگر مواردی که حسب نوع جرم یا تخلف و علل دیگر تکمیل شدن تحقیقات نیاز به مهلت بیشتری داشته باشد که در این صورت حسب مورد با تایید مقام مافوق برای یک بار مهلت‌های فوق تمدید می‌شود. تخلف از این امر در مرتبه اول موجب محکومیت انتظامی تا درجه سه می‌گردد و در صورت تکرار مطابق قانون نظارت بر رفتار قضات مصوب ۱۳۹۰/۷/۱۷ عمل می‌شود.

ماده ۴۱- در کلیه مواردی که سازمان تعزیرات حکومتی صالح به رسیدگی است شعب تعزیرات حکومتی همان اختیار مراجع قضایی در رسیدگی به پرونده‌های مزبور را دارند جز در مواردی که در این قانون به ضرورت اخذ دستور مقام قضایی تصریح شده است.

تبصره ۱- اعضاء شعب ویژه رسیدگی به پرونده‌های قاچاق کالا و ارز سازمان تعزیرات حکومتی به جز در موارد اثبات سوء نیت یا ارتکاب اعمالی که در قانون جرم است، در رابطه با ایفاء وظایف قانونی در آراء صادره تحت تعقیب قضائی قرار نمی‌گیرند.

تبصره ۲- به کلیه اتهامات روسا و اعضاء شعب سازمان تعزیرات حکومتی که در مقام رسیدگی به پرونده‌های قاچاق کالا و ارز مرتکب می‌شوند در دادسرا و دادگاه‌های مرکز رسیدگی می‌شود.

ماده ۴۲- شعبه رسیدگی کننده ضمن ارسال رونوشتی از مدارک پرونده به گمرک یا سایر سازمان‌های مامور وصول درآمدهای دولت حسب مورد، در مورد تعیین ارزش کالا و یا ارز مکشوفه و بررسی اسناد ابرازی برای احراز جرم قاچاق استعلام می‌نماید. همچنین وقت رسیدگی به سازمان‌های مذکور و متهم ابلاغ می‌گردد. سازمان مامور وصول درآمدهای دولت مظف است ظرف ده روز از تاریخ دریافت استعلام، پاسخ آن را ارسال و نماینده حقوقی خود را نیز برای حضور در جلسه رسیدگی معرفی نماید.

ماده ۴۳- در پرونده‌های قاچاق کالای ممنوع، سازمان یافته، حرفه‌ای و یا پرونده‌هایی که ارزش کالای قاچاق مکشوفه بیش از یکصد میلیون (۱۰۰۰۰۰۰۰۰) ریال است، مرجع رسیدگی مکلف است نسبت به صدور دستور شناسایی و توقیف اموال متعلق به متهم از طرق مقتضی، از جمله استعلام از ادارات ثبت اسناد و املاک، مخابرات، بانک‌ها و سازمان بورس و اوراق بهادار، اقدام نماید. مراجع طرف استعلام نیز موظفند ظرف پنج روز پاسخ لازم را به مرجع رسیدگی اعلام کنند.

ماده ۴۴- به منظور اعمال نظارت عالیه قضائی بر پرونده‌های قاچاق در سازمان تعزیرات حکومتی، رئیس شعب تجدیدنظر ویژه رسیدگی به پرونده قاچاق کالا و ارز به پیشنهاد رئیس سازمان پس از تایید وزیر دادگستری از بین قضات دارای پایه ۹ قضائی با ابلاغ رئیس قوه قضائیه منصوب می‌شوند.

تبصره- در مواردی که از شعب ویژه تجدیدنظر تعزیرات در موارد مشابه احکام مختلفی صادر شود با درخواست رئیس سازمان یا وزیر دادگستری، موارد جهت ایجاد وحدت رویه به هیات عمومی دیوان عالی کشور ارسال می‌گردد.

ماده ۴۵- آراء شعب بدوی تعزیرات در مورد قاچاق کالا و ارز که ارزش آنها کمتر از بیست میلیون (۲۰۰۰۰۰۰۰) ریال باشد، قطعی است. در سایر موارد آراء شعب ظرف بیست روز از تاریخ ابلاغ با درخواست محکوم علیه قابل تجدید نظر خواهی است.

تبصره ۱- جهات تجدیدنظر خواهی در شعب تعزیرات حکومتی مطابق قانون آئین دادرسی کیفری است.

تبصره ۲- آراء صادره از شعب تعزیرات حکومتی در مورد پرونده‌های قاچاق کالا و ارز قابل اعتراض در دیوان عدالت اداری و سایر مراجع قضائی نیست.

تبصره ۳- آراء صادره از شعب بدوی تعزیرات حکومتی و دادگاه انقلاب در صورتی که مبنی بر براءة متهم باشد ظرف بیست روز از تاریخ ابلاغ و پس از درخواست سازمان مأمور وصول درآمدهای دولت یا

ستاد و یا عنداللزوم سازمان کاشف، قابل تجدیدنظرخواهی است. پرونده حسب مورد از سوی رئیس سازمان تعزیرات حکومتی یا رئیس کل دادگستری استان برای رسیدگی مجدد به یکی از شعب تجدیدنظر مربوطه ارجاع می شود. رای شعبه تجدیدنظر قطعی و لازم الاجرا است.

ماده ۴۶- در کلیه مواردی که شرایط و ضوابط دادرسی در این قانون پیش بینی نشده است، مطابق قانون آئین دادرسی کیفری رفتار می شود.

ماده ۴۷- متهمینی که به منظور رد اتهام قاچاق به اسناد مثبته گمرکی استناد می کنند، مکلفند ظرف ده روز از زمان طرح پرونده در مرجع رسیدگی کننده، اصل آن سند را ارائه نمایند. این مهلت با عذر مواجه به تشخیص مرجع رسیدگی کننده حداکثر یک بار دیگر به مدت ده روز قابل تمدید است. به اسنادی که خارج از این مهلت ها ارائه شود ترتیب اثری داده نمی شود.

تبصره- رونوشت و تصویر مصدق اسناد و مدارک مندرج در این ماده قابل استناد در مراجع رسیدگی کننده نیست.

فصل نهم- اموال ناشی از قاچاق

ماده ۴۸- سازمان های کاشف و ضابطین موظفند کالاهای قاچاق مکشوفه و کلیه اموال منقول و غیرمنقول و وسایل نقلیه اعم از زمینی، دریایی و هوایی را که در اجرای این قانون، ضبط می شوند، به استثناء کالای ممنوع و وسایل نقلیه موضوع ماده (۵۱) این قانون، همراه با رونوشت صورت جلسه کشف و تشخیص اولیه ارزش کالا، بلافاصله پس از کشف، تحویل سازمان جمع آوری و فروش اموال تملیکی نمایند. این سازمان به نگهداری کالا اقدام می کند و فروش کالای قاچاق منوط به صدور رای قطعی است.

تبصره ۱- سازمان جمع آوری و فروش اموال تملیکی موظف است و در مورد کالاهای سریع الفساد، سریع الاشتعال، احشام و طیور و یا کالاهایی که مرور زمان سبب ایجاد تغییرات کمی و کیفی در آنها

می‌شود، پس از اخذ مجوز فروش از مرجع رسیدگی‌کننده، بلافاصله کالا را براساس مقررات لازم به فروش برساند.

تبصره ۲- شرکت ملی پخش فرآورده‌های نفتی موظف است فرآورده‌های نفتی قاچاق مکشوفه را از سازمان کاشف تحویل بگیرد و با نگهداری و فروش آن وجه حاصله را به خزانه‌داری کل کشور واریز نماید.

تبصره ۳- سازمان کاشف مکلف است، ارزش مکشوفه ناشی از قاچاق را به حساب معین بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران واریز نماید. در صورت قطعیت محکومیت، معادل ریالی آن، بنا به قیمت رسمی اعلامی به حساب ویژه خزانه‌داری کل کشور واریز می‌شود.

ماده ۴۹- در موارد صدور رای برائت متهم و حکم به استرداد کالا و ارزش، صاحب کالا و ارزش مستحق دریافت بهای کالا به قیمت بازار داخلی در زمان فروش و یا ارزش واریزی به حساب بانک مرکزی است.

ماده ۵۰- فروش کالای قاچاق منوط به رعایت کلیه ضوابط قانونی از جمله ضوابط فنی، ایمنی، بهداشتی و قرنطینه‌ای است. در صورتی که فروش کالا مطابق ضوابط فوق بلامانع باشد و به تولید و تجارت قانونی و نیاز واقعی بازار لطمه وارد نکند، پس از اخذ مجوز از مراجع ذی‌ربط و نصب رمزینه موضوع ماده (۱۰) این قانون، توسط سازمان جمع‌آوری و فروش اموال تملیکی فروخته می‌شود.

آیین‌نامه اجرایی این ماده توسط ستاد تهیه می‌شود و به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

تبصره- درباره آن دسته از کالاهای قاچاق که وفق قوانین در اختیار سازمان‌ها و نهادهای دیگر از جمله نهاد مازون از سوی ولی فقیه قرار دارد مانند کالاهای قاچاق بلاصاحب و صاحب متواری و مجهول‌المالک، سازمان یا نهاد مربوط موظف است در فروش اموال مذکور مقررات این قانون را رعایت نماید.

ماده ۵۱- صدور یا معدوم کردن کالاهای قاچاق مکشوفه که فاقد ضوابط فنی، ایمنی، بهداشتی و

قرنطینه‌ای است که کالاهای قاچاق ممنوع و همچنین آن بخش از کالاهای موضوع ماده (۴۸) که فروش آن در کشور به تولید داخلی و تجارت قانونی لطمه می‌زند برابر آیین‌نامه‌ای است که توسط ستاد تهیه می‌شود و به تصویب هیات وزیران می‌رسد.

فصل دهم-مقررات عمومی

ماده ۵۲- قاچاق کالا و ارز از مصادیق جرائم اقتصادی محسوب می‌شود.

ماده ۵۳- در کلیه جرائم موضوع این قانون در خصوص کالا و ارز، در صورت موجود نبودن عین کالا و یا ارز قاچاق، مرتکب حسب مورد علاوه بر محکومیت به مجازات‌های مقرر، اعم از حبس، شلاق و جرائم نقدی، به پرداخت بهای کالای از دست رفته نیز محکوم می‌شود.

ماده ۵۴- در صورتی که کشف کالا و یا ارز قاچاق، همراه با درگیری مسلحانه مرتکبین قاچاق با انواع سلاح گرم و آتش‌زا با مامورین کاشف باشد و با عملیات مامورین کاشف، مرتکبین دستگیر شوند با حکم مرجع قضائی وسایل نقلیه به نفع سازمان کاشف برای استفاده در مبارزه با قاچاق کالا و ارز ضبط می‌شود.

ماده ۵۵- در صورتی که محکومین به جریمه‌های نقدی مقرر در این قانون ظرف بیست روز از تاریخ ابلاغ حکم قطعی به پرداخت جریمه‌های مقرر اقدام ننمایند، جریمه نقدی از محل وثیقه‌های سپرده شده و یا فروش اموال شناسایی شده محکوم علیه اخذ و مابقی به مالک مسترد می‌شود و چنانچه اموالی شناسایی نشود و یا کمتر از میزان جریمه باشد و جریمه مورد حکم، وصول نشود، جرائم نقدی مذکور مطابق قانون آیین دادرسی کیفری به حبس تبدیل می‌شود. در هر صورت حبس بدل از جزای نقدی نباید از پانزده سال بیشتر باشد.

تبصره ۱- حبس تبدیلی قابل آزادی مشروط نیست.

تبصره ۲- جزای نقدی مازاد بر حبس تبدیلی، دین محسوب می‌شود و در صورت شناسایی اموالی از محکوم علیه، حتی پس از اتمام حبس وصول می‌گردد.

ماده ۵۶- ستاد می‌تواند ضمن پیگیری پرونده نزد مراجع رسیدگی کننده، تعقیب و رسیدگی به جرائم موضوع قانون یا جرایم مرتبط با آن را تقاضا نماید، یا از آراء صادره‌ای که در آن منافع عمومی و عایدات دولت لحاظ نشده است تجدید نظر خواهی کند.

ماده ۵۷- سازمان مامور وصول درآمدهای دولت مکلف است، فهرست ارزش کالاهای وارداتی را براساس نرخ برابری ارز اعلامی توسط بانکی مرکزی به صورت سالانه در اختیار کلیه سازمان‌های کاشف و ضابطین قضائی مرتبط برای تعیین ارزش اولیه قرار دهد. در صورتی که در طول سال در فهرست ارزش کالاهای وارداتی تغییرات عمده‌ای رخ دهد، توسط سازمان ذی ربط اعلام می‌شود.

ماده ۵۸- حکم تعدد و یا تکرار ارتکاب جرم قاچاق، مطابق قانون مجازات اسلامی است.

ماده ۵۹- هر شخصی که مرتکب جرم حمل کالا یا ارز قاچاق شود و نتواند ارسال کننده و یا صاحب اصلی آنرا تعیین نماید، علاوه بر ضبط کالا یا ارز، به مجازاتهای مقرر در مورد مالک کالا و ارز نیز محکوم می‌شود.

ماده ۶۰- چنانچه قرآینی از قبیل جاسازی و نظائر آن حاکی از اطلاع مالک وسیله نقلیه یا محل نگهداری، از استفاده آنها در قاچاق کالا و ارز باشد و مالک نیز اقدام بازدارنده به عمل نیاورده باشد علاوه بر حداقل مجازات مقرر برای مرتکب، وسیله نقلیه به شرح مندرج در ماده (۱۷) این قانون، ضبط می‌شود و در مورد ضبط محل نگهداری کالای ممنوع، ماده (۱۹) این قانون و تبصره‌های آن اعمال می‌گردد. در صورتی که محکوم علیه ظرف دو ماه از تاریخ صدور حکم قطعی، جزای نقدی مورد حکم را نپردازد، از محل فروش آنها برداشت و مابقی به مالک مسترد می‌گردد.

ماده ۶۱- اگر ثابت شود نگهدارنده کالا و ارز قاچاق، با علم و عمد آنرا نگهداری نموده است، لکن مالک کالا و محل نیست، به حداقل مجازات مقرر برای مرتکب جرم قاچاق محکوم می‌شود.

ماده ۶۲- مجازات معاونت در جرائم موضوع این قانون در هر مورد حداقل مجازات مقرر برای مباشر است.

تبصره- چنانچه مجازات قاچاق سازمان یافته اعدام باشد، معاون علاوه بر حداقل مجازات‌های مقرر به پنج تا ده سال حبس محکوم می‌شود.

ماده ۶۳- چنانچه دو یا چند نفر در ارتکاب جرم قاچاق شرکت نمایند. مرجع رسیدگی علاوه بر حکم به ضبط کالای قاچاق، سهم هر یک را از کل جزای نقدی تعیین و به پرداخت آن محکوم می‌نماید. در صورتی که کالا یا ارز قاچاق، از بین رفته باشد بهای آن نیز به نسبت مالکیت دریافت می‌شود.

تبصره- چنانچه جرم ارتكابی مجازات حبس و یا شلاق نیز داشته باشد، هر یک از شرکاء به مجازات حبس و یا شلاق مقرر محکوم می‌گردد.

ماده ۶۴- اگر جرم قاچاق توسط شخص حقوقی ارتکاب یابد، مرجع صدور حکم ضمن ضبط کالا و یا ارز قاچاق مکشوفه، علاوه بر مباشرین، مدیران شخص حقوقی را در صورت علم و اطلاع از عمل مباشرین، به طور مستقل به جریمه نقدی مقرر برای قاچاق محکوم می‌کند. چنانچه شخص حقوقی برای قاچاق کالا و ارز تاسیس و یا فعالیت آن پس از تاسیس برای ارتکاب قاچاق منحرف شود، علاوه بر محکومیت به جزای نقدی حسب مورد مورد به دو تا چهار برابر حداکثر جریمه مقرر برای شخص حقیقی، به ترتیب زیر محکوم می‌شود:

الف- در مورد قاچاق کالای غیرممنوع و ارز در مرتبه اول ممانعت از فعالیت شخص حقوقی از یک تا دو سال و در مرتبه دوم انحلال شخص حقوقی

ب- در مورد قاچاق کالای ممنوع و یا سازمان یافته، انحلال شخص حقوقی

تبصره ۱- افراد موضوع این ماده محکومیت قطعی می‌یابند و تا پنج سال مجاز به تاسیس و مشارکت در ادامه شخص حقوقی نیستند.

تبصره ۲- چنانچه شخص حقوقی، وابسته به دولت یا مأمور به خدمات عمومی باشد، مرجع رسیدگی کننده، کارکنان و مدیران مرتکب قاچاق را علاوه بر مجازات‌های مربوط حسب مورد به محرومیت یا انفضال دائم یا موقت از خدمات دولتی محکوم می‌نماید.

تبصره ۳- اگر منافع حاصل از قاچاق به شخص حقوقی تعلیق یابد و یا برای تامین منافع شخص حقوقی به جرم قاچاق اقدام گردد، جریمه‌ها از محل دارایی شخص حقوقی وصول می‌شود.

ماده ۶۵- مجازات شروع به جرم قاچاق، حسب مورد حداقل مجازات قاچاق کالا و ارز موضوع این قانون است.

تبصره- چنانچه وسایل نقلیه حامل کالای ممنوع به آبهای تحت نظارت جمهوری اسلامی ایران داخل یا قبل از ورود از طرق قرائن و اماراتی حرکت به مقصد ایران احزا شود و یا اقدامات فوق با همکاری شناورهای ایرانی انجام شود، حامل به مجازات شروع به جرم موضوع این ماده محکوم می‌شود.

ماده ۶۶- مرجع سریدگی کننده ذیصلاح حسب مورد می‌تواند با توجه به شرایط نحوه، دفعات ارتکاب جرم و شخصیت مرتکب، علاوه بر مجازات‌های مقرر در این قانون، وی را به عنوان تکمیل مجازات، به یک یا چند مورد مرتبط از محرومیت‌های زیر محکوم نماید:

الف- تعلیق موقت یا ابطال دائم:

۱- کارت بازرگانی

۲- کارت مبادلات مرزی

۳- کارت ملوانی

۴- پروانه کسب، تاسیس، بهره‌برداری یا حق‌العمل کاری

۵- پروانه حمل و نقل

۶- گواهینامه رانندگی وسایل نقلیه زمینی دریایی و هوایی

ب- تعطیل موقت یا دائم محل کسب و پیشه و تجارت

پ- محرومیت از اشتغال به حرفه یا حرف خاص از یک تا پنج سال

ت- محرومیت از تاسیس شرکت و یا عضویت در هیات مدیره و مدیرعاملی اشخاص حقوقی از یک تا

پنج سال

ث- ممنوعیت خروج از کشور تا پنج سال

ماده ۶۷- مرجع رسیدگی کننده ذی صلاح در مورد شرکت‌ها و موسسات حمل و نقل داخلی و

بین‌المللی که مدیران یا متصدیان آنها مرتکب قاچاق کالا یا حمل کالای خارجی فاقد اسناد مثبت گمرکی

شده‌اند با توجه به شرایط، نحوه، دفعات ارتکاب جرم و شخصیت مرتکب علاوه بر مجازاتهای مقرر در

این قانون به شرح زیر حکم می‌نماید:

الف- مرتبه اول سه تا شش ماه محرومیت اشتغال مدیران یا متصدیان

ب- مرتبه دوم شش ماه تا یک سال محرومیت اشتغال مدیران یا متصدیان

تبصره- در صورتی که شرکت و موسسه به قصد قاچاق تاسیس شود و یا پس از تاسیس، فعالیت و هدف

آن به این منظور منحرف گردد در مرتبه اول، فعالیت شرکت سه ماه تا یک سال تعلیق می‌شود و در

صورت تکرار، شرکت منحل می‌گردد.

ماده ۶۸- جزای نقدی مقرر در این قانون از سوی مرجع رسیدگی کننده قابل تعلیق و تخفیف نیست و

مجازاتهای حبس و شلاق در جرائم قاچاق کالاها و ممنوعه، حرفه‌ای و سازمان یافته موضوع این قانون نیز قابل تعلیق نمی‌باشد.

ماده ۶۹- هرگاه اشخاصی که مرتکب جرائم موضوع این قانون شده‌اند در مراحل تحقیقاتی مقدماتی، با اقرار خود موجبات کشف کالا و ارز و یا دستگیری سرشبکه‌های قاچاق و سایر متهمین را فراهم کنند، بنا به تشخیص مرجع رسیدگی، ضمن ضبط کالا و ارز قاچاق از کیفرهای موضوع این قانون معاف یا در مجازات آنان تخفیف متناسب داده می‌شود.

ماده ۷۰- به منظور ثبت و دسترسی سریع به سوابق محکومین و ارائه آن به مراجع ذی ربط، پایگاه اطلاعات محکومین قاچاق کالا و ارز در مرکز ملی داده‌های قضایی تشکیل می‌گردد. تمامی واحدهای اجرای احکام مکلفند به محض دریافت رای قطعی محکومیت‌های راجع به قاچاق کالا و ارز، مشخصات فردی محکومین را در این پایگاه ثبت نمایند. مبادله اطلاعات بین سازمان تعزیرات حکومتی و قوه قضائیه باید به نحوی باشد که امکان تعامل داده‌ها و استفاده کاربران طرفین وجود داشته باشد.

تبصره- نحوه و سطوح دسترسی مراجع ذی ربط به داده‌ها به موجب آئین‌نامه‌ای است که به پیشنهاد سازمان تعزیرات حکومتی و قوه قضائیه تهیه می‌شود و به تصویب هیات وزیران می‌رسد.

ماده ۷۱- مسئولان مستقیم سازمان‌های کاشف و مامور وصول درآمدهای دولت و سایر مراجعی که برای رسیدگی به پرونده‌های قاچاق موضوع این قانون مورد خطاب کتبی مرجع رسیدگی کننده و یا سازمان مامور وصول درآمدهای دولت قرار می‌گیرند، چنانچه ظرف ده روز از تاریخ وصول استعلام نسبت به پاسخگویی مستند اقدام ننمایند، به مجازات منع اشتغال در شغل خود در نوبت اول و انفصال موقت تا شش ماه از خدمات دولتی در نوبت‌های بعدی محکوم می‌گردند، مگر این که اثبات نمایند عدم ارسال پاسخ، مستند به عذر موجه قانونی بوده است.

ماده ۷۲- نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران موظف است برای ابلاغ و اجرای احکام موضوع این قانون ماموران انتظامی آموزش دیده را در واحدهای اجرای احکام قوه قضائیه و تعزیرات حکومتی مستقر نماید. وزارت دادگستری و سازمان تعزیرات حکومتی موظفند امکانات لازم را برای استقرار این نیروها فراهم کنند.

ماده ۷۳- آیین‌نامه‌های اجرائی این قانون ظرف سه ماه از تاریخ لازم‌الاجراء شدن آن توسط ستاد و با همکاری وزارتخانه های کشور، امور اقتصادی و دارایی و دادگستری و سایر دستگاه‌های ذی‌ربط تهیه می‌شود و به تصویب هیات وزیران می‌رسد.

ماده ۷۴- از تاریخ لازم‌الاجراء شدن این قانون، قانون مجازات مرتکبین قاچاق مصوب ۱۳۱۲/۱۲/۲۹ با اصلاحات بعدی، قانون نحوه اعمال تعزیرات حکومتی راجع به قاچاق کالا و ارز مصوب ۱۳۷۴/۲/۱۲ مجمع تشخیص مصلحت نظام، قانون راجع به جلوگیری از عمل قاچاق توسط وسایط نقلیه موتوری دریایی مصوب ۱۳۳۶/۸/۹، مواد (۳۵) و (۳۶) قانون تاسیس سازمان جمع آوری و فروش اموال تملیکی مصوب ۱۳۷۰/۱۰/۲۴، ماده ۶۲ قانون نظام صنفی مصوب ۱۳۸۲/۱۲/۲۴، تبصره ماده (۳)، ماده (۸) و بند (ب) ماده (۹) قانون ممنوعیت به کارگیری تجهیزات دریافت از ماهواره مصوب ۱۳۷۳/۱۱/۲۳، بند (د) ماده (۲۲) قانون حفاظت از منابع آبرزی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۷۴/۵/۱۴، تبصره (۱) ماده (۳) قانون الحاق یک تبصره به ماده (۱) اصلاح ماده ۳ قانون مربوط به مقررات امور پزشکی و دارویی و خوردنی و آشامیدنی مصوب ۱۳۷۹/۱۲/۱۰، بندهای (۱)، (۲) و (۴) ماده (۱۲) قانون الحاق موادی به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت مصوب ۱۳۸۴/۸/۵ مواد (۳)، (۴)، (۵)، (۶) و (۷) قانون اختیارات مالی و استخدامی سازمان بنادر و کشتیرانی و تشکیل گارد بنادر و گمرکات مصوب ۱۳۸۴/۴/۱۹ و لایحه قانونی انحلال گارد بنادر و گمرکات مصوب ۱۳۵۸/۹/۱۴ شورای انقلاب نسخ می‌شود.

لایحه فوق مشتمل بر هفتاد و چهار ماده در جلسه علنی روز سه شنبه مورخ ۱۱ بهمن سال ۱۳۹۰ مجلس شورای اسلامی به تصویب رسید.

قانون مالیات بر ارزش افزوده

قانون مالیات بر ارزش افزوده^{۳۲} که در جلسه مورخ هفدهم اردیبهشت ماه یکهزار و سیصد و هشتاد و هفت کمیسیون اقتصادی مجلس شورای اسلامی طبق اصل هشتاد و پنجم (۸۵) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران تصویب گردیده و مجلس با اجراء آزمایشی آن به مدت پنج سال در جلسه علنی روز سه شنبه مورخ نهم بهمن ماه یکهزار و سیصد و هشتاد و شش موافقت و در تاریخ ۱۳۸۷/۳/۲ به تأیید شورای نگهبان رسیده و طی نامه شماره ۹۵/۱۶۲۷۳ مورخ ۱۳۸۷/۳/۱۹ مجلس شورای اسلامی واصل گردیده است، این قانون با ۵۳ ماده و ۴۷ تبصره برای اجرا ابلاغ شده است.

فصل اول - کلیات و تعاریف

ماده ۱- عرضه کالاها و ارائه خدمات در ایران و همچنین واردات و صادرات آنها مشمول مقررات این قانون می‌باشد.

ماده ۲- منظور از مالیات در این قانون به استثناء موارد مندرج در فصول هشتم و نهم، مالیات بر ارزش افزوده می‌باشد.

ماده ۳- ارزش افزوده در این قانون، تفاوت بین ارزش کالاها و خدمات عرضه شده با ارزش کالاها و خدمات خریداری یا تحصیل شده در یک دوره معین می‌باشد.

ماده ۴- عرضه کالا در این قانون، انتقال کالا از طریق هر نوع معامله است.

^{۳۲} قانون مالیات بر ارزش افزوده، مصوب ۱۷ اردیبهشت ۱۳۸۷.

تبصره - کالاهای موضوع این قانون که توسط مؤدی خریداری، تحصیل یا تولید می‌شود در صورتی که برای استفاده شغلی به عنوان دارایی در دفاتر ثبت گردد یا برای مصارف شخصی برداشته شود، عرضه کالا به خود محسوب و مشمول مالیات خواهد شد.

ماده ۵- ارائه خدمات در این قانون، به استثناء موارد مندرج در فصل نهم، انجام خدمات برای غیر در قبال مابه‌ازاء می‌باشد.

ماده ۶- واردات در این قانون، ورود کالا یا خدمت از خارج از کشور یا از مناطق آزاد تجاری - صنعتی و مناطق ویژه اقتصادی به قلمرو گمرکی کشور می‌باشد.

ماده ۷- صادرات در این قانون، صدور کالا یا خدمت به خارج از کشور یا به مناطق آزاد تجاری - صنعتی و مناطق ویژه اقتصادی می‌باشد.

ماده ۸- اشخاصی که به عرضه کالا و ارائه خدمت و واردات و صادرات آنها مبادرت می‌نمایند، به عنوان مؤدی شناخته شده و مشمول مقررات این قانون خواهند بود.

ماده ۹- معاوضه کالاها و خدمات در این قانون، عرضه کالا یا خدمت از طرف هر یک از متعاملین تلقی و به طور جداگانه مشمول مالیات می‌باشد.

ماده ۱۰- هر سال شمسی به چهار دوره مالیاتی سه ماهه، تقسیم می‌شود. در صورتی که شروع یا خاتمه فعالیت مؤدی در خلال یک دوره مالیاتی باشد، زمان فعالیت مؤدی طی دوره مربوط یک دوره مالیاتی تلقی می‌شود.

وزیر امور اقتصادی و دارایی مجاز است با پیشنهاد سازمان امور مالیاتی کشور مدت دوره مالیاتی را برای هر گروه از مؤدیان دو یا یک ماهه تعیین نماید.

ماده ۱۱- تاریخ تعلق مالیات به شرح زیر است:

الف - در مورد عرضه کالا:

۱- تاریخ صورتحساب، تاریخ تحویل کالا یا تاریخ تحقق معامله کالا، هر کدام که مقدم باشد، حسب مورد؛

۲- در موارد مذکور در تبصره ماده (۴) این قانون، تاریخ ثبت دارایی در دفاتر یا تاریخ شروع استفاده، هر کدام که مقدم باشد یا تاریخ برداشت، حسب مورد؛

۳- در مورد معاملات موضوع ماده (۹) این قانون، تاریخ معاوضه.

ب - در مورد ارائه خدمات:

۱- تاریخ صورتحساب یا تاریخ ارائه خدمت، هر کدام که مقدم باشد حسب مورد؛

۲- در مورد معاملات موضوع ماده (۹) این قانون، تاریخ معاوضه.

ج - در مورد صادرات و واردات:

در مورد صادرات، هنگام صدور (از حیث استرداد) و در مورد واردات تاریخ ترخیص کالا از گمرک و درخصوص خدمت، تاریخ پرداخت مابه ازاء.

تبصره - در صورت استفاده از ماشینهای صندوق، تاریخ تعلق مالیات، تاریخ ثبت معامله در ماشین می باشد.

فصل دوم - معافیتها

ماده ۱۲- عرضه کالاها و ارائه خدمات زیر و همچنین واردات آنها حسب مورد از پرداخت مالیات معاف می باشد:

۱- محصولات کشاورزی فرآوری نشده؛

۲- دام و طیور زنده، آبزیان، زنبور عسل و نوغان؛

۳- انواع کود، سم، بذر و نهال؛

۴- آرد خبازی، نان، گوشت، قند، شکر، برنج، حبوبات و سویا، شیر، پنیر، روغن نباتی و شیرخشک مخصوص تغذیه کودکان؛

۵- کتاب، مطبوعات، دفاتر تحریر و انواع کاغذ چاپ، تحریر و مطبوعات؛

۶- کالاهای اهدایی به صورت بلاعوض به وزارتخانه‌ها، مؤسسات دولتی و نهادهای عمومی غیردولتی با تأیید هیأت وزیران و حوزه‌های علمیه با تأیید حوزه گیرنده هدایا؛

۷- کالاهایی که همراه مسافر و برای استفاده شخصی تا میزان معافیت مقرر طبق مقررات صادرات و واردات، وارد کشور می‌شود. مازاد بر آن طبق مقررات این قانون مشمول مالیات خواهد بود؛

۸- اموال غیر منقول؛

۹- انواع دارو، لوازم مصرفی درمانی، خدمات درمانی (انسانی، حیوانی و گیاهی) و خدمات توانبخشی و حمایتی؛

۱۰- خدمات مشمول مالیات بر درآمد حقوق، موضوع قانون مالیاتهای مستقیم؛

۱۱- خدمات بانکی و اعتباری بانکها، مؤسسات و تعاونی‌های اعتباری و صندوق‌های قرض الحسنه مجاز و صندوق تعاون؛

۱۲- خدمات حمل و نقل عمومی و مسافری درون و برون‌شهری جاده‌ای، ریلی، هوایی و دریایی؛

۱۳- فرش دستباف؛

۱۴- انواع خدمات پژوهشی و آموزشی که طبق آئین‌نامه‌ای که با پیشنهاد مشترک وزارتخانه‌های علوم تحقیقات و فناوری، امور اقتصادی و دارایی، بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، آموزش و پرورش و کار و امور اجتماعی ظرف مدت شش ماه از تاریخ تصویب این قانون به تصویب هیأت وزیران می‌رسد؛

۱۵- خوراک دام و طیور؛

۱۶- رادار و تجهیزات کمک ناوبری هوانوردی ویژه فرودگاهها براساس فهرستی که به پیشنهاد مشترک وزارت راه و ترابری و وزارت امور اقتصادی و دارایی تهیه و ظرف مدت شش ماه از تاریخ تصویب این قانون به تصویب هیأت وزیران می‌رسد؛

۱۷- اقلام با مصارف صرفاً دفاعی (نظامی و انتظامی) و امنیتی براساس فهرستی که به پیشنهاد مشترک وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح و وزارت امور اقتصادی و دارایی تهیه و به تصویب هیأت وزیران می‌رسد. فهرست مذکور از اولین دوره مالیاتی پس از تصویب هیأت وزیران قابل اجراء خواهد بود.

ماده ۱۳- صادرات کالا و خدمت به خارج از کشور از طریق مبادی خروجی رسمی، مشمول مالیات موضوع این قانون نمی‌باشد و مالیاتهای پرداخت شده بابت آنها با ارائه برگه خروجی صادره توسط گمرک (درمورد کالا) و اسناد و مدارک مثبت، مسترد می‌گردد.

تبصره - مالیاتهای پرداختی بابت کالاهای همراه مسافران تبعه کشورهای خارجی که از تاریخ خرید آنها تا تاریخ خروج از کشور بیش از دو ماه نگذشته باشد، از محل وصولی‌های جاری درآمد مربوط هنگام خروج از کشور در مقابل ارائه اسناد و مدارک مثبت مشمول استرداد خواهد بود.

ضوابط اجرائی این ماده توسط سازمان امور مالیاتی کشور تهیه و به تصویب وزیر امور اقتصادی و دارایی می‌رسد.

فصل سوم - مأخذ، نرخ و نحوه محاسبه مالیات

ماده ۱۴- مأخذ محاسبه مالیات، بهای کالا یا خدمت مندرج در صورتحساب خواهد بود. در مواردی که صورتحساب موجود نباشد و یا از ارائه آن خودداری شود و یا به موجب اسناد و مدارک مثبت احراز شود که ارزش مندرج در آنها واقعی نیست، مأخذ محاسبه مالیات بهای روز کالا یا خدمت به تاریخ روز تعلق

مالیات می باشد.

تبصره - موارد زیر جزء مأخذ محاسبه مالیات نمی باشد:

الف - تخفیفات اعطائی؛

ب - مالیات موضوع این قانون که قبلاً توسط عرضه کننده کالا یا خدمت پرداخت شده است؛

ج - سایر مالیاتهای غیرمستقیم و عوارضی که هنگام عرضه کالا یا خدمت به آن تعلق گرفته است.

ماده ۱۵- مأخذ محاسبه مالیات واردات کالا، عبارت است از ارزش گمرکی کالا (قیمت خرید، هزینه

حمل و نقل و حق بیمه) به علاوه حقوق ورودی (حقوق گمرکی و سود بازرگانی) مندرج در اوراق

گمرکی.

تبصره - مأخذ محاسبه مالیات واردات خدمات، عبارت است از معادل ارزش ریالی مربوطه به مابه ازاء

واردات خدمت مزبور.

ماده ۱۶- نرخ مالیات بر ارزش افزوده، یک و نیم درصد (۱/۵٪) می باشد.

تبصره - نرخ مالیات بر ارزش افزوده کالاهای خاص به شرح زیر تعیین می گردد:

۱- انواع سیگار و محصولات دخانی، دوازده درصد (۱۲٪)؛

۲- انواع بنزین و سوخت هواپیما، بیست درصد (۲۰٪)؛

ماده ۱۷- مالیاتهایی که مؤدیان در موقع خرید کالا یا خدمت برای فعالیتهای اقتصادی خود به استناد

صورتحسابهای صادره موضوع این قانون پرداخت نموده اند، حسب مورد از مالیاتهای وصول شده توسط

آنها کسر و یا به آنها مسترد می گردد. ماشین آلات و تجهیزات خطوط تولید نیز از جمله کالای مورد

استفاده برای فعالیتهای اقتصادی مؤدی محسوب می گردد.

تبصره ۱- در صورتی که مؤدیان مشمول حکم این ماده در هر دوره مالیاتی اضافه پرداختی داشته باشند،

مالیات اضافه پرداخت شده به حساب مالیات دوره‌های بعد مؤدیان منظور خواهد شد و در صورت تقاضای مؤدیان، اضافه مالیات پرداخت شده از محل وصولی‌های جاری در آمد مربوط، مسترد خواهد شد. تبصره ۲- در صورتی که مؤدیان به عرضه کالا یا خدمات معاف از مالیات موضوع این قانون اشتغال داشته باشند و یا طبق مقررات این قانون مشمول مالیات نباشند، مالیتهای پرداخت شده بابت خرید کالا یا خدمت تا این مرحله قابل استرداد نمی‌باشد.

تبصره ۳- در صورتی که مؤدیان به عرضه توأم کالاها یا خدمات مشمول مالیات و معاف از مالیات اشتغال داشته باشند، صرفاً مالیتهای پرداخت شده مربوط به کالاها یا خدمات مشمول مالیات در حساب مالیاتی مؤدی منظور خواهد شد.

تبصره ۴- مالیات بر ارزش افزوده و عوارض پرداختی مؤدیان بابت کالاهای خاص موضوع تبصره ماده (۱۶) و بندهای (ب)، (ج) و (د) ماده (۳۸) این قانون، صرفاً در مراحل واردات، تولید و توزیع مجدد آن کالاها توسط واردکنندگان، تولیدکنندگان و توزیع کنندگان آن، قابل کسر از مالیتهای وصول شده و یا قابل استرداد به آنها خواهد بود.

تبصره ۵ - آن قسمت از مالیتهای ارزش افزوده پرداختی مؤدیان که طبق مقررات این قانون قابل کسر از مالیتهای وصول شده یا قابل استرداد نیست، جز هزینه‌های قابل قبول موضوع قانون مالیتهای مستقیم محسوب می‌شود.

تبصره ۶ - مبالغ اضافه دریافتی از مؤدیان بابت مالیات موضوع این قانون، در صورتی که ظرف سه ماه از تاریخ درخواست مؤدی مسترد نشود، مشمول خسارتی به میزان دو درصد (۲٪) در ماه نسبت به مبلغ مورد استرداد و مدت تأخیر خواهد بود.

تبصره ۷- مالیتهایی که در موقع خرید کالاها و خدمات توسط شهرداریها و دهیاریها برای انجام وظایف و

خدمات قانونی پرداخت می گردد، طبق مقررات این قانون، قابل تهاثر و یا استرداد خواهد بود.

فصل چهارم - وظایف و تکالیف مؤدیان

ماده ۱۸- مؤدیان مکلفند به ترتیبی که سازمان امور مالیاتی کشور تعیین و اعلام می نماید نسبت به ارائه

اطلاعات درخواستی سازمان مذکور و تکمیل فرمهای مربوطه اقدام و ثبت نام نمایند.

ماده ۱۹- مؤدیان مکلفند در قبال عرضه کالا یا خدمات موضوع این قانون، صورتحسابی با رعایت قانون

نظام صنفی و حاوی مشخصات متعاملین و مورد معامله به ترتیبی که توسط سازمان امور مالیاتی کشور

تعیین و اعلام می شود، صادر و مالیات متعلق را در ستون مخصوص درج و وصول نمایند. در مواردی که

از ماشینهای فروش استفاده می شود، نوار ماشین جایگزین صورتحساب خواهد شد.

تبصره - کالاهای مشمول مالیات که بدون رعایت مقررات و ضوابط این قانون عرضه گردد، علاوه بر

جرائم متعلق و سایر مقررات مربوط موضوع این قانون، کالای قاچاق محسوب و مشمول قوانین و

مقررات مربوط می شود.

ماده ۲۰- مؤدیان مکلفند، مالیات موضوع این قانون را در تاریخ تعلق مالیات، محاسبه و از طرف دیگر

معامله وصول نمایند.

تبصره ۱- گمرک جمهوری اسلامی ایران مکلف است مالیات موضوع این قانون را قبل از ترخیص از

واردکنندگان کالا وصول و در پروانه های گمرکی و یا فرمهای مربوط حسب مورد درج نماید و

اطلاعات مربوط به اشخاص حقیقی و حقوقی مشمول مقررات این قانون را حداکثر به صورت ماهانه به

سازمان امور مالیاتی کشور ارائه نموده و امکان دسترسی همزمان سازمان امور مالیاتی کشور به پایگاههای

اطلاعاتی ذی ربط را فراهم آورد.

گمرک جمهوری اسلامی ایران مکلف است مالیات وصولی هر ماه را تا پانزدهم ماه بعد به حساب

مخصوصی نزد خزانه‌داری کل کشور که به این منظور توسط سازمان امور مالیاتی کشور اعلام می‌گردد، واریز نماید.

تبصره ۲- وارد کنندگان خدمات مکلفند مالیات متعلق به خدمات خریداری شده از خارج از کشور را محاسبه و پرداخت نمایند.

ماده ۲۱- مؤدیان مالیاتی مکلفند، اظهارنامه هر دوره مالیاتی را طبق نمونه و دستورالعملی که توسط سازمان امور مالیاتی کشور تعیین و اعلام می‌شود، حداکثر ظرف پانزده روز از تاریخ انقضاء هر دوره، به ترتیب مقرر تسلیم و مالیات متعلق به دوره را پس از کسر مالیاتهایی که طبق مقررات این قانون پرداخت کرده‌اند و قابل کسر می‌باشد، در مهلت مقرر مذکور به حسابی که توسط وزارت امور اقتصادی و دارایی (خزانه‌داری کل کشور) تعیین و توسط سازمان امور مالیاتی کشور اعلام می‌گردد، واریز نمایند.

تبصره ۱- چنانچه مدت فعالیت شغلی مؤدی کمتر از مدت یک دوره مالیاتی باشد، تکلیف مقرر در این ماده نسبت به مدت یاد شده نیز جاری می‌باشد.

تبصره ۲- اشخاص حقیقی و حقوقی که بیش از یک محل شغل یا فعالیت دارند، تسلیم اظهارنامه و پرداخت مالیات برای هر محل شغل یا فعالیت به طور جداگانه الزامی است.

تبصره ۳- در مورد کارگاهها و واحدهای تولیدی، خدماتی و بازرگانی که نوع فعالیت آنها ایجاد دفتر، فروشگاه یا شعبه در یک یا چند محل دیگر را اقتضاء نماید، تسلیم اظهارنامه واحد مطابق دستورالعملی است که توسط سازمان امور مالیاتی کشور اعلام می‌گردد.

تبصره ۴- مؤدیانی که محل ثابت برای شغل خود ندارند، محل سکونت آنان از لحاظ تسلیم اظهارنامه و سایر امور مالیاتی مناط اعتبار خواهد بود.

ماده ۲۲- مؤدیان مالیاتی در صورت انجام ندادن تکالیف مقرر در این قانون و یا در صورت تخلف از

مقررات این قانون، علاوه بر پرداخت مالیات متعلق و جریمه تأخیر، مشمول جریمه‌ای به شرح زیر خواهند بود:

۱- عدم ثبت نام مؤدیان در مهلت مقرر معادل هفتاد و پنج درصد (۷۵٪) مالیات متعلق تا تاریخ ثبت نام یا شناسایی حسب مورد؛

۲- عدم صدور صورتحساب معادل یک برابر مالیات متعلق؛

۳- عدم درج صحیح قیمت در صورتحساب معادل یک برابر مابه‌التفاوت مالیات متعلق؛

۴- عدم درج و تکمیل اطلاعات صورتحساب طبق نمونه اعلام شده معادل بیست و پنج درصد (۲۵٪) مالیات متعلق؛

۵- عدم تسلیم اظهارنامه از تاریخ ثبت نام یا شناسایی به بعد حسب مورد، معادل پنجاه درصد (۵۰٪) مالیات متعلق؛

۶- عدم ارائه دفاتر یا اسناد و مدارک حسب مورد معادل بیست و پنج درصد (۲۵٪) مالیات متعلق.

ماده ۲۳- تأخیر در پرداخت مالیاتهای موضوع این قانون در مواعد مقرر، موجب تعلق جریمه‌ای به میزان دو درصد (۲٪) در ماه، نسبت به مالیات پرداخت نشده و مدت تأخیر خواهد بود.

فصل پنجم - سازمان مالیات بر ارزش افزوده و وظایف و اختیارات آن

ماده ۲۴- سازمان امور مالیاتی کشور موظف است ظرف مدت سه ماه از تاریخ تصویب این قانون، ساختار و تشکیلات مورد نیاز خود را از طریق وزیر امور اقتصادی و دارایی به رئیس جمهور پیشنهاد نماید. سازمان امور مالیاتی کشور می‌تواند در ایجاد تشکیلات استانی بدون رعایت سطح تقسیمات کشوری و متناسب با توان اقتصادی هر استان (منطقه) اقدام نماید. این تشکیلات پیشنهادی پس از تأیید رئیس جمهور قابل اجراء خواهد بود.

تبصره - به سازمان امور مالیاتی کشور اجازه داده می‌شود نیروی انسانی متخصص مورد نیاز برای اجراء این قانون را در چهارچوب تشکیلات سازمانی مصوب از محل نیروهای موجود و کمبود آن را از طریق برگزاری آزمون استخدامی اختصاصی، انتخاب و استخدام نماید. سازمان امور مالیاتی کشور می‌تواند تا ده درصد (۱۰٪) از مجوز استخدام مذکور را، از بین دارندگان مدرک تحصیلی دانشگاهی، بدون انتشار آگهی و برگزاری آزمون به‌استخدام در آورد.

ماده ۲۵- شناسایی، نحوه رسیدگی و تشخیص، مطالبه و وصول مالیاتها به سازمان امور مالیاتی کشور محول می‌شود. عناوین شغلی، شرایط احراز مشاغل از نظر تحصیلات و تجربه، وظایف و نحوه انجام دادن تکالیف و تعیین اختیارات و برخورداری از صلاحیتهای هریک از کارکنان سازمان مزبور در کشور و همچنین ترتیبات اجرائی احکام مقرر در این قانون به استثناء موادی که برای آن دستورالعمل یا آئین‌نامه پیش‌بینی شده‌است، به‌موجب ترتیبات ماده (۲۱۹) قانون مالیاتهای مستقیم مصوب ۱۳۸۰/۱۱/۲۷ خواهد بود.

ماده ۲۶- در مواردی که مأموران ذی‌ربط سازمان امور مالیاتی کشور جهت رسیدگی به اظهارنامه یا بررسی میزان معاملات به مؤدیان مراجعه و دفاتر و اسناد مدارک آنان را درخواست نمایند، مؤدیان و خریداران مکلف به ارائه دفاتر و اسناد و مدارک درخواستی حسب مورد می‌باشند و در صورت عدم ارائه دفاتر و اسناد و مدارک مورد نیاز، متخلف مشمول جریمه مقرر در ماده (۲۲) این قانون محسوب گردیده و مالیات متعلق به موجب دستورالعملی که سازمان امور مالیاتی کشور تعیین می‌کند، به صورت علی‌الرأس تشخیص داده و مطالبه و وصول خواهد شد.

ماده ۲۷- مؤدیان موضوع این قانون می‌توانند تنظیم گزارشهای حسابرسی مالیات بر ارزش افزوده خود را به سازمان حسابرسی جمهوری اسلامی ایران یا مؤسسات حسابرسی عضو جامعه حسابداران رسمی ارجاع

نمایند. اشخاص مذکور در صورت قبول درخواست مؤدی، مکلفند گزارش حسابرسی مالیات بر ارزش افزوده را با رعایت شرایط زیر و طبق نمونه و دستورالعملی که سازمان امور مالیاتی کشور تعیین می‌کند، تنظیم نموده و جهت تسلیم به اداره امور مالیاتی مربوط، در اختیار مؤدی قرار دهند.

الف - اظهارنظر نسبت به کفایت اسناد و مدارک حسابداری برای امر حسابرسی مالیات بر ارزش افزوده طبق مفاد قوانین و مقررات و استانداردهای حسابداری؛

ب - تعیین مأخذ مشمول مالیات و مالیات متعلق هر دوره مالیاتی براساس مفاد این قانون و مقررات مربوط. تبصره ۱- اداره امور مالیاتی گزارش حسابرسی مالیاتی را که با رعایت شرایط اخیرالذکر این ماده تنظیم شود، بدون رسیدگی قبول و مطابق مقررات مربوط برگه مطالبه صادر می‌کند. قبول گزارش حسابرسی مالیاتی هر دوره مالیاتی موکول به آن است که مؤدی گزارش مزبور را به همراه اظهارنامه مالیاتی دوره مزبور و یا حداکثر ظرف مدت یک ماه از تاریخ انقضاء مهلت تسلیم اظهارنامه، تسلیم اداره امور مالیاتی مربوط نموده باشد.

تبصره ۲- سازمان امور مالیاتی کشور می‌تواند حسابرسی مالیات بر ارزش افزوده اشخاص حقیقی و حقوقی را به سازمان حسابرسی جمهوری اسلامی ایران یا حسابداران رسمی و مؤسسات حسابرسی عضو جامعه حسابداران رسمی واگذار نماید. در این صورت، پرداخت حق الزحمه، طبق مقررات مربوط به عهده سازمان امور مالیاتی کشور می‌باشد.

ماده ۲۸- به منظور ارتقاء فرهنگ مالیاتی پرداخت کنندگان مالیات و ارائه خدمات مشاوره‌ای صحیح در امور مالیاتی به مؤدیان مالیاتی بر مبنای قوانین و مقررات مالیاتی کشور و همچنین ارائه خدمات نمایندگی مورد نیاز آنان برای مراجعه به ادارات و مراجع مالیاتی، نهادی به نام «جامعه مشاوران رسمی مالیاتی ایران» تأسیس می‌شود تا با پذیرش اعضای ذیصلاح در این باره فعالیت نماید.

کلیه مراجع ذی ربط دولتی مکلفند پس از ارائه برگه نمایندگی معتبر از سوی مشاوران مالیاتی عضو جامعه، در حوزه وظایف قانونی خود و در حدود مقررات مالیاتی با آنان همکاری نمایند.

اساسنامه ظرف شش ماه از تاریخ تصویب این قانون توسط سازمان امور مالیاتی کشور تهیه و با پیشنهاد وزارت امور اقتصادی و دارایی به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

ماده ۲۹- در مواردی که اوراق مطالبه مالیات یا برگه استرداد مالیات اضافه پرداختی به مؤدی ابلاغ می شود، در صورتی که مؤدی معترض باشد، می تواند ظرف بیست روز پس از ابلاغ اوراق یاد شده اعتراض کتبی خود را به اداره امور مالیاتی مربوط برای رفع اختلاف تسلیم نماید و در صورت رفع اختلافات با مسئولان ذی ربط، پرونده مختومه می گردد. چنانچه مؤدی در مهلت مذکور کتباً اعتراض ننماید، مبالغ مندرج در اوراق مطالبه مالیات و یا برگه استرداد مالیات اضافه پرداختی به استثناء مواردی که اوراق موضوع این ماده ابلاغ قانونی شده باشد، حسب مورد قطعی محسوب می گردد.

در صورتی که مؤدی ظرف مهلت مقرر در این ماده اعتراض خود را کتباً به اداره امور مالیاتی مربوط تسلیم نماید، ولی رفع اختلاف نشده باشد و همچنین در مواردی که اوراق مذکور ابلاغ قانونی شده باشد، پرونده امر ظرف بیست روز از تاریخ دریافت اعتراض یا تاریخ انقضاء مهلت اعتراض در موارد ابلاغ قانونی جهت رسیدگی به هیأت حل اختلاف مالیاتی موضوع قانون مالیات های مستقیم احاله می شود.

ماده ۳۰- کلیه بانکها، مؤسسات و تعاونی های اعتباری، صندوق های قرض الحسنه و صندوق تعاون مکلفند صرفاً اطلاعات و اسناد لازم مربوط به درآمد مؤدیان را که در امر تشخیص و وصول مالیات مورد استفاده می باشد، حسب درخواست رئیس کل سازمان امور مالیاتی کشور به سازمان مزبور اعلام نمایند. اشخاص مزبور در صورت عدم ارائه اطلاعات و اسناد مذکور مسئول جبران زیان وارده به دولت خواهند بود.

ماده ۳۱- شهرداریها مکلفند اطلاعات موجود در پایگاههای اطلاعاتی خود مربوط به املاک، مشاغل و

سایر موارد که در امر شناسایی یا تشخیص عملکرد مالی مؤدیان مورد نیاز سازمان امور مالیاتی کشور می باشد، را حسب درخواست رئیس کل سازمان مذکور در اختیار این سازمان قراردادده و امکان دسترسی همزمان سازمان امور مالیاتی کشور به این اطلاعات را در پایگاههای اطلاعاتی ذی ربط فراهم آورند.

ماده ۳۲- رسیدگی به تخلفات مأموران مالیاتی، تابع احکام مربوط به قانون مالیاتهای مستقیم مصوب ۱۳۸۰/۱۱/۲۷ خواهد بود. اجراء این ماده مانع از اعمال اختیارات رئیس کل سازمان امور مالیاتی کشور ناشی از سایر قوانین نخواهد بود.

ماده ۳۳- احکام مربوط به فصول هشتم و نهم باب چهارم و فصل سوم باب پنجم و مواد (۱۶۷)، (۱۹۱)، (۲۰۲) و (۲۳۰) تا (۲۳۳) قانون مالیاتهای مستقیم مصوب ۱۳۸۰/۱۱/۲۷ در مورد مالیاتهای مستقیم و مالیاتهای این قانون جاری است. حکم ماده (۲۵۱) قانون مالیاتهای مستقیم مصوب ۱۳۸۰/۱۱/۲۷ در مورد این قانون جاری نخواهد بود.

فصل ششم - سایر مقررات

ماده ۳۴- مؤدیان مشمول مالیات موضوع این قانون مکلفند از دفاتر، صورتحسابها و سایر فرمهای مربوط، ماشینهای صندوق و یا سایر وسایل و روشهای نگهداری حساب که سازمان امور مالیاتی کشور تعیین می کند، استفاده نمایند. مدارک مذکور باید به مدت ده سال بعد از سال مالی مربوط توسط مؤدیان نگهداری و در صورت مراجعه مأموران مالیاتی به آنان ارائه شود.

ماده ۳۵- سازمان امور مالیاتی کشور موظف است طرح لازم برای توسعه، تجهیز، آموزش و تربیت کارکنان مالیاتی، آموزش و ترویج فرهنگ مالیاتی از طریق رسانه ها و ساز و کارهای مناسب در سطح کشور در طول یک دوره زمانی حداکثر پنجساله را تهیه و تنظیم نماید. همچنین سازمان مذکور مجاز است، برای اجراء این قانون نسبت به تملک انواع دارایی های سرمایه ای (از جمله فضای اداری و

تجهیزات مورد نیاز) اقدام نماید. دولت مکلف است اعتبار و مجوزهای مورد نیاز برای اجراء این ماده را در لوایح بودجه سالانه کل کشور منظور نماید.

ماده ۳۶- بودجه سازمان امور مالیاتی کشور و واحدهای استانی ذی ربط هر سال به صورت متمرکز در ردیف جداگانه‌ای در قوانین بودجه منظور و به طور صددرصد (۱۰۰٪) تخصیص یافته تلقی می‌شود و جهت انجام هزینه‌های جاری و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای ستاد سازمان و واحدهای استانی در اختیار سازمان مزبور قرار داده می‌شود.

ماده ۳۷- یک در هزار از وجوهی که بابت مالیات، عوارض و جرائم متعلق موضوع این قانون وصول می‌گردد، در حساب مخصوصی در خزانه به نام سازمان امور مالیاتی کشور واریز می‌گردد و معادل آن از محل اعتباری که در قوانین بودجه سنواتی منظور می‌گردد، در اختیار سازمان مزبور قرار خواهد گرفت تا برای آموزش، تشویق و جایزه به مصرف کنندگان و مؤدیان هزینه نماید. وجوه پرداختی به استناد این بند از شمول مالیات و کلیه مقررات مغایر مستثنی است.

یک نفر از اعضاء کمیسیون اقتصادی مجلس شورای اسلامی با تصویب مجلس شورای اسلامی به عنوان ناظر بر اقدامات سازمان امور مالیاتی کشور در این مورد تعیین می‌گردد.

وزارت امور اقتصادی و دارایی موظف است سالانه گزارشی از میزان و نحوه توزیع وجوه موضوع این ماده بین مصرف کنندگان و مؤدیان را به کمیسیون اقتصادی مجلس شورای اسلامی تقدیم نماید.

فصل هفتم - عوارض کالاها و خدمات

ماده ۳۸- نرخ عوارض شهرداریها و دهیارها در رابطه با کالا و خدمات مشمول این قانون، علاوه بر نرخ مالیات موضوع ماده (۱۶) این قانون، بشرح زیر تعیین می‌گردد:

الف - کلیه کالاها و خدمات مشمول نرخ ماده (۱۶) این قانون، یک و نیم درصد (۱/۵٪)؛

ب - انواع سیگار و محصولات دخانی، سه درصد (۳٪)؛

ج - انواع بنزین و سوخت هواپیما، ده درصد (۱۰٪)؛

د- نفت سفید و نفت گاز، ده درصد (۱۰٪) و نفت کوره پنج درصد (۵٪)؛

تبصره ۱- واحدهای تولیدی آلاینده محیط زیست که استانداردها و ضوابط حفاظت از محیط زیست را رعایت نمی نمایند، طبق تشخیص و اعلام سازمان حفاظت محیط زیست (تا پانزدهم اسفند ماه هر سال برای اجراء در سال بعد)، همچنین پالایشگاههای نفت و واحدهای پتروشیمی، علاوه بر مالیات و عوارض متعلق موضوع این قانون، مشمول پرداخت یک درصد (۱٪) از قیمت فروش به عنوان عوارض آلاینده گی می باشند. حکم ماده (۱۷) این قانون و تبصره های آن به عوارض آلاینده گی موضوع این ماده قابل تسری نمی باشد.

واحدهایی که در طی سال نسبت به رفع آلاینده گی اقدام نمایند، با درخواست واحد مزبور و تأیید سازمان حفاظت محیط زیست از فهرست واحدهای آلاینده خارج می گردند. در این صورت، واحدهای یادشده از اول دوره مالیاتی بعد از تاریخ اعلام توسط سازمان مزبور به سازمان امور مالیاتی کشور، مشمول پرداخت عوارض آلاینده گی نخواهند شد.

واحدهایی که در طی سال بنا به تشخیص و اعلام سازمان حفاظت محیط زیست به فهرست واحدهای آلاینده محیط زیست اضافه گردند، از اول دوره مالیاتی بعد از تاریخ اعلام توسط سازمان محیط زیست مشمول پرداخت عوارض آلاینده گی خواهند بود.

عوارض موضوع این تبصره در داخل حریم شهرها به حساب شهرداری محل استقرار واحد تولیدی و در خارج از حریم شهرها به حساب تمرکز وجوه موضوع تبصره (۲) ماده (۳۹) واریز می شود، تا بین دهیارهای همان شهرستان توزیع گردد.

تبصره ۲- در صورتی که واحدهای تولیدی به منظور ارتقاء مهارت و سلامت کارکنان خود مراکز آموزشی و ورزشی ایجاد کرده و یا در این خصوص هزینه نمایند، با اعلام وزارت کار و امور اجتماعی می‌توانند ده درصد (۱۰٪) عوارض موضوع بند (الف) این ماده را تا سقف هزینه صورت گرفته درخواست استرداد نمایند، در صورت تأیید هزینه‌های مزبور توسط سازمان امور مالیاتی کشور، وجوه مربوط قابل تهاتر یا استرداد حسب مقررات این قانون خواهد بود.

تبصره ۳- به منظور تأسیس و توسعه واحدهای آموزشی مورد نیاز در مناطق کمتر توسعه یافته، معادل نیم درصد (۵٪) از عوارض وصولی بند (الف) این ماده در حساب مخصوص در خزانه به نام وزارت آموزش و پرورش واریز می‌گردد و معادل آن از محل اعتباری که در قوانین بودجه سنواتی منظور می‌گردد در اختیار وزارت یادشده قرار خواهد گرفت تا توسط وزارت مزبور در امر توسعه و احداث مراکز آموزشی مورد نیاز در مناطق مزبور هزینه گردد. آئین‌نامه اجرائی این تبصره به پیشنهاد مشترک وزارتخانه‌های آموزش و پرورش، کشور و امور اقتصادی و دارایی به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

ماده ۳۹- مؤدیان مکلفند عوارض و جرائم متعلق موضوع ماده (۳۸) این قانون را به حسابهای رابطی که بنا به درخواست سازمان امور مالیاتی کشور و توسط خزانه‌داری کل کشور افتتاح می‌گردد و از طریق سازمان امور مالیاتی کشور اعلام می‌گردد، واریز نمایند.

سازمان امور مالیاتی کشور موظف است عوارض وصولی هر ماه را تا پانزدهم ماه بعد به ترتیب زیر به حساب شهرداری محل و یا تمرکز وجوه حسب مورد واریز نماید:

الف) عوارض وصولی بند (الف) ماده (۳۸) در مورد مؤدیان داخل حریم شهرها به حساب شهرداری محل و در مورد مؤدیان خارج از حریم شهرها به حساب تمرکز وجوه وزارت کشور به منظور توزیع بین دهیارهای همان شهرستان براساس شاخص جمعیت و میزان کمتر توسعه یافتگی؛

ب) عوارض وصولی بندهای (ب)، (ج) و (د) ماده (۳۸) به حساب تمرکز وجوه به نام وزارت کشور.

تبصره ۱- سه درصد (۳٪) از وجوه واریزی که به حسابهای موضوع این ماده واریز می‌گردد، در حساب مخصوصی نزد خزانه به نام سازمان امور مالیاتی کشور واریز می‌شود و معادل آن از محل اعتبار اختصاصی که در قوانین بودجه سنواتی منظور می‌گردد در اختیار سازمان مزبور که وظیفه شناسایی، رسیدگی، مطالبه و وصول این عوارض را عهده‌دار می‌باشد، قرار خواهد گرفت تا برای خرید تجهیزات، آموزش و تشویق کارکنان و حسابرسی هزینه نماید. وجوه پرداختی به استناد این بند به عنوان پاداش وصولی از شمول مالیات و کلیه مقررات مغایر مستثنی است.

تبصره ۲- حساب تمرکز وجوه قیدشده در این ماده توسط خزانه‌داری کل کشور به نام وزارت کشور افتتاح می‌شود. وجوه واریزی به حساب مزبور (به استثناء نحوه توزیع مذکور در قسمتهای اخیر بند (الف) این ماده و تبصره (۱) ماده (۳۸) این قانون) به نسبت بیست درصد (۲۰٪) کلان شهرها (شهرهای بالای یک میلیون نفر جمعیت) براساس شاخص جمعیت، شصت درصد (۶۰٪) سایر شهرها براساس شاخص کمتر توسعه‌یافتگی و جمعیت و بیست درصد (۲۰٪) دهیاری‌ها براساس شاخص جمعیت تحت نظر کارگروهی متشکل از نمایندگان معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس جمهور و وزارت امور اقتصادی و دارایی و وزارت کشور و یک نفر ناظر به انتخاب کمیسیون اقتصادی مجلس شورای اسلامی مطابق آئین‌نامه اجرائی که به پیشنهاد مشترک وزارت امور اقتصادی و دارایی، وزارت کشور و شورای عالی استان‌ها به تصویب هیأت وزیران می‌رسد توزیع و توسط شهرداری‌ها و دهیاری‌ها هزینه می‌شود.

هرگونه برداشت از حساب تمرکز وجوه به جز پرداخت به شهرداری‌ها و دهیاری‌ها و وجوه موضوع ماده (۳۷)، تبصره‌های (۲) و (۳) ماده (۳۸) این قانون و تبصره (۱) این ماده ممنوع می‌باشد. وزارت کشور موظف است، گزارش عملکرد وجوه دریافتی را هر سه ماه یکبار به شورای عالی استان‌ها و کمیسیون

اقتصادی مجلس شورای اسلامی ارائه نماید.

ماده ۴۰- احکام سایر فصول این قانون، به استثناء احکام فصل نهم در رابطه با عوارض موضوع این فصل نیز جاری است. لیکن احکام سایر فصول، مربوط به نرخ و ترتیبات واریز و توزیع عوارض که این فصل برای آن دارای حکم خاص است، جاری نخواهد بود.

فصل هشتم - حقوق ورودی

ماده ۴۱- حقوق گمرکی معادل چهار درصد (۴٪) ارزش گمرکی کالاها تعیین می شود. به مجموع این دریافتی و سود بازرگانی که طبق قوانین مربوطه توسط هیأت وزیران تعیین می شود حقوق ورودی اطلاق می گردد.

تبصره ۱- نرخ حقوقی ورودی علاوه بر رعایت سایر قوانین و مقررات باید به نحوی تعیین گردد که:

الف - در راستای حمایت مؤثر از اشتغال و کالای تولید یا ساخت داخل در برابر کالای وارداتی باشد؛
ب - در برگیرنده نرخ ترجیحی و تبعیض آمیز بین واردکنندگان دولتی با بخش های خصوصی، تعاونی و غیردولتی نباشد؛

ج - نرخ حقوق ورودی قطعات، لوازم و موادی که برای مصرف در فرآوری یا ساخت یا مونتاژ یا بسته بندی اشیاء یا مواد یا دستگاهها وارد می گردد از نرخ حقوق ورودی محصول فرآوری شده یا شیء یا ماده یا دستگاه آماده پائین تر باشد.

تبصره ۲- کلیه قوانین و مقررات خاص و عام مربوط به معافیت های حقوق ورودی به استثناء معافیت های موضوع ماده (۶) و بندهای (۱)، (۲)، (۴) تا (۹) و (۱۲) تا (۱۹) ماده (۳۷) قانون امور گمرکی مصوب ۱۳۵۰/۳/۱۷ و ماده (۸) قانون ساماندهی مبادلات مرزی مصوب ۱۳۸۴/۷/۸ و قانون چگونگی اداره مناطق آزاد و اصلاحات آن و قانون تشکیل و اداره مناطق ویژه اقتصادی مصوب ۱۳۸۴ و معافیت لایحه

قانونی راجع به ماشین آلات تولیدی که توسط واحدهای تولیدی، صنعتی و معدنی مجاز وارد می شود از پرداخت حقوق ورودی مصوب ۱۳۵۹/۲/۲۴ شورای انقلاب اسلامی ایران و معافیت گمرکی لوازم امداد و نجات اهدائی به جمعیت هلال احمر جمهوری اسلامی ایران و وزارت کشور و اقلام عمده صرفاً دفاعی کشور لغو می گردد.

اقلام عمده دفاعی به پیشنهاد مشترک وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح و معاونت برنامه ریزی و نظارت راهبردی رئیس جمهور و با تصویب هیأت وزیران تعیین می گردد.

تبصره ۳- معادل دوازده در هزار ارزش گمرکی کالاهای وارداتی که حقوق ورودی آنها وصول می شود از محل اعتباراتی که همه ساله در قوانین بودجه سنواتی کل کشور منظور می شود در اختیار وزارت کشور قرار می گیرد تا براساس مقررات تبصره (۲) ماده (۳۹) این قانون به شهرداری ها و دهیاری های سراسر کشور به عنوان کمک پرداخت و به هزینه قطعی منظور شود.

فصل نهم - سایر مالیاتها و عوارض خاص

ماده ۴۲- مالیات نقل و انتقال انواع خودرو به استثناء ماشین های راهسازی، کارگاهی، معدنی، کشاورزی، شناورها، موتورسیکلت و سه چرخه موتوری اعم از تولید داخل یا وارداتی، حسب مورد معادل یک درصد (۱٪) قیمت فروش کارخانه (داخلی) و یا یک درصد (۱٪) مجموع ارزش گمرکی و حقوق ورودی آنها تعیین می شود. مبنای محاسبه این مالیات، به ازاء سپری شدن هر سال از سال مدل خودرو و حداکثر تا شش سال به میزان سالانه ده درصد (۱۰٪) و حداکثر تا شصت درصد (۶۰٪) تقلیل می یابد.

تبصره ۱- دفاتر اسناد رسمی مکلفند قبل از تنظیم هر نوع سند بیع قطعی، صلح، هبه و وکالت برای فروش انواع خودرو مشمول مالیات، رسید و یا گواهی پرداخت عوارض تا پایان سال قبل از تنظیم سند، موضوع بند (ب) ماده (۴۳) این قانون و همچنین رسید پرداخت مالیات نقل و انتقال، موضوع این ماده را طبق

جداول تنظیمی که توسط سازمان امور مالیاتی کشور اعلام می‌شود، از معامل یا موکل اخذ و در اسناد تنظیمی موارد زیر را درج نمایند:

الف - شماره فیش بانکی، تاریخ پرداخت، مبلغ و نام بانک دریافت کننده مالیات؛

ب - شماره فیش بانکی، تاریخ پرداخت مبلغ و نام بانک دریافت کننده عوارض یا شماره و تاریخ گواهی پرداخت عوارض؛

ج - مشخصات خودرو شامل نوع، سیستم، تیپ، شماره شاسی، شماره موتور و مدل؛

د - نام متعاملین، کدپستی و شماره ملی و یا شماره اقتصادی متعاملین؛

دفاتر اسناد رسمی همچنین مکلفند که فهرست کامل نقل و انتقالات انجام شده در هر ماه را حداکثر تا پانزدهم ماه بعد طبق فرم یا روشی که توسط سازمان امور مالیاتی کشور پیش‌بینی خواهد شد به اداره امور مالیاتی ذی‌ربط ارسال نمایند.

تبصره ۲- دفاتر اسناد رسمی مکلفند در تنظیم و وکالتنامه‌های کلی در مورد انتقال اموال، فروش خودرو را تصریح نمایند.

تبصره ۳- دفاتر اسناد رسمی در صورت تخلف از مقررات تبصره‌های (۱) و (۲) این ماده مشمول جریمه به شرح زیر خواهند بود:

الف - در صورتی که مالیات و عوارض متعلق پرداخت نگردیده و یا کمتر از میزان مقرر پرداخت شده باشد، علاوه بر پرداخت وجه معادل مالیات و عوارض و یا مابه‌التفاوت موارد مذکور، مشمول جریمه‌ای به میزان دو درصد (۲٪) در ماه، نسبت به مالیات و عوارض پرداخت نشده و مدت تأخیر می‌باشد. جریمه مذکور غیر قابل بخشودگی است.

ب - تخلف از درج هر یک از مشخصات و موارد مذکور در بندهای (الف)، (ب)، (ج) و (د) تبصره (۱)،

در سند تنظیمی و ارسال فهرست طبق فرم یا روش موضوع تبصره (۱) در موعد مقرر قانونی، تخلف انتظامی محسوب می‌شود و مطابق قوانین و مقررات ذی‌ربط با آنان عمل خواهد گردید.

تبصره ۴- فسخ و اقاله اسناد خودرو تا شش ماه بعد از معامله مشمول مالیات نقل و انتقال مجدد نخواهد بود. در صورتی که پس از پرداخت مالیات نقل و انتقال، معامله انجام نشود مالیات وصول شده با گواهی دفتر اسناد رسمی مربوط طبق ضوابطی که از طرف سازمان امور مالیاتی کشور اعلام می‌شود، قابل استرداد به معامل یا موکل خواهد بود.

تبصره ۵- اولین انتقال خودرو از کارخانجات سازنده و یا مونتاژکننده داخلی و یا واردکنندگان (نمایندگی‌های رسمی شرکتهای خارجی) به خریداران و همچنین هرگونه انتقال به صورت صلح و هبه به نفع دولت، نهادهای عمومی غیردولتی، دانشگاهها و حوزه‌های علمیه مشمول پرداخت مالیات نقل و انتقال موضوع این ماده نخواهد بود.

تبصره ۶- قیمت فروش کارخانه (داخلی) و یا مجموع ارزش گمرکی و حقوق ورودی انواع خودروهای وارداتی که مبنای محاسبه مالیات و عوارض بندهای (ب) و (ج) ماده (۴۳) و مالیات نقل و انتقال قرار می‌گیرند، همه ساله براساس آخرین مدل توسط سازمان امور مالیاتی کشور تا پانزدهم دی ماه هر سال برای اجراء در سال بعد اعلام خواهد شد.

مأخذ مذکور در مورد خودروهای وارداتی از تاریخ ابلاغ قابل اجراء می‌باشد. این مهلت زمانی برای انواع جدید خودروهایی که بعد از تاریخ مزبور تولید آنها شروع یا به کشور وارد می‌شود لازم‌الرعايه نمی‌باشد. همچنین قیمت فروش یا مجموع ارزش گمرکی و حقوق ورودی خودروهایی که تولید آنها متوقف می‌شود توسط سازمان یادشده و متناسب با آخرین مدل ساخته شده تعیین می‌گردد.

تبصره ۷- نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران (ادارات راهنمایی و رانندگی) مکلف است هنگام نقل و

انتقال خودروهای دولتی به اشخاص حقیقی و حقوقی غیردولتی، نسخه پرداخت شده قبض مالیات نقل و انتقال مربوط را اخذ و سپس نسبت به ثبت انتقال در سوابق اقدام نماید.

ماده ۴۳- مالیات و عوارض خدمات خاص به شرح زیر تعیین می گردد:

الف - حمل و نقل برون شهری مسافر در داخل کشور با وسایل زمینی (به استثناء ریلی)، دریایی و هوایی پنج درصد (۵٪) بهاء بلیط (به عنوان عوارض).

ب - عوارض سالیانه انواع خودروهای سواری و وانت دو کابین اعم از تولید داخلی یا وارداتی حسب مورد معادل یک در هزار قیمت فروش کارخانه (داخلی) و یا یک در هزار مجموع ارزش گمرکی و حقوق ورودی آنها.

تبصره - عوارض موضوع بند (ب) این ماده در مورد خودروهای با عمر بیش از ده سال (به استثناء خودروهای گازسوز) به ازاء سپری شدن هر سال (تا مدت ده سال) به میزان سالانه ده درصد (۱۰٪) و حداکثر تا صد درصد (۱۰۰٪) عوارض موضوع بند مزبور این ماده افزایش می یابد.

ج - شماره گذاری انواع خودروهای سواری و وانت دو کابین اعم از تولید داخل و یا وارداتی به استثناء خودروهای سواری عمومی درون شهری یا برون شهری حسب مورد سه درصد (۳٪) قیمت فروش کارخانه و یا مجموع ارزش گمرکی و حقوق ورودی آنها (دو درصد (۲٪) مالیات و یک درصد (۱٪) عوارض).

حکم ماده (۱۷) این قانون و تبصره های آن به مالیات و عوارض این ماده قابل تسری نمی باشد.

ماده ۴۴ - به پیشنهاد کارگروهی متشکل از وزیر امور اقتصادی و دارایی (رئیس)، وزیر بازرگانی، وزیر ذی ربط و معاون برنامه ریزی و نظارت راهبردی ریاست جمهوری و تصویب هیأت وزیران، وجوهی بابت صدور، تمدید و یا اصلاح انواع کارت ها و مجوزهای مربوط به فعالیت موضوع مواد (۲۴)، (۲۶) و (۴۷) قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت مصوب ۱۳۸۰/۱۱/۲۷ و ماده (۸۰) قانون وصول برخی از

درآمدهای دولت و مصرف آن در موارد معین مصوب ۱۳۷۳/۱۲/۲۸ از متقاضیان دریافت و به حساب درآمد عمومی (نزد خزانه‌داری کل کشور) واریز می‌گردد.

ماده ۴۵ - به دولت اجازه داده می‌شود بابت خروج هر مسافر از مرزهای هوایی دویست و پنجاه هزار (۲۵۰,۰۰۰) ریال و از مرزهای دریایی و زمینی مبلغ پنجاه هزار (۵۰,۰۰۰) ریال از مسافران دریافت و به حساب درآمد عمومی (نزد خزانه‌داری کل کشور) واریز نماید. تغییرات این مبالغ هر سه سال یک بار با توجه به نرخ تورم با تصویب هیأت وزیران تعیین می‌گردد.

تبصره - دارندگان گذرنامه‌های سیاسی و خدمت، خدمه وسایل نقلیه عمومی زمینی و دریایی و خطوط پروازی، دانشجویان شاغل به تحصیل در خارج از کشور (دارندگان اجازه خروج دانشجویی) بیمارانی که با مجوز شورای پزشکی جهت درمان به خارج از کشور اعزام می‌گردند، دارندگان پروانه گذر مرزی و جانبازان انقلاب اسلامی که برای معالجه به کشورهای دیگر اعزام می‌شوند، همچنین ایرانیان مقیم خارج از کشور دارای کارنامه شغلی از وزارت کار و امور اجتماعی، درخصوص پرداخت وجوه موضوع این ماده، مستثنی می‌باشند.

ماده ۴۶ -

الف - مالیات‌های موضوع مواد (۴۲) و (۴۳) و وجوه موضوع ماده (۴۵) این قانون به حساب یا حساب‌های درآمد عمومی مربوط که توسط وزارت امور اقتصادی و دارایی (خزانه‌داری کل کشور) تعیین و از طریق سازمان امور مالیاتی کشور اعلام می‌شود، واریز می‌گردد.

ب - وصول عوارض موضوع بندهای (الف) و (ب) ماده (۴۳) این قانون به شهرداری محل محول می‌شود و عوارض مزبور نیز به حساب شهرداری محل فعالیت واریز می‌گردد.

ج - عوارض موضوع بند (ج) ماده (۴۳) به حساب تمرکز وجوه، موضوع تبصره (۲) ماده (۳۹) واریز

می شود تا حسب ترتیبات تبصره مزبور توزیع و هزینه گردد.

د- مالیات و وجوه دریافتی موضوع مواد (۴۲)، (۴۳) و (۴۵) این قانون که توسط سازمان امور مالیاتی کشور وصول می گردد مشمول احکام فصل نهم باب چهارم قانون مالیات های مستقیم مصوب ۱۳۸۰/۱۱/۲۷ و اصلاحات بعدی آن است.

ه- اختلاف و استنکاف از پرداخت وجوه دریافتی موضوع بندهای (الف) و (ب) ماده (۴۳) این قانون که توسط شهرداریها وصول می گردد، مشمول احکام ماده (۷۷) قانون اداره شهرداریها خواهد بود.

و- پرداخت مالیات و عوارض موضوع ماده (۴۳) این قانون پس از موعد مقرر موجب تعلق جریمه ای معادل دودرصد (۲٪) به ازاء هر ماه نسبت به مدت تأخیر خواهد بود.

ماده ۴۷-

الف- اشخاصی که مبادرت به حمل و نقل برون شهری مسافر در داخل کشور با وسایل نقلیه زمینی، دریایی و هوایی می نمایند، مکلفند پنج درصد (۵٪) بهاء بلیط موضوع بند (الف) ماده (۴۳) این قانون را با درج در بلیط و یا قرارداد حسب مورد، به عنوان عوارض از مسافران اخذ و عوارض مذکور مربوط به هر ماه را حداکثر تا پانزدهم ماه بعد به حساب شهرداری محل فروش بلیط واریز نمایند.

ب- مالکان خودروهای سواری و وانت دو کابین اعم از تولید داخل یا وارداتی مکلفند عوارض سالیانه خودروهای متعلق به خود، موضوع بند (ب) ماده (۴۳) این قانون را به نرخ یک در هزار قیمت فروش کارخانه (داخلی) و یا مجموع ارزش گمرکی و حقوق ورودی (وارداتی) براساس قیمت های مندرج در جداولی که توسط سازمان امور مالیاتی کشور اعلام می گردد، محاسبه و به حساب شهرداری محل واریز نمایند.

ج- تولید کنندگان انواع خودروهای سواری و وانت دو کابین تولید داخل (به استثناء خودروهای سواری

که به عنوان خودروهای عمومی شماره گذاری می شود) مکلفند مالیات و عوارض موضوع بند (ج) ماده (۴۳) این قانون را در تاریخ فروش با درج در اسناد فروش از خریداران اخذ و مالیات و عوارض مذکور را حسب مقررات موضوع ماده (۲۱) به ترتیب به حساب سازمان امور مالیاتی کشور و حساب تمرکز وجوه به نام وزارت کشور که توسط سازمان امور مالیاتی کشور اعلام می شود، واریز نمایند.

تبصره ۱- واردکنندگان یا مالکان خودروهای سواری وانت دو کابین وارداتی (به استثناء خودروهای سواری که عنوان خودرو عمومی شماره گذاری می شوند) حسب مورد مکلفند قبل از شماره گذاری با مراجعه به ادارات امور مالیاتی شهر محل شماره گذاری نسبت به پرداخت مالیات و عوارض موضوع این ماده اقدام نمایند.

تبصره ۲- نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران (معاونت راهنمایی و رانندگی) مکلف است قبل از شماره گذاری انواع خودروهای سواری و وانت دو کابین وارداتی به استثناء خودروهای سواری و عمومی درون شهری یا برون شهری، گواهی پرداخت مالیات و عوارض را از واردکنندگان یا مالکان حسب مورد اخذ و ضمیمه اسناد مربوط نموده و از شماره گذاری خودروهای مزبور که مالیات و عوارض آن پرداخت نشده است، خودداری نماید. گواهی مزبور توسط اداره امور مالیاتی پس از وصول وجوه متعلق صادر خواهد شد.

ماده ۴۸- به منظور تأمین هزینه اجراء برنامه های نگهداری، بهسازی و امنیت پرواز و توسعه زیربنایها در فرودگاهها و نیز استفاده از تجهیزات و سیستمهای جدید فرودگاهی و هوانوردی و امنیتی، به شرکت فرودگاههای کشور اجازه داده می شود با تصویب شورای عالی هواپیمایی کشوری دودرصد (۲٪) قیمت فروش بلیط مسافران پروازهای داخلی را دریافت کند.

ماده ۴۹- آئین نامه اجرائی احکام مقرر در این فصل حداکثر ظرف شش ماه از تاریخ تصویب این قانون به

پیشنهاد مشترک وزارتخانه‌های امور اقتصادی و دارایی و کشور تهیه و به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

فصل دهم - تکلیف سایر قوانین مرتبط و تاریخ اجراء

ماده ۵۰ - برقراری هرگونه عوارض و سایر وجوه برای انواع کالاهای وارداتی و تولیدی و همچنین ارائه خدمات که در این قانون، تکلیف مالیات و عوارض آنها معین شده است، همچنین برقراری عوارض به درآمدهای مأخذ محاسبه مالیات، سود سهام شرکتها، سود اوراق مشارکت، سود سپرده‌گذاری و سایر عملیات مالی اشخاص نزد بانکها و مؤسسات اعتباری غیربانکی مجاز، توسط شوراهای اسلامی و سایر مراجع ممنوع می‌باشد.

تبصره ۱- شوراهای اسلامی شهر و بخش جهت وضع هر یک از عوارض محلی جدید، که تکلیف آنها در این قانون مشخص نشده باشد، موظفند موارد را حداکثر تا پانزدهم بهمن ماه هر سال برای اجراء در سال بعد، تصویب و اعلام عمومی نمایند.

تبصره ۲- عبارت «پنج در هزار» مندرج در ماده (۲) قانون نوسازی و عمران شهری مصوب ۱۳۴۷/۹/۷ به عبارت «یک درصد (۱٪)» اصلاح می‌شود.

تبصره ۳- قوانین و مقررات مربوط به اعطاء تخفیف یا معافیت از پرداخت عوارض یا وجوه به شهرداریها و دهیاریها ملغی می‌گردد.

تبصره ۴- وزارت کشور موظف است بر حُسن اجراء این ماده در سراسر کشور نظارت نماید.

ماده ۵۱ - از اول ماه پس از تاریخ تصویب این قانون، مالیات موضوع بند (ه) ماده (۳) قانون اصلاح موادی از قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و چگونگی برقراری و وصول عوارض و سایر وجوه از تولیدکنندگان کالا، ارائه‌دهندگان خدمات و کالاهای وارداتی مصوب ۱۳۸۱ و اصلاحیه بعدی آن، حذف و عوارض موضوع این بند قانون مذکور به یک‌ونیم

درصد (۱/۵٪) اصلاح می گردد.

حکم تبصره (۱) ماده (۳۹) این قانون در مورد عوارض موضوع بند (ه) ماده (۳) قانون صدرالاشاره نیز جاری خواهد بود.

ماده ۵۲ - از تاریخ لازم الاجراء شدن این قانون، قانون اصلاح موادی از قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و چگونگی برقراری و وصول عوارض و سایر وجوه از تولیدکنندگان کالا، ارائه دهندگان خدمات و کالاهای وارداتی مصوب ۱۳۸۱ و اصلاحیه بعدی آن و سایر قوانین و مقررات خاص و عام مغایر مربوط به دریافت هرگونه مالیات غیرمستقیم و عوارض بر واردات و تولید کالاها و ارائه خدمات لغو گردیده و برقراری و دریافت هرگونه مالیات غیرمستقیم و عوارض دیگر از تولیدکنندگان و واردکنندگان کالاها و ارائه دهندگان خدمات ممنوع می باشد. حکم این ماده شامل قوانین و مقررات مغایری که شمول قوانین و مقررات عمومی بر آنها مستلزم ذکر نام یا تصریح نام است، نیز می باشد.

موارد زیر از شمول حکم این قانون مستثنی می باشد:

- ۱- قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران؛
- ۲- قانون مالیاتهای مستقیم مصوب اسفند ۱۳۶۶ و اصلاحیه های بعدی آن؛
- ۳- قانون چگونگی اداره مناطق آزاد تجاری - صنعتی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۷۲/۶/۷؛
- ۴- قانون تشکیل و اداره مناطق ویژه اقتصادی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۸۴/۹/۵؛
- ۵- قانون مقررات تردد وسایل نقلیه خارجی مصوب ۱۳۷۳/۴/۱۲؛
- ۶- عوارض آزادراهها، عوارض موضوع ماده (۱۲) قانون حمل و نقل و عبور کالاهای خارجی از قلمرو جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۷۴/۱۲/۲۶؛

۷- قانون نحوه تأمین هزینه اتاق بازرگانی و صنایع و معادن و اتاق تعاون مصوب ۱۳۷۲/۸/۱۱ و اصلاحات بعدی آن؛

۸- مواد (۶۳) و (۸۷) قانون وصول برخی از درآمدهای دولت مصوب ۱۳۷۳/۱۲/۲۸.

تبصره - هزینه، کارمزد و سایر وجوهی که از درخواست کننده در ازاء ارائه مستقیم خدمات خاص و یا فروش کالا که طبق قوانین و مقررات مربوطه دریافت می شود و همچنین خسارات و جرائمی که به موجب قوانین و یا اختیارات قانونی لغو نشده دریافت می گردد، از شمول این ماده مستثنی می باشد.

مصادیق خدمات خاص، نحوه قیمت گذاری و میزان بهای تعیین شده برای خدمات موضوع این تبصره به پیشنهاد دستگاه اجرائی مربوط و تصویب هیأت وزیران تعیین می گردد.

ماده ۵۳ - تاریخ اجراء این قانون در رابطه با مواد (۱۸)، (۲۴)، (۲۵)، (۲۸)، (۳۱)، (۳۵)، (۳۶)، (۴۲) و (۴۸) از تاریخ تصویب و در مورد ماده (۵۱) از اول ماه پس از تصویب این قانون خواهد بود و سایر مواد آن از اول مهر ماه سال ۱۳۸۷ است. سازمان امور مالیاتی کشور موظف است ظرف مهلت های مقرر در مواد مربوطه پس از تصویب قانون، آئین نامه ها، دستورالعملها و ضوابط اجرائی مربوط را تهیه و به تصویب مراجع ذی ربط برساند.

قانون فوق مشتمل بر پنجاه و سه ماده و چهل و هفت تبصره در جلسه ۱۳۸۷/۲/۱۷ کمیسیون اقتصادی مجلس شورای اسلامی طبق اصل هشتاد و پنجم (۸۵) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران تصویب گردید و پس از موافقت مجلس با اجراء آزمایشی آن به مدت پنج سال در تاریخ ۱۳۸۷/۳/۲ به تأیید شورای نگهبان رسید.

دستورالعمل‌های مرتبط

دستورالعمل فرآیند کشف فعالیت‌های مشکوک و نحوه ثبت و ارسال اطلاعات آن (در

خصوص مبارزه با پول‌شویی در بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران)

این دستورالعمل در اجرای قانون مبارزه با پول‌شویی مصوب ۸۶/۱۱/۲، آئین‌نامه اجرایی آن مصوب ۸۸/۹/۱۱ و قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران آذرماه ۱۳۸۴ به تصویب هیأت مدیره سازمان بورس و اوراق بهادار رسیده است.

دستورالعمل شناسایی مشتریان در بازار سرمایه

به منظور مبارزه با پولشویی و جلوگیری از تامین مالی تروریسم و همچنین فراهم آوردن تمهیدات لازم برای اجرای بند الف از ماده ۷ قانون مبارزه با پولشویی (مصوب دوم بهمن ماه ۱۳۸۶ مجلس شورای اسلامی) و فصل دوم آئین‌نامه اجرائی قانون مبارزه با پولشویی موضوع تصویب نامه شماره ۱۸۱۴۳۴/ت ۴۳۱۸۲ ک مورخ ۱۳۸۸/۹/۱۴ وزیران عضو کارگروه تصویب آئین نامه های مربوط به قانون مبارزه با پولشویی این دستورالعمل در ۳۹ ماده و ۱۸ تبصره در دهمین جلسه شورای عالی مبارزه با پولشویی مورخ ۱۳۹۰/۷/۱۹ به تصویب رسید و از تاریخ ابلاغ، لازم الاجراست.

دستورالعمل گزارش عملیات و معاملات مشکوک در بازار سرمایه

به منظور مبارزه با پولشویی و جلوگیری از تامین مالی تروریسم و نیز فراهم آوردن تمهیدات لازم برای اجرای بند ج از ماده ۷ قانون مبارزه با پولشویی (مصوب دوم بهمن ماه ۱۳۸۶ مجلس شورای اسلامی) و فصل دوم آئین‌نامه اجرائی قانون مبارزه با پولشویی موضوع تصویب نامه شماره ۱۸۱۴۳۴/ت ۴۳۱۸۲ ک مورخ ۱۳۸۸/۹/۱۴ وزیران عضو کارگروه تصویب آئین نامه های مربوط به قانون مبارزه با پولشویی،

«دستورالعمل گزارش عملیات و معاملات مشکوک در بازار سرمایه» این دستورالعمل در ۱۶ ماده و ۶ تبصره در دهمین جلسه شورای عالی مبارزه با پولشویی مورخ ۱۳۹۰/۷/۱۹ به تصویب رسید و از تاریخ ابلاغ، لازم الاجراست.

دستورالعمل نحوه مراقبت از اشخاص مظنون در بازار سرمایه

به منظور مبارزه با پولشویی و جلوگیری از تامین مالی تروریسم و نیز فراهم آوردن تمهیدات لازم برای اجرای ماده ۱۰ از فصل دوم آئین نامه اجرائی قانون مبارزه با پولشویی موضوع تصویب نامه شماره ۴۳۱۸۲/ت/۱۸۱۴۳۴ ک مورخ ۱۳۸۸/۹/۱۴ وزیران عضو کارگروه تصویب آئین نامه های مربوط به قانون مبارزه با پولشویی، این دستورالعمل در ۱۱ ماده و ۱ تبصره در دهمین جلسه شورای عالی مبارزه با پولشویی مورخ ۱۳۹۰/۷/۱۹ به تصویب رسید و از تاریخ ابلاغ، لازم الاجراست.

ضوابط اعطای مجوز معامله اوراق بهادار به سرمایه گذار خارجی و ناشر ایرانی

این ضوابط در ۶ ماده و ۳ تبصره و ۳ پیوست در تاریخ ۱۳۸۹/۹/۱۳ به تصویب هیات مدیره سازمان بورس و اوراق بهادار رسید و از تاریخ تصویب لازم الاجراست.

دستورالعمل نحوه ارسال اسناد و مدارک مربوط به بازار سرمایه به نشانی پستی مشتریان

به منظور مبارزه با پولشویی و جلوگیری از تامین مالی تروریسم و در اجرای فصل دوم آئین نامه اجرائی قانون مبارزه با پولشویی موضوع تصویب نامه شماره ۴۳۱۸۲/ت/۱۸۱۴۳۴ ک مورخ ۱۳۸۸/۹/۱۴ وزیران عضو کارگروه تصویب آئین نامه های مربوط به قانون مبارزه با پولشویی، این دستورالعمل در ۱۵ ماده و ۶ تبصره در دهمین جلسه شورای عالی مبارزه با پولشویی مورخ ۱۳۹۰/۷/۱۹ به تصویب رسید و از تاریخ ابلاغ، لازم الاجراست.

دستورالعمل نگهداری و امحاء اسناد در بازار سرمایه در حوزه مبارزه با پولشویی

به منظور مبارزه با پولشویی و جلوگیری از تامین مالی تروریسم و نیز فراهم آوردن تمهیدات لازم برای اجرای بند د از ماده ۷ قانون مبارزه با پولشویی (مصوب دوم بهمن ماه ۱۳۸۶ مجلس شورای اسلامی) و فصل ششم آئین نامه اجرائی قانون مبارزه با پولشویی موضوع تصویب نامه شماره ۱۸۱۴۳۴/ت ۴۳۱۸۲ ک مورخ ۱۳۸۸/۹/۱۴ وزیران عضو کارگروه تصویب آئین نامه های مربوط به قانون مبارزه با پولشویی، این دستورالعمل در ۱۰ ماده و ۳ تبصره در دهمین جلسه شورای عالی مبارزه با پولشویی مورخ ۱۳۹۰/۷/۱۹ به تصویب رسید و از تاریخ ابلاغ، لازم الاجراست.

دستورالعمل رعایت مقررات مبارزه با پولشویی در خدمات الکترونیک بازار سرمایه

به منظور مبارزه با پولشویی و جلوگیری از تامین مالی تروریسم و نیز فراهم آوردن تمهیدات لازم برای اجرای فصل دوم آئین نامه اجرائی قانون مبارزه با پولشویی موضوع تصویب نامه شماره ۱۸۱۴۳۴/ت ۴۳۱۸۲ ک مورخ ۱۳۸۸/۹/۱۴ وزیران عضو کارگروه تصویب آئین نامه های مربوط به قانون مبارزه با پولشویی، این دستورالعمل در ۱۱ ماده و ۲ تبصره در دهمین جلسه شورای عالی مبارزه با پولشویی مورخ ۱۳۹۰/۷/۱۹ به تصویب رسید و از تاریخ ابلاغ، لازم الاجراست.

دستورالعمل رعایت مقررات مبارزه با پولشویی در حوزه نظام های پرداخت و بانکداری

الکترونیکی

به منظور حصول اطمینان از اجرای کامل قانون مبارزه با پولشویی مصوب دوم بهمن ماه ۱۳۸۶ و در اجرای موثر مفاد آیین نامه اجرایی آن موضوع تصویب نامه شماره ۱۸۱۴۳۴/ت ۴۳۱۸۲ ک مورخ ۱۳۸۸/۹/۱۴ وزیران عضو کارگروه تصویب آیین نامه های مربوط به قانون مبارزه با پولشویی و اصلاحات

بعدی آن، به خصوص ماده ۶ این آیین نامه و به منظور ایجاد شفافیت و احصای وظایف واحدهای بانکی در خصوص تطبیق با مقررات مبارزه با پولشویی در پرداخت‌ها و تراکنش‌های بانکی الکترونیکی؛ این دستورالعمل در ۲۱ ماده و ۳ تبصره در هشتمین جلسه شورای عالی مبارزه با پولشویی مورخ ۱۳۸۹/۱۱/۲۰ به تصویب رسید و از تاریخ ابلاغ، لازم الاجراست.

دستورالعمل ساختار و وظایف واحد مبارزه با پول شویی در صنعت بیمه

به منظور مبارزه با پولشویی و جلوگیری از تأمین مالی تروریسم و همچنین فراهم آوردن تمهیدات لازم برای اجرای مواد ۱۸ و ۱۹ آیین نامه اجرایی قانون مبارزه با پولشویی موضوع تصویب نامه شماره ۱۸۱۴۳۴/ت ۴۳۱۸۲ ک مورخ ۱۳۸۸/۹/۱۴ وزیران عضو کارگروه تصویب آیین نامه‌های مربوط به قانون مبارزه با پولشویی، این دستورالعمل در یازده ماده و پنج تبصره در دوازدهمین جلسه شورای عالی مبارزه با پولشویی مورخ ۱۳۹۰/۱۰/۱۲ به تصویب رسید و از تاریخ ابلاغ، لازم الاجراست.

دستورالعمل شناسایی معاملات مشکوک و شیوه گزارش دهی

به منظور مبارزه با پولشویی و جلوگیری از تأمین مالی تروریسم و نیز فراهم آوردن تمهیدات لازم برای اجرای بند ج از ماده ۷ قانون مبارزه با پولشویی (مصوب دوم بهمن ماه ۱۳۸۶ مجلس شورای اسلامی) و فصل‌های دوم و سوم آیین نامه اجرایی قانون مبارزه با پولشویی موضوع تصویب نامه شماره ۱۸۱۴۳۴/ت ۴۳۱۸۲ ک مورخ ۱۳۸۸/۹/۱۴ وزیران عضو کارگروه تصویب آیین نامه‌های مربوط به قانون مبارزه با پولشویی و همچنین در اجرای ماده ۴۳ آیین نامه مذکور مبنی بر تهیه دستورالعمل تشخیص عملیات و معاملات مشکوک، این دستورالعمل در ۱۵ ماده و ۴ تبصره در هشتمین جلسه شورای عالی مبارزه با پولشویی مورخ ۱۳۸۹/۱۱/۲۰ به تصویب رسید و از تاریخ ابلاغ، لازم الاجراست.

دستورالعمل لزوم رعایت مقررات مبارزه با پولشویی در روابط کارگزاری و شناسایی

بانک‌های پوخته‌ای

به منظور مبارزه با پولشویی و جلوگیری از تأمین مالی تروریسم و نیز در اجرای موثر ماده ۳۲ آیین‌نامه اجرایی قانون مبارزه با پولشویی موضوع تصویب نامه شماره ۱۸۱۴۳۴/ت ۴۳۱۸۲ ک مورخ ۱۳۸۸/۹/۱۴ وزیران عضو کارگروه تصویب آیین‌نامه‌های مربوط به قانون مبارزه با پولشویی و اصلاحات بعدی آن و نظر به ضرورت اتخاذ تدابیر احتیاطی لازم در برقراری و حفظ روابط کارگزاری توسط موسسات اعتباری ایرانی با بانک‌ها و موسسات اعتباری خارجی؛ این دستورالعمل در ۶ ماده و ۴ تبصره در هشتمین جلسه شورای عالی مبارزه با پولشویی مورخ ۱۳۸۹/۱۱/۲۰ به تصویب رسید و از تاریخ ابلاغ، لازم الاجراست.

دستورالعمل مبارزه با پولشویی در حوزه ارائه خدمات بیمه الکترونیکی

به منظور مبارزه با پولشویی و جلوگیری از تأمین مالی تروریسم و همچنین فراهم آوردن تمهیدات لازم برای اجرای آیین نامه اجرایی قانون مبارزه با پولشویی موضوع تصویب نامه شماره ۱۸۱۴۳۴/ت ۴۳۱۸۲ ک مورخ ۱۳۸۸/۹/۱۴ وزیران عضو کارگروه تصویب آیین نامه‌های مربوط به قانون مبارزه با پولشویی، این دستورالعمل در دوازده ماده و دو تبصره در دوازدهمین جلسه شورای عالی مبارزه با پولشویی مورخ ۱۳۹۰/۱۰/۱۲ به تصویب رسید و از تاریخ ابلاغ، لازمالاجراست.

دستورالعمل مبارزه با پولشویی در عملیات بیمه‌ای اتکایی خارجی و معاملات برون مرزی

به منظور مبارزه با پولشویی و جلوگیری از تأمین مالی تروریسم و همچنین فراهم آوردن تمهیدات لازم برای اجرای مواد ۳۱، ۳۲ آیین نامه اجرایی قانون مبارزه با پولشویی موضوع تصویب نامه شماره ۱۸۱۴۳۴/ت ۴۳۱۸۲ ک مورخ ۱۳۸۸/۹/۱۴ وزیران عضو کارگروه تصویب آیین نامه‌های مربوط به

قانون مبارزه با پولشویی، این دستورالعمل در پنج ماده در دوازدهمین جلسه شورای عالی مبارزه با پولشویی مورخ ۱۳۹۰/۱۰/۱۲ به تصویب رسید و از تاریخ ابلاغ، لازم الاجراست.

دستورالعمل مجموعه اقدامات و تدابیر لازم برای حصول اطمینان از رعایت مقررات

مبارزه با پولشویی در واحدهای برون مرزی موسسات اعتباری

به منظور مبارزه با پولشویی و جلوگیری از تامین مالی تروریسم و در اجرای موثر ماده ۳۱ آیین نامه اجرایی قانون مبارزه با پولشویی موضوع تصویب نامه شماره ۱۸۱۴۳۴/ت/۴۳۱۸۲ ک مورخ ۱۳۸۸/۹/۱۴ وزیران عضو کارگروه تصویب آیین نامه های مربوط به قانون مبارزه با پولشویی و به منظور حصول اطمینان از اجرای کامل مقررات مذکور در کلیه واحدهای برون مرزی موسسات اعتباری و اجتناب آن ها از قرار گرفتن در معرض ریسک شهرت؛ این دستورالعمل در ۴ ماده و ۱ تبصره در هشتمین جلسه شورای عالی مبارزه با پولشویی مورخ ۱۳۸۹/۱۱/۲۰ به تصویب رسید و از تاریخ ابلاغ، لازم الاجراست.

دستورالعمل نحوه ارسال اسناد و مدارک مشتریان موسسات اعتباری به نشانی پستی

آن ها

به منظور مبارزه با پولشویی و جلوگیری از تامین مالی تروریسم و در اجرای موثر بند ۸ از ماده ۱۴ قانون پولی و بانکی کشور (مصوب تیر ماه ۱۳۵۱ و اصلاحات پس از آن)، بند الف از ماده ۷ قانون مبارزه با پولشویی (مصوب دوم بهمن ماه ۱۳۸۶ مجلس شورای اسلامی)، فصل دوم آیین نامه اجرایی قانون مبارزه با پولشویی موضوع تصویب نامه شماره ۱۸۱۴۳۴/ت/۴۳۱۸۲ ک مورخ ۱۳۸۸/۹/۱۴ وزیران عضو کارگروه تصویب آیین نامه های مربوط به قانون مبارزه با پولشویی، آیین نامه مستند سازی جریان وجوه در کشور موضوع تصویب نامه شماره ۲۱۱۸۱۵/ت/۳۹۳۹۵ هـ مورخ ۱۳۸۶/۱۲/۲۶ هیات وزیران؛ این دستورالعمل

در ۱۲ ماده و ۶ تبصره در هشتمین جلسه شورای عالی مبارزه با پولشویی مورخ ۱۳۸۹/۱۱/۲۰ به تصویب رسید و از تاریخ ابلاغ، لازم الاجراست.

دستورالعمل نحوه اعمال دقت و نظارت ویژه هنگام ارائه خدمات پایه به اشخاص

سیاسی خارجی در موسسات اعتباری

به منظور مبارزه با پولشویی و جلوگیری از تأمین مالی تروریسم و نیز در اجرای موثر تکالیف مقرر در آیین نامه اجرایی قانون مبارزه با پولشویی موضوع تصویب نامه شماره ۱۸۱۴۳۴/ت/۴۳۱۸۲ ک مورخ ۱۳۸۸/۹/۱۴ وزیران عضو کارگروه تصویب آئین نامه های مربوط به قانون مبارزه با پولشویی به ویژه ماده ۹ آن؛ این دستورالعمل در ۱۲ ماده و ۶ تبصره در دوازدهمین جلسه شورای عالی مبارزه با پولشویی مورخ ۱۳۹۰/۱۰/۱۲ به تصویب رسید و از تاریخ ابلاغ، لازم الاجراست.

دستورالعمل نحوه شناسایی عملیات بیمه ای مشکوک و مراقبت از اشخاص مظنون در

مؤسسات بیمه

به منظور مبارزه با پولشویی و جلوگیری از تأمین مالی تروریسم و همچنین فراهم آوردن تمهیدات لازم برای اجرای مواد قانون و آیین نامه اجرایی قانون مبارزه با پولشویی موضوع تصویب نامه شماره ۱۸۱۴۳۴/ت/۴۳۱۸۲ ک مورخ ۱۳۸۸/۹/۱۴ وزیران عضو کارگروه تصویب آئین نامه های مربوط به قانون مبارزه با پولشویی، این دستورالعمل در هفده ماده و چهار تبصره در دوازدهمین جلسه شورای عالی مبارزه با پولشویی مورخ ۱۳۹۰/۱۰/۱۲ به تصویب رسید و از تاریخ ابلاغ، لازمالاجراست.

دستورالعمل نحوه مراقبت از اشخاص مظنون در موسسات اعتباری

به منظور مبارزه با پولشویی و جلوگیری از تامین مالی تروریسم و نیز فراهم آوردن تمهیدات لازم برای اجرای موثر تکالیف مقرر در آیین‌نامه اجرائی قانون مبارزه با پولشویی موضوع تصویب نامه شماره ۱۸۱۴۳۴/ت/۴۳۱۸۲ ک مورخ ۱۳۸۸/۹/۱۴ وزیران عضو کارگروه تصویب آیین‌نامه‌های مربوط به قانون مبارزه با پولشویی به خصوص ماده ۱۰ آن، این دستورالعمل در ۸ ماده و ۱ تبصره در هشتمین جلسه شورای عالی مبارزه با پولشویی مورخ ۱۳۸۹/۱۱/۲۰ به تصویب رسید و از تاریخ ابلاغ، لازم الاجراست.

دستورالعمل چگونگی شناسایی مشتریان ایرانی موسسات اعتباری

به منظور مبارزه با پولشویی و جلوگیری از تامین مالی تروریسم و نیز فراهم آوردن تمهیدات لازم برای اجرای بند ۸ از ماده ۱۴ قانون پولی و بانکی کشور (مصوب تیر ماه ۱۳۵۱ و اصلاحات پس از آن)، بند الف از ماده ۷ قانون مبارزه با پولشویی (مصوب دوم بهمن ماه ۱۳۸۶ مجلس شورای اسلامی)، فصل دوم آیین‌نامه اجرائی قانون مبارزه با پولشویی موضوع تصویب نامه شماره ۱۸۱۴۳۴/ت/۴۳۱۸۲ ک مورخ ۱۳۸۸/۹/۱۴ وزیران عضو کارگروه تصویب آیین‌نامه‌های مربوط به قانون مبارزه با پولشویی و اصلاحات بعدی آن، آیین‌نامه مستند سازی جریان وجوه در کشور موضوع تصویب نامه شماره ۲۱۱۸۱۵/ت/۳۹۳۹۵ ه مورخ ۱۳۸۶/۱۲/۲۶ هیات وزیران و نیز مدیریت انواع ریسک‌های بانکی به ویژه ریسک‌های عملیاتی، شهرت و تطبیق؛ این دستورالعمل در ۳۷ ماده و ۱۸ تبصره در هشتمین جلسه شورای عالی مبارزه با پولشویی مورخ ۱۳۸۹/۱۱/۲۰ به تصویب رسید.

دستورالعمل چگونگی شناسایی مشتریان خارجی موسسات اعتباری

به منظور مبارزه با پولشویی و جلوگیری از تامین مالی تروریسم و نیز فراهم آوردن تمهیدات لازم برای اجرای بند ۸ از ماده ۱۴ قانون پولی و بانکی کشور (مصوب تیر ماه ۱۳۵۱ و اصلاحات پس از آن)، بند الف از ماده ۷ قانون مبارزه با پولشویی (مصوب دوم بهمن ماه ۱۳۸۶ مجلس شورای اسلامی)، فصل دوم آیین نامه اجرائی قانون مبارزه با پولشویی موضوع تصویب نامه شماره ۱۸۱۴۳۴/ت ۴۳۱۸۲ ک مورخ ۱۳۸۸/۹/۱۴ وزیران عضو کارگروه تصویب آیین نامه های مربوط به قانون مبارزه با پولشویی و اصلاحات بعدی آن، آیین نامه مستند سازی جریان وجوه در کشور موضوع تصویب نامه شماره ۲۱۱۸۱۵/ت ۳۹۳۹۵ ه مورخ ۱۳۸۶/۱۲/۲۶ هیات وزیران، آیین نامه تعیین شماره اختصاصی برای اشخاص خارجی مرتبط با کشور موضوع تصویب نامه شماره ۱۶۱۷۳/ت ۴۰۲۶۶ ه مورخ ۱۳۸۸/۱/۲۹ هیات وزیران و مصوبات کارگروه ماده ۹ آن و نیز مدیریت انواع ریسک های بانکی به ویژه ریسک های عملیاتی، شهرت و تطبیق؛ این دستورالعمل در ۲۲ ماده و ۱۴ تبصره در دوازدهمین جلسه شورای عالی مبارزه با پولشویی مورخ ۱۳۹۰/۱۰/۱۲ به تصویب رسید.

دستورالعمل اجرایی نحوه گزارش واریز نقدی وجوه بیش از سقف مقرر

به منظور مبارزه با پولشویی و جلوگیری از تامین مالی تروریسم و نیز در اجرای موثر آیین نامه اجرائی قانون مبارزه با پولشویی موضوع تصویب نامه شماره ۱۸۱۴۳۴/ت ۴۳۱۸۲ ک مورخ ۱۳۸۸/۹/۱۴ وزیران عضو کارگروه تصویب آیین نامه های مربوط به قانون مبارزه با پولشویی به ویژه ماده ۲۶ آن؛ این دستورالعمل در ۱۱ ماده و ۲ تبصره در هشتمین جلسه شورای عالی مبارزه با پولشویی مورخ ۱۳۸۹/۱۱/۲۰ به تصویب رسید و از تاریخ ابلاغ، لازم الاجراست.

دستورالعمل اجرایی مبارزه با پولشویی در صرافی ها

به منظور مبارزه با پولشویی و جلوگیری از تامین مالی تروریسم و نیز فراهم آوردن تمهیدات لازم برای اجرای ماده ۷ قانون مبارزه با پولشویی (مصوب - دوم بهمن ماه ۱۳۸۶ مجلس شورای اسلامی)، آیین نامه اجرایی قانون مبارزه با پولشویی موضوع تصویب نامه شماره ۱۸۱۴۳۴/ت ۴۳۱۸۲ ک مورخ ۱۳۸۸/۹/۱۴ وزیران عضو کارگروه تصویب آیین نامه های مربوط به قانون مبارزه با پولشویی و اصلاحات بعدی آن، آیین نامه مستند سازی جریان وجوه در کشور موضوع تصویب نامه شماره ۲۱۱۸۱۵/ت ۳۹۳۹۵ ه مورخ ۱۳۸۶/۱۲/۲۶ هیات وزیران و همسویی با ضوابط و معیارهای بین المللی در زمینه مبارزه با پولشویی و تامین مالی تروریسم، این دستورالعمل در ۲۰ ماده و ۱۱ تبصره در دوازدهمین جلسه شورای عالی مبارزه با پولشویی مورخ ۱۳۹۰/۱۰/۱۲ به تصویب رسید و از تاریخ ابلاغ لازم الاجراست.

دستورالعمل نحوه تعیین سطح فعالیت مورد انتظار مشتری در موسسات اعتباری

به منظور مبارزه با پولشویی و جلوگیری از تامین مالی تروریسم و در اجرای موثر قانون مبارزه با پولشویی (مصوب دوم بهمن ماه ۱۳۸۶ مجلس شورای اسلامی)، آیین نامه اجرائی قانون مبارزه با پولشویی موضوع تصویب نامه شماره ۱۸۱۴۳۴/ت ۴۳۱۸۲ ک مورخ ۱۳۸۸/۹/۱۴ وزیران عضو کارگروه تصویب آیین نامه های مربوط به قانون مبارزه با پولشویی؛ این دستورالعمل در ۱۰ ماده و ۴ تبصره در هشتمین جلسه شورای عالی مبارزه با پولشویی مورخ ۱۳۸۹/۱۱/۲۰ به تصویب رسید و از تاریخ ابلاغ، لازم الاجراست.

آیین‌نامه مدت و طرز نگاهداری اوراق بازرگانی، اسناد و دفاتر بانکها

شورای پول و اعتبار در یک هزار و چهاردهمین جلسه مورخ ۱۳۸۹/۳/۲۵ به استناد بند (و) از ماده ۳۳ قانون پولی و بانکی کشور مصوب ۱۸ تیرماه ۱۳۵۱، «آیین‌نامه مدت و طرز نگاهداری اوراق بازرگانی، اسناد و دفاتر بانکها» را در ۱۲ ماده و ۱۱ تبصره، تصویب نمود.

منابع

- قانون مبارزه با پولشویی، مصوب ۲ بهمن ۱۳۸۶.
- آیین نامه اجرایی قانون مبارزه با پولشویی، مصوب ۱۸ آذر ۱۳۸۸.
- قانون تنظیم بازار غیرمتشکل پولی در ۱۳۸۳/۱۰/۲۳.
- قانون پولی و بانکی کشور مصوب ۱۳۵۱.
- قانون مالیات بر ارزش افزوده، مصوب ۱۷ اردیبهشت ۱۳۸۷.
- اکبر کمیجانی، بیژن بیدآباد، زهرا عابدی، فریبا فهیم یحیایی، محمد عیسی زاده، فریبا شیرخانی، تحلیلی بر مالیات بر ارزش افزوده و بررسی مقدماتی امکان اجرای آن در اقتصاد ایران، گزارش مرحله اول، معاونت امور اقتصادی، وزارت امور اقتصادی و دارایی، ۱۳۷۱. چاپ مجدد توسط معاونت امور اقتصادی وزارت امور اقتصادی و دارایی، ۱۳۷۴.
- <http://www.bidabad.ir/doc/malyat-vat.pdf>
- بیژن بیدآباد، گونه‌شناسی نهادهای مالی و مراکز تصمیم‌گیری اقتصادی در ساختار اقتصاد ایران، مجموعه مقالات سیزدهمین کنفرانس سالانه سیاستهای پولی و ارزی، نقش نهادهای مالی در توسعه اقتصادی: عملکرد و چشم‌انداز- تجربه ایران، پژوهشکده پولی و بانکی، بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، ۳۱-۳۰ اردیبهشت ۱۳۸۲، صفحات ۴۴۶-۳۹۱، تهران.
- <http://www.bidabad.ir/doc/nahadhayeh-mali.pdf>
- اقتصاد غیررسمی، (۱۳۷۴). ترجمه و نگارش منوچهر نوربخش، کامران سپهری، مؤسسه تحقیقات پولی و بانکی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران.
- گزارش فرمانده نیروی انتظامی.
- <http://www.kayhannews.com/811022/other4.htm#other401>
- گزارش مدیرکل مرکز مبارزه با قاچاق کالا.
- http://www.hamshahri.org/HAMNEWS/1382/820225/ECONOM/_EVENT.HTM
- گزارش وزیر بازرگانی به نقل از رئیس کل گمرکات کشور.
- <http://www.refahweekly.com/eco/pz09hfbp.htm>
- مهنار ربیعی، رابطه نرخ بهره و نرخ ارز در ایران، رساله دکتری اقتصاد، به راهنمایی بیژن بیدآباد،

دانشگاه آزاد اسلامی، واحد علوم و تحقیقات، تهران، ۱۳۸۵.

- بیدآباد، بیژن و مهناز ربیعی، رابطه نرخ ارز و نرخ بهره در اقتصاد ایران (ارزیابی مجدد و توسعه نظریه مقداری پول). پژوهشنامه اقتصادی، بهار ۱۳۸۸، ۹ (۱۱) پیاپی ۳۲، صفحات ۶۷-۹۶.

<http://www.bidabad.ir/doc/nerkhe-arz-bahreh-1.pdf>

- A.A Tait, Value Added Tax, International Practice, And. Problems, IMF, Washington Dc, 1988.
- Richard W. Lindholm, "The Value Added Tax, A Short Review of the Literature, Journal of Economic Literature, December 1970
- Fisher, Irving, (1911) The Purchasing Power of Money: Its Determination and Relation to Credit, Interest, and Crises. Reprints of Economic Classics, New York.

منابع بانکداری راستین

مستندات بانکداری راستین در بخش بانکداری راستین وبسایت <http://www.bidabad.ir> قابل دسترس است.

بانکداری راستین

Rastin Banking

Rastin Banking Bill and Executive Regulations

لایحه و آئین نامه اجرایی بانکداری راستین

۱ - لایحه: پیشنویس لایحه قانونی بانکداری راستین

بیژن بیدآباد، آذرننگ امیراستوار، سعید عبداللهی، محمود الهیاری فرد، اسکندر پردل، مریم حیدری، علیرضا شفیعی، محمدعلی پوربهروز. بانک ملی ایران، تهران، ۱۳۹۱.

<http://www.bidabad.ir/doc/rastin-banking-bill.pdf>

۲ - آئین نامه اجرایی: پیشنویس آئین نامه اجرایی بانکداری راستین

بیژن بیدآباد، آذرننگ امیراستوار، سعید عبداللهی، محمود الهیاری فرد، اسکندر پردل، مریم حیدری، علیرضا شفیعی، محمدعلی پوربهروز. بانک ملی ایران، تهران، ۱۳۹۱.

<http://www.bidabad.ir/doc/rastin-banking-regulation.pdf>

۳ - **مقاله:** بررسی فقهی و حقوقی مقررات بانکداری بدون ربا در ایران و پیشنهاد لایحه و آئین نامه

اجرایی بانکداری راستین

بیژن بیدآباد. مجموعه مقالات اولین سمینار از سلسله سمینارهای تخصصی نقد و بررسی قوانین، مقررات و نظام بانکداری ایران با رویکرد اسلامی با عنوان «قوانین و مقررات مرتبط با عملیات بانکداری». موسسه نوین پژوهان و پژوهشکده پولی و بانکی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، تهران، ۲۸ خرداد ۱۳۹۳.

<http://www.bidabad.ir/doc/jurist-legal-banking-fa.pdf>

4 - **Article:** General Regulatory Framework in Rastin Profit and Loss Sharing Banking (Part I-Operational Context)

Bijan Bidabad. Journal of Business and Finance in Emerging Markets, JBFEM, [S.l.], v.1, n.1, p.11-26, May 2018. Social Science & Business Research Network (SSBRN). ISSN 2580-5568.

<http://www.bidabad.ir/doc/rastin-regulatory-en-I.pdf>

<https://doi.org/10.32770/jbfem.vol1111-26>

5 - **Article:** General Regulatory Framework in Rastin Profit and Loss Sharing Banking (Part II-Legal Groundwork)

Bijan Bidabad.

Journal of Business and Finance in Emerging Markets, JBFEM, [S.l.], v.1, n.2, p.109-126, Nov.2018. Social Science & Business Research Network (SSBRN). ISSN 2580-5568.

<http://www.bidabad.ir/doc/rastin-regulatory-en-II.pdf>

<https://doi.org/10.32770/jbfem.vol11109-126>

6 - **Article:** General Regulatory Framework in Rastin Profit and Loss Sharing Banking (Part III-Auxiliary Provisions)

Bijan Bidabad. Bijan Bidabad, Journal of Business and Finance in Emerging Markets, JBFEM, Vol 2, No.1, pp.51-65, May 2019. Social Science & Business Research Network (SSBRN). ISSN 2580-5568.

<http://www.bidabad.ir/doc/rastin-regulatory-en-III.pdf>

<https://doi.org/10.32770/jbfem.vol251-66>

Rastin Banking Books

کتاب بانکداری راستین

۷ - **کتاب:** بانکداری راستین، سیستم نوین بانکداری اسلامی عملیاتی، جلد اول: مباحث نظری

بیژن بیدآباد. چاپ مؤسسه نوین پژوهان دانش راستین، تهران، ۱۳۹۵.

<http://www.bidabad.ir/doc/rastin-bank-1-fa.pdf>

<http://pub.npdr.ir/product/بانکداری-راستین-جلد-۱>

۸ - **کتاب:** بانکداری راستین، سیستم نوین بانکداری اسلامی عملیاتی، جلد دوم: مباحث کاربردی

بیژن بیدآباد. چاپ مؤسسه نوین پژوهان دانش راستین، تهران، ۱۳۹۵.

<http://www.bidabad.ir/doc/rastin-bank-2-fa.pdf>

<http://pub.npdr.ir/product/بانکداری-راستین-جلد-۲-سیستم-نوین-بانکداری>

۹ - **کتاب:** بانکداری راستین، سیستم نوین بانکداری اسلامی عملیاتی، جلد سوم: مباحث اجرایی

بیژن بیدآباد. چاپ مؤسسه نوین پژوهان دانش راستین، تهران، ۱۳۹۵.

<http://www.bidabad.ir/doc/rastin-bank-3-fa.pdf>

<http://pub.npdr.ir/product/بانکداری-راستین-سیستم-نوین-بانکداری-۱-۲>

10 - **Book:** Rastin Banking: New Operational Islamic Banking System, Volume One, Theoretical Foundations

Bijan Bidabad .Lap Lambert Academic Publishing, OmniScriptum GmbH & Co.KG.

ISBN: 978-3-659-54463-74. 2014.

<http://www.bidabad.ir/doc/rastin-banking-theory-en.pdf>

http://www.amazon.com/Rastin-Banking-Operational-Theoretical-Foundations/dp/3659544639/ref=sr_1_2?s=books&ie=UTF8&qid=1402563518&sr=1-2

11 - **Book:** Rastin Banking: New Operational Islamic Banking System, Volume Two, Application Issues

Bijan Bidabad .Lap Lambert Academic Publishing, OmniScriptum GmbH & Co.KG.

ISBN: 978-3-659-55210-6. 2014.

<http://www.bidabad.ir/doc/rastin-banking-application-en.pdf>

http://www.amazon.com/Rastin-Banking-II-Operational-Application/dp/3659552100/ref=sr_1_1?s=books&ie=UTF8&qid=1404643353&sr=1-1

12 - **Book:** Rastin Banking: New Operational Islamic Banking System, Volume Three, Legal Issues

Bijan Bidabad .Lap Lambert Academic Publishing, OmniScriptum GmbH & Co.KG.

Rastin Banking Generals

کلیات بانکداری راستین

۱۳ - **مقاله:** شمائی از بانکداری راستین

بیژن بیدآباد. اداره تحقیقات و برنامه‌ریزی، بانک ملی ایران، تهران، ۱۳۹۱.

<http://www.bidabad.ir/doc/rastin-bank-glance-fa.pdf>

۱۴ - **مقاله:** ویژگی‌های کلی بانکداری راستین

بیژن بیدآباد. مجله بانک و اقتصاد، شماره ۱۱۹، شهریور ۱۳۹۱، صفحات ۳۲-۱۸.

<http://www.bidabad.ir/doc/rastin-bank-general.pdf>

<http://www.bidabad.ir/doc/rastin-bank-general.ppt>

۱۵ - مقاله: نظری اجمالی بر بانکداری راستین، سیستم نوین بانکداری اسلامی عملیاتی

بیژن بیدآباد. اداره تحقیقات و برنامه‌ریزی، بانک ملی ایران، تهران، ۱۳۹۲.

<http://www.bidabad.ir/doc/rastin-bank-bird-eye-view-fa.pdf>

۱۶ - مقاله: بانکداری راستین و تحول بانکداری در ایران

بیژن بیدآباد، محمود اللهیاری فرد. نامه اتاق بازرگانی، مهر ۱۳۹۲، سال هشتاد و پنجم، شماره ۸۱

صفحات ۱۱-۱۲.

<https://www.bidabad.ir/doc/rastin-bank-change.pdf>

<https://www.noormags.ir/view/fa/articlepage/1053820>

۱۷ - مقاله: راه حل عملیاتی رفع مشکلات بانکداری کشور

بیژن بیدآباد. مجموعه مقالات دومین کنفرانس ملی رویکرد بانکداری اسلامی در تحقق اقتصاد مقاومتی.

مؤسسه آموزش عالی غیرانتفاعی راغب اصفهانی، ۲۷ بهمن ۱۳۹۵، اصفهان.

<http://www.bidabad.ir/doc/Iran-Banking-Reform-fa.pdf>

<http://www.bidabad.ir/doc/Iran-Banking-Reform-fa.pptx>

18 - Article: Rastin Banking, New Operational Islamic Banking System (A bird's eye view)

Bijan Bidabad .Islamic Finance News (IFN), Vol.10, Issue: 28, 17, July, 2013, pp.16-

18. REDMoney Group.

<http://www.bidabad.ir/doc/rastin-bank-bird-eye-view-en.pdf>

<https://islamicfinancenews.com/sites/default/files/newsletters/v10i28.pdf>

19 - Article: A Glance at Rastin Banking

Bijan Bidabad .2013. Bangladesh Journal of Multidisciplinary Scientific Research, Vol.1, no.2, PP.1-18, 2019. Centre for Research on Islamic Banking & Finance and Business (CRIBFB). ISSN: 2687-850X E-ISSN: 2687-8518.

<http://www.bidabad.ir/doc/rastin-bank-glance-en.pdf>

<https://www.cribfb.com/journal/index.php/BJMSR/article/view/354/581>

20 - Article: General Characteristics of Rastin Banking

Bijan Bidabad .Proceeding of the 3rd International Conference on Economics, Political, Law and Fiscal Sciences (EPLS '14). World Scientific and Engineering Academy and Society (WSEAS).Transilvania University of Brasov, Brasov, Romania, pp.145-155, June 26-28, 2014 .Reprinted: Asian Finance & Banking Review, 3(2), 7-25, 2019.

Centre for Research on Islamic Banking & Finance and Business (CRIBFB). P-ISSN: 2576-1161; E-ISSN: 2576-1188.

<https://www.cribfb.com/journal/index.php/asfbr/article/view/351>

<http://www.bidabad.ir/doc/rastin-bank-general-en.pdf>

<http://www.bidabad.ir/doc/rastin-bank-general-en.ppt>

۲۱ - **مقاله:** تحلیل فقهی - اقتصادی ربا در وامهای مصرفی و سرمایه گذاری و کاستیهای فقه متداول در کشف احکام شارع

بیژن بیدآباد، عبدالرضا هرسینی. پژوهشکده پولی و بانکی، بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، ۱۳۸۲، تهران. ارائه شده به همایش دوسالانه اقتصاد اسلامی، پژوهشکده اقتصاد، دانشگاه تربیت مدرس، تهران، ۱۳۸۲. چاپ مجدد در مجله بانک و اقتصاد شماره‌های: ۱۰۶: خرداد ۱۳۸۹ صفحات: ۴۲-۳۸؛ ۱۰۸: مرداد ۱۳۸۹ صفحات: ۴۱-۳۶؛ ۱۰۹: شهریور ۱۳۸۹ صفحات: ۳۸-۳۴؛ ۱۱۱: آبان ۱۳۸۹ صفحات: ۳۸-۳۴؛ ۱۱۲: آذر ۱۳۸۹ صفحات: ۴۴-۴۲.

<http://www.bidabad.ir/doc/reba-fa.pdf>

۲۲ - **مقاله:** شرکت سهامی بانک غیرربوی و بازیابی ماهیت ربوی و غیرربوی عملیات بانکی متداول
بیژن بیدآباد، عبدالرضا هرسینی. مجموعه مقالات سومین همایش دوسالانه اقتصاد اسلامی «نظریه اقتصاد اسلامی و عملکرد اقتصاد ایران»، صفحات ۲۲۴-۱۹۳. پژوهشکده اقتصاد، دانشگاه تربیت مدرس، تهران، ۳-۴ دی ۱۳۸۲.

<http://www.bidabad.ir/doc/sherkat-sahami-bank.pdf>

<http://www.bidabad.ir/doc/sherkatbank.ppt>

۲۳ - **مقاله:** فناوری اطلاعات و ارتباطات در تحقق سازوکار مشارکت در سود و زیان (PLS)، بانکداری اسلامی

بیژن بیدآباد، محمود الهیاری فرد. فصلنامه علمی - پژوهشی اقتصاد و تجارت نوین، سال اول، شماره سوم، زمستان ۱۳۸۴، صفحات ۳۷-۱. چاپ مجدد در مجموعه مقالات کنفرانس ملی توسعه مدیریت پولی و بانکی، بانک انصار، ۹-۸ بهمن ۱۳۹۲، تهران.

http://www.bidabad.ir/doc/Pls_it-fa.pdf

<http://prd.moc.gov.ir/jnec/farsi/3rd/Article2.pdf>

۲۴ - **مقاله:** کارائی نسبی مدیریت دارائی و بدهی (ALM) در بانکداری اسلامی

بیژن بیدآباد، محمود الهیاری فرد. فصلنامه علمی - پژوهشی اقتصاد و تجارت نوین، سال سوم، شماره دوازدهم، بهار ۱۳۸۷، صفحات ۱۲۸-۱۰۹.

<http://www.bidabad.ir/doc/alm-farsi.pdf>

۲۵ - مقاله: بانکداری بدون ربا در برابر بحران‌های اقتصادی

بیژن بیدآباد. مجله بانک و اقتصاد، آذر ۱۳۸۸، شماره ۱۰۳، صفحات ۲۷-۲۲.

۲۶ - مقاله: جلوگیری از نوسانات و بحرانهای اقتصادی ادواری با ابزار نوین مالی و اصلاح ساختار بانکی

بیژن بیدآباد. تهران، ۱۳۸۹.

<http://www.bidabad.ir/doc/bohran-va-abzare-mali.pdf>

۲۷ - مقاله: راهبرد تحول ساختار بانکی

بیژن بیدآباد. مجموعه مقالات همایش بررسی ابعاد و روش‌های تأمین مالی در کشور با تأکید بر نقش بانک، بیمه و بازارهای سرمایه، صفحات ۱۳۲-۹۳. وزارت امور اقتصادی و دارایی، دانشگاه پیام نور و بانک ملی ایران، تهران، ۲۸ تیر ۱۳۹۰.

<http://www.bidabad.ir/doc/rahborde-tahavole-bank.pdf>

۲۸ - مقاله: امنیت تعاملات بانکی مبتنی بر فناوری اطلاعات در بانکداری راستین

بیژن بیدآباد. مجله بانک و اقتصاد شماره: ۱۱۶: آذر ۱۳۹۰ صفحات: ۴۰-۳۷.

<http://www.bidabad.ir/doc/amniyat-taamolat-banki.pdf>

۲۹ - مقاله: شرکت سهامی با سرمایه متغیر (JSCVC)

بیژن بیدآباد. تهران، ۱۳۹۱.

<http://www.bidabad.ir/doc/vjsc-paper-fa.pdf>

۳۰ - مقاله: نحوه جلوگیری از اسراف منابع بانکی در بانکداری راستین

بیژن بیدآباد. تهران، ۱۳۹۱.

<http://www.bidabad.ir/doc/esraf-bank-resource-fa.pdf>

۳۱ - مقاله: توزیع سود مشارکت بین سپرده‌گذار و مجری براساس قضیه اولر در بانکداری راستین

بیژن بیدآباد. مجموعه مقالات کنفرانس ملی توسعه مدیریت پولی و بانکی. بانک انصار، ۹-۸ بهمن ۱۳۹۲، تهران.

<http://www.bidabad.ir/doc/profit-distribution-euler-fa.pdf>

<http://www.bidabad.ir/doc/profit-distribution-euler-fa.ppt>

۳۲ - مقاله: تثبیت ادوار تجاری با بانکداری مشارکت در سود و زیان راستین و اقتصاد اخلاق

بیژن بیدآباد. مجموعه مقالات همایش بررسی ابعاد و روش‌های تأمین مالی در کشور با تأکید بر نقش بانک، بیمه و بازارهای سرمایه، صفحات ۱۶۷-۱۳۴. وزارت امور اقتصادی و دارایی، دانشگاه پیام نور و

بانک ملی ایران، تهران، ۲۸ تیر ۱۳۹۰. چاپ شده در فصلنامه علوم اقتصادی، تابستان ۱۳۹۲، دوره ۷، شماره ۲۴، صفحات ۳۷-۷۲.

<http://www.bidabad.ir/doc/pls-business-cycles.pdf>

<http://www.bidabad.ir/doc/pls-business-cycles.ppt>

https://journals.iau.ir/article_512498.html

https://journals.iau.ir/article_512498_f959de922c6e3194d3c8443c5a534abd.pdf

۳۳ - مقاله: بانکداری اخلاقی عملیاتی در بانکداری راستین (اخلاق حرفه‌ای، حسابرسی، بازرسی، کنترل، پایش و صیانت عملیات)

بیژن بیدآباد. تهران، ۱۳۹۲.

<http://www.bidabad.ir/doc/rastin-ethic-banking-fa.pdf>

۳۴ - مقاله: تامین مالی غیرربوبی مبتنی بر فناوری اطلاعات

بیژن بیدآباد، محمود الهیاری فرد. مجموعه مقالات سومین کنفرانس بین‌المللی توسعه نظام تأمین مالی در ایران.

۳۰ بهمن لغایت ۱ اسفند ۱۳۸۹، گروه مدیریت مالی و سرمایه‌گذاری مرکز مطالعات تکنولوژی دانشگاه صنعتی شریف، صفحات ۸۹-۶۹. چاپ مجدد مجموعه مقالات کنفرانس ملی توسعه مدیریت پولی و بانکی، بانک انصار، ۸-۹ بهمن ۱۳۹۲، تهران.

<http://www.bidabad.ir/doc/non-usury-finance-it-fa.pdf>

۳۵ - مقاله: بانکداری سبز و تأمین مالی پایدار در بانکداری راستین

بیژن بیدآباد. نخستین همایش ملی بانکداری و محیط زیست. سازمان حفاظت از محیط زیست و مرکز آموزش علمی و کاربردی بانک تجارت، ۱۹ دی ۱۳۹۵، تهران.

<http://www.bidabad.ir/doc/green-rastin-banking-fa.pdf>

<http://www.bidabad.ir/doc/green-rastin-banking-fa.ppt>

۳۶ - مقاله: مدیریت تغییر ساختار بانکی با بانکداری راستین (مدیریت دانش در پیوند و هرس فرآیندها و آموزش استاد شاگرد)

بیژن بیدآباد. دهمین کنفرانس بین‌المللی اقتصاد و مدیریت. دانشگاه آزاد اسلامی، رشت، گیلان، ۲۰ اردیبهشت ۱۳۹۶.

<http://www.bidabad.ir/doc/change-banking-fa.pdf>

<http://www.bidabad.ir/doc/change-banking-fa.pptx>

37 - Article: Economic-juristic Analysis of Usury in Consumption and Investment Loans and Contemporary Jurisprudence Shortages in Exploring Legislator Commandments

Bijan Bidabad .Proceeding of the 2nd International Islamic Banking Conference.The Monash University of Malaysia.9-10 September 2004 .Reprinted in: National Interest, Journal of the Center for Strategic Research, Vol.2, No.1, winter 2006, pp.72-90.Tehran, Iran.

Republished (revised) in: International Journal of Islamic Business & Management, 3(2), 1-15, 2019 .P-ISSN: 2576-7674; E-ISSN: 2576-7682 .Centre for Research on Islamic Banking & Finance and Business (CRIBFB); Society of Islamic Business & Management.

<https://www.cribfb.com/journal/index.php/ijibm/article/view/275>

<http://www.bidabad.ir/doc/reba-en.pdf>

38 - Article: Non-Usury Bank Corporation (NUBankCo), The Solution to Islamic Banking

Bijan Bidabad .Proceeding of the 3rd International Islamic Banking and Finance Conference

Monash University, KL, Malaysia, 16-17 November, 2005. International Journal of Shari'ah and Corporate Governance Research, 2(1), 53-66, 2019. Centre for Research on Islamic Banking & Finance and Business (CRIBFB); Society of Shari'ah and Corporate Governance.

P-ISSN: 2578-0387; E-ISSN: 2578-0409.

<http://www.bidabad.ir/doc/NUBankCo-en.pdf>

<https://www.cribfb.com/journal/index.php/ijscgr/article/view/276>

39 - Article: IT Role in Fulfillment of Profit and Loss Sharing (PLS) Mechanism

Bijan Bidabad, Mahmoud Allahyarifard .Proceeding of the 3rd International Islamic Banking and Finance Conference, The Monash University, KL, Malaysia, 16-17 November, 2005 .International Journal of Islamic Banking and Finance Research, 3(2), 44-59, 2019 .Centre for Research on Islamic Banking & Finance and Business (CRIBFB); Society of Islamic Business & Management .P-ISSN: 2576-4136; E-ISSN: 2576-4144.

<http://www.bidabad.ir/doc/english-pls-5.pdf>

<https://www.cribfb.com/journal/index.php/ijibfr/article/view/274>

<http://www.bidabad.ir/doc/pls-it-en.ppt>

40 - Article: Implementing IT to Fulfill Profit & Loss Sharing Mechanism

Bijan Bidabad, Mahmoud Allahyarifard .Islamic Finance News (IFN), Vol.3, Issue 3, 6, February 2006, pp.11-15.

<http://www.bidabad.ir/doc/summery-pls-it-1.pdf>

<https://islamicfinancenews.com/sites/default/files/newsletters/v3i3.pdf>

<http://www.bidabad.ir/doc/pls-it-en.ppt>

41 - Article: Assets and Liabilities Management in Islamic Banking

Bijan Bidabad, Mahmoud Allahyarifard .Proceeding of the 3rd International Conference on Islamic banking and Finance, Risk Management, Regulation and Supervision Bidakara, Jakarta, Indonesia, 23-26 February, 2010.pp.396-413.

Reprinted: International Journal of Islamic Banking and Finance Research, 3(2), 32-43,

2019.

Centre for Research on Islamic Banking & Finance and Business (CRIBFB); Society of Islamic Business & Management .P-ISSN: 2576-4136; E-ISSN: 2576-4144 .

<http://www.bidabad.ir/doc/alm-en.pdf>

<https://www.cribfb.com/journal/index.php/ijibfr/article/view/272>

<http://www.bidabad.ir/doc/alm-en.pptx>

42 - Article: Operational Ethical Banking in Rastin Banking (Professional Ethics, Auditing, Inspection, Control, Monitoring and Preservation)

Bijan Bidabad, Mahshid Sherafati .International Journal of Law and Management (IJLMA), Emerald Group Publishing Limited, Vol: 58, Iss: 4, 2016, pp.416 - 443. ISSN: 1754-243X .

<http://www.bidabad.ir/doc/rastin-ethic-banking-en.pdf>

<https://doi.org/10.1108/IJLMA-07-2015-0037>

43 - Article: Sustainable Financing and Anti-Squandering Measures in Rastin Banking

Bijan Bidabad, Mahshid Sherafati .International Journal of Law and Management (IJLMA), Emerald Group Publishing Limited, Vol: 59, Issue: 6, pp.939-949, 2017 . ISSN: 1754-243X.

<http://www.bidabad.ir/doc/esraf-bank-resource-en.pdf>

<https://doi.org/10.1108/IJLMA-04-2016-0037>

44 - Article: Non-Usury Banking Fits the Change Strategy: The Solution to Revive the Economy

Bijan Bidabad .American Economic & Social Review, 5(1), 49-61, 2019 .Centre for Research on Islamic Banking & Finance and Business (CRIBFB); American Economic & Social Society .P-ISSN: 2576-1269; E-ISSN: 2576-1277 .

<http://www.bidabad.ir/doc/PLS-paper-en-5.pdf>

<https://www.cribfb.com/journal/index.php/aesr/article/view/283>

45 - Article: Stabilizing Business Cycles by PLS Banking and Ethic Economics

Bijan Bidabad .2010 .International Journal of Shari'ah and Corporate Governance Research, 2(1), 67-82, 2019 .Centre for Research on Islamic Banking & Finance and Business (CRIBFB); Society of Shari'ah and Corporate Governance. P-ISSN: 2578-0387; E-ISSN: 2578-0409 .

<http://www.bidabad.ir/doc/pls-business-cycles-en.pdf>

<https://www.cribfb.com/journal/index.php/ijscgr/article/view/284>

46 - Article: Fluctuations and Business Cycles Prevention by New Financial Instruments and Banking Structure Reform

Bijan Bidabad .2011 .International Journal of Accounting & Finance Review, 4(1), 35-50, 2019 .Centre for Research on Islamic Banking & Finance and Business (CRIBFB) . P-ISSN: 2576-1285; E-ISSN: 2576-1293.

<http://www.bidabad.ir/doc/Fluctuations-and-Cycles.pdf>

<https://www.cribfb.com/journal/index.php/ijafr/article/view/282>

47 - Article: Joint Stock Company with Variable Capital (JSCVC)

Bijan Bidabad .International Journal of Law and Management (IJLMA), Emerald Group Publishing Limited, Vol.56, Iss: 4, pp.302 – 310, 2014 .ISSN: 1754-243X.

<http://www.bidabad.ir/doc/vjsc-paper-en.pdf>
<https://doi.org/10.1108/IJLMA-09-2012-0031>

48 - Article: Sovereign Wealth Fund Asset and Liability Management by Rastin Banking Financial Instruments (Rastin Certificates and Rastin Swap Bonds)
Bijan Bidabad .First National Development Fund of Iran (NDFI) International Conference (NIC2013) - Sovereign Wealth, Asset Allocation and Risk Management, Kish Island, Persian Gulf, Iran, NIC 2013, 27-28 October 2013 .American Finance & Banking Review, 4(1), 1-16, 2019 .Centre for Research on Islamic Banking & Finance and Business (CRIBFB). American Finance & Banking Society. P-ISSN: 2576-1226; E-ISSN: 2576-1234.

<http://www.bidabad.ir/doc/swf-alm-en.pdf>
<https://www.cribfb.com/journal/index.php/amfbr/article/view/285>
<http://en.ndfi.ir/international-conference/nic-2013/conference-full-paper.aspx>

49 - Article: Change Management of Banking System at National Level by Rastin Banking (Knowledge Management, Empowerment, Prune and Graft, and Apprenticeship)

Bijan Bidabad .The 10th International Conference on Economics and Management, Islamic Azad University, Rasht, Iran, 2017 .Review of Behavioral Aspect in Organizations and Society, 2019, 1(1), 57-70. Social Science & Business Research Network. ISSN: 2656-0054 (printed) 2656-2693 (online).

<http://www.bidabad.ir/doc/change-banking-en.pdf>
<https://ssbrj.org/index.php/rbaos/article/view/81>
<http://www.bidabad.ir/doc/change-banking-en.pptx>

50 - Article: An insight into Islamic Banking in Iran

Bijan Bidabad, Mahmoud Allahyarifard .Islamic Finance News, IFN.09 November 2016, Volume13.Issue 45, Feature.

<https://www.islamicfinancenews.com/an-insight-into-islamic-banking-in-iran.html>

51 - Article: Islamic Monetary Policy

Bijan Bidabad .2013. International Journal of Islamic Banking and Finance Research, 3(2), 1-16, 2019 .Centre for Research on Islamic Banking & Finance and Business (CRIBFB); Society of Islamic Business & Management .P-ISSN: 2576-4136; E-ISSN: 2576-4144.

<http://www.bidabad.ir/doc/islamic-monetary-policy-en.pdf>
<https://www.cribfb.com/journal/index.php/ijibfr/article/view/269>

Rastin Banking Detailed Documents

مستندات تفصیلی بانکداری راستین

۵۲ - مستند: طرح تفصیلی بانکداری مشارکت در سود و زیان راستین (PLS)

بیژن بیدآباد، ژینا آقاییگی، مهستی نعیمی، آذرنگ امیراستوار، سعید صالحیان، سعید نفیسی زیده سرائی، علیرضا مهدیزاده چله‌بری، بیژن حسین پور، سعید شیخانی، محمود الهیاری فرد، محمد صفایی پور، نادیا خلیلی ولائی. اداره تحقیقات و برنامه‌ریزی، بانک ملی ایران، تهران، ۱۳۸۷.

<http://www.bidabad.ir/doc/detailed-pls.pdf>

۵۳ - **مستند:** طرح تفصیلی مشارکت مالی مضاربه (MFS)، زیرسیستم بانکداری مشارکت در سود و زیان (PLS)

بیژن بیدآباد، ژینا آقاییگی، آذرنگ امیراستوار، ابوالفضل هزاوه، علیرضا شفیعی، سعید نفیسی زبده سرائی، علیرضا مهدی زاده، علی حیات داودی، بیژن حسین پور، سید علی حسینی، اکبر شالی، محمد کاشفی، محمود الهیاری فرد، محمد صفایی پور، علی کوثری، باقر عین اله زاده، مهستی نعیمی، نادیا خلیلی ولائی، شاکری. اداره تحقیقات و برنامه ریزی، بانک ملی ایران، تهران، ۱۳۸۹.

<http://www.bidabad.ir/doc/detailed-mfs.pdf>

۵۴ - **مستند:** طرح تفصیلی مشارکت مالی جعاله (JFS)، زیرسیستم بانکداری مشارکت در سود و زیان (PLS)

بیژن بیدآباد، ژینا آقاییگی، آذرنگ امیراستوار، ابوالفضل هزاوه، علیرضا شفیعی، سعید نفیسی زبده سرائی، علیرضا مهدی زاده، علی حیات داودی، بیژن حسین پور، سید علی حسینی، اکبر شالی، محمد کاشفی، محمود الهیاری فرد، محمد صفایی پور، علی کوثری، باقر عین اله زاده، مجید ناصری، مهستی نعیمی، نادیا خلیلی ولائی، شاکری. اداره تحقیقات و برنامه ریزی، بانک ملی ایران، تهران، ۱۳۸۹.

<http://www.bidabad.ir/doc/detailed-jfs.pdf>

۵۵ - **مستند:** طرح تفصیلی گواهی قرض الحسنه پس انداز

بیژن بیدآباد، امیر عباس سیاهپوش، مهتاب میرزایی قاضی، سمیه الجبوری، زینب غلامی، امیر شریفی، امیر شمس، شهرام اکبرزاده. بانک قرض الحسنه مهر ایران، ۱۳۸۹.

<http://www.bidabad.ir/doc/gavahi-qarz-tarh-bi-vam.pdf>

<http://www.bidabad.ir/doc/gavahi-qarz-tarh.ppt>

۵۶ - **مستند:** طرح تفصیلی مشارکت مالی مقاسطه (IFS)، زیرسیستم بانکداری مشارکت در سود و زیان راستین (PLS)

بیژن بیدآباد. اداره تحقیقات و برنامه ریزی، بانک ملی ایران، تهران ۱۳۹۰.

<http://www.bidabad.ir/doc/detailed-ifs.pdf>

۵۷ - **مستند:** طرح تفصیلی مشارکت مالی اجاره (RFS)، زیرسیستم بانکداری مشارکت در سود و زیان راستین (PLS)

بیژن بیدآباد. اداره تحقیقات و برنامه ریزی، بانک ملی ایران، تهران ۱۳۹۰.

<http://www.bidabad.ir/doc/detailed-rfs.pdf>

- ۵۸ - **مستند:** طرح تفصیلی گواهی قرض الحسنه پس انداز با گواهی امتیاز حق وام
بیژن بیدآباد، امیر عباس سیاهپوش، مهتاب میرزایی قاضی، سمیه الجبوری، زینب غلامی، امیر شریفی، امیر شمس، شهرام اکبرزاده. بانک قرض الحسنه مهر ایران، ۱۳۹۰.
<http://www.bidabad.ir/doc/gavahi-qarz-tarh-ba-vam.pdf>
- ۵۹ - **مستند:** طرح تفصیلی تکافل اجتماعی راستین (RTS)، زیرسیستم بانکداری مشارکت در سود و زیان راستین (PLS)
بیژن بیدآباد. اداره تحقیقات و برنامه ریزی، بانک ملی ایران. ۱۳۹۱.
<http://www.bidabad.ir/doc/detailed-rst.pdf>
- ۶۰ - **مستند:** طرح تفصیلی تأمین مالی امانی (BFS)، زیرسیستم بانکداری مشارکت در سود و زیان راستین (PLS)
بیژن بیدآباد. اداره تحقیقات و برنامه ریزی، بانک ملی ایران. ۱۳۹۱.
<http://www.bidabad.ir/doc/detailed-bfs.pdf>
- ۶۱ - **مستند:** طرح تفصیلی تأمین شخصی راستین (RPS)، زیرسیستم بانکداری مشارکت در سود و زیان راستین (PLS)
بیژن بیدآباد. اداره تحقیقات و برنامه ریزی، بانک ملی ایران. ۱۳۹۱.
<http://www.bidabad.ir/doc/detailed-rps.pdf>
- ۶۲ - **مستند:** طرح تفصیلی سیستم کشف پولشویی (MLD)، سیستم مکمل بانکداری راستین
بیژن بیدآباد. اداره تحقیقات و برنامه ریزی، بانک ملی ایران. ۱۳۹۲.
<http://www.bidabad.ir/doc/detailed-mld.pdf>
- ۶۳ - **مستند:** طرح تفصیلی تأمین مالی جمعی راستین (RCF)، زیرسیستم بانکداری مشارکت در سود و زیان راستین (PLS)
بیژن بیدآباد، محمود الهیاری فرد، اسکندر پردل، سعید عبداللهی، شهرام مهرپویا، علی حسینی پور، معصومه خالصیان. اداره کل مدیریت ریسک و برنامه ریزی، بانک ملی ایران. ۱۳۹۳.
<http://www.bidabad.ir/doc/detailed-rcf.pdf>
- ۶۴ - **مستند:** طرح تفصیلی تأمین مالی گروهی راستین (RGF)، زیرسیستم بانکداری مشارکت در سود و زیان راستین (PLS)
بیژن بیدآباد، محمود الهیاری فرد، اسکندر پردل، سعید عبداللهی، شهرام مهرپویا، علی حسینی پور، معصومه خالصیان. اداره کل مدیریت ریسک و برنامه ریزی، بانک ملی ایران. ۱۳۹۳.

<http://www.bidabad.ir/doc/detailed-rgf.pdf>

Rastin Banking Base System

سیستم پایه در بانکداری راستین

۶۵ - مقاله: سازمان و تشکیلات بانکداری مشارکت در سود و زیان (PLS) در بانک ملی ایران
بیژن بیدآباد، مسعود صفرزاده نساجی، ژینا آقاییگی. بانک ملی ایران، اداره تحقیقات و برنامه‌ریزی.
تهران، ۱۳۸۹.

<http://www.bidabad.ir/doc/PLS-organization.pdf>

۶۶ - مقاله: اجزای سیستم یکپارچه بانکداری مشارکت در سود و زیان راستین، نگرش مدیریت عملیات
و فرآیندها

بیژن بیدآباد، محمد صفائی پور. مجموعه مقالات اولین همایش بین‌المللی بانکداری الکترونیک و
نظام‌های پرداخت. جلد اول مجموعه مقالات فارسی، صفحات ۱۲۶-۷۶. ۳۰ بهمن-۱ اسفند ۱۳۹۰،
پژوهشکده پولی و بانکی، بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، تهران.

<http://www.bidabad.ir/doc/ajza-system-rastin.pdf>

<http://www.bidabad.ir/doc/ajza-system-rastin.ppt>

۶۷ - مقاله: سیستم پایه بانکداری مشارکت در سود و زیان راستین (PLS)
بیژن بیدآباد. پژوهشنامه بانک مسکن، فصلنامه علمی و کاربردی بانک مسکن، سال اول، شماره چهارم،
تابستان ۱۳۹۱، صفحات ۶۳-۲۵.

<http://www.bidabad.ir/doc/pls-base-fa.pdf>

۶۸ - مقاله: محصولات بیمه در بانکداری راستین

بیژن بیدآباد. بانک ملی ایران، اداره تحقیقات و برنامه‌ریزی. تهران، ۱۳۹۲.

<http://www.bidabad.ir/doc/rastin-insurance-fa.pdf>

۶۹ - مقاله: حسابداری مشارکت راستین

بیژن بیدآباد، محمود الهیاری فرد. بانک ملی ایران، اداره تحقیقات و برنامه‌ریزی. تهران، ۱۳۹۲.

<http://www.bidabad.ir/doc/rastin-mosharekat-accounting-fa.pdf>

۷۰ - مقاله: حسابداری مشارکت در سود و زیان (PLS)

بیژن بیدآباد، محمود الهیاری فرد. مجموعه مقالات کنفرانس ملی توسعه مدیریت پولی و بانکی. بانک
انصار، ۸-۹ بهمن ۱۳۹۲، تهران.

<http://www.bidabad.ir/doc/PLS-accounting-fa.pdf>

۷۱ - **مقاله:** بازاریابی تأمین مالی مشارکت در سود و زیان (PLS) راستین

بیژن بیدآباد. پویش، فصلنامه علمی و کاربردی بانک مسکن. سال دوم، شماره هفتم، زمستان ۱۳۹۲، صفحات ۸۸-۹۹

<http://www.bidabad.ir/doc/pls-marketing.pdf>

۷۲ - **مقاله:** شفافیت مالی، حکمرانی و افشای اطلاعات بانکی در بانکداری راستین و پیشنهاد مقررات لازم برای ارتقاء آن

بیژن بیدآباد. مجله بانک و اقتصاد شماره: ۱۱۷: اسفند ۱۳۹۰ صفحات: ۳۴-۲۴. چاپ مجدد در مجموعه مقالات کنفرانس ملی توسعه مدیریت پولی و بانکی، بانک انصار، ۸-۹ بهمن ۱۳۹۲، تهران. چاپ مجدد در حقوق و اقتصاد، ماهنامه علوم انسانی، شماره ۲، اسفند ۱۳۹۲، صفحات ۷۷-۵۸.

<http://www.bidabad.ir/doc/shafafiyat.pdf>

۷۳ - **مقاله:** شفافیت مالی، حاکمیت شرکتي و افشای اطلاعات مجری (مقتضای منابع مالی) در بانکداری راستین

بیژن بیدآباد. بانک ملی ایران، اداره تحقیقات و برنامه ریزی. تهران، ۱۳۹۴.

<http://www.bidabad.ir/doc/transparency-entrepreneur-fa.pdf>

۷۴ - **مقاله:** حسابداری اقلام زیر خط ترازنامه در حسابداری مشارکت راستین

محمود الهیاری فرد، بیژن بیدآباد. بانک ملی ایران، اداره تحقیقات و برنامه ریزی. تهران، ۱۳۹۵.

<http://www.bidabad.ir/doc/off-balance-rastin-accounting-fa.pdf>

75 - **Article:** The Executive Mechanism of Rastin Profit and Loss Sharing (PLS) Banking

Bijan Bidabad, Mahmoud Allahyarifard. 2009. Indian Journal of Finance and Banking, 3(1), 23-39, 2019. Centre for Research on Islamic Banking & Finance and Business (CRIBFB).

P-ISSN: 2574-6081; E-ISSN: 2574-609X.

<http://www.bidabad.ir/doc/PLS-banking-Executive-Mechanism.pdf>

<https://www.cribfb.com/journal/index.php/ijfb/article/view/308>

<http://www.bidabad.ir/doc/pls-en.pptx>

76 - **Article:** Accounting Procedures for Profit and Loss Sharing (PLS) Banking

Bijan Bidabad, Mahmoud Allahyarifard. 2010, Tehran, Iran.

<http://www.bidabad.ir/doc/PLS-accounting-en.pdf>

77 - **Article:** Rastin Profit and Loss Sharing (PLS) Base System

Bijan Bidabad. Journal of Islamic Economics, Banking and Finance, pp.32-57, Vol.9 No.4, Oct - Dec 2013.

<http://www.bidabad.ir/doc/pls-base-en.pdf>

http://ibtra.com/pdf/journal/v9_n4_article2.pdf

- 78 - Article: Insurance Products in Rastin Profit and Loss Sharing Banking**
 Bijan Bidabad .PUBLISH Indian Journal of Finance and Banking, 3(1), 40-54 .Centre for Research on Islamic Banking & Finance and Business (CRIBFB) .P-ISSN: 2574-6081; E-ISSN: 2574-609X.
<http://www.bidabad.ir/doc/rastin-insurance-en.pdf>
<https://www.cribfb.com/journal/index.php/ijfb/article/view/344>
- 79 - Article: Bank Information Disclosure, Financial Transparency and Corporate Governance in Rastin Banking**
 Bijan Bidabad, Mahshid Sherafati .International Journal of Shari'ah and Corporate Governance Research, 2(1), 1-13, 2019 .Centre for Research on Islamic Banking & Finance and Business (CRIBFB); Society of Shari'ah and Corporate Governance .P-ISSN: 2578-0387; E-ISSN: 2578-0409 .
<http://www.bidabad.ir/doc/shafafiyat-en.pdf>
<https://www.cribfb.com/journal/index.php/ijscgr/article/view/257>
- 80 - Article: Financial Transparency, Governance and Public Disclosure for Entrepreneur (Financial Resource Receiver) in Rastin Banking System**
 Bijan Bidabad, Mahshid Sherafati .Tehran, Iran, 2015.
<http://www.bidabad.ir/doc/transparency-entrepreneur-en.pdf>
- 81 - Article: Financial Transparency, Corporate Governance and Information Disclosure of the Entrepreneur's Corporation in Rastin Banking**
 Bijan Bidabad, Azarang Amirostovar, Mahshid Sherafati .International Journal of Law and Management (IJLMA), Emerald Group Publishing Limited, Vol: 59, Iss: 5, pp.636-651, 2017 .ISSN: 1754-243X.
<https://doi.org/10.1108/IJLMA-01-2016-0003>
- 82 - Article: Organizational Design and Rules in Rastin Profit and Loss Sharing Banking**
 Bijan Bidabad, Rohollah Mohammadi, Mahshid Sherafati .International Journal of Small and Medium Enterprises, 2(1), 9-22, 2019 .Centre for Research on Islamic Banking & Finance and Business (CRIBFB); Society of Shari'ah and Corporate Governance .P-ISSN: 2576-7712; E-ISSN: 2576-7720 .
<http://www.bidabad.ir/doc/Organizational-structure-paper-en.pdf>
<https://www.cribfb.com/journal/index.php/ijsmes/article/view/320>
- 83 - Article: Rastin Partnership Accounting, Part I: General Procedure**
 Bidabad, Bijan, Mahmoud Allahyarifard, Mahshid Sherafati. Journal of Islamic Accounting and Business Research, Emerald Publishing Limited, Vol.10 No.4, pp.490-511, 2019. ISSN: 1759-0817 .
<http://www.bidabad.ir/doc/rastin-partnership-accounting-I-en.pdf>
<https://doi.org/10.1108/JIABR-04-2016-0049>
- 84 - Article: Rastin Partnership Accounting, Part II: Mudarabah Financial Sharing (MFS)**
 Bijan Bidabad .Global Journal of Management and Business Research: C Finance, Volume 21, Issue 3, Version 1.0, 2021 .Online ISSN: 2249-4588; Print ISSN: 0975-5853.

<http://www.bidabad.ir/doc/rastin-partnership-accounting-II-en.pdf>
<https://journalofbusiness.org/index.php/GJMBR/article/view/3415/3316>

85 - Article: Rastin Partnership Accounting: Part III: Instalment Financial Sharing (IFS)

Bijan Bidabad .2019, Tehran, Iran.

<http://www.bidabad.ir/doc/rastin-partnership-accounting-III-en.pdf>

Rastin Banking Financial Subsystems

زیرسیستم‌های مالی در بانکداری راستین

۸۶ - مقاله: مشارکت مالی مضاربه (MFS)

بیژن بیدآباد. اداره تحقیقات و برنامه‌ریزی، بانک ملی ایران، تهران، ۱۳۸۹. پژوهشنامه بانک مسکن، فصلنامه علمی و کاربردی بانک مسکن.

<http://www.bidabad.ir/doc/mfs-paper-fa.pdf>

۸۷ - مقاله: نگاهی بر بانکداری مشارکت در سود و زیان (PLS) و زیرسیستم‌های مشارکت مالی مضاربه (MFS) و مشارکت مالی جعاله (JFS)

بیژن بیدآباد. اداره تحقیقات و برنامه‌ریزی، بانک ملی ایران، تهران، ۱۳۹۰. مجله بانک و اقتصاد، مرداد ۱۳۹۰، شماره ۱۱۴، صفحات ۲۶-۲۰.

<http://www.bidabad.ir/doc/negahi-bar-pls-mfs-jfs.pdf>

۸۸ - مقاله: مشارکت مالی مقاسطه (IFS)، زیرسیستم مالی بانکداری مشارکت در سود و زیان راستین

بیژن بیدآباد. اداره تحقیقات و برنامه‌ریزی، بانک ملی ایران. تهران، ۱۳۹۰. پژوهشنامه بانک مسکن، فصلنامه علمی و کاربردی بانک مسکن.

<http://www.bidabad.ir/doc/ifs-paper-fa.pdf>

۸۹ - مقاله: زیرسیستم‌های مبتنی بر فناوری اطلاعات و ارتباطات در بانکداری راستین

بیژن بیدآباد. مجموعه مقالات همایش ملی خدمات الکترونیکی تحولی نوین در توسعه پایدار. ۲۹-۳۰ آبان، ۱۳۹۰، دانشگاه الزهراء، تهران.

<http://www.bidabad.ir/doc/Rastin-Bank-IT.pdf>

<http://www.bidabad.ir/doc/Rastin-Bank-IT.ppt>

۹۰ - مقاله: تکافل اجتماعی راستین و بانکداری قرض الحسنه

بیژن بیدآباد، روح‌الله محمدی. تهران، ۱۳۹۰.

<http://www.bidabad.ir/doc/takaful-qarzulhasane.pdf>

۹۱ - مقاله: مشارکت مالی اجاره (RFS)

بیژن بیدآباد. اداره تحقیقات و برنامه‌ریزی، بانک ملی ایران. تهران، ۱۳۹۰. پژوهشنامه بانک مسکن، فصلنامه علمی و کاربردی بانک مسکن.

<http://www.bidabad.ir/doc/rfs-paper-fa.pdf>

۹۲ - مقاله: تکافل اجتماعی راستین (RST)

بیژن بیدآباد. اداره تحقیقات و برنامه‌ریزی، بانک ملی ایران. تهران، ۱۳۹۱. پژوهشنامه بانک مسکن، فصلنامه علمی و کاربردی بانک مسکن.

<http://www.bidabad.ir/doc/rst-paper-fa.pdf>

۹۳ - مقاله: مشارکت مالی امانی (BFS)

بیژن بیدآباد. اداره تحقیقات و برنامه‌ریزی، بانک ملی ایران. تهران، ۱۳۹۱. پژوهشنامه بانک مسکن، فصلنامه علمی و کاربردی بانک مسکن.

<http://www.bidabad.ir/doc/bfs-paper-fa.pdf>

۹۴ - مقاله: تأمین شخصی راستین (RPS)

بیژن بیدآباد. اداره تحقیقات و برنامه‌ریزی، بانک ملی ایران. تهران، ۱۳۹۱. پژوهشنامه بانک مسکن، فصلنامه علمی و کاربردی بانک مسکن.

<http://www.bidabad.ir/doc/rps-paper-fa.pdf>

۹۵ - مقاله: مشارکت مالی جماله (JFS)

بیژن بیدآباد. اداره تحقیقات و برنامه‌ریزی، بانک ملی ایران. تهران، ۱۳۹۱. پوشش، فصلنامه علمی و کاربردی بانک مسکن، سال دوم، شماره ششم، تابستان ۱۳۹۲، صفحات: ۹۸-۱۲۱.

<http://www.bidabad.ir/doc/jfs-paper-fa.pdf>

۹۶ - مقاله: تأمین مالی جمعی راستین (RCF)

بیژن بیدآباد. اداره تحقیقات و برنامه‌ریزی، بانک ملی ایران. تهران، ۱۳۹۳. مجموعه مقالات چهارمین همایش سالانه بانکداری الکترونیک و نظام‌های پرداخت، تهران، ۷-۶ بهمن ۱۳۹۳.

<http://www.bidabad.ir/doc/rcf-paper-fa.pdf>

<http://www.bidabad.ir/doc/rcf-paper-fa.pptx>

<http://www.bidabad.ir/doc/rcf-paper-fa-1.pptx>

۹۷ - مقاله: تأمین مالی گروهی راستین (RGF)

بیژن بیدآباد. اداره کل مدیریت ریسک و برنامه‌ریزی، بانک ملی ایران. تهران، ۱۳۹۳.

<http://www.bidabad.ir/doc/rgf-paper-fa.pdf>

۹۸ - مقاله: سپرده مبادله راستین (RSD)

بیژن بیدآباد. اداره کل مدیریت ریسک و برنامه‌ریزی، بانک ملی ایران. تهران، ۱۳۹۳.

<http://www.bidabad.ir/doc/rsd-paper-fa.pdf>

۹۹ - مقاله: کارت مبادله راستین (RSC)

بیژن بیدآباد. اداره کل مدیریت ریسک و برنامه‌ریزی، بانک ملی ایران. تهران، ۱۳۹۳.

<http://www.bidabad.ir/doc/rsc-paper-fa.pdf>

100 - Article: Mudarebah Financial Sharing (MFS)

Bijan Bidabad .Bank Melli Iran, Tehran, 2014. Journal of Islamic Economics, Banking and Finance, JIEBF, Volume - 10, Number - 1, January - April 2014, pp.56-68 .Islami Bank Training and Research Academy (IBTRA) .ISSN: 2070-4658 (print), 2070-4666 (online)

<http://www.bidabad.ir/doc/mfs-paper-en.pdf>

http://ibtra.com/pdf/journal/v10_n1_article3.pdf

101 - Article: Joalah Finance Sharing (JFS)

Bijan Bidabad .Bank Melli Iran, Tehran, 2014. Journal of Islamic Economics, Banking and Finance, JIEBF, Volume-12, No.1, January-March, 2016, pp.33-48 .ISSN: 2070-4658 (print), 2070-4666 (online). Islami Bank Training and Research Academy (IBTRA).

<http://www.bidabad.ir/doc/jfs-paper-en.pdf>

http://ibtra.com/pdf/journal/v12_n1_article2.pdf

102 - Article: Installment Financial Sharing (IFS): A Financial Subsystem of Rastin PLS Banking

Bijan Bidabad .Bank Melli Iran, Tehran, 2014. International Journal of Islamic Banking and Finance Research, 3(1), 28-42, 2019 .Centre for Research on Islamic Banking & Finance and Business (CRIBFB); Society of Islamic Business & Management .P-ISSN: 2576-4136; E-ISSN: 2576-4144.

<https://www.cribfb.com/journal/index.php/ijibfr/article/view/267>

<http://www.bidabad.ir/doc/ifs-paper-en.pdf>

103 - Article: Rent Financial Sharing (RFS)

Bijan Bidabad .Bank Melli Iran, Tehran, 2014. Journal of Islamic Economics, Banking and Finance, JIEBF, Vol.10 No.2, pp.: 38-53, April-June 2014 .Islami Bank Training and Research Academy (IBTRA) .ISSN: 2070-4658 (print), 2070-4666 (online).

<http://www.bidabad.ir/doc/rfs-paper-en.pdf>

http://ibtra.com/pdf/journal/v10_n2_article2.pdf

104 - Article: Rastin Social Takaful (RST)

Bijan Bidabad .Bank Melli Iran, Tehran, 2015. Journal of Islamic Economics, Banking and Finance, JIEBF, Volume - 11, Number - 1, January - March 2015, pp.: 13-23 . Islami Bank Training and Research Academy (IBTRA) .ISSN: 2070-4658 (print), 2070-4666 (online).

<http://www.bidabad.ir/doc/rst-paper-en.pdf>

http://ibtra.com/pdf/journal/v11_n1_article1.pdf

105 - Article: Bail Financial Sharing (BFS): A Financial Subsystem of Rastin PLS Banking

Bijan Bidabad .Bank Melli Iran, Tehran, Iran, 2014. International Journal of Islamic Banking and Finance Research, 3(1), 21-27, 2019 .Centre for Research on Islamic Banking & Finance and Business (CRIBFB); Society of Islamic Business & Management .P-ISSN: 2576-4136; E-ISSN: 2576-4144 .

<https://www.cribfb.com/journal/index.php/ijibfr/article/view/266>

<http://www.bidabad.ir/doc/bfs-paper-en.pdf>

106 - Article: Rastin Personal Security (RPS)

Bijan Bidabad .Bank Melli Iran, Tehran, 2015. Journal of Islamic Economics, Banking and Finance, JIEBF, Volume - 11, Number - 2, April - June 2015, pp.47-61 .Islami Bank Training and Research Academy (IBTRA) .ISSN: 2070-4658 (print), 2070-4666 (online).

<http://www.bidabad.ir/doc/rps-paper-en.pdf>

http://ibtra.com/pdf/journal/v11_n2_article3.pdf

107 - Article: Rastin Crowdfunding (RCF): A Financial Subsystem of Rastin Banking

Bijan Bidabad .Bank Melli Iran, Tehran, 2014. International Journal of Islamic Banking and Finance Research, 3(1), 13-20, 2019 .Centre for Research on Islamic Banking & Finance and Business (CRIBFB); Society of Islamic Business & Management .P-ISSN: 2576-4136; E-ISSN: 2576-4144.

<https://www.cribfb.com/journal/index.php/ijibfr/article/view/265>

<http://www.bidabad.ir/doc/rcf-paper-en.pdf>

108 - Article: Rastin Group Funding (RGF): A Financial Subsystem of Rastin Banking

Bijan Bidabad .Bank Melli Iran, Tehran, 2014. International Journal of Islamic Banking and Finance Research, 3(1), 43-48, 2019 .Centre for Research on Islamic Banking & Finance and Business (CRIBFB); Society of Islamic Business & Management .P-ISSN: 2576-4136; E-ISSN: 2576-4144 .

<https://www.cribfb.com/journal/index.php/ijibfr/article/view/268>

<http://www.bidabad.ir/doc/rgf-paper-en.pdf>

109 - Article: Rastin Crowdfunding (RCF): A Financial Subsystem of Rastin Banking

Bijan Bidabad .Bank Melli Iran, Tehran, 2014. International Journal of Islamic Banking and Finance Research, 3(1), 13-20, 2019 .Centre for Research on Islamic Banking & Finance and Business (CRIBFB); Society of Islamic Business & Management .P-ISSN: 2576-4136; E-ISSN: 2576-4144.

<https://www.cribfb.com/journal/index.php/ijibfr/article/view/265>

<http://www.bidabad.ir/doc/rcf-paper-en.pdf>

110 - Article: Rastin Group Funding (RGF): A Financial Subsystem of Rastin Banking

Bijan Bidabad .Bank Melli Iran, Tehran, 2014. International Journal of Islamic Banking and Finance Research, 3(1), 43-48, 2019 .Centre for Research on Islamic Banking & Finance and Business (CRIBFB); Society of Islamic Business & Management .P-ISSN: 2576-4136; E-ISSN: 2576-4144.

<https://www.cribfb.com/journal/index.php/ijibfr/article/view/268>

<http://www.bidabad.ir/doc/rgf-paper-en.pdf>

111 - Article: Rastin Swap Deposit (RSD): A Financial Account of Rastin Banking Bijan Bidabad .Bank Melli Iran, Tehran, 2015. International Journal of Islamic Banking and Finance Research, 3(2), 17-23, 2019 .Centre for Research on Islamic Banking & Finance and Business (CRIBFB); Society of Islamic Business & Management .P-ISSN: 2576-4136; E-ISSN: 2576-4144.

<https://www.cribfb.com/journal/index.php/ijibfr/article/view/270>

<http://www.bidabad.ir/doc/rsd-paper-en.pdf>

112 - Article: Rastin Swap Card (RSC): A Financial Instrument of Rastin Banking Bijan Bidabad .Bank Melli Iran, Tehran, 2015. International Journal of Islamic Banking and Finance Research, 3(2), 24-31, 2019 .Centre for Research on Islamic Banking & Finance and Business (CRIBFB); Society of Islamic Business & Management .P-ISSN: 2576-4136; E-ISSN: 2576-4144.

<https://www.cribfb.com/journal/index.php/ijibfr/article/view/271>

<http://www.bidabad.ir/doc/rsc-paper-en.pdf>

113 - Article: Social Takaful and Qard ul-Hassanah Banking Convergences (A Functional Approach)

Bijan Bidabad, Roohollah Mohammadi; Mahshid sherafati .Journal of Applied Science and Agriculture, (JASA), 9(1) January 2014, pp.: 285-291. ISSN: 1816-9112.

<http://www.bidabad.ir/doc/takaful-en.pdf>

<https://www.aensiweb.com/old/jasa/rjfh/2014/285-291.pdf>

Complementary Systems of Rastin Banking

سیستم‌های مکمل در بانکداری راستین

۱۱۴ - مقاله: تبدیل دارائی به اوراق بهادار (MSS) در بانکداری راستین

بیژن بیدآباد. اداره تحقیقات و برنامه‌ریزی، بانک ملی ایران، تهران، ۱۳۹۱.

<http://www.bidabad.ir/doc/mss-paper-fa.pdf>

۱۱۵ - مقاله: پروژه‌های لازم‌الاجرا و مکمل بانکداری راستین برای اصلاح نظام بانکی

بیژن بیدآباد. اداره تحقیقات و برنامه‌ریزی، بانک ملی ایران، تهران، ۱۳۹۲.

<http://www.bidabad.ir/doc/projects-rastin-banking-fa.pdf>

۱۱۶ - مقاله: بازار گواهی راستین (RCM)، سیستم مکمل بانکداری راستین

بیژن بیدآباد. اداره تحقیقات و برنامه‌ریزی، بانک ملی ایران، تهران، ۱۳۹۲.

<http://www.bidabad.ir/doc/rastin-bank-rcm-fa.pdf>

۱۱۷ - مقاله: سیستم کشف پولشویی (MLD)

بیژن بیدآباد. اداره تحقیقات و برنامه‌ریزی، بانک ملی ایران، تهران، ۱۳۹۲.

<http://www.bidabad.ir/doc/mld-paper-fa.pdf>

۱۱۸ - مقاله: تهاتر تعهدات پشت سرهم (SCC) در بانکداری راستین

بیژن بیدآباد. اداره تحقیقات و برنامه‌ریزی، بانک ملی ایران، تهران، ۱۳۹۳.

<http://www.bidabad.ir/doc/scc-paper-fa.pdf>

۱۱۹ - مقاله: مقررات پیشنهادی اجرای مفاد اسناد لازم الاجرای بانک در بانکداری راستین

بیژن بیدآباد، سعید عبداللہی، آذرنگ امیراستوار، اسکندر پردل، محمود الہیاری فرد، مریم حیدری، علیرضا شفیعی. اداره تحقیقات و برنامه‌ریزی، بانک ملی ایران، تهران، ۱۳۹۲. مجموعه مقالات کنفرانس ملی توسعه مدیریت پولی و بانکی. بانک انصار، ۸-۹ بهمن ۱۳۹۲، تهران.

<http://www.bidabad.ir/doc/rastin-bank-ejraye-asnad.pdf>

<http://www.bidabad.ir/doc/rastin-bank-ejraye-asnad.pptx>

120 - Article: Mortgage Securitization System (MSS), A Complementary System of Rastin Banking

Bijan Bidabad. International Journal of Law and Management (IJLMA), Vol.59 Issue: 6, pp.778-783, 2017. Emerald Group Publishing Limited. ISSN: 1754-243X.

<http://www.bidabad.ir/doc/mss-paper-en.pdf>

<https://doi.org/10.1108/IJLMA-05-2016-0045>

121 - Article: Money Laundering Detection System (MLD), A Complementary System of Rastin Banking

Bijan Bidabad. Journal of Money Laundering Control, Vol.20 Issue: 4, pp.354-366, 2017.

Emerald Group Publishing Limited. ISSN: 1368-5201.

<http://www.bidabad.ir/doc/mld-paper-en.pdf>

<https://doi.org/10.1108/JMLC-04-2016-0016>

122 - Article: Rastin Certificate Market (RCM), Complementary System of Rastin Banking

Bijan Bidabad. 2013. International Journal of Islamic Business & Management, 3(1), 35-43, 2019. Centre for Research on Islamic Banking & Finance and Business (CRIBFB); Society of Islamic Business & Management. P-ISSN: 2576-7674; E-ISSN: 2576-7682.

<http://www.bidabad.ir/doc/rastin-bank-rcm-en.pdf>

<https://www.cribfb.com/journal/index.php/ijibm/article/view/260>

123 - Article: Interbank Withdrawal Protocol (IWP), Complementary System of Rastin Banking

Bijan Bidabad, Mahmoud Allahyarifard. 2013. International Journal of Islamic Business & Management, 3(1), 30-34, 2019. Centre for Research on Islamic Banking & Finance and Business (CRIBFB); Society of Islamic Business & Management. P-ISSN: 2576-7674; E-ISSN: 2576-7682.

<http://www.bidabad.ir/doc/iwp-paper-en.pdf>

<https://www.cribfb.com/journal/index.php/ijibm/article/view/259>

124 - Article: Proposed Regulations for Enforcement of Purports of Binding Banking Documents in Rastin Banking

Bijan Bidabad, Saeid Abdollahi, Mahshid Sherafati, Rohollah Mohammadi .2015 . International Journal of Small and Medium Enterprises, 2(1), 23-49, 2019 .Centre for Research on Islamic Banking & Finance and Business (CRIBFB); Society of Islamic Business & Management .(P-ISSN: 2576-7712; E-ISSN: 2576-7720).
<http://www.bidabad.ir/doc/rastin-bank-ejraye-asnad-en.pdf>
<https://www.cribfb.com/journal/index.php/ijsmes/article/view/321>

125 - Article: Enforcement of the Purports of Binding Banking Documents in Rastin Banking – Part I

Bijan Bidabad, Saeid Abdollahi, Mahshid Sherafati .International Journal of Law and Management (IJLMA), Vol:59, Iss:1, pp.52-65, 2017 .Emerald Group Publishing Limited .ISSN: 1754-243X.
<https://doi.org/10.1108/IJLMA-07-2015-0041>

126 - Article: Enforcement of the Purports of Binding Banking Documents in Rastin Banking – Part II

Bijan Bidabad, Saeid Abdollahi, Mahshid Sherafati .International Journal of Law and Management (IJLMA), Vol:59, Iss:2, pp.178-191, 2017 .Emerald Group Publishing Limited.
ISSN: 1754-243X.
<https://doi.org/10.1108/IJLMA-10-2015-0055>

127 - Article: Serial Commitments Clearance (SCC) in Rastin Banking

Bijan Bidabad, Saeid Abdollahi, Mahshid Sherafati .International Journal of Law and Management (IJLMA), Vol.57, Iss: 6, 2015, pp.600-609 .Emerald Group Publishing Limited .ISSN: 1754-243X.
<http://www.bidabad.ir/doc/scc-paper-en.pdf>
<https://doi.org/10.1108/IJLMA-02-2015-0007>

Financial Instrument in Rastin Banking

ابزارهای مالی در بانکداری راستین

۱۲۸ - مقاله: سازوکار عملیاتی بانکداری مشارکت در سود و زیان راستین (PLS)، معرفی ابزارهای مالی

گواهی مشارکت و گواهی پذیره با کارائی بین‌المللی

بیژن بیدآباد، محمود الهیاری فرد. دومین همایش خدمات بانکی و صادرات. بانک توسعه صادرات ایران،

۲۷ مهر ۱۳۸۷، تهران. چاپ مجدد در مجموعه مقالات کنفرانس ملی توسعه مدیریت پولی و بانکی،

بانک انصار، ۸-۹ بهمن ۱۳۹۲، تهران.

<http://www.bidabad.ir/doc/PLS-Banking.pdf>

<http://www.bidabad.ir/doc/PLS-Banking-revised.pdf>

<http://www.bidabad.ir/doc/PLS-Banking-Export-Deveopment-Bank-2.ppt>

<http://www.bidabad.ir/doc/PLS-Banking-revised.pptx>

<http://www.bidabad.ir/doc/pls-tamine-mali.ppt>

<http://www.bidabad.ir/doc/pls-3.ppt>

<http://www.bidabad.ir/doc/pls-mfs-jfs-instructions-93.pptx>

<http://www.bidabad.ir/doc/pls-novin-pajooohan.ppt>

<http://www.bidabad.ir/doc/pls-8-12-saat.ppt>

۱۲۹ - مقاله: چارچوب بازار الکترونیکی معاملات گواهی مشارکت/پذیره در قالب طرح مشارکت در سود و زیان (PLS)

بیژن بیدآباد، محمد صفائی پور. اداره تحقیقات و برنامه‌ریزی، بانک ملی ایران، تهران، ۱۳۸۷. پنجمین همایش تجارت الکترونیکی. ۳-۴ آذر ۱۳۸۷، وزارت بازرگانی، تهران.

<http://www.bidabad.ir/doc/charchoobe-bazare-electronic-pls.pdf>

۱۳۰ - مقاله: اوراق قرضه غیرربوی (ریالی و ارزی) و ابزارهای پولی بانکداری مرکزی بدون ربا
بیژن بیدآباد، محمود اللهیاری فرد. مجموعه مقالات سومین کنفرانس بین‌المللی توسعه نظام تأمین مالی در ایران.

۳۰ بهمن لغایت ۱ اسفند ۱۳۸۹، صفحات ۵۴۰-۵۱۷، تهران. گروه مدیریت مالی و سرمایه‌گذاری مرکز مطالعات تکنولوژی دانشگاه صنعتی شریف.

<http://www.bidabad.ir/doc/Islamic-banking-bond-fa.pdf>

۱۳۱ - مقاله: بررسی فقهی و حقوقی اوراق قرضه بدون ربا

بیژن بیدآباد. مجموعه مقالات همایش ملی بانکداری اسلامی در تأمین مالی (با تأکید بر بانکداری اسلامی)

بانک قرض الحسنه مهر ایران و دانشگاه تربیت مدرس، ۲۲ آذر ۱۳۹۰، تهران.

<http://www.bidabad.ir/doc/legal-analysis-of-non-usury-bonds.pdf>

<http://www.bidabad.ir/doc/legal-analysis-of-non-usury-bonds.ppt>

۱۳۲ - مقاله: گواهی قرض الحسنه پس‌انداز (SQC)

بیژن بیدآباد. مجموعه مقالات همایش ملی بانکداری اسلامی در تأمین مالی (با تأکید بر بانکداری اسلامی)

بانک قرض الحسنه مهر ایران و دانشگاه تربیت مدرس، ۲۲ آذر ۱۳۹۰، تهران.

<http://www.bidabad.ir/doc/gavahi-qarzulhasana-pasandaz.pdf>

<http://www.bidabad.ir/doc/gavahi-qarz-paper.ppt>

۱۳۳ - مقاله: اوراق خزانه بدون ربا (ریالی و ارزی)

بیژن بیدآباد. مجموعه مقالات بیست و چهارمین همایش سالانه سیاست‌های پولی و ارزی. پژوهشکده پولی و بانکی، بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، ۲۶-۲۵ خرداد ۱۳۹۳.

<http://conf.mbri.ac.ir/conf24/userfiles/file/rooz-2/dr-bidabad.pdf>

<http://www.bidabad.ir/doc/interest-free-t-bond-fa.pdf>
<http://www.bidabad.ir/doc/interest-free-t-bond-fa.pptx>

۱۳۴ - مقاله: شیوه عملیاتی اوراق مبادله راستین

بیژن بیدآباد. اداره تحقیقات و برنامه‌ریزی، بانک ملی ایران، تهران، ۱۳۹۲.

<http://www.bidabad.ir/doc/rsb-operations-fa.pdf>

۱۳۵ - مقاله: ابزارهای مالی مشتقه و قرضه نوین در بانکداری راستین

بیژن بیدآباد. مجموعه مقالات کنفرانس ملی توسعه مدیریت پولی و بانکی. بانک انصار، ۸-۹ بهمن ۱۳۹۲، تهران.

<http://www.bidabad.ir/doc/rastin-derivatives-fa.pdf>

136 - Article: IT-Based Usury-Free Financial Innovations

Bijan Bidabad, Mahmoud Allahyarifard .Proceeding of ECDC 2010, 5th International Conference on e-Commerce in Developing Countries: with focus on e-Banking & e-Insurance. ECDC 2010, 15-16 September 2010. American Finance & Banking Review, 4(1), 39-49, 2019 .Centre for Research on Islamic Banking & Finance and Business (CRIBFB); American Finance & Banking Society. P-ISSN: 2576-1226; E-ISSN: 2576-1234.

<http://www.bidabad.ir/doc/non-usury-finance-it-en.pdf>
<http://www.cribfb.com/journal/index.php/amfbr/article/view/289>

137 - Article: Usury-Free Bonds and Islamic Central Banking Monetary Instruments

Bijan Bidabad, Mahmoud Allahyarifard .2010 .

<http://www.bidabad.ir/doc/Islamic-banking-bond-en.pdf>

138 - Article: Interest-Free Bonds and Central Banking Monetary Instruments

Bijan Bidabad, Abul Hassan, Ben Ali Mohamed Sami, Mahmoud Allahyarifard . International Journal of Economics and Finance. Vol.3, no.3, August 2011, pp.234-241. ISSN (Print): 1916-971X; ISSN (Online): 1916-9728.

<http://doi.org/10.5539/ijef.v3n3p234>

139 - Article: Interest-Free Treasury Bonds (IFTB)

Bijan Bidabad .2011 .International Journal of Shari'ah and Corporate Governance Research, 2(2), 13-21, 2019 .Centre for Research on Islamic Banking & Finance and Business (CRIBFB); Society of Shari'ah and Corporate Governance .P-ISSN: 2578-0387; E-ISSN: 2578-0409.

<http://www.cribfb.com/journal/index.php/ijscgr/article/view/306>

<http://www.bidabad.ir/doc/interest-free-t-bond-en.pdf>

<http://www.bidabad.ir/doc/iftb-en.pptx>

140 - Article: Interest-Free Treasury Bonds (IFTB), Islamic Finance and Legal Clarifications

Bijan Bidabad .2011 .International Journal of Islamic Business & Management, 3(1), 21-29, 2019 .Centre for Research on Islamic Banking & Finance and Business (CRIBFB); Society of Islamic Business & Management .P-ISSN: 2576-7674; E-ISSN:

2576-7682.

<http://www.bidabad.ir/doc/interest-free-t-bond-feqhi-en.pdf>

<https://www.cribfb.com/journal/index.php/ijibm/article/view/258/353>

141 - Article: Interest-Free Bonds Financial Innovation, A Monetary Instrument for Economy at Crisis

Bijan Bidabad, Abul Hassan, Ben Ali Mohamed Sami, Mahmoud Allahyarifard. Journal of Economic Cooperation and Development (JECD).32, 1, 2011, 55-70. The Statistical, Economic and Social Research and Training Centre for Islamic Countries (SESRIC). ISSN 1308-7800; e-ISSN 2980-1125.

http://www.sesric.org/jecd/jecd_articles/ART10102201-2.pdf